

Numele de român

PAPA FRANCISC ȘI EMINESCU

Nicolae Iosub

Timp de trei zile (31 mai- 2 iunie 2019), la 20 de ani de vizita Papei Ioan Paul al II-lea, s-a desfășurat vizita istorică a Sanctității Sale Papa Francisc, vizită ce a cuprins cele

trei provincii istorice ale țării noastre - Muntenia, Moldova și Transilvania. Papa Francisc a venit să viziteze România, o țară majoritar ortodoxă, numită „Grădina Maicii Domnului”, în care viețuiesc mai multe minorități etnice și religioase, cu o componentă catolică importantă.

Dacă urmărim traseul vizitei Papei în România- București, Șumuleu Ciuc, Iași și Blaj, putem observa că cele patru localități, unite prin linii drepte, formează o cruce, simbolul creștinismului în România și în lume.

Pe 1 iunie, de Ziua Copilului, Papa Francisc a vizitat capitala istorică, spirituală și culturală a Moldovei, orașul Iași, cu vechi tradiții creștine și cu monumente de o mare frumusețe și însemnătate: biserica Trei Ierarhi, biserica Sf. Nicolae, Catedrala Mitropolitană, Palatul Culturii și multe altele.

Scopul vizitei Papei Francisc la Iași a fost una religioasă și socială, Sanctitatea sa întâlnindu-se, în incinta Catedralei greco-

catolice Sf. Maria Regina, cu 800 de persoane bolnave, persoane cu dizabilități, cu bătrâni, pe care Papa i-a mângâiat și i-a încurajat să aibă încredere în Fecioara Maria și Iisus Hristos și i-a îndemnat pe creștini să-i ajute pe cei săraci și aflați în nevoie. Instituția familiei a fost o altă temă despre care Sanctitatea sa a vorbit, a încurajat întărirea familiei, creșterea și educarea copiilor, bucuria celor bătrâni. Papa Francisc a mărturisit, la întâlnirea mariană cu tinerii și familiile desfășurată în Piața Palatului Culturii din Iași, că simte alături de cei prezenți căldura de a fi în familie: „Aici, împreună cu voi, se simte căldura de a fi în familie, înconjuțați de cei mici și de cei mari. Este ușor, văzându-vă și auzindu-vă, să te simți acasă. Papa se simte acasă între voi. Vă mulțumesc”.

Mesajul Sanctității Sale Papa Francisc a fost unul de unitate, îndemnându-ne: „să deschideți

drumuri pentru a merge împreună și pentru a duce mai departe acel vis care este profeția: fără iubire și fără Dumnezeu nici un om nu poate trăi pe pământ. De aici, astăzi, pot să mai pornească alte noi drumuri de viitor spre Europa și spre multe alte locuri din lume. Pelerini ai secolului XXI, capabili de o nouă imaginație a legăturilor care ne unesc”.

În cuvântul său, Papa Francisc, a vorbit despre tradițiile creștine ale Moldovei și a adus în atenția numerosului public, versurile poetului Mihai Eminescu, din poezia „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie”! - **Fiii tăi trăiască numai în frăție/ Ca a nopții stele, ca a zilei zori,**” spunând: „Toți înflorim când ne simțim iubiți. Pentru că iubirea prinde rădăcini și ne cheamă să ne înfigem aceste rădăcini în viața celorlalți. Așa cum ne spun acele frumoase cuvinte ale poetului vostru național, care îi dorea dulcii sale Români: „fiii tăi trăiască numai în frăție ca a nopții stele”. Eminescu era unul mare; unul care a crescut. Se simțea matur, și nu numai. Se simțea fratern și de aceea a dorit

ca România, ca toți românii să fie frați precum stelele nopții”.

Papa Francisc cunoaște foarte bine poezia de natură religioasă a lui Mihai Eminescu, pe care l-a citat mai sus, cel mai mare poet român care, în poezia sa, a preamărit pe Feciața Maria, prim versuri de o frumusețe aparte:

*„Crăiasă alegându-te
Îngenunchem rugându-te,
Înalță-ne, ne mântuie
Din valul ce ne bântuie;
Fii scut de întărire
Și zid de mântuire,
Privirea-ți adorată
Asupră-ne coboară,
O, maică prea-curată
Și pururea feciaoară,
Marie!”*

(*Rugăciune*- M. Eminescu)

Mihai Eminescu a avut un adevărat cult pentru Sfânta Fecioară Maria, pe care o invocă în momentele de cumpănă și desnădejde.

Având o creștere și o educație în spirit creștin, Mihai Eminescu a fost un om profund religios și ne-a lăsat numeroase de poezii de inspirație religioasă: *Învieerea; Rugăciune; O, chilia mea sărmăna; Preot și Filozof; Colinde colinde, Răsai asupra mea, Legenda lui Iisus, Melancolie, Mortua est, Cu mine zilele-ți adaogi* etc.

Versurile lui Eminescu exprimă credința veche a poporului român, tare ca o stâncă neclintită pe meleagurile pe care s-a format și evoluat de peste 2000 de ani. Biserica s-a manifestat din plin la români „îmblânzind prin dragoste inegalitățile sociale și care făcea pentru oameni o datorie din ceea ce în lumea modernă, e un drept”.

Biserica neamului a fost pentru Eminescu, liantul care a unit poporul românesc, de pe tot cuprinsul locuit de urmașii daco-romanilor: „a stabilit și unificat limba noastră într-un mod atât de admirabil, încât suntem singurul popor fără dialecte propriu-zise; ea ne-a ferit în mod egal de înghițirea prin poloni, unguri, tătari și turci, ea este

încă astăzi singura armă de apărare și singurul sprijin a milioane de români care trăiesc dincolo de hotarele noastre”.

Mihai Eminescu a fost profund creștin, afirmând că: „Istoria omenirii este desfășurarea cugetării lui Dumnezeu”. Datorită concepției sale profund creștine și scrierilor sale în sprijinul bisericii românești, Mihai Eminescu a fost propus pentru canonizare de către unii dintre biografil și admiratorii săi.

La această grandioasă manifestare religioasă de la Iași, un singur lucru mi-a provocat un oarecare regret, acela că statuia ecvestră a Voievodului Ștefan cel Mare și Sfânt a rămas în spatele scenei și măcar icoana voievodului nu a fost

amplasată pe scena oficială, așa cum a fost adusă și expusă icoana Sfintei Fecioare Maria de la Cacica, pe fundalul scenei, deși, a fost numit de un alt Papă „atletul creștinătății”.

Moldova și locuitorii ei au dat dovadă de o exemplară mobilizare și participare la acest eveniment special în viața oricărui creștin, unde și-au manifestat dragostea și aprecierea față de Papa Francisc, ce le-a fost musafir pentru câteva ore.

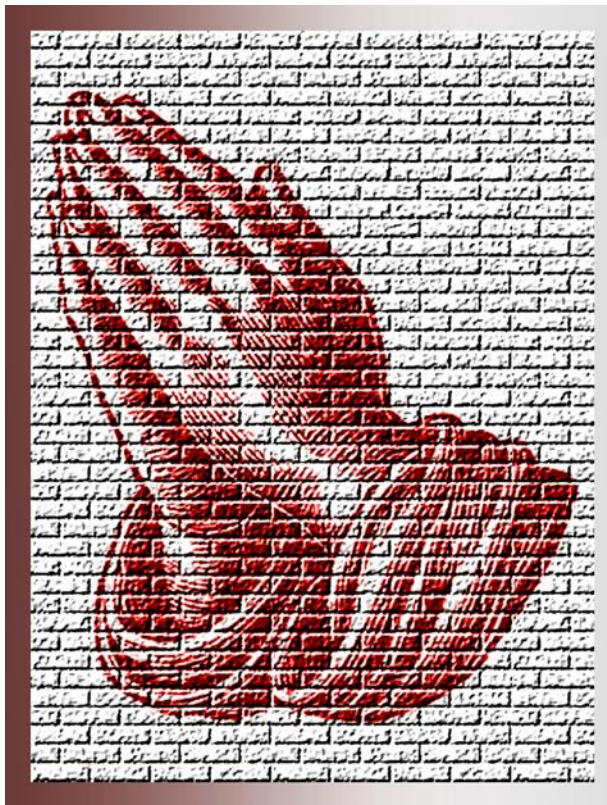

Vizita Papei Francisc în România, 31 mai-2 iunie 2019

Nicolae Iosub- Botoșani, 3 iunie 2019

RUGĂCIUNEA – SCOP, BENEFICII – CUM SĂ NE RUGĂM Nicolae GRIGORIE-LĂCRIȚA

Cuprins:

1. Scopul rugăciunii
2. Beneficiile rugăciunii
3. Cum să ne rugăm
4. Rugăciunea și ipocrizia

1. Scopul rugăciunii

Sunt numeroase studii științifice, făcute de peste 100 de ani și în întreaga lume, prin care s-a dovedit că rugăciunea, meditația și alte practici spirituale îi ajută pe oamenii cu pregătire și cu credință în acestea (deci numai pe aceștia) să își concentreze atenția asupra unui scop mai înalt decât propriul sine, obținând astfel mari beneficii, dintre care unele au uimit și lumea medicală.

Prin rugăciune, oamenii credincioși spun că pătrund într-o altă lume, în lumea în care încep să simtă că o energie divină coboară asupra lor, care îi fac să se conecteze cu aceasta și să trăiască benefice stări mentale și spirituale, cu totul și cu totul aparte; Condiția de bază, pentru ca rugăciunea să ajungă la Dumnezeu este ca aceasta să fie sinceră, pornită din tot sufletul.

Dacă rugăciunea este făcută dintr-un sentiment de obligație, de câștig personal, din ipocrizie, cercetările arată că o astfel de rugăciune poate avea chiar serioase efecte dăunătoare.

Este important să găsești cu adevărat o semnificație pentru rugăciune în viața ta.

Scopul rugăciunii adresată Divinității:

- A) o încercare personală de a intra în contact direct cu divinitatea.
- B) de a exprima o mulțumire, o laudă și adorația față de El,
- C) de a-I spune ce se petrece în inima, în sufletul și în mintea noastră,
- D) de a căuta înțelepciune și călăuzire,
- E) de a-I cere să ne împlinească anumite nevoi,

2. Beneficiile rugăciunii

Rugăciunea este, fără îndoială, o experiență foarte personală care poate însemna ceva diferit pentru fiecare dintre cei care se roagă. Știința nu a reușit până în prezent să măsoare și să prezinte efectele benefice ale rugăciunilor pe care credincioșii adevărați le primesc cu adevărat ca răspunsuri de la Divinitate, dar cercetările au dovedit că rugăciunea:

- A) aduce beneficii semnificative sănătății emoționale, fizice și mintale pentru credincioșii autentici, și
- B) generează răspunsuri în interiorul celui care se roagă.

Peste 250 de studii efectuate de oamenii de știință vin cu o concluzie clară că rugăciunea este sănătoasă pentru cei care o practică în deplină credință, printre principalele beneficii dovedite enumerându-se:

(vezi <https://eugencpopa.ro/rugaciunea-beneficii-dovedite/>)

2.1. *Rugăciunea îmbunătățește autocontrolul*

Oamenii de știință vorbesc despre „modelul de putere” al autocontrolului, care sugerează că resursele noastre cognitive, la fel ca și resursele noastre fizice, au o putere limitată. Cei mai mulți dintre noi am experimentat cu siguranță acest lucru. Până la sfârșitul unei zile lungi, de exemplu, uneori pur și simplu

nu mai ai energia mentală pentru a alerga sau a face alegeri alimentare sănătoase. Un studiu efectuat în Germania a constatat că rugăciunea poate contracara această oboseală mentală și poate stimula autocontrolul. Cei care s-au rugat scurt înainte de o sarcină dificilă din punct de vedere mental au reușit să finalizeze apoi și un test fără să prezinte o epuizare cognitivă. Cei care nu s-au rugat deloc înainte de sarcină nu s-au concentrate și nu au avut rezultate la fel de bune la test. Cercetătorii de la Universitatea Queen au ajuns la concluzii similare. În timpul a patru experimente separate, participanții au exercitat mai mult autocontrol când le-au fost reamintite, subtil, diverse concepte religioase.

2.2. *Rugăciunea consolidează relațiile*

Rugăciunea poate avea un impact pozitiv semnificativ asupra relațiilor noastre apropiate. Studiile au arătat că rugăciunea pentru un prieten sau partener de viață ne poate crește capacitatea de a ierta, dar și crește încrederea pe care o avem în relație. De asemenea, studiile arată că cei care se roagă constant pentru partenerii lor romantici au o tendință mai mică spre infidelitate. În plus, un studiu a analizat modul în care oamenii se gândesc la sacrificiile pe care le-au făcut în relațiile lor. Acesta sunt adesea un bun indicator al satisfacției tale generale față de relația pe care o ai. Studiul a constatat că rugăciunea pentru cineva pe care îl consideri apropiat mărește gradul de satisfacția și dorința de a face sacrificii pentru relația voastră. Rugăciunea pogoară pacea și bucuria în familie. În familia unde soții și fiii lor se roagă mai mult lui Dumnezeu, nu este ceartă, tulburare și dezbinare, ci numai pace, bucurie și unire în credință.

2.3. *Rugăciunea îmbunătățește capacitatea de a face față stresului*

Un studiu al Universității din Florida a descoperit că 96% dintre adulții în vârstă, în mod special, folosesc rugăciunea pentru a face față stresului. De fapt, se pare că rugăciunea este principalul „tratament” folosit de seniori pentru a se simți mai bine

și a-și menține sănătatea generală. O treime dintre respondenți au raportat, de asemenea, folosirea altor strategii spirituale pentru a-și îmbunătăți sănătatea, inclusiv vizualizarea, muzica, terapia prin artă, vindecarea energetică, meditația și consilierea religioasă.

2.4. *Rugăciunea activează genele de protecție împotriva bolilor*

Cercetătorii de la Școala Medicală Harvard au descoperit că tehnicile de relaxare, inclusiv yoga, meditația și rugăciunea repetitivă precum și mantrale sunt capabile să activeze numeroase gene de „combateră a bolilor” din corpul nostru. Practicile de relaxare par să schimbe genele care ne protejează de diferite tulburări, cum ar fi hipertensiunea arterială, cancerul, infertilitatea și artrita reumatoidă. Și cu cât practicați mai des fie rugăciunea, fie o tehnică de relaxare, cu atât beneficiați mai multă „protecție”.

2.5. *Rugăciunea combate depresia*

S-a dovedit că rugăciunea conduce la îmbunătățirea sentimentului general de bunăstare. Acest lucru se datorează faptului că rugăciunea, meditația și alte practici spirituale pot crește nivelul de dopamină. Dopamina este un neurotransmițător eliberat atunci când simți plăcere și fericire. Dopamina îmbunătățește emoțiile pozitive, crește motivația și abilitățile cognitive. Nivelurile de dopamină sănătoase sunt, de asemenea, cunoscute pentru că previn depresia și anxietatea. Un alt studiu a investigat adulți cu risc crescut de depresie, pe baza istoricului familial. În mod obișnuit, riscul sporit de depresie este evidențiat în anumite regiuni ale cortexului cerebral. Cercetările asupra creierului celor care au acordat o importanță deosebită religiei sau spiritualității au arătat un cortex semnificativ mai gros în exact aceleași regiuni care erau subțiate în cazul celor fără preocupări spirituale. Același studiu arată că oamenii care au inclus spiritualitatea (în special prin rugăciune) în viața lor prezintă cu 90% mai puțin risc de a dezvolta o depresie majoră.

2.6. *Rugăciunea Gestionează Controlul Durerii*

Un studiu efectuat de Bowling Green University a constatat că meditația și rugăciunea au contribuit semnificativ la reducerea migrenelor și a durerilor de cap. Cercetătorii au cerut oamenilor care suferă de migrene să mediteze 20 de minute în fiecare zi prin repetarea unei mantră spirituale sau unei rugăciuni, cum ar fi „*Dumnezeu este bun. Dumnezeu este pace. Dumnezeu este dragoste*”. Un al doilea grup a fost rugat să folosească o mantra nonspirituală, cum ar fi „*Iarba este verde. Nisipul este moale*.” După o lună, cei care au folosit o mantră spirituală aveau mai puține dureri de cap și o toleranță mai mare la durere. În timp ce mantra neutră nu a adus niciun beneficiu.

2.7. Rugăciunea Sporește Longevitate

Un sondaj publicat în Journal of Gerontology a analizat 4.000 de oameni în vârstă și a constatat că cei care se roagă sau meditează în mod regulat s-au confruntat mai bine cu bolile și au trăit mai mult decât cei care nu au făcut-o. Aceste rezultate se datorează, probabil, unei combinații a tuturor celorlalte beneficii dovedite ale rugăciunii care măresc sănătatea mintală și fizică.

3. Cum să ne rugăm

Pentru a înțelege cât mai bine cum este corect să ne rugăm, vom porni de la învățămintele Mântuitorului Iisus Hristos, redată în Luca, capitolul 11, versetul 1 și de la Matei, capitolul 6, versetul 9.

3.1. Luca, capitolul 11, versetul 1:

În Luca 11:1 se spune: „*I Într-o zi, Iisus Se ruga într-un loc anumit. Când a isprăvit rugăciunea, unul din ucenicii Lui I-a zis: «Doamne, învață-ne să ne rugăm, cum a învățat și Ioan pe ucenicii lui.»»*” „*învață-ne să ne rugăm*.” Ucenicii erau foarte mult impresionați când ascultau modul în care Se ruga Iisus, comunicând intim cu Dumnezeu, Părintele Său ceresc. Rugăciunile Lui erau deosebite de acelea ale conducătorilor religioși ai timpului, de fapt, de orice altceva auziseră ei.

Rugăciunea formalistă, exprimată în fraze pregătite mai dinainte și părănd adresate unui Dumnezeu impersonal aflat la mare

depărtare, este lipsită de realitatea și vitalitatea care ar trebui să distingă rugăciunea.

Ucenicii credeau că, dacă ar fi putut să se roage așa cum se ruga Iisus, propria lor eficacitate ca ucenici ar fi fost mult sporită. Având în vedere faptul că Iisus îi învățase prin cuvânt (Matei 6,7-15) și exemplu (Luca 9:29) cum să se roage, se pare că de data aceasta cererea a venit de la unii ucenici care nu fuseseră cu Iisus în ocazii asemănătoare în trecut. Termenul „ucenici” nu este nevoie să fie restrâns numai la cei doisprezece.

Ucenicii aceștia se poate să fi făcut parte din cei șaptezeci. În armonie cu cererea „*Învăța-ne să ne rugăm*”, Iisus a răspuns dând ca model de rugăciune „Rugăciunea «Tatăl Nostru»”, o parabolă pentru a ilustra spiritul de rugăciune și unele îndemnuri încurajând credincioșia și sârguința în rugăciune (cap. 11,2-13).

Așa după cum am mai arătat, Rugăciunea „Tatăl Nostru”, redată atât în Matei 6:9-13, cât și în Luca 11:2-4, este potrivită pentru muritorii, care sunt supuși greșelii, nu și pentru Iisus Hristos, care nu avea nevoie să Se roage pentru iertarea de păcate deoarece nu se poate vorbi de păcate pe care El să le fi săvârșit și pentru care să se roage să-i fie iertate.

3.2. Matei, capitolul 6, versetul 9:

În Matei 6:9 Iisus spune: „*7 Când vă rugați, să nu bolborosiți aceleași vorbe, ca păgânii, căroră li se pare că, dacă spun o mulțime de vorbe, vor fi ascultați.*”

Deci, în rugăciune:

- 1) să nu bolborosiți aceleași vorbe;
- 2) să nu folosiți repetiții zadarnice;
- 3) să nu spuneți puține esențe în multe cuvinte;
- 4) să nu vorbiți gâgăvit;
- 5) să nu spuneți iarăși și iarăși același lucruri inutile;
- 6) să nu bolborosiți;
- 7) să nu turuiți;
- 8) să nu vă rugați din inimă, din suflet și cu mintea și să țineți seama de ceea ce gândiți, de ceea ce spuneți și de ceea ce cereți.

Iisus nu a interzis orice repetiție, deoarece El Însuși a folosit repetițiile (Matei cap. 26,44),

dar trebuie folosite numai acele repetiții conforme cu spiritul Bibliei și al dogmei. Așa după cum am mai arătat, dacă rugăciunea este făcută dintr-un sentiment de obligație, de câștig personal, din ipocrizie, cercetările arată că o astfel de rugăciune poate avea chiar serioase efecte dăunătoare. Este important să găsești cu adevărat o semnificație pentru rugăciune în viața ta.

4. Rugăciunea și ipocrizia

În cele ce urmează să prezintă câteva opinii (texte selectate de subsemnatul) ale unor înțelepți despre rugăciune și ipocrizie

4.1. Rugăciunea și ipocrizia, autor Corneliu Livanu, pe

<https://www.resursecrestine.ro/devotionale/194771/rugaciunea-si-ipocrizia>

Domnul Iisus îi învață pe ucenici cea mai concisă și cuprinzătoare rugăciune în „Rugăciunea «Tatăl nostru»”. Era un exemplu de totală opoziție față de felul ipocrit în care se rugau fariseii, oamenii cei mai religioși ai acelor zile.

Rugăciunea adevărată nu poate și nu trebuie să fie pe placul naturii noastre păcătoase care se afișează în public în fața altora cu tot ceea ce face. Rugăciunea rostită stând în picioare nu este propriu-zis un păcat, dar când închinătorul alege un anumit moment și un anumit loc pentru a fi văzut de alții, ea devine o ipocrizie care nu poate rămâne nesancționată de Cel care vede toate lucrurile.

Discreția rugăciunii din odăița personală este mai degrabă preferată de Dumnezeu atunci când Îl căutăm cu credință, din toată inima, rugându-ne în Numele Domnului Iisus. Răsplata la care se referă Domnul Iisus în sfatul și chiar porunca Sa cred că are legătură cu ceea ce scrie la Evrei 11.6: „Și, fără credință, este cu neputință să-I fim plăcuți Lui! Căci cine se apropie de Dumnezeu trebuie să creadă că El este și că răsplătește pe cei care-L caută.”

Un alt defect al rugăciunii păgânilor, de data aceasta, semnalat de Domnul Iisus

ucenicilor, se referea la acele multe bolboroseli de cuvinte repetate care nu se mai terminau, în speranța că Dumnezeu va aprecia o astfel de rugăciune și-i va da răspunsul așteptat.

Nu lungimea în timp a rugăciunii sau mulțimea cuvintelor rostite de închinător hotărăsc soarta acesteia înaintea lui Dumnezeu. Se pune întrebarea, în acest caz, cum se mai poate reconcilia stăruința în rugăciune care necesită timp cu restricția pusă de Domnul pentru rugăciunea păgânilor.

Desigur contează conținutul rugăciunii și atitudinea inimii, și nu în ultimul rând, credința biblică bazată pe promisiunile lui Dumnezeu. Adevăratele rugăciuni sunt inspirate și însoțite de Duhul Sfânt, și nu putem vorbi despre eșecul vegherii în rugăciune decât atunci când „carnea neputincioasă” domină „râvna duhului” așa cum s-a întâmplat cu ucenicii Domnului Iisus în Ghetsimani.

4.2. Ipocrizia este impertinență probată!, autor PS Ignatie, pe:

<https://episcopiahusilor.ro/ps-ignatie-ipocrizia-este-impertinenta-probata>, text selectat

„Tipologia fariseului este tipologia omului ipocrit, care face caz de calitățile pe care le are. Prin termenul de fariseu înțelegem un om care una spune și alta face. Nu este consecvent cu sine însuși, este un om fals. Fariseul din Evanghelie chiar făcea ceea ce spunea. Era un om corect. Unde este greșala lui? Ea rezidă în faptul că a încercat să-L manipuleze pe Dumnezeu. Așa face orice om ipocrit: manipulează întotdeauna! Vrea să pozeze în ceea ce nu este! Se convinge pe sine însuși de calități pe care nu le are. Încearcă apoi să inducă o imagine falsă despre sine însuși, imagine care nu are niciun corespondent în realitate.”

Fariseul transformă totul în reguli și norme! Este groaznic din punct de vedere spiritual, duhovnicesc, să transformăm credința în

norme, în reguli, pentru că acestea ne ucid! Dacă noi transformăm credința noastră, relația noastră personală cu Dumnezeu în norme și reguli, nu facem altceva decât să ne oprim la formalism, să propovăduim formalismul credinței, fără să schimbăm ceva în viața noastră! Aceasta înseamnă să fii fariseu: să transformi credința ta în Dumnezeu, într-un ritual, într-un formalism.

Fariseul din Evanghelie încerca să-L manipuleze pe Dumnezeu, să-L dea chestiunile exterioare, însă Dumnezeu se uită la inima omului.” Efectele ipocriziei și ale mândriei în relația cu cei din jur: „*Să știți că ipocrizia este o impertinență probată, o obrăznicie probată! Omul mândru este cel care nu știe să își calibreze corect diferențele, chiar spirituale, față de semenul său. Se urcă pe un pedestal, care nu este al său, și se comportă cu dispreț. Ipocriții sunt niște mici tirani și îi întâlnim peste tot. Arată cu degetul! Nu se văd pe ei înșiși! Tot timpul sunt preocupați de păcatele, de slăbiciunile celor din jur.*”

Vameșul își vedea de propriile lui păcate. Rugăciunea lui era sursă de pocăință, de părere de rău. El a stat smerit. Într-o traducere mai corectă, „Dumnezeule, ai milă de mine!” înseamnă „Dumnezeule liniștește-mă, împacă-mă cu Tine!”.

Omul care vine la biserică, cu cât are tendința lăuntrică de a tăcea mai mult după ce a plecat, cu atât este un semn clar că s-a folosit de prezența lui la rugăciune. (...) Un om care vorbește foarte mult despre calitățile sale, de fapt își dă seama că nu este sigur pe ele, și nu le are. Când nu ai ceva, încerci să convingi pe cel de lângă tine că și cum le-ai avea. Niciodată un om smerit nu va face paradă de virtuți.

4.3. Faptele interzise în islam. Ce este ipocrizia și cine sunt ipocriții?, pe <https://islamul.ro/blog/2017/09/30/ce-este-ipocrizia-si-cine-sunt-ipocritii/>

Islamul privește ipocrizia ca fiind mai degrabă o problemă a moralității credinței decât o problemă a credinței. Ipocriții sunt aceia care aparent pretind că sunt

credincioși, dar în realitate ascund necredința. Pe scurt, ipocriții sunt lipsiți de moralitatea credinței; nu sunt sinceri nici în credință și nici în necredință.

De obicei ipocriții invidiază credința și sinceritatea. Motivul pentru care a fost interzisă ipocrizia este de a-i încurajarea pe oameni să fie ceea ce par și să pară ceea ce sunt. Potrivit Coranului, în Ziua de Apoi, ipocriții vor fi într-o poziție mai joasă decât necredincioșii (Nisa 4:145).

Bibliografie pentru „Beneficiile rugăciunii”

<https://eugencpopa.ro/rugaciunea-beneficii-dovedite/>
<https://adventistserbanesti.ro/beneficiile-rugaciunii-cum-ne-ajuta-ritualul-religios-extrem-de-popular/>
<https://www.doctorulzilei.ro/beneficiile-rugaciunii-cum-ofera-credinta-imbunatatiri-dovedite-pentru-sanatatea-mentala-si-fizica/>
<https://www.paginadepsihologie.ro/psihologia-rugaciunii-beneficiile-psiice-si-fizice-ale-uneia-dintre-cele-mai-vechi-experiente-umane/?srsltid=AfmBOorCa5eMpNnswumqy5DiWQP708mVDyldEr6jbg4SNuMAeZSIzld>
<https://jurnalul.ro/timp-liber/puterea-rugaciunii-beneficii-pentru-minte-suflet-trup-divinitate-971347.html>

Bibliografie pentru „Rugăciunea și ipocrizia”

„Dumnezeu urăște ipocrizia și mândria spirituală”, scris de [Zac Poonen](#), pe <https://romanian.cfcindia.com/wftw/god-hates-hypocrisy-and-spiritual-pride-3>
 „Fără atitudine de pocăință, rugăciunea nu valorează nimic în ochii lui Dumnezeu”, scris de Părintele Symeon Brüschweiler, pe <https://doxologia.ro/fara-atitudine-de-pocainta-rugaciunea-nu-valoreaza-nimic-ochii-lui-dumnezeu>
 „Noțiuni generale despre rugăciune”, pe <https://www.catehezebiblice.ro/matei/c6-vv5-8/>
 „Cum rămâne cu ipocrizia?”, de Nicu Butoi, pe <https://semneletimpului.ro/religie/spiritualitate/cum-ramane-cu-ipocrizia.html>
<http://www.e-communio.ro/stire4560-adevarata-rugaciune-cu-smerenie-fara-aroganta-si-ipocrizie>

Conf. univ. dr.

Nicolae GRIGORIE LĂCRIȚA,
Craiova, 15 aprilie 2025

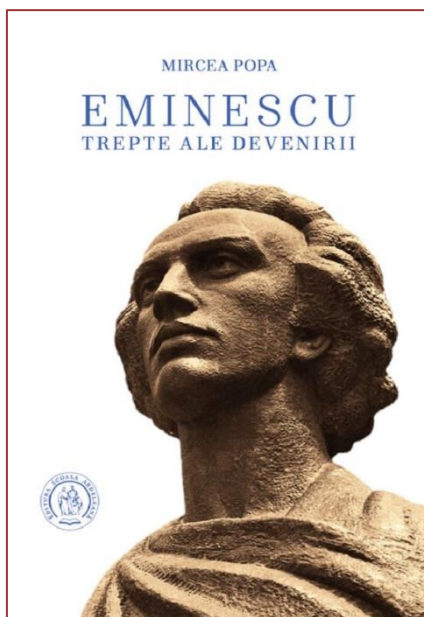
EMINESCU, TREPTE ALE DEVENIRII Luminița Cornea

Numeroasele cercetări efectuate de Mircea

Popa ne impresionează și numai dacă *privim* opul intitulat *Eminescu: trepte ale devenirii* (535 p., format mare) apărut la Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2024, având pe copertă imaginea statuii lui Eminescu de la mănăstirea Putna, realizată de Oscar Han. Autorul Mircea Popa semnează și primele pagini, „în loc de prefață”, cu titlul *Ideea Eminescu*. Este semnificativ acest titlu preluat de la Lucian Blaga, „un alt strălucit reprezentant al limbii și sufletului românesc”. Ne amintim cum profesorul și istoricul literar Mircea Popa, în „Anul 2000-Anul Eminescu”, ne-a îndemnat și ne-a oferit titlul acesta pentru antologia noastră de comunicări, realizată ca urmare a unui proiect al Societății de Științe Filologice, Filiala Covasna: *Ideea de Eminescu*, volum îngrijit de Luminița Cornea și Cristina Vișan, editat de Societatea de Științe Filologice, Filiala Covasna, Editura Arcuș, Sf. Gheorghe (Covasna), 2000, 167 p.). Extragem din textul citat de Mircea Popa: „Există o *Idee Eminescu*, iar aceasta s-a zămislit sub zodii românești. (...) Există o *Idee Eminescu*; ea s-a împlinit când i-a bătut ceasul, întâi fiindcă omul, care o purta, s-a născut așa ca substanță și aptitudini, și al doilea fiindcă înflorirea a fost prielnic ocrotită de acea atmosferă educativă a culturii, în a cărei școală omul și-a făcut ucenicia.” (Lucian Blaga, *Spațiul mioritic*, 1936, p. 253). De gândit!

Despre ce *Idee Eminescu* este vorba ne lămurește criticul și istoricul literar Mircea Popa: „*Ideea Eminescu* reprezintă un întreg conglomerat de trăsături universale și naționale totodată, dar, înainte de toate,

spiritul creator constructiv, vizionarismul romantic înaripat, expresivitate lirică armonioasă, fantezism liric inegalabil.”

Cuprinsul volumului este deosebit de atractiv și numai prin titlurile enunțate: *Traectoria operei și eul biografic*, *Contextul editorial*, *O geografie a receptării*, *Eminescu – simbol național*, *Contestatare și denigratori*, *Interpretări actuale*, *În universalitate*, *Pledoarie pentru Eminescu*, *Note*. Fără a ne propune să prezentăm fiecare capitol, ne vom opri la unele dintre ele, deși toate sunt foarte interesante, demne de

atenție, cu evidențieri și contexte inedite.

Cuprinsul primului capitol trimite la parcursul vieții lui Mihai Eminescu; numim titlurile subcapitolelor: *Viziunea selenară*, *Identitate și ambivalență*, *Motivul cavalerului medieval*, „*Delta biblicelor sante*” (*Heliade*), *Eminescu și Serbarea de la Putna (Semnificația apelului din martie 1870)*, *Un an de răscruce: 1883, Eminescu*, „*Geniu pustiu*” și *Clujul; Eminescu, obsesia libertății*, și *Avram Iancu, arheul revoltei*.

Interesant ni se pare și capitolul *Context editorial* cu mai multe subcapitole. Primul este *Eminescu în viziunea editorilor*, cu o ipoteză corectă, anume: „aproape că nu este critic și istoric literar român care să nu fi dat o contribuție eminesciană, oricât de modestă, iar numărul edițiilor crește de la un an la altul.” Concluzia evidențiază rolul important ocupat de Ion Scurtu în ierarhia editorilor „care s-au străduit să scoată la lumină „comoara noastră culturală” reprezentată de opera eminesciană.”

Subcapitolul *Un precursor: A.D. Xenopol* evidențiază faptul că Xenopol a jucat un rol însemnat în difuzarea poeziei eminesciene în sânul publicului larg cititor, în decursul

ultimului deceniu al secolului al XIX-lea.” După Titu Maiorescu și V.G. Morțun este cel de-al treilea editor al poetului și primul care a încercat să ofere „un tablou complet al poeziilor eminesciene cunoscute din publicațiile vremii sau rămase în manuscris până la acea dată, la fel cum a procedat și în cazul operelor lui Creangă”, afirmă Mircea Popa.

Ediția Titu Maiorescu, alt subcapitol, a însemnat „un eveniment literar de primă mână, așa cum a și fost perceput în lumea literară.”, marcând etapa marii receptări critice, după cum, elegant, argumentează Mircea Popa, care se oprește îndelung la impactul poeziei eminesciene asupra nivelului de așteptare al epocii. Autorul așază pe un punct de maximă forță prefața lui Maiorescu care „a echivalat cu un act de consacrare fără egal, cu o recunoaștere fără rezerve a unei genialități poetice categorice”, „marcând începutul receptării critice a poetului prin deschiderea drumului cunoașterii operei eminesciene către publicul larg”. Apreciam insistența profesorului Mircea Popa asupra cercetării numărului de ediții. Aflăm că Titu Maiorescu și-a urmat înțelegerea editorială cu Editura Socec, la care a scos, în 1913, a unsprezecea ediție, iar după moartea criticului Socec a scos ultimile ediții, în 1922 și 1927. Astfel, concluzia lui Mircea Popa este că, prin amploarea și devotamentul manifestat de Editura Socec, poeziile lui Eminescu „au fost amplu difuzate în lumea românească”.

Deși ediția Maiorescu a fost folosită multă vreme drept etalon, ca mod de organizare și repartizare a poeziilor, respectată timp de șapte ani chiar de Eminescu, totuși poetul, în ultimul an de viață, vine cu o inițiativă personală, oferind ieșeanului V. G. Morțun dreptul de a alcătui o altă variantă de ediție, din care să facă parte și opere în proză, cum ar fi *Făt-Frumos din lacrimă*, *Sărmanul Dionis*, sau articolul despre *Influența austriacă*. Amănuntele oferite de autorul Mircea Popa în legătură cu această ediție sunt edificatoare. Reținem mențiunea

privind importanța ediției Morțun, anume că, pentru prima dată, Eminescu apare și ca prozator, „ceea ce e un bun început de valorificare a întregului”.

Un punct asupra căruia Mircea Popa se oprește cu plăcere intelectuală vădită, probabil ca și noi cei care am studiat critica lui Maiorescu, este momentul când marele critic de la „Junimea” dedică lui Eminescu, în 1889, la moartea Poetului, studiul intitulat *Eminescu și poeziile lui*, publicat în „Convorbiri literare”. Mircea Popa se oprește asupra studiului „cu caracter apodictic”, formulând marele adevăr al intuiției maioresciene: „Pe cât se poate omenеște prevedea, literatura poetică română va începe secolul al 20-lea sub auspiciile geniului lui și forma limbei naționale, care și-a găsit în poetul Eminescu cea mai frumoasă înfăptuire până astăzi, *va fi punctul de plecare pentru dezvoltarea viitoare a vestmântului cugetării românești*.” Este una dintre marile intuiții ale lui Maiorescu, „pontiful junimist”, cum îl numește autorul volumului de față, care vede în Eminescu „steaua polară a poeziei românești, în jurul căreia s-au învârtit și se învârt în continuare toate planetele poetice ale acestui neam.”

Cu limpezime și claritate, Mircea Popa lămurește diferențele și asemănările dintre edițiile operei eminesciene apărute de-a lungul vremii, fără a-l interesa, în mod special, să respecte o anumită ordine cronologică.

Trecem peste paginile rezervate editorului Ion Scurtu, valoros și el pentru editarea operei eminesciene, și ne oprim la subcapitolul *Ilarie Chendi – exeget și editor eminescian*, o cercetare profundă, de care Mircea Popa s-a ocupat din tinerețe, realizând și prima sa operă publicată: *Ilarie Chendi*, monografie, 1973. Autorul acordă acestui subcapitol un spațiu considerabil, în raport cu prezentarea celorlalte ediții (20 de pagini). Următoarea remarcă ni se pare edificatoare: „Între cercetătorii din trecut ai operei eminesciene, numele lui Ilarie Chendi

e sortit să se afle la loc de cinste.” După o prezentare detaliată a scrierilor lui Ilarie Chendi despre Eminescu în context național și după relatările privind (re)publicarea unor opere eminesciene, Mircea Popa conchide că Ilarie Chendi, în preocupările sale de critic și istoric literar, a acordat „un loc privilegiat” lui Eminescu, „iar lupta lui pentru recunoașterea „genialității” acestuia (recunoscută chiar de la început) a fost unul dintre obiectivele demersului său critic.” Clar și precis formulat!

Capitolul *O geografie a receptării* este un fel de prezentare a itinerarului eminescian, dar cu o substanțială informație: *În Bucovina natală – Eminescu la Cernăuți; În Mica Romă, Blajul; În orașul Marii Unirii, ascultându-i pe Șaguna și pe Cipariu; La „Familia” lui Iosif Vulcan; La seminariștii din Gherla – sub semnul Junimii; La Societatea „Petru Maior”; În cadrul Astrei; Eminescu și generația tânără; Eminescu în critica transilvăneană; Timișoara și enigmaticul frate, militarul; Eminescu în Sălaj.* Dacă despre unele localități legate de Eminescu avem știință, despre unele nu știm nimic. Pentru ambele situații, Mircea Popa vine cu detalii deosebit de interesante, încât citești cu multă curiozitate despre seminariștii din Gherla, care s-au orientat spre „Noua Direcție” reprezentată de Titu Maiorescu și „Convorbirile literare”, ori ești cucerit de informațiile pertinente și detaliile inedite oferite de Mircea Popa despre Societatea „Petru Maior” din Budapesta. Textul *În cadrul Astrei* evidențiază ideea că la manifestările artistice ale Astrei, locul lui Alecsandri, care „a deținut primul loc în rândul poezilor preferați” este luat „încet-încet de poezia eminesciană.” În Transilvania, cultul lui Eminescu a luat amploare, încât între 1908 și 1912, s-au ținut, în cadrul Astrei, 352 de conferințe și serate literare „dintre care multe dintre ele au avut ca obiect omagierea poetului.”

Surprinzător este textul *Timișoara și enigmaticul frate, militarul*. Prim ministrul I.C. Brătianu, care se afla în trecere prin Timișoara, se întreține „un timp respectabil

cu fratele lui Mihai Eminescu”, după cum se menționează într-o publicație din Oradea („Foaie literară”, I, 1897, nr. 18, 3-15 august, p. 141). Cercetările istoricului literar Mircea Popa sunt aprofundate și în această direcție, lămurind detaliile contextului istoric.

Interesant, prin documentarea asiduă, este textul *Eminescu în Sălaj*. Mircea Popa remarcă probleme inedite, pe lângă prezentarea contribuției intelectualilor sălăjani la receptarea operei eminesciene și la traducerea lui Eminescu în limba maghiară. Întâia noastră referire este privitoare la aserțiunea că prototipul lui Toma Nour din romanul *Geniu pustiu* ar fi fost poetul, originar din Sălaj, Ioniță Scipione Bădescu, cu care Eminescu a fost în raporturi „dintre cele mai bune”, care s-a stabilit în Botoșani, unde îi purta de grijă lui Eminescu, când acesta venea și stătea la sora sa, Harieta. De fiecare dată când Eminescu era oaspetele orașului, Ioniță Scipione Bădescu scria în ziarul local „Curierul românesc”, amintind con-orășenilor acest lucru „ridicând prezența sa în oraș la rangul de eveniment extraordinar, ca o cinste ce făcea orașului” (exemplificare dintr-un text publicat la data de 12 aprilie 1887).

O altă mențiune interesantă, un alt sălăjan, preotul Antoniu Băliban, a încercat să realizeze, după opinia lui Mircea Popa, prima „schită biografică” a poetului, pe care o și publică în „Amicul familiei”, nr. 12 din 1890, la numai un an de la moartea poetului. Acesta a impus formulări memorabile „ce au ajuns până la noi în exprimări fericite, cum ar fi „luceafărul poeziei române”, expresie pe care nu știm încă cine a folosit-o întâia oară în critica românească”, mărturisește Mircea Popa. Tot în acest capitol, Mircea Popa arată că începutul traducerii operei lui Mihai Eminescu în limba maghiară se datorează unui alt tânăr cleric din Sălaj, Laurențiu Bran, „care a început să-l traducă masiv încă din anul 1889.” Procesul de receptare a poeziei eminesciene în Sălaj este prezentat pe câteva pagini, aprofundat, cu trimiteri bibliografice clare. În acest context

se cuvine să amintim un nume, doar amintit de Mircea Popa. Este vorba de Elie Miron Cristea, care realizează prima teză de doctorat, bine documentată, despre Eminescu, lucrare scrisă în limba maghiară, prezentată la Universitatea din Budapesta. Aceasta a fost tipărită în anul 1895, la o tipografie din Someșeni, lângă Cluj, Editura Aurora, în limba maghiară, intitulată: „Eminescu. Előte es művei tanulmány az ujjabb román irodalom köréből (Eminescu. Viața și opera). Studiu asupra unor creații mai noi din literatura română)”, semnată Cristea Ilieș. Autorul era de fapt Elie Miron Cristea, viitorul patriarh al României. Lucrarea a fost publicată în limba română de dr. Antonie Plămădeală în volumul intitulat „Pagini dintr-o arhivă inedită”, ediție îngrijită, studiu introductiv și note de Antonie Plămădeală, București, 1984, p. 249-289

(file:///D:/Documente/Downloadurile%20mele/27-2-Sargetia-Acta-Musei-Devensis-XXVII-2-1997-1998_145.pdf). Relațiile

care se pot face cu lucrările autorilor din Sălaj ar fi că această teză de doctorat (în care există sintagma „luceafărul poeziei românești”) a fost tipărită în anul 1895 (la șase ani după moartea poetului), în limba maghiară, inclusiv poezii traduse, fiind, prin urmare, prima operă critică despre creația eminesciană într-o limbă străină. Adăugăm faptul că autorul, Elie Miron Cristea, este transilvănean (născut în Toplița Română), ca și autorii din Sălaj, care au scris prima „schită biografică” a poetului și au făcut primele traduceri din Eminescu, în limba maghiară. Iată că transilvănenii au fost primii care au realizat lucrări critice despre Eminescu și au contribuit și prin traduceri la mediatizarea creației eminesciene.

Un capitol valoros din volum este cel intitulat *Eminescu – simbol național*. Textele ce cuprind acest capitol îndeamnă la cunoaștere, la aprofundare, la cugetare: *Doi prieteni blăjeni, Eminescu și Creangă, Eminescu și Veronica Micle, Miron Pompiliu – prietenul și poetul, Grigore Pantazi și feeria Luceafărului, Teofil Frâncu și*

Preumblările lui prin București, În viziunea poetului George Ranetti, Statuia orădeană a lui Eminescu. În multe probleme, autorul își spune răspicat punctul de vedere cu argumente convingătoare rezultate din cercetările sale. Mulțimea personalităților citate uimește și trimite în epoci înfloritoare ale culturii noastre, când au existat, totuși, și bune și mai puțin bune. În acest sens, considerăm că ar fi fost necesar un indice de nume la sfârșitul volumului, pentru a facilita munca viitorilor cercetători și, bineînțeles, a cititorilor obișnuiți.

În capitolul *Contestatori și denigratori*, istoricul literar Mircea Popa prezintă subcapitolele: *Macedonski – eternul rival, În paginile „Ghimpelui”, Un demolator actual: Lucian Boia, Și academicienii greșesc...*(cu referire la acad. slavist Gheorghe Mihăilă).

„Creația eminesciană ne-a învățat, odată în plus, lumina fascinantă a eternității” declară Mircea Popa, atunci când realizează capitolul: *Interpretări actuale*, cu referire la cărți ale unor cunoscute personalități: Ioana Em. Petrescu, Irina Petraș, Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Dumitru Micu, Mihai Cimpoi, Theodor Codreanu, Constantin Cubleşan, Săluc Horvat, Alex. Ștefănescu, Ion Buzăși, Adrian Dinu Rachieru, Diana Câmpian, Vasile Muscă, Ion Filipciuc.

Un ultim capitol al volumului, cu titlul *În universalitate* are în cuprins informații referitoare la: Dumitru Copilu-Copillian, Prima traducere a *Luceafărului*, În literatura bulgară, Eminescu în maghiară, Lenau și Eminescu, Eminescu și Baudelaire, Mite Kremnitz – admiratoare și traducătoare.

Eminescu: trepte ale devenirii este o carte eveniment ce înmagazinează o extraordinară bogăție biobibliografică despre viața, activitatea, opera celui mai mare poet român. Nu ne mirăm de ce nu are note de subsol, deoarece ar fi însemnat o prea mare „pădure”, cu multe încrângături, care ar fi îngreunat lectura, ar fi fost o muncă prea mare pentru editori și tipografi. Meritul autorului este meritoriu, pentru că a știut

cum să realizeze atât de multe trimiteri la oameni și fapte, spuse clar, încât s-a făcut pe deplin înțeles. Eminescologia beneficiază astăzi de studii și volume de maxim interes, dar eminescologii nu pot omite în cercetările lor volumul *Eminescu: trepte ale devenirii* alcătuit de Mircea Popa, care sensibilizează cititorii ca să se aplece asupra unor pagini scrise cu dăruire și cu suflet, cu drag de cultură și de imaginea emblematică a lui Eminescu.

Cum ni se pare firesc, încheiem cu un text, de o remarcabilă încărcătură poetică, prin care istoricul literar Mircea Popa îndeamnă la dragoste de Eminescu, de opera lui: *„Eminescu oferă publicului său acele multiple fețe ale omenescului pe care le ia făptura noastră în drumul ei spre desăvârșire. Iată de ce poezii lumii îl frecventează periodic, iar cei care locuiesc în aceeași limbă cu Dânsul, îl caută în fiecare zi și-i sorb cuvântul, însetați de izvorul de puritate și prospețime pe care îl poartă apele lui, robiți de vraja versului cristalin și plin de înțelepciune. Eminescu e patria locuită de cuvânt, e Cuvântul rodit de Patrie, de dorul românesc, de specificul național. Dorul de Eminescu e o realitate pe care poezia noastră o trăiește în fiecare zi, e semnul de închinăciune la „sfântul fără de prihană al ghiersului românesc”, cum îl numea Arghezi.”*

Luminița Cornea

IUBIREA DE NEAM ȘI ȚARĂ - VIRTUTE EMINESCIANĂ

Aurel V. David*

6. Apărarea limbii române și afirmarea culturii naționale

Mihai Eminescu a venit pe lume în contextul în care limba română își căuta făgașul ei spre modernizare. El a intrat din copilărie în medii sociale care l-au obligat să caute „cuvântul ce exprimă adevărul”. A deschis

ochii minții la Cernăuți, pe filele „Lepturariului” dascălului său, Aron Pumnul,¹ unde a aflat izvoarele din care au ieșit simbolurile neamului, pe care i-a laudat fără rezerve în poezia „Epigonii”.

Încă din copilărie a fost marcat de puterea și vraja cuvântului. El a înțeles că povestirile și descântecurile mamei sale, vorbirile blânde sau răstite ale tatălui său, povețele dascălilor în școală și glasurile preoților în biserică se întemeiau, în primul rând, pe cuvânt ca ipostază a magiei sunetelor. După ce a cutreierat vatra neamului în cruciș și-n curmeziș, el a considerat limba elementul esențial de menținere a tezaurului sufleteș al neamului, de consolidare a conștiinței de neam, de reazim moral într-o lume nedreaptă, precum și de unitate și de solidaritate umană.

Mihai Eminescu a înțeles că prin limbă, poporului român i s-au imprimat în suflet „preceptele bătrânești, istoria părinților”, limba și credința constituind liantul cel mai puternic al neamului și tăria vetrei. El a constatat că poporul român adunase un „capital de cultură”, devenit bun național, din care puteau întrebuința, spre folos de obște, frații rămași sub stăpâniri străine, dar și alte neamuri, în funcție de nevoi. „Aici, în hotarele strâmte ale țării românești - spunea el -, trebuie să se adune capitalul de cultură, din care să se împrumute frații noștri de prin țările de primprejur dimpreună cu celelalte popoare mai înapoiate decât noi”.²

Mihai Eminescu a fost conștient că și în vremea lui „idealul românilor” era „menținerea unității limbii strămoșești și a Bisericii naționale”. De aceea, a învățat a vorbi corect românește, dar și a „a gândi și a simți românește”, implicându-se cu puterea minții în renașterea limbii românești, „vrednica limbă a strămoșilor noștri”.

Astfel, a adunat cu grijă și migală cuvintele „din bătrâni”, adică cele vorbite în ținuturile

*AUREL V. DAVID, *Cuza Vodă: între luminile și umbrele unei tulburătoare domnii pământene* – Ed. Betta, București, 2023, p.201-220.

1 Ilie Rad, Aron Pumnul (1818 - 1866), Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 2002.

2 Mihai Eminescu, *Misiunea noastră ca stat*, în „Timpul” din 2 nov. 1879.

românești pe care le-a străbătut în cruciș și-n curmeziș și le-a alăturat celor avute în zestrea lingvistică cu care a plecat de la casa părintească de-a lungul și de-a latul vetrei neamului românesc. Din această alăturare s-a născut fundația mentală a limbii românești literare, el reușind să-și convingă semenii că „spirit și limbă sunt aproape identice, iar limba și naționalitatea asemenea” și că „numai în limba sa omul își pricepe inima pe deplin”. El a acordat întâietate limbii în edificarea culturii națiunii române, făcând din cunoașterea și vorbirea corectă a limbii neamului un veritabil cult național.

Mihai Eminescu s-a preocupat cu sânguință, atât de cunoașterea zestre culturale a neamului său, cât și de îmbogățirea acesteia. El i-a extras seva din tezaurul graiului strămoșesc, din cântecele bătrânești versificate și din literatura populară păstrată cu înțelepciune și transmisă de solomonari din generație în generație. „Alături cu limba - afirma el -, există, ca element de unitate, literatura populară, a cărei răspândire uniformă nu e de tăgăduit. Aceleași balade ce s-au cules în munții Moldovei sau ai Ardealului s-au aflat, în variante, în Dobrogea, încât se constată că amintitele piese de literatură populară aveau tendința de-a se răspândi la toți românii”.³

Pentru românul nativ, versurile poeziilor scrise de Mihail Eminescu sunt adevărate mărgăritare ale minții omenești, care depășesc granițele politico-statale. Cu toate acestea, el n-a susținut niciodată că limba românească se află în fruntea tuturor limbilor vorbite în lume. Versurile zămislite de mintea lui exprimă forța lăuntrică a sufletului omenesc, capabil să-i vorbească codrului și să-l determine să-și spună fără teamă bucuriile și durerile sale:

„Ce te legeni codrule? /
De ce nu m-aș legăna /
Dacă trece vremea mea /
Ziua scade, noaptea crește /
Și frunzișul mi-l rărește /

³ Mihai Eminescu, Opere, vol. XIII; Apud „Timpul”, 14 august 1882.

Și de ce să nu mă aplec /
Dacă păsările trec? /
Peste vârf de rămurele /
Trec în stoluri rândunele /
Ducând gândurile mele /
Și norocul meu cu ele /
Și se duc pe rând, pe rând /
Zarea lumii întunecând; /
Și se duc ca clipele /
Scuturând aripile, /
Și mă lasă pustiit /
Veștețit și amorțit /
Și cu dorul singurel /
De mă-ngân numai cu el”.

Mihai Eminescu s-a implicat cu sâng în confruntările de idei referitoare la originea neamului românesc și a limbii românești, susținând existența unei relații organice dintre limba românească și latinitate: „Da, de la Roma venim, scumpi și iubiți compatrioți, din Dacia Traiană! - a afirmat el. În același timp, scria cu mâhnire că „Se cam ștersese diploma noastră de nobleță: limba însă am transcris-o din buchile noastre gheboșite de bătrânețe în literele de aur ale limbilor surori. Cam degenerase arborele nostru genealogic cu câte o codiță străină, dar îl vom curăți de toate uscăturile”.⁴

Mihai Eminescu a susținut că dezvoltarea culturii naționale depinde de dezvoltarea economică, iar aceasta influențează în mod direct calitățile morale ale poporului român. „Blândețea caracteristică a poporului românesc - a scris el -, dovedește că el în trecut a trăit economicște mulțămît, c-au avut ce-i trebuia. Deci condiția civilizației Statului este civilizația economică.

A introduce formele unei civilizații străine fără ca să existe corelativul ei economic e curat muncă zădarnică”.⁵

Mihai Eminescu a înțeles că „ceea ce voiesc românii să aibă e libertatea spiritului și conștiinței lor în deplinul înțeles al

⁴ Prof. dr. Zenovie Cărlugea, De la „latinismul” istoriografic la „dacismul” romanticilor, în „Dacia magazin”, nr.41, martie-aprilie 2007, p.13.

⁵ Mihai Eminescu, Statul, I. Funcțiile și Misiunea sa, Editura „Saeculum I.O.”, București, 1999, p. 40.

cuvântului. Și fiindcă spirit și limbă sunt aproape identice, iar limba și naționalitatea asemenea, se vede ușor că românul se vrea pe sine, își vrea naționalitatea, dar aceasta o vrea pe deplin”.⁶ El și-a convins semenii că limba creează fondul de aur al spiritualității neamului, fiind opera cea mai de preț, în care se reflectă istoria acestuia, cu felul de a fi, a cugeta și a simți. El a încarnat cuvintelor, cu rigoare, o inegalabilă forță sugestivă și afectivă, putând fi considerat, pe deplin temei, patriarhul limbii române, dar și voievodul limbii române,⁷ făcând ca limba românească, cu virtuțile ei neexprimate până atunci, să capete măreția limbilor neamurilor civilizate.

7. Așezarea istoriei neamului pe fundamentul adevărului

Mihai Eminescu a îndrăgit povestirile și legendele istorice din fragedă copilărie, apoi în adolescență a citit multe cărți de istorie, începând cu vechile cronici ale Moldovei. Astfel a ajuns la concluzia că istoria și limba sunt „vertebrele unei națiuni” și că prin ele poporul, creația națiunii, poate să se cunoască pe sine, să-și păstreze „sănătatea sufletească și tinerețea etnică”, să conserve „seninul neamului”.

Despre semnificația trecutului, Mihai Eminescu a scris că „Trecutul nostru nu e decât înfricoșatul coif de aramă al creștinătății, al civilizațiunii”,⁸ iar „Fără cultul trecutului nu există iubire de țară”.

El a fost conștient că numai prin studiul și cunoașterea istoriei românilor și a limbii românești puteau fi explicată dănuirea neamului, precum și afirmarea identității în vatra etnospirituală. În studiul istoriei neamului a fost călăuzit de concepția potrivit căreia „Istoria omenirii este desfășurarea

cugetării lui Dumnezeu,⁹ deci istoria neamului românesc se pierde în mitologie, iar miturile se revarsă în istoria neamului.

În momentul în care a ajuns la București, el avea cunoștințe temeinice de istorie a neamului românesc, iar la prima întâlnire cu I.L.Caragiale i-a vorbit acestuia cu multă ardoare despre daci, despre Ștefan cel Mare, Mircea cel Bătrîn, Vlad Țepeș, Mihai Viteazu.

Mihai Eminescu a izbutit să găsească asemănările și deosebirile celor două popoare ale antichității - dacii și romanii -, care s-au confruntat pe câmpul de luptă, primii pentru mărire, iar ultimii pentru supraviețuire. Pe Daci i-a considerat „stinși”, iar pe Romani decăzuți și incapabili să moară, dar și să se ridice. Dintre toate epocile istoriei neamului românesc, el a fost atras cel mai mult de perioada geto-dacică. El a încercat să construiască o mitologie autohtonă prin poeme precum: *Memento mori*, *Povestea magului călător în stele*, *Sarmis*, *Gemenii*, *Rugăciunea unui dac*, *Strigoii* etc. A proiectat chiar o epopee, intitulată *Decebal*, din care nu a realizat decât un fragment în care apare Ogur, un bard orb, un fel de Homer autohton.

Pentru a opri revărsarea de ipoteze privind numele neamului, el a studiat cu rigoare istoria neamului din izvoare autohtone și străine, a cunoscut vatra neamului pe care a străbătut-o în cruciș și-n curmeziș, argumentând că: „românii nu sunt nicăiri coloniști, venituri, oamenii nimănu, ci pretutindenea unde locuiesc sunt autohtoni, populație nepomenit de veche, mai veche decât toți conlocuitorii lor. Căci dacă astăzi se mai ivește câte un neamț singular care caută să ne aducă de preste Dunăre, nu mai întrebăm ce zice un asemenea om, ci ce voiește el. Nici mai este astăzi cestiunea originii noastre, abstrăgând de la împrejurarea că o asemenea interesantă cestiune nu este de nici o importanță. Daci

6 Mihai Eminescu, *Opere*, vol. IX Apud. „Curierul de Iași”, noiembrie 1876.

7 Mihai Eminescu, *Scrieri esențiale*, vol. V, *Correspondență*, Editura „Fortuna”, 2003, p.48.

8 Mihai Eminescu, *Scrieri esențiale*, vol. V, *Correspondență*. Editura „Fortuna”, 2003, p.547.

9 Mihai Eminescu, *Scrisoare D-lui Dumitru Brătianu*, Din periodice-1871, apărută în „Românul”, 15 august 1871.

sau romani, romani sau daci: e indiferent, suntem români și punctum. Nimeni n-are să ne-nvețe ce-am fost sau ce-ar trebui să fim; voim să fim ceea ce suntem - români”.¹⁰

Mihai Eminescu a aflat din cărți de istorie despre viețile și faptele de glorie ale marilor domnitori ai românilor, ajungând la concluzia potrivit căreia istoria neamului românesc este „un șir neîntrerupt de martiri”. El a expus în sute de articole opiniile privitoare la istoria națională, obârșia românilor, insistând cu cerbicie asupra consecințelor dureroase ale dezbinării neamului.

Mihai Eminescu și-a însușit cele două viziuni existente asupra istoriei: una hiperbolică și cealaltă critică. Prima viziune, pornind de la ideea potrivit căreia în lume totul se repetă, nimic nu e statornic și nu rezistă în timp, a fost încorporată în poemul „Memento mori” (subintitulat „Panorama deșertăciunilor”): „De văd răul sau de nu-l văd, el pe lume tot ramâne/ Și nimic nu-mi folosește de-oi cerca să rămân treaz.../Toate au trecut pe lume, numai răul a ramas”.

Viziunea critică s-a evidențiat în poeziile cu caracter protestatar, vizând aspecte negative ale existenței sociale, precum: corupția, demagogia, despotismul, desfrâul, imitația snoabă, impostura, lipsa de idealuri, superficialitatea, trădarea de neam etc. Crâmpie ale istoriei neamului, cu fapte și personaje reale, cu lumini și umbre, cu bucurii și suferință, au apărut cu pregnanță în multe poezii, precum:

- Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie - România, țară de glorie, țară de dor;
- Doina - vatra neamului de la Nistru pân' la Tisa, penetrată de străini;
- Epigonii - antiteză între făurarii „scripturilor române” și epigonii vremii sale;
- Împărat și proletar - împărțirea nedreaptă a lumii între bogați și cei săraci;
- Junii corupți - corupția în rândul tinerilor și consecințele asupra țării;

¹⁰ Mihai Eminescu, Opere, vol. IX, p. 253.

- La moartea principelui Știrbey - soarta nevrednică a unui Domn patriot;
- Scrisoarea a III-a - drama confruntării dintre Mircea cel Bătrân și Baiazid.

Mihai Eminescu a manifestat un profund interes și atașament pentru istoria zbuciumată și lupta dărză a românilor din Transilvania. În poezia „Horia”, el a evocat sacrificiul și măreția acestui martir al dreptății sociale și libertății naționale:

„Să privească - Ardealul lunei i-e rușine/
Că-a robii copiii-i pe sub mâni străine//
Ci-ntr-un nor de aburi,
Într-un val de ceață,
Își ascunde trista, galbena ei față./
/Horia p-un munte falnic sta călare;/
O coroană sură munților se pare,/
Iar Carpații țepeni îngropați în nor/
Își vuiiau prin tunet gândurile lor...”

Mihai Eminescu s-a gândit la Bucovina, locul debutului său literar, făcând referiri la drama acestui ținut românesc de care era legat prin străbuni, prin anii de școală, prin iluștrii săi dascăli, prin colegii și prietenii de-o viață pe care i-a făcut în timpul șederii la Cernăuți. El a înfierat răpirea Moldovei de Sus de către Imperiul Habsburgic, în anul 1775, a tras semnale de alarmă față de politica de „germanizare” a provinciei, evidențiind dreptul la autodeterminare al românilor bucovineni.

Mihai Eminescu a avut în vedere și problema Basarabiei, mai ales începând din ianuarie-februarie 1878, când a publicat articole însoțite de o istorie a Basarabiei începând din veacul al XIV-lea până în al XIX-lea. În ziarul „Timpul” din 25 ianuarie 1878 el a consemnat că „Basarabia întreagă a fost a noastră pe când Rusia nici nu se megieșa cu noi, Basarabia întreagă ni se cuvine, căci e pământ drept al nostru și cucerit cu plugul, apărut cu arma a fost de la începutul veacului al patrusprezecelea încă și până în veacul al nouăsprezecelea. Mandatarul Europei (adică Rusia) vine să mântuie popoarele creștine de sub jugul turcesc și începe prin a-și anexa o parte a unui pământ stăpânit de creștini, în care nu-i

vorba de jug turcesc? Ciudată mântuire într-adevăr. Cuvântul nostru este: De bunăvoie niciodată, cu sila și mai puțin”.

El a fost convins că civilizația românească s-a realizat în vatra vechii Europe, în jurul Carpaților, nu a roit, cum a făcut civilizația helenică, nu și-a aproximat spațiul precum civilizația germană, nu a colonizat pe alții, cum a făcut civilizația anglo-saxonă. Prin acest spațiu au trecut și alte seminții, care „au cerut pământ și apă”, dar băștinașii și-au apărut vatra, care însă a fost penetrată și sfâșiată și stăpânită vreme de secole.

Mihai Eminescu a fost un susținător fervent al concepției potrivit căreia românii formau o „rasă” - rasa română -, care popula cu temei, acela de băștinaș, nu de colonist, teritoriile Munteniei, Moldovei, și cea mai considerabilă parte a Ardealului și a „Țării Ungurești”, având „aceleași înclinări și aptitudini”.¹¹

8. Îngemănarea naționalismului, patriotismului și românismului

Mihai Eminescu a purtat flacăra unui naționalism luminat, fiind un patriot „practicant” în viața de zi cu zi, fără să facă economii de epitete pentru cei care jefuiau sau împilau poporul. Naționalismul său a fost dezvăluit cu putere în cele mai incandescente momente din viața lui.¹² Între anii 1870-1871, aflându-se la Viena, ca student la Universitatea din acel oraș, s-a străduit și a reușit, alături de alți studenți români patrioți, să unifice mișcările studențești și să creeze Societatea „România jună”, care a militat pentru emanciparea românilor din Austro-Ungaria. Din Viena el a lansat deviza „În unire e puterea”, care i-a însușit pe studenții români din Viena.

În scurt timp după ce a venit în capitala tinerei României, el și-a dat seama că, „peste noapte și prin surprindere”, aici au fost admise „legiuri străine”, care au substituit

noțiunile «țară», «român», «nație», cu noțiunea «om» - adică cetățean al universului, „fie din Berber, China sau Galiția”. El a sesizat că s-a creat o atmosferă publică pentru „plante exotice” din cauza cărora „planta autohtonă moare”. Cu tristețe în suflet a constatat că în societatea românească a vremii numai exista o altă deosebire între oameni decât cea pe care o stabilea banul, „oricum ar fi câștigat”. Pe acest fond de umilire națională, el s-a declarat „naționalist”, adică luptător împotriva imperiilor și feudelor, precum și structurilor multinaționale oculte, care îngreădeau folosirea limbii române, practicarea credinței religioase și cultivarea tradițiilor neamului.

Naționalismul lui s-a împletit organic cu patriotismul exprimat cu vigoare atunci când s-a aflat departe de țară. Cei care l-au cunoscut au observat că ori de câte ori vorbea despre patrie îi dispărea pesimismul care-i caracteriza de multe ori starea sufletească. Atunci dorea cu toată căldura inimii să-și revadă patria, locurile natale, de care îl legau amintirile din copilărie și tinerețe. Aceste sentimente le-a explicat în poeziile: „La Bucovina”, „Din străinătate”, „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie?”. Impresii profunde i-a lăsat „vesela grădină” Bucovina, unde și-a făcut o parte din studiile elementare și gimnaziale.

În poezia „La Bucovina” el a consemnat: „N-oi uita vreodată, dulce Bucovină,/Geniu-ți tău romantic, munții în lumină, văile de flori,/Râuri resăltânde printre stâncenalte,/Apele lucide-n dalbe diamante/Peste câmp în zori.” (La Bucovina)

Multă amărăciune i-a intrat în suflet, determinându-l să exprime în versurile poeziei „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie” nevoia de răzbunare pentru umilințele și necazurile pe care poporul român le-a îndurat de la dușmanii care veacuri de-a rândul l-au schingiuit, supt și istovit:

„Vis de răzbunare, negru ca mormântul, /
Spada sa de sânge dușman fumegând. /
Visul tău de glorie falnic triumfând, /

¹¹ Mihai Eminescu, Opere, vol. XII, p.266; Apud, Mihai Eminescu, «Românul» a contractat năravul..., în „Timpul”, 29 iulie 1881.

¹² Vezi, pe larg, Dumitru Murărașu, Naționalismul lui Eminescu, Editura „Pacifica”, București, 1994.

Spună lumii large steaguri tricolore, /
Spună ce-i poporul mare, românesc.../
Scumpă Românie, asta ți-o doresc”.

Pentru Mihai Eminescu „patriotismul” nu era doar iubirea țărânei, „ci iubirea trecutului”,¹³ scriind că măsura patriotismului său va fi dată de faptele pe care va avea ocazia de-a le împlini în viitor. Patriotismul său a atins cele mai înalte culmi cu prilejul comemorării care a avut loc la mormântul lui Ștefan cel Mare de la Mănăstirea Putna din 15 august 1871, prima manifestare a solidarității naționale. La Putna s-a adunat atâta lume, încât din lipsa unor chilii în care să se poată adăposti studenții, Mihai Eminescu, Ioan Slavici și alți tineri participanți, s-au culcat pe câte-un braț de iarbă așternut în clopotnița bisericii. În discursul său omagial de la Putna, el dat voce aspirațiilor neamului, subliniind că nu copierea unor legi și deprinderi străine îi ajută pe români să progreseze ca neam, ci faptul de a nu-și uita identitatea și caracterul național și de a le folosi ca bază pentru dezvoltarea neamului.

Ca patriot, Mihai Eminescu s-a implicat cu toată ființa în apărarea nevoilor neamului, asumându-și riscuri mari. În anul 1876, într-o conferință ținută la Iași, el a explicat ce înțelegea prin adevăratul patriotism: „Cu cât ne iubim mai mult țara, cu atât mai mult mintea noastră trebuie să fie nepărtinitoare, cu atât cugetarea trebuie să rămână mai rece, pentru ca ea să ne fie o bună călăuză și să ne împiedice de la agitații în întuneric și lupte cu fantasme. Numai o astfel de țară poate fi îndreptată pe căi bune, zbuciumările deșarte pot fi ferite, relele pot fi stărpite”.

Patriotismul lui Mihai Eminescu s-a răsfrânt atât în poeziile sale cu caracter patriotic, precum „Scrisoarea a III-a”, cât și în cele cu caracter istoric sau politic, ori în corespondența purtată cu Titu Maiorescu. El s-a gândit la binele țării, pentru care a folosit

deseori termenul de „patrie”, apreciind că în vremea sa, „interesul practic” pentru „patria română”, rezida din nevoia de „înlăturare teoretică a oricărei îndreptățiri pentru importarea nechibzuită a unor instituțiuni streine”. Uneori acest sentiment a fost exacerbat, fapt care l-a făcut să devină sarcastic cu corupții, epigonii, politicienii venali și vânzătorii de țară. Indignarea și vehemența lui s-a revărsat ca un torent împotriva celor care se eschivau de a rosti numele țării, pe care el o numea „maică țarină dulce”. Atunci când constata că interesul național era agresat, articolele sale erau virulente.

Pentru Mihai Eminescu, românismul era principiul călăuzitor în demersul lui de formator de opinie și de educație civică. El a dorit ca geniul național să fie scos din amorțire, simțind că românii nu vor produce nimic de seamă, decât atunci când vor renunța la vorbe mari dar sterpe, pentru a fi „români înainte de orice”. Fostul său coleg la școala din Cernăuți, dar și de la Viena, Teodor Ștefanelli, a scris în cartea „Amintiri despre Eminescu”, că acesta își saluta cunoscutele cu expresia «Trăiască nația!», iar când era astfel salutat, răspundea cu cuvintele: «Sus cu dânsa!». Potrivit percepției sale, românismul însemna prețuirea istoriei, a trecutului dominat de voievozi legendari, precum Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare, Vlad Țepeș, recunoașterea și propagarea latinității neamului românesc, neomițând componenta dacică. La acestea s-au adăugat: obținerea autonomiei Transilvaniei, Bucovinei și Basarabiei - în numele dreptului istoric și de neam băștinaș -, păstrarea nealterată a limbii naționale, respectarea tradițiilor, obiceiurilor străvechi, solidaritatea cu românii din ținuturile oprimate etc. El a nutrit sentimente nobile pentru „popor”, pentru țărâtime („suntem un popor de țărani”), singura „clasă pozitivă”, dar neînțeleasă, umilită, precum și ostilitatea față de cei care aduceau insulte românimii. Astfel, a declanșat războaiele mediatice cu presa liberală

¹³ Mihai Eminescu. Statul 1. Funcțiile și Misiunea sa, Editura „Saeculum I.O.”, București, 1999, antologie, prefată, note și comentarii de Dimitrie Vatamaniuc, „Geniul neamului românesc”, p.134.

(„Românul”, „Telegraful”) și străină (germană, ungară), periclitându-și libertatea.

Mihai Eminescu s-a oferit cu dăruire să susțină cu mintea și cu scrisul făurirea unei culturi românești sincrone celor europene. Însă a sesizat impedimentele: criteriile empirice de selecție a valorilor, dezinteresul interesat al autorităților statului, deturnarea destinației fondurilor bănești repartizate culturii, importul formelor culturale străine, neștiința și rea-voința unor diriguitori culturali, procesul galopant de imitație a Occidentului, spoliata de cultură a tinerilor care ocupau posturi în înalta administrație a statului român. Prin glasul lui Toma Nour din „Geniul pustiu”, el a dezvăluit mijloacele de mântuire a neamului: „Schimbați opiniunea publică, dați-i o altă direcțiune, răscoliți geniul național-spiritual propriu și caracteristic al poporului, din adâncurile în care doarme-faceți o uriașă reacțiune morală, o revoluțiune de idei în care ideia românească să fie mai mare decât uman, genial, frumos, în fine fiți Români și iar Români...”.

Mihai Eminescu și-a exprimat afecțiunea față de țară chiar în momente cele mai dificile ale vieții lui. El s-a arătat indignat și revoltat la vederea nedreptăților făcute țării sale de imperii hrăpărețe, spunând: „E mică țărișoara noastră, îi sunt strâmte hotarele, greutatea vremurilor au știrbit-o; dar această țară mică și știrbită e țara noastră, e țara românească, e patria iubită a oricărui suflet românesc”.¹⁴ Românismul său, exprimat prin cuvinte alese, bine chibzuite, care exprima adevărul, a căpătat accente critice și mai ales dramatice în articolele, studiile și poeziile referitoare la „talpa țării”, împilată de „pătura superpusă”, precum și la vitregitele ținuturi românești aflate sub dominația imperiilor vecine.

9. Deșteptarea nației și apărarea trebuințelor nației

Mihai Eminescu era convins că Dumnezeu a dăruit neamului românesc o țară rodnică,

¹⁴ Mihai Eminescu, Misiunea noastră ca stat, în „Timpul”, 2 noiembrie 1879.

bogată, în care românii puteau trăi „liberi de sărăcie și greutate”. Însă, el a sesizat că pentru încurcarea judecății „profanilor” în tânără Românie, s-a clădit un labirint de cifre și fraze pseudoștiințifice, „fără cap și fără coadă”, în care nu se vedea exprimată clar nici o „idee cumsecade”, dar din al căror întreg reieșea intenția guvernului vătămătoare intereselor Statului.¹⁵

El a scris: „Un popor, oricare ar fi el, are dreptul a-și legiui trebuințele și tranzacțiunile ce rezultă neapărat din acele trebuințe, reciprocitatea relațiilor sale; într-un cuvânt: legile unui popor, drepturile sale, nu pot purcede decât din el însuși”.¹⁶ Însă, „Ceea ce simțim cu toții sunt relele reale care bântuie țara...și pentru a căror îndurare nu se cere dialectică și oratorie, ci muncă, echitate, adevăr”.¹⁷ De aceea, a insistat în editorialele și articolele sale din ziarul „Timpul”, atât pe abordarea trecutului glorios, cât și a „prezentului mizer” în care se zbăteau românii spre sfârșitul secolului al XIX-lea, urmărind, în fapt, tragerea semnalului pentru deșteptarea nației.

Mihai Eminescu a considerat că principala trebuință a nației era pacea socială, care are ca fundament iubirea reciprocă între semeni, scriind că Hristos este așa de mare pentru că „prin iubire el a făcut cearta între voințe imposibilă”.¹⁸ El a sesizat menirea tinerei generații, adică a „generațiunii ce crește”, afirmând că aceasta trebuie să fie preocupată de a remedia „răul” în societate. De aceea, a ridicat priviri extrem de critice spre politicienii vremii, spunând că erau recrutați din rândul celor care „numai banul îl vânează și câștigul fără muncă”. Acestora li s-a adresat astfel în „Scrisoarea III”: „Prea v-ați arătat arama, sfâșiind această țară,/

¹⁵ Mihai Eminescu, Opere, vol. X, p. 354; Apud Mihai Eminescu, Mai toate ziarele oficiale..., în „Timpul”, 16 noiembrie 1879.

¹⁶ Mihai Eminescu, Opere, vol. IX, p. 93; Apud, Mihai Eminescu, Echilibrul, în „Federațiunea”, 22 aprilie / 4 mai 1870.

¹⁷ Mihai Eminescu, Scrieri esențiale, vol. 4, Publicistică, Editura „Fortuna”, 2003, p.566.

¹⁸ Vezi, pe larg, Mihai Eminescu, Fragmentarium, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1981.

Prea facurăți neamul nostru de rușine și ocară,/Prea v-ați bătut joc de limbă, de străbuni și obicei,/Ca să nu s-arate-odată ce sunteți: niște mișei!”.

Revolta lui pamfletară s-a îndreptat și împotriva „beției de cuvinte”, precum și împotriva politicianilor care speculau public sentimentul sublim al dragostei de patrie, transformându-l într-un mijloc de parvenire și de dominație. În final, el l-a invocat pe Vlad Țepeș, considerat omul predestinat de a asigura pacea socială: „Cum nu vii tu, Țepeș Doamne, ca punând mâna pe ei,/ Să-i împarți în două cete: în smintiți și în mișei./Și în două temniți large cu de-a sila să-i aduni, /Să dai foc la pușcărie și la casa de nebuni!”.

Mihai Eminescu a fost părtaș la „tragedia neamului românesc”, suferind când a văzut situația grea a neamului său. Această solidarizare etnospirituală a exprimat-o în versurile poeziei Doina, dintre care se relevă:

„Vai de biet român săracul!/
Îndărăt tot dă ca racul,/
Nici îi merge, nici se-ndeamnă,/
Nici îi este toamna toamnă,/
Nici e vară vara lui,/
Și-i străin în țara lui”.

Mihai Eminescu s-a identificat cu soarta neamului românesc, cu durerile, dramele și năzuințele acestuia. El a constatat starea precară a societății românești, pe care a zugrăvit-o cu minte de sociolog al vetrei Daciei getice: „Azi țăranul scade pe zi ce merge, proprietarul, ale cărui interese sunt identice cu ale țăranului, asemenea, bresle nu mai avem, negoțul încape pe mâini străine încât, mâine să vrem să vindem ce avem, găsim cumpărători străini chiar în țară și am putea să ne luăm lucrurile în spinare și să emigrăm la America. Chiar ar fi bine să ne luăm de pe acuma o bucată de loc în Mexico, în care să pornim cu toate ale noastre, când nu vom mai avea nimic în România. Să nu ne facem iluzii. Prin atârnarea noastră economică am ajuns ca toate guvernele, spună ele ce-or pofti, să

atârne mai mult sau mai puțin de înrăuriri străine”.¹⁹

De aceea, prin arma cuvântului a apărut imaginea elitelor sociale, în care și-a pus nădejdea redeșteptării nației. Astfel, a denunțat formele și tendințele cosmopolite pe care „pătura superpusă”, adică politicienii orientați spre funcții și „avere fără muncă” le importau și promova în România, care aveau un efect dizolvant asupra ființei naționale și a unității neamului.²⁰

El a sesizat consecințele pătrunderii străinilor în toate sferele vieții publice din România: „Înaintea negrei străinătăți care împânzește țara cad codrii noștri seculari și, împreună cu ei, toată istoria, tot caracterul nostru. Moartea, decreșterea populației îndeplinește apoi restul: stârpirea fizică a neamului românesc”.

Mihai Eminescu tras un semnal de alarmă pentru generația lui, spunând: „Cu vorbe însă nu s-a făcut de când lumea nimic, decât negustorie de vorbe, nefolositoare nimănui, ci numai celui ce le debitează”.²¹

10. Apărarea fraților aflați în sărăcie și sub stăpâniri străine

Mihai Eminescu a sesizat cauzele decăderii societății românești, precum și soluțiile pentru combaterea acesteia, scriind că: „Materia vieții de stat e munca, scopul muncii trai, averea, deci acestea sunt esențiale. De aceea se și vede care e răul cel mai mare: sărăcia. Sărăcia e izvorul a aproape tuturor relelor din lume; boala, darul beției, furtişagul, zavistuirea bunurilor altora, traiul rău în familie, lipsa de credință, răutatea, aproape toate sunt câştigate sau prin sărăcie proprie sau, atavistic, prin sărăcia strămoșilor”.²² El a sesizat că „răul”

¹⁹ Mihai Eminescu, Opere, vol. X, p.31; Apud, Mihai Eminescu, Frază și adevăr, în „Timpul”, 23 decembrie 1877.

²⁰ Mihai Eminescu, Opere, vol. XI; Apud „Timpul”, 6 septembrie 1880.

²¹ Mihai Eminescu, Scrieri esențiale. Publicistică. Vol. 4, Editura „Fortuna”, 2003, p. 538.

²² Mihai Eminescu, Statul, I. Funcțiile și Misiunea sa, Editura „Saeculum I.O.”, București, 1999, articolul „Frază și adevăr”, p. 39.

incurabil al societății românești era „posibilitatea dată unor nuliități și unor parveniți de-a trăi din buget, din întreprinderi, din arenzi, din păsuieți; posibilitatea constituțională dată unor oameni de proveniență incertă de-a exploata munca poporului fără nici o compensație...”²³

Mihai Eminescu a atras atenția că „Sărăcia trebuie luată în înțelesul ei adevărat. Sărac e cel ce se simte sărac, căruia îi trebuie neapărat mai mult decât are. Calitățile morale ale unui popor atârnă - abstrăgând de climă și de rasă - de la starea sa economică. Blândețea caracteristică a poporului românesc dovedește că în trecut el a trăit economicește mulțămît, c-au avut ce-i trebuia”²⁴. El a considerat că principala modalitate de a scăpa de sărăcie este munca: „Rețeta în contra sărăciei: fiecare să miște numai din mâini, fără să producă obiecte de utilitate și nu va mai exista sărăcie...Un singur remediu există în adevăr în contra acestor rele, dar trebuie aplicat cu toată rigoarea, cu tot exclusivismul: munca, acest corelat mecanic al adevărului; adevărul, acest corelat intelectual al muncii. Dar muncă, nu nimicuri, nu mănare de muște la apă; și adevăr, nu fraze lustruite și negustorie de vorbe”²⁵.

Mihai Eminescu și-a făcut o datorie sfântă din apărarea fraților încorporați cu forța în imperiile vecine. El a fost atent la suferințele românilor aflați sub stăpânirea austro-ungară. În 6 februarie 1871, din Viena, i-a scris lui Iacob Negruzzi: „Dacă ați cunoaște mai îndeaproape tendințele de deznaționalizare ale ungarilor, pe care ei le răped prin toate vinele, prin toate organele statului și-i exclud din viața publică pe români, atunci v-ați lămuri mai bine... Nu vă puteți imagina care e situația românilor din Transilvania. Lor le lipsește liniștea

sufletească atât de necesară pentru a se dedica acolo scrierilor literare”. Vehemența lui l-a făcut pe fruntașul conservator P.P. Carp, aflat la Viena pentru negocierea tratatului secret de alianță cu Germania, să-i scrie lui Titu Maiorescu: „...și mai potoliți-l pe Eminescu!”.

Pentru apărarea românilor din Bucovina și-a pus în lucrare mintea lui ageră și trupul său tineresc. De pildă, în anul 1875, cu ocazia călătoriei efectuate la Cernăuți, prilejuită de înființarea Universității germane, a introdus clandestin exemplare din lucrarea Răpirea Bucovinei, nesemnată, dar întocmită probabil de Mihail Kogălniceanu, pe care a distribuit-o românilor din oraș, trimițând-o prin poștă chiar oficialilor urbei²⁶.

În calitate de ziarist la „Timpul”, el a purtat campanii de presă extrem de ofensive, în problema Basarabiei. Cu un curaj deosebit a criticat Parlamentul și Guvernul pentru înstrăinarea „Basarabiei de sud” în anul 1878, fiind intransigent față de politica de opresiune țaristă, pe care o numea „o adâncă barbarie”.

El a reafirmat drepturile României asupra teritoriului dintre Prut și Nistru și a demonstrat existența planurilor secrete care au dus la răpirea sudului Basarabiei. În preocupările sale au intrat și românii din Maramureș, aflați sub dominație austro-ungară. În acest sens el a lucrat neîncetat pentru redeșteptarea românismului în Maramureșul voievodal, proiectând un ciclu de conferințe populare, pe care ar fi voit să le țină în Maramureș, cu următoarele subiecte: 1. Geniu național; 2. În favoarea teatrului; 3. Studii asupra pronunției; 4. Patria română; 5. Poezie populară”.

11. Credința în făurirea statului național unitar român

Mihai Eminescu a trăit și creat în perioada în care s-a cristalizat ideea statului român unitar, însoțită îndeaproape de exaltare naționalistă. Fiind un naționalist vizionar, el

²³ Mihai Eminescu, Opere, vol. XII, p.303; Apud, Mihai Eminescu, Răul de căpetenie..., „Timpul”, 22 august 1881.

²⁴ Mihai Eminescu, Opere, vol. X, p. 30.

²⁵ Mihai Eminescu, Scrieri esențiale. Publicistică. Vol. 4, Editura „Fortuna”, 2003, p. 511.

²⁶ Vezi, pe larg, Teodor V. Ștefanelli, Amintiri despre Eminescu, București, 1914.

a visat la înfăptuirea unirii depline a țărilor românești cuprinse în vatra vechii Dacii. Ideile lui privind statul român au fost exprimate în articolul „Misiunea noastră ca stat”, publicat în ziarul „Timpul” din 2 noiembrie 1879, în care a arătat că românii, după veacuri de năvăliri ale cetelor sălbatice, care au pierit una câte una, au reușit să se adăpostească între hotarele țării lor, România „patria iubită a oricărui suflet de român”.

El a crezut că statul român „trebuie să fie un stat de cultură la gurile Dunării”, aceasta fiind „singura misiune a statului român”, iar oricine ar voi să-i risipească puterile spre alt scop punea în joc „viitorul urmașilor” și călca în picioare „roadele muncii străbunilor noștri”.

De asemenea, a considerat unirea românilor („poporul românesc”) într-un singur stat drept cheia supraviețuirii și înfloririi neamului, reamintind cu regret că dacă fiii neamului ar fi fost uniți întotdeauna, „atunci și pământul strămoșesc rămânea unul și nedespărțit”.

În „Amintirile” sale, prietenul său, Ioan Slavici, avea să consemneze: „N-am cunoscut om săpănit deopotrivă cu dânsul de gândul unității naționale și deopotrivă de a se da întreg pentru ridicarea neamului românesc”. În acest sens, a formulat teoria statului organic, susținând că „poporul românesc nu se va putea dezvolta ca popor românesc decât păstrând, drept baze pentru dezvoltarea sa, tradițiile sale istorice astfel cum ele s-au stabilit în curgerea vremilor; cel ce e de o altă părere, s-o spună țării”; el a fost convins că „e mai bine să înaintăm încet, dar păstrând firea noastră românească, decât să mergem repede înainte, dezbrăcându-ne de dânsa prin străine legi și străine obiceiuri”.²⁷

Pentru Mihai Eminescu statul român era „o ființă de sine stătătoare, un produs al istoriei

unui vechi și vrednic neam, o manifestare a geniului nostru popular”.²⁸ De aceea, s-a consacrat cu întreaga sa ființă până la jertfa de sine, idealului unității naționale și făuririi „României Mari”. În seria fragmente dramatice redactate în anul 1867 (publicate postum sub titlul „Mira”), el a scris:

„Acea stâncă sublimă ce stă cu capu’n cer / E-unirea României... E visul meu de fier / Ce l-am visat o viață făr’ să-l pot ridica. / Azi sufletu-mi înceată, se stinge viața mea, / Dar las o moștenire ce-am scris-o cu-al meu sânge, / Las Românii toate grozavul frumos vis / Ca’n fruntea ei senină etern să stee scris!”

Mihai Eminescu a susținut cu toată forța minții sale crearea statului național unitar român, scriind cu convingere că: „Noi, românii, nu voim să trăim într-un stat unde patria să fie deasupra naționalității. Amândouă nu sunt decât două cuvinte pentru aceeași noțiune. Iubirea de patrie e una cu iubirea naționalității. Singura rațiune de a fi a acestui stat pentru noi este naționalitatea lui românească. Dacă e vorba ca acest stat să înceteze de a fi românesc, atunci o spunem drept că ne e cumplit de indiferentă soarta pământului lui”.²⁹

El a considerat că la baza statului român trebuie să stea meritocrația, viața virtuoasă, știința și mai ales caracterul, întrucât: „Secretul vieții lungi a unui stat este păstrarea ierarhiei meritului”,³⁰ fiecărui drept corespunzându-i o datorie.

De asemenea a argumentat că în statul român unitar, interesul național trebuia să fie dominant, nu exclusiv, iar țara să fie „în linia întâia” elementul național care să determine soarta și caracterul statului român. În statul român, teritoriile și pământul românesc erau „lucruri sfinte”, care se pierdeau sau se câștigau în împrejurări istorice vitrege, dar „nici se vând, nici se cumpără, nici se

²⁷ Fragmente din publicistica lui Mihai Eminescu, Texte alese de Î.P.S. Pimen, Arhiepiscop al Suceveni și Rădăuților, Suceava, 2005, p.29.

²⁸ Mihai Eminescu, Scrieri esențiale, vol. 5, Corespondență, Editura „Fortuna”, 2003, p.471-472.

²⁹ Mihai Eminescu, Opere, vol. XI, p. 275.

³⁰ Mihai Eminescu, Opere, vol. XI, p. 451.

schimbă”. El a susținut cu tărie că „trebuie să simțim și să ne înțelegem cu acuratețe unul pe altul”, pentru a face de rușine viclenia inamicilor neamului, a căror țintă rămâne totdeauna aceeași și care „nu vor nimic mai puțin decât de a ne dezbină totdeauna”.

Mihai Eminescu a fost un vizionar, prevestind încă din anul 1883 înfăptuirea Marii Uniri. În acel an, primind un onorariu din partea lui Iosif Vulcan pentru unele poezii publicate în revista „Familia”, el i-a răspuns: „Domnule Vulcan, să primesc eu un onorariu în viață și tocmai de la Oradea Mare, adică dintr-un colț atât de îndepărtat al României, e pentru mine un lucru grozav”. Însă, n-a apucat să vadă România Întreagă, dar a contribuit în chip de luceafăr vestitor de vremuri noi la consolidarea conștiinței unității naționale în vatra Daciei getice.

12. Spiritul de jertfă pentru neam și țară

Mihai Eminescu a transformat ziarul „Timpul”, ziarul partidului conservator, dintr-o publicație modestă de partid într-una de audiență națională. El i-a conferit o înaltă clasă jurnalistică, întrucât n-a făcut politica unui partid, ci a impus un punct de vedere național care purta amprenta gândirii sale. În pofida unor mari riscuri, el a pus capăt jurnalisticii înconjurată de secrete și parole, care proliferase în România din perioada pașoptistă. Scrierile lui au redat demnitatea proprietății cuvântului și au cristalizat doctrina națională modernă, capabilă să aducă România lângă marile culturi europene.

Spiritul de jertfă a reieșit și din poziția sa față de panslavism, pe care l-a considerat tot atât de nociv pentru români ca și pangermanismul. El a înțeles că marea slăbiciune a istoriei noastre stă în discordia căreia s-a străduit să-i găsească lecuirea prin mijloace nonviolente. Spirit de jertfă a manifestat intrând în Societatea „Carpații”, înființată în 24 ianuarie 1882, care avea ca scop unirea politică a românilor din Ardeal, Bucovina și Basarabia. În acel

context, a fost urmărit de agenți ai serviciilor secrete ale Austro-Ungariei, iar lângă el au fost plasați de către autoritățile Siguranței statului „informatori” pentru a-l urmări permanent și a-l reduce la tăcere, adică de a-l îndepărta din viața publică. Conștient de misiunea lui patriotică, precum și de faptul că și-a făcut mulți dușmani, inclusiv în rândurile Partidului Conservator, în anul 1882 el i-a scris Veronicăi Micle că ziarul „Timpul” l-a stricat în realitate cu toată lumea, că este „un om urât și temut, fără nici un folos”, „unul din oamenii cei mai urâți din România”. El era convins că „naturi” ca ale lui „sunt menite sau să înfrângă relele sau să piară, nu să li se plece lor”.

La vârsta de 33 de ani, Mihai Eminescu a devenit cel mai mare publicist român, fiind deja un formator de opinie publică, recunoscut și laudat de adepți și prieteni, contestat și hulit de către adversarii politici din „pătura superpusă”. El n-a putut fi influențat de persoane interesate, nici prin violență, nici prin manevre oculte să renunțe la scris sau să scrie „la comandă”, întrucât scrisul lui de geniu n-a putut fi cenzurat. Frazele scrierilor sale erau construite temeinic, iar editorialele sale modelau cele mai profunde stări ale semenilor săi.

El a ajuns la concluzia că pentru a face din „România” o țară mult dorită, „țară de dor”, se impunea schimbarea mentalității românilor, prin formarea unei generații care să preia destinul țării pe fundamentul iubirii de neam și țară.

Spiritul de jertfă l-a condus la momentul „morții civile”, din fatidica zi de 28 iunie 1883. În acea zi, după ce publicase articolul *Pentru libertatea presei și a jurnalistului*, el a fost împins cu brutalitate pe tragicul drum al Golgotei, al martirajului, care s-a încheiat prin jertfirea sa pe altarul Daciei Mari, la care a visat și pe care n-a avut darul ceresc de a o vedea în timpul vieții sale.³¹

³¹ Vezi, pe larg, Teodor Codreanu, *Dubla sacrificare a lui Eminescu*, Târgoviște, 1997.

Presimțindu-și sfârșitul, cel care în „Luceafărul” se considera în „lumea lui”, „nemuritor și rece”, în decembrie 1883, oficial declarat nebun, a putut să creeze cel mai tulburător poem filosofic al său, *Oadă* (în metru antic), în care a consemnat că:

„Nu credeam să-nvăț a muri vrodată;
Pururi tânăr, înfășurat în manta-mi,
Ochii mei nălțam visători la steaua
Singularității.
Când deodată tu răsăriși în calea-mi,
Suferința tu, dureros de dulce...
Pân-în fund băui voluptatea morții
Neîndurătoare”.

Acestea sunt versuri ale unui epitaf, pe care Mihai Eminescu singur și l-a scris! Ele pot fi inscripționate pe o placă de marmură, la mormânt, ca acuzație veșnică și vinovăție imprescriptibilă pentru autorii și făptuitorii crimei!

Mihai Eminescu a transmis generațiilor viitoare mesajul potrivit căruia spiritul de sacrificiu este opusul egoismului, însemnând voința de a renunța conștient la propriile interese, pentru a-ți ajuta semenii.

Concluzii:

Mihai Eminescu a înscris, prin cuvinte turnate în versuri vrăjite și fraze cumpătate, secvența de aur a culturii neamului românesc. Prin urma lăsată pe răbojul cunoașterii de sine a încorporat în structura semantică a numelui „Eminescu” însăși esența cuvântului „român”, identificându-se de-a pururi cu „ființa românească”.

Mihai Eminescu a tras o brazdă lată și adâncă pe făgașul limbii române, prin genialitate și perenitate. El este luminător al neamului, căruia i-a lăsat moștenire Doina - manifestul neamului și țării, care exprimă strigătul de unire al românilor, *Glossă* - cu versurile sale nemuritoare despre destinul neamului”, *Luceafărul* - capodoperă și nemuritoare poezie, cea mai frumoasă poezie care s-a creat vreodată, Mai am un singur dor - unde este exprimată toată jalea românilor, *Sara pe deal* - de o frumusețe fără seamăn.

Mihai Eminescu a gândit pentru tot neamul românesc, în cruciș și-n curmezișul vetrei, dând la iveală valoarea lui spirituală. El a analizat trecutul ca un istoric, prezentul ca un sociolog, criticând ca un patriarh al limbii române răul vremii sale și visând la triumful dreptății pentru neamul său.

Mihai Eminescu a înfruntat și învins cruzimea destinului neamului prin creația spiritului său fără egal, făcând din spiritul de sacrificiu pentru neam și țară virtutea perenă a „bunului român”.

Inventarea „cazului Eminescu” de către epigonii săi constituie unul dintre cele mai nefaste exemple de manipulare a conștiințelor prin intermediul așa-numiților „oameni politici”, al presei scrise și al unor „experți” cu abilități de critici sau cu pretenții de istorici.

În istoria modernă a României acesta este primul exemplu tipic al modului în care pana unui gazetar autentic și patriot poate fi frântă de către forțe oculte, iar un geniu național poate fi pus în cămașă de forță de către o putere politică violentă.

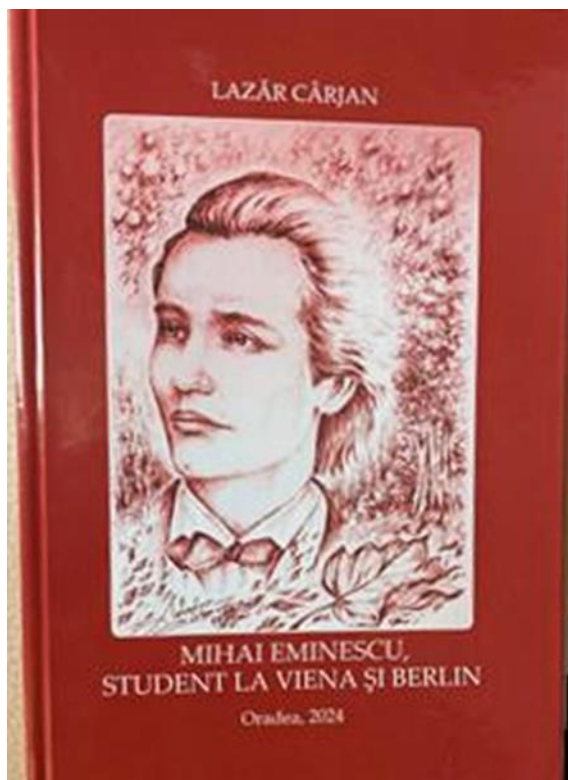
Mihai Eminescu a iubit tot ce-i românesc, fără să se laude vreodată cu acest sentiment. De aceea, el nu îmbătrânește, rămâne pururi tânăr, ca martor etern al dorului și iubirii de neam și țară. Scrierile sale trăiesc, iar meritele lui sunt apreciate și recunoscute de generațiile care simt românește. Istoricul Nicolae Iorga a consemnat că Mihai Eminescu rămâne în eternitatea spiritului ca „expresia integrală a sufletului românesc”, iar filosoful Petre Țuțea l-a numit „sumă lirică de voievozi”.

Cu un ton profetic, Mircea Eliade scria în anul 1985: „Cât timp va exista, undeva în lume, un singur exemplar din poeziile lui Eminescu, identitatea neamului nostru este salvată”.

Col. conf. univ. dr. Aurel V. David,
București

**MIHAI EMINESCU, STUDENT LA
VIENA ȘI BERLIN (2) – INTERVIU CU
LAZĂR CÂRJAN**

M.C. – Continuăm a spicuiți din cele 13 subcapitole a părții-a III-a din documentarul-scenariu: „Eminescu, student la Viena și Berlin”, așadar chiar în furnicarul de la Berlin. Acel oraș aglomerat îl va inspira Peisajul citadin aglomerat și dezolant i-a inspirat Poetului poezia „Privesc orașul-furnicar” (p.103):

„Privesc orașul-furnicar -
Cu oameni mulți și muri bizari,
Pe strade largi cu multe bolți,
Cu câte-un chip l-a stradei colț.
Și trec foind, râzând, vorbind,
Mulțime de-oameni pași grăbind.[...]

Ostașii vin în marș acum,
Naintea lor tambur-major,
Voinic el calcă din picior
Și tobe tare-n tact ei bat
Și pașii sună apăsător; [...]

Cu toate acestea, Eminescu era mândru că se afla în țara care a dat lumii celebrități ca Goethe, Schiller, Hölderlin, Beethoven, Kant, Schopenhauer și alte personalități ilustre. Despre dascălii săi de la

Universitatea Fridrich Wilhelm aș dori să zăbovim, pentru că, nu-i așa, suntem ceea ce suntem, datorită profesorilor noștri. I-a plăcut lui Eminescu la Berlin?

L. C. – Când s-a stabilit în acest oraș, în decembrie 1872, Berlinul se pregătea intens să fie o impunătoare capitală imperială, deci era un haos de nedescris, care l-a și determinat pe Poet să se mute din zona centrală, unde era Universitatea, în orașul cochec Charlottenburg care, peste ani, va deveni un cartier al Berlinului. Față de strălucirea și eleganța Vienei, Berlinul i se părea cu adevărat un furnicar, un amalgam de trăsură și omnibuze cu cai care alergau pe drumuri cu bolovani și opreau în stații insalubre. Poetul resimțea și absența unei societăți în care ar fi putut socializa, iar încercările lui de a constitui una după modelul vienez au dat greș, căci puținii studenți și intelectuali români erau inabordabili. Cu toate acestea, trăia din plin sentimentul că se află pe pământul din care au fost zămislite genii ca Goethe, Schiller, Beethoven, Kant, ca să exemplificăm doar câteva. Citatul pe care îl invocă mulți biografi din scrisoarea către Maiorescu trebuie interpretat nu ad literam ci în nota ironică la care Poetul recurgea adesea pentru a-și impresiona interlocutorul. Și-a luat în serios statutul de student ordinar ca prezență dar și ca diversitate. S-a spus că în vremea aceea Universitatea era într-un con de umbră față de gloria de altădată, dar acest lucru nu era adevărat, dacă ne raportăm la profesorii care erau deja sau vor fi recunoscuți în curând ca personalități remarcabile: Karl Eugen Düring, specializat în filozofie, drept, logică, economie, pe care l-a făcut celebru filipica arhicunoscută a lui Friederich Engels; Hermann Bonitz, filozof și filolog, membru al Academiei de Științe din Berlin; Johann Gustav Droysen, fondatorul școlii istorice germane; Karl Richard Lepsius, fondatorul egiptologiei, membru al Academiei de Științe din Berlin care, în 1875 va deveni și membru de onoare al Academiei Române; Friederich Albert Weber, considerat cel mai mare indolog

European; Hermann Ludwig Ferdinand von Helmholtz, membru al Academiei de Științe din Berlin, recunoscut ca unul dintre cei mai importanți oameni de știință din epoca modernă; Johann Christian Poggendorff, membru al Academiei de Științe din Berlin, unul dintre cei mai importanți fizicieni ai secolului al XIX-lea; Emil Du Boys-Reymond, membru al Academiei de Științe din Berlin, fondatorul fiziologiei experimentale și alții. Se știe că la Viena, ca auditor extraordinar, frecventa doar cursurile care îl pasionau. Unii profesori îl dezamăgeau și renunța la cursurile lor, așa cum s-a întâmplat cu profesorul de filozofie și estetică Robert von Zimmermann, cu care n-a fost de accord cu interpretarea monadelor lui Leibniz. Lipsa unei asociații studentești a fost în favoarea studiului intens și a creației poetice, după cum reiese din manuscrise.

Cât despre titlul „*Rupere de nori*”, fac precizarea că e o simplă metaforă: Poetul a avut întotdeauna nori grei deasupra cerului său, dar, în perioada berlineză, norii puteau să declanșeze trăznete și furtuni nimicioare. Într-adevăr, ministrul Maiorescu îl presa să-și dea doctoratul, căminarul îl soma să se întoarcă în țară, iar banii erau pe terminate. I-a surâs însă o rază de lumină care s-a numit Theodor Rosetti, primul agent diplomatic la Berlin, care l-a angajat ca secretar particular, cu o leafă bunicică și s-a putut reînscris la Universitate. Nu pentru mult timp, din păcate.

C.M. - *Despre traiul din oraș (Berlin) el scria lui Maiorescu: „Cum să fug din Berlin? În privința acestui scump oraș din Sfântul Imperiu Roman de națiune germană nu am făcut decât greșeli: în primul rând că am venit aici, în al doilea rând că nu am plecat deja de mult, iar la punctul trei citez tot felul de et caetera-uri - și sunt multe, unele de nerostit”*(p.118). Citind din poezia *Din Berlin la Pozdam*, însoțit de blonda Milly, el a ridiculizat teoria evoluționistă, considerând-o falsă: (...)

„Zice Darwin, tata Darwin,
Cum că omul e-o maimuță –
Am picior de maimuțoi,
Milly-nsă de pisicuță” (...p.121)

Vă întreb atunci cum i-a perceput Eminescu pe dascălii săi?

L.C. - După cum știți, încercarea de docudramă „*Mihai Eminescu, student la Viena și Berlin*” am prezentat-o la sediul Parlamentului European din Bruxelles, la 15 ianuarie anul acesta, de ziua Poetului și a Culturii Române, într-o manifestare organizată de doamna europarlamentar Maria Grapini, la care s-a prezentat filmul documentar-artistic „*Eminescu și Cernăuții*” realizat de producătorul bihorean Dumitru Pohoș după un scenariu scris de un alt bihorean, Ionel Novac (nn.- *adresăm și pe această cale mulțumiri căci la Ediția I-a a Galei Eminescu, organizată în 15 ianuarie 2024, filmul a rulat în premieră, în prezența scenografului Dr. Ionel Novac, la Colegiul Mihai Eminescu din Oradea, și apoi în sla Filarmonicii din Oradea*). Cartea mea a apărut la sugestia lui Dumitru Pohoș, la Editura Aureo, patronată de preotul orădean Ștefan Avram, în condiții grafice deosebite, cu ilustrații ale artiștilor plastici Ecaterina Mihai și Mihai Cătruna din București, într-un tiraj de 117 exemplare, „numerotate și semnate de autor, nepuse în vânzare”. Am ținut să expun această carte și la Oradea și am profitat de invitația pe care mi-ați adresat-o de a participa la „*Gala Mihai Eminescu- Ed. II-a*” care s-a ținut la Cercul Militar. Am ținut cont de faptul că, fără insistențele dumneavoastră nu s-ar fi știut de pasiunea mea pentru a colecționa cărți, deși despre Mihai Eminescu ori cărți cu autografe, manuscrise și documente ale scriitorilor români care mi-au înfrumusețat existența de loc ușoară ca polițist în prima linie a luptei pentru combaterea criminalității s-a mai vorbit. Regret că n-am putut să ofer decât puține exemplare orădenilor, dar pregătesc o a doua ediție, tot bibliofilă, într-un tiraj limitat, cu participarea excepțională a pictorilor Ecaterina Mihai și Mihai Cătruna care vor să

ofere alte ilustrații din bogata lor creație eminesciană. Am fost încântat să fiu prezent la Cercul Militar după mulți ani, unde am numeroase amintiri cu inegalabilul general-oștean Mihai Corneliu Lungu, cu prietenul general Vasile Creț și nu în ultimul rând cu colonelul-poet Ioan Țepelea, cel care va rămâne un nume de referință al culturii bihorene. Din păcate, regret nespus că n-a mai fost acolo și soția mea Hermina, care mi-a fost alături, la bine și la greu, peste 53 de ani. Ar mai fi ceva care merită să fie subliniat: *Revista Cetatea Cavalerilor*, la care trudiți din greu este, fără nicio îndoială, o veritabilă catedrală culturală care întrunește nume de prestigiu ale culturii României de azi, astfel că mă simt onorat să reprezint casta mult-hulită a polițiștilor.

Eminescu nu a fost un om de știință în sens strict. George Călinescu îl considera un diletant al științei. „...*Eminescu se servește de adevărurile științei în mod curent și fără dubii, de parcă le-ar avea pe toate în degetul său cel mic, asemeni lui I.Kant. Nu este exclus ca unele dintre adevăruri să intre chiar în categoria celor încă necunoscute științei în acel moment istoric, așa cum sunt obligat să cred, desi nu aveam niciun entuziasm initial disponibil.*” (Ioan Câmpan, „*Povestea magului călător în scrierile lui Eminescu*”, p.8)

”*Cât despre științele fizico-naturale, Eminescu se arată foarte harnic. Găsim notițe despre magnetism, electricitate, conservarea energiei, teoria mecanică a căldurii, teoria mecanică și nume celebre (Galilei, Laplace, Newton, Watt, Helmholtz, Mayer, Bernoulli ș.a.)*” (George Călinescu despre însemnările din ms. 2270 și 2291)

„...*Eminescu scrie $v=md$ în care v =este viteză, m =masa, iar d =distanță, adică înălțimea ridicării. Dar produsul md reprezintă, azi, pentru noi, o energie exprimată în unități g. Înseamnă că v ar fi energie și în a treia formula – țineți-vă bine! – scrie $v=mc^2$ (la pătrat!), viteza limită a interacțiunilor. Nu mai conțin cu semnele uimirii, pentru că sărmanul A. Einstein a scos această formula abia în 1905. Ce să mai crezi?!*” (I. Câmpan, p.10)

„*Se mai știe că Eminescu a asistat la multe dintre experimentele fizice întreprinse de N. Teclu și poate că unele dintre schițele grafice ale sale s-ar putea pune în legătură cu aceste asistențe. Pe unul dintre manuscrise găsim și calculul pre-vizionar făcut de Eminescu asupra vârstei bărbaților din neamul său, în care fixa suma celor 78 de ani caracteristici pe care îi va trăi. Curios este că el a trait $78:2=39$ de ani! Coincidență?*” (I. Câmpan, p.11)

Poetul era conștient de pluralitatea lumilor în Univers, studiasse legea atracției universale, a prefigurat teoria modernă a Big-Bang-ului, fiind edificator acel fragment pe care l-am citat din Scrisoarea I, despre nașterea Universului dintr-un sâmbure primordial printr-o explozie uriașă, a intuit transformarea Soarelui, într-un viitor nedefinit, într-o uriașă stea roșie, creând acel vers care provoacă uimire și admirație în rândul fizicienilor: „*Timpul mort și-ntinde trupul și devine veșnicie*”. E imposibil de identificat modelul cosmogonic care l-a inspirat pe Poet: cel al lui I.Kant, al lui Laplace sau Max Muller, dar nu este de neglijat nici străvechea scriere indiană Rig Veda X., cum nu este de neglijat nici profunzimea incalculabilă a acestui geniu nepereche care a creat versuri inegalabile în poemul „Luceafărul”:

„Porni luceafărul. Creșteau
În cer a lui aripe,
Și căi de mii de ani treceau
În tot atâtea clipe.

Un cer de stele dedesupt,
Deasupra-i cer de stele –
Părea un fulger nentrerupt
Rătăcitor prin ele.

Și din a chaosului văi,
Jur împrejur de sine,
Vedea, ca-n ziua cea dentâi,
Cum izvorau lumine;

Cum izvorând îl înconjur
Ca niște mări, de-a –notul...
El zboară, gând purtat de dor,
Pân'piere totul, totul;

Căci unde-ajunge nu-l hotar,
Nici ochi spre a cunoaște,
Și vremea-ncearcă în zadar
Din goluri a se naște.”

M.C. – *Norocoșii care au prins un exemplar din cele 117 ale ediției pot admira și grafica de excepție a cărții semnată de Mihai Cătruna. Știu căci am văzut în comoara din colecția Domniei Voastre și desene, lucrări, schițe ale artistului și altele semnate Ecaterina Mihai. Spuneți că aveți în pregătire „o a nouă ediție, tot bibliofilă, într-un tiraj limitat, cu participarea excepțională a pictorilor Ecaterina Mihai și Mihai Cătruna”. Ar fi oare posibil ca aici la Oradea să deschidem, în Gala Eminescu-Ed. III-a, sau nu, o expoziție omagială cu participarea celor doi artiști plastici, sau de ce nu o GALĂ de artă Eminescu?*

L.C. - Despre perioada vieneză a studiilor lui Eminescu s-a scris mult, nu fără exagerări și incertitudini, după zeci de ani de la evenimente, iar despre perioada berlineză s-a scris, dimpotrivă, foarte puțin, considerându-se, pe nedrept, că nu a fost benefică Poetului. Cu stilul concis pe care îl cere docudrama, am încercat să-l prezint pe Eminescu din perspectivele pe care le oferă manuscrisele lui. Colegii lui de studenție l-au cunoscut doar în cafenele, niciunul n-a avut acces la creațiile pe care le dăltuia în lungile și desele lui claustrări. A scris mult dar a publicat puțin pentru că era interesat de perfecțiune, nu de glorie sau succese efemere. Am prezentat și dascălii de la cele două universități, adevărate somități, consacrate sau în devenire. Perioada berlineză, care nu a beneficiat de amintirile contemporanilor, se dovedește a fi fost deosebit de importantă pentru formarea sa științifică și extrem de productivă în proiectarea marilor capodopere, precum și în cizelarea unor poeme-fluviu concepute la Viena. În ce privește marea lui iubire, Veronica Micle, am fost rezervat față de alții, și în pofida unor amatori de senzații tari am respectat adnotarea făcută de Poet pe o carte împrumutată bunului său prieten evreu, rabinul Moses Gaster, că a strâns-o în brațe pentru prima data abia la începutul anului 1876.

Mihai Cătruna, “Răsași asupra mea...”

Am prezentat succinct și fără polemici relațiile pe care le-a avut cu greco-catolicii, fiind de-a dreptul inexplicabilă reacția acidă pe care a avut-o un prelat erudit din Blaj, sub protecția anonimatului, la doar doi ani de la trecerea în eternitate a Poetului și n-am dorit să încing spiritele pomenindu-i pe alți detractori. Am fost surprins să constat la Bruxelles că un demnitar român cu funcție importantă în Parlamentul European a afirmat răspicat că Eminescu aparține trecutului, fiind în așteptarea unui alt poet care să reprezinte geniul nației noastre. Să fie chiar așa? Regret că parlamentarul a părăsit sala înainte de a ni se da cuvântul celor din echipa lui Dumitru Poniș, și să audă cu urechile lui punctele noastre de vedere. Credeam că după discursul regelui Charles al III-lea la Cotroceni (din care am reprodus un paragraf) vor înțelege și cei împătimiți în ura deșartă față de poet, că poporul român hotărăște cine e poetul nostru național și nu unii cu pretenții elitiste. Să nu uităm nici gestul celor doi papi, Sfântul Ioan Paul și Francisc, de a-l omagia chiar sfidând canoanele catolice, recitând, primul, în

limba română, puțin cunoscută „Rugăciune” într-o slujbă duminicală în Piața San Pietro din Roma ori, comemorându-l, cel de al doilea, la adunarea credincioșilor din Iași. Mă opresc aici, fără alte comentarii.

Sunt convins că cei doi pictori, d-na Ecaterina Mihai și d-l Mihai Cătruna, sunt dispuși să participe cu lucrări la o Gală Eminescu organizată la Oradea. Sunt mari talente dar și caractere deosebite. Trebuie să discutăm cu edilii municipiului care au fost înțelegători la astfel de manifestări. Ar fi o sărbătoare pentru întregul Bihor, o omagiere binemeritată și pentru Iosif Vulcan, cel care a fost inspirat să-l numească, pentru nemurire, EMINESCU.

M.C. - Am reținut din discuția avută anterior că ați adăugat comorii dumneavoastră de suflet încă două perle: „Eminescu, Trepte ale devenirii” semantă de bihoreanul nostrum, profesorul clujean Mircea Popa, și o alta „Eminescu în memoria timpului” a eminoscologului maramureșan Săluc Horvat. Vă rugăm să dezvăluiți câteva elemente de nutate al fecăruia dintre acestea.

L.C. - Cele două cărți sunt, fără nicio îndoială, adevărate nestemate. Profesorul clujean Mircea Popa, originar din Bihor, impresionează, ca de fiecare dată, prin bogăția și profunzimea ideilor, precum și prin analize pertinente despre personalități din viața Poetului sau despre cele care s-au dedicat eminescologiei. Aș menționa doar câteva titluri: „Eminescu, Geniu pustiu și Clujul”, „Eminescu, obsesia libertății, și Avram Iancu, arheul revoltei”, „Eminescu în viziunea editorilor”, cu precizarea că mi-ar fi plăcut punctul de vedere al Domniei sale despre cartea „Mihai Eminescu, Poesii, Ediție critică, studiu introductiv, comentarii filologice și scenariul probabil al ediției princeps” de Nicolae Georgescu; „Eminescu și Veronica Micle”, „Miron Pompiliu – prietenul și poetul”, „Grigore Pantazi și feeria Luceafărului” ș.a.

Apreciez și lucrarea „Eminescu în memoria timpului” a eminoscologului Săluc Horvat, care rescrie cu multe detalii biografia

Poetului și principalele evenimente grupate sub titlul „Eminescu după Eminescu”, precum și analize ample ale edițiilor Eminescu și a receptării operei acestuia în prezent. O carte esențială pentru toți cei care sunt preocupați de viața și opera Poetului Nepereche.

În lunile ianuarie-februarie 2025 mi-am îmbogățit colecția de cărți poștale dedicate Poetului Nepereche, cele mai multe realizate de artistul plastic Mihai Cătruna, care, într-un gest onorant, mi-a trimis opt cărți poștale „Colecția Eminescu 2025”, „Eminescu-Creangă 150 de ani de la prima întâlnire”, tiraj 20 de exemplare, patru mini cărți poștale din aceeași colecție, tot în tiraj de 20 exemplare, precum și „Mini Album Eminescu, 135 ani de eternitate” cu lucrări artistice ale domniei sale și versuri de Carmen Popescu. De asemenea, doamna artist-plastic Ecaterina Mihai mi-a trimis cele 33 numere ale revistei „Eminesciana. Revista eternului frumos”, realizate în perioada 2016-2025, la care a asigurat grafica împreună cu Mihai Cătruna. Prietenul meu Mihai Costin, cel mai mare colecționar de medalii Eminescu și editor de cărți bibliofile omagiale pentru Poet mi-a trimis ultima apariție a eminoscologului Dan Toma Dulciu, „Urme românești la Schonbrunn” și „Acatist simbolic pentru Mihai Eminescu, poezie”, semnat de Claudiu Dumitrache, care se adaugă „Acatistului Poetului neamului românesc Mihail Eminescu, 15 ianuarie 1850 – 15 iunie 1889, Compus de ieromonah Ghelasie Gheorghe de la Mănăstirea Frăsinei, împreună cu ieromonah Valerian de la Mănăstirea Sf. Filimon sat Vătășeșeti Râmnicu Vâlcea” și „Imnului de Slavă Luceafărui sau Acatistul Sfântului Mihai Eminescu Cel întocmai cu Poezia (15 iunie)” al lui Dan Toma Dulciu și editat de Mihai Costin. Aș menționa și o carte poștală „Mihai Eminescu la 19 ani”, a artistului plastic Romulus-Dumitru Harda, editată de același împătimit Mihai Costin într-un tiraj de 175 de exemplare. Mă gândesc că într-un viitor apropiat am putea să-i invităm la

Oradea pe distinșii Ecaterina Mihai și Mihai Cătruna ca să organizeze o expoziție de grafică și pictură închinată Poetului.

Anticarul meu de suflet din București, Mihai Handoca, mi-a procurat cărți poștale vechi cu Băile 1 Mai, Băile Felix, Salonta și Beiuș, o carte poștală expediată din Sofia, în anul 1960, către I. Coteanu, semnată, printre alții, de Mioara Avram, Marius Sala și Florica Sala, precum și două carti rare: „Mihail Eminescu, Poesii, Prefață de Mircea Eliade, Ediție de pribegie, Biblioteca Română, Freiburg 1. Br.(Germania), 1949”, cu următoarea mențiune: „Această culegere de poesii a fost tipărită la multiplicator de către D-nii Marcel Popescu și Mircea Manolescu și a apărut în 500 exemplare în luna Septembrie 1949 în Freiburg I.Br. (Germania)”, precum și „Mihai Eminescu, Luceafărul Espero Ediția lui Teodor, Edizione di Teodoro”, fără dată, cu ilustrații de T. Răducanu; pe o filă atașată sunt două dedicații, prima semnată de Teodoro, „A Ion Truică nella memoria della nostra giovinezza!”, iar cea de a doua, de T. Răducanu, „Lui Ion Truică, colegului și prietenului de o viață, în amintirea tinereții noastre! Dorel, Buc-Noi 25 XII 2000 – 7 o1 2001”, precum și revista Manuscriptum, nr.1 1989, „Centenar Mihai Eminescu”.

Aș vrea să menționez și două apariții editoriale foarte valoroase: „Eminescu, Trepte ale devenirii” a profesorului clujean Mircea Popa, originar din Bihor și „Eminescu în memoria timpului” a eminoscologului maramureșan Săluc Horvat.

M.C. -*Sub aspect tematic, biblioteca ce o dețineți numără cărți din toate domeniile de cunoștințe, lucrări din domeniile științelor sociale, filosofiei, eticii, esteticii, al științelor exacte și științelor aplicative, medicinei, agriculturii, artelor și sportului, geografiei și istoriei etc. privirea oricui se oprește asupra cărțile cu titlu repetitiv: Eminescu... Care este bilanțul la zi al acestui inventar?*

L.C. - E adevarat că în biblioteca mea am achiziționat cărți din multe domenii, pentru că am fost nevoit să-mi diversific pregătirea de specialitate ca profesor de criminalistică. Această știință, devenită autonomă la sfârșitul secolului al XIX-lea prin contribuțiile judecătorului de instrucție austriac Hans Gross, are conexiuni cu toate științele și aș exemplifica doar câteva: medicină legală și domeniile judiciare din care s-a desprins ca știință de sine stătătoare, dar și matematică, fizică, chimie, anatomie, biologie etc. până la literatură, cinematografie, arte plastică și nu în ultimul rând... lingvistică. Aș da un singur exemplu: martorii oculari identificați în scena crimei (sau locul faptei) pot furniza date despre limba ori dialectul în care au vorbit făptașii unei infracțiuni, despre argoul folosit, despre accente și alte detalii care pot contribui la formarea cercului de suspecti. Când l-am cunoscut pe academicianul Marius Sala, pe atunci director al Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan - Al Rosetti” al Academiei

Române, mi-a spus că, în urmă cu mulți ani, s-a interesat despre aceste probleme și un ofițer superior de miliție. A sunat-o pe Mioara Avram, care l-a lămurit instant: era vorba de un titan al criminalisticii române, Ion Anghelescu. După câțiva ani de studiu am realizat o carte utilă celor care se „înhamă” la studiul acestei științe complexe și complicate: „*Criminalistica și științe de contact. Bibliografie.*” În paralel, am procurat câteva sute de cărți ale scriitorilor români, cu autografe sau dedicații, din care o bună parte le-am donat Bibliotecii Județene „Gheorghe Șincai” din Oradea. În ce privește pasiunea pentru Poetul Nepereche, am pornit de la un „*Raft Eminescu*”, așa cum se obișnuia în perioada interbelică, și am ajuns astăzi la aproape 1.000 de exemplare. Și nu mă opresc!

EMINESCU - DE 36 DE ANI LA PARIS
Ionel Novac

Cu toate că în scurta dar zbuciumată sa viață pașii poetului Mihai Eminescu nu au ajuns

vreodată la Paris, de 36 de ani statuia sa tronează la loc de cinste în Orașul Luminilor.

Amplasată nu departe de Universitatea Sorbona, într-un scuar aflat peste drum de Collège de France, în preajma Catedralei Ortodoxe „Sfinții Arhangheli Mihail, Gavriil și Rafail”, statuia lui Mihai Eminescu constituie un obiectiv important atât pentru românii trăitori aici, cât, mai ales, pentru cei din țară, care ajung în marea metropolă ca simpli turiști sau cu alte scopuri. Realizată cu sprijinul Bisericii Ortodoxe Române din Paris și a Ligii Culturale Române, statuia constituie un dar oferit Parisului și locuitorilor săi, cu ocazia comemorării centenarului morții lui Mihai Eminescu, de către românii trăitori în exil.

Ideea marcării „Anului Internațional Eminescu”, așa cum a fost declarat anul 1989 de către UNESCO, ca o recunoaștere a universalității operei poetului român, prin organizarea unor manifestări de înaltă ținută și simțire românească, i se datorează profesorului Aureliu Răuță³², personalitate de frunte a exilului românesc, stabilit la acea dată în Spania.

Cu câțiva ani mai devreme (1983), din inițiativa profesorului Aureliu Răuță fusese înființată „Fundatia Cultură Română” din Madrid, care număra printre întemeietorii săi pe Vintilă Horia, Radu Enescu, Alexandru Gregorian și monseniorul Alexandru Mircea. Aceeași Fundație organizase la

³² Aurel Răuță s-a născut la Câmpulung-Muscel la 12 februarie 1912 și a absolvit cursurile Liceului „Dinicu Golescu” din orașul natal (1930). A urmat Institutul Agronomic din București, după care a lucrat la Institutul de Cercetări Agronomice, unde a fost asistent al profesorului Gh. Ionescu-Sisești.

Director de personal în Ministerul Agriculturii, apoi consilier la Institutul Național al Cooperăției, Aurel Răuță a părăsit România în 1941. A stat un timp în Germania, unde și-a luat doctoratul la Dahlem Institute. Între 1942 și 1944 a locuit în Italia, de unde a plecat în Spania, țară în care a rămas definitiv. Aici și-a luat licența în Litere și a fost profesor de filologie romanică la Universitatea din Salamanca până la sfârșitul carierei. A încetat din viață la Madrid, pe 13 iunie 1995.

Paris, în decembrie 1983, un simpozion cu tema „Românii între Apus și Răsărit“, iar în luna iulie 1984 o altă reuniune intitulată „Ortodoxia și Apusul“. Așa că celebrarea centenarului poetului Mihai Eminescu la Paris, eveniment pe care intenționa să îl marcheze în iunie 1989, se potrivea de minune șirului de manifestări organizate în metropola de pe Sena.

Cum a început acest demers aflăm chiar din destăinuirea profesorului Răuță³³: „Cu un an înainte de comemorare, adică încă din 1988, prin anunțuri înserate în ziarele și revistele din exil, am comunicat românilor hotărârea Fundației Culturale din Madrid de a comemora acest Centenar al morții marelui nostru Poet cu toată măreția și demnitatea de care voiam și puteam să dăm dovadă. Nu a fost lucru ușor. Prima mea deplasare la Paris, pentru a începe pregătirile, a avut loc la începutul anului 1988. Trebuie să mărturisesc că propunerea mea a fost atât de favorabil primită încă din primul moment“.

Ca urmare, la Paris s-a înființat un grup de organizare din care au făcut parte numeroase personalități ale exilului românesc (Paul Barbăneagră, George Ciorăscu, Nicu Caranica, Theodor Cazaban, Silvia Bădescu, Monica Lovinescu, Virgil Ierunca, Emil Cioran, Radu Enescu, Ioana Brătianu, Nicolae Balotă, Ion Vlad, Horia Stamatu, Octavian Vuia, George Bălan, L.M. Arcade, Marin Tarangul, Cicerone Poghir, Alexandru Ghica, Mihai Mărculescu, Ionel Jianu, Pavel Chihaia ș.a.), care au avut mai multe întâlniri până au definitivat programul manifestării și tematica expunerilor.

Între timp, Aureliu Răuță află de existența unei statui Mihai Eminescu realizată de un sculptor roman trăitor în sudul Franței și o nouă idee vine să întregască evenimentul: „Într-o zi din luna septembrie 1988, George Ciorănescu îmi telefonă de la München, unde locuia, că el cunoaște un sculptor

român, Ion Vlad³⁴, care în atelierul său de la Nisa avea o statuie în ghips a Poetului Mihai Eminescu și că poate ar fi

³⁴ Ion Vlad s-a născut la 24 mai 1920 în Fetești (jud. Ialomița), a absolvit liceul la Călărași, a studiat cu Cornel Medrea la Școala de Arte Frumoase din București și a funcționat ca profesor de sculptură la Institutul de Arhitectură „Ion Mincu“. I s-a acordat Premiul de Stat în anul 1964, iar în 1965, la 45 de ani, se stabilește la Paris. În anul 1967 execută o comandă de cinci sculpturi pentru „Espace Pierre Cardin“ din Paris, prima sa comandă importantă. În anul 1969 este titularizat ca profesor de sculptură și desen la Centrul American din Paris. În 1972 primește cetățenia franceză, iar din 1975 a devenit profesor de sculptură și desen la Universitatea din Sorbona. În 1980 își deschide la Nisa cel de-al doilea atelier, astfel că pînă în 1991 face un fel de navetă

³³ În „Centenarul Eminescu. Paris 1989“, Fundacion Cultural Rumana (Madrid), 1994.

cazul să o vedem și să o cumpărăm pentru a o dăruia Parisului, o dată cu comemorarea pe care o pregăteam”.³⁵

Fără să stea prea mult pe gânduri, Aureliu Răuță pleacă la Nisa, însoțit de George Ciorănescu, Ileana Cotrubaș și soțul acesteia, văd statuia, o plac pe loc și solicită sculptorului să o finalizeze cât mai repede, pentru a putea fi dusă și turnată în bronz la Carara (Italia).

Mai rămânea de obținut acordul autorităților franceze pentru alegerea și pregătirea locului unde avea să fie amplasată statuia. Într-un interviu acordat cu ani în urmă regretatului ziarist Horia Alexandrescu, legat de acest aspect scriitorul George Astalos³⁶ afirma următoarele: „Chiar că a fost o mare performanță, pentru că, nu știu câtă lume cunoaște acest amănunt, în Paris nu se poate pune statuia unui străin decât dacă a fost o mare personalitate politică sau un mare șef militar. Povestea statuii lui Eminescu este într-adevăr frumoasă. Creația aparține lui Ion Vlad, un mare sculptor român din emigrație, motiv pentru care a și rămas, din păcate, prea puțin cunoscut în țară. El a venit la mine

creativă între Nisa și Paris. Primit ca Membru de onoare al Academiei Române în ultimii ani de viață, Ion Vlad moare la Paris, la 28 ianuarie 1992.

³⁵ Idem.

³⁶ George Astalos (4 octombrie 1933 - 27 aprilie 2014) poet, romancier și dramaturg român, stabilit la Paris în 1971, după ce a primit o bursă a Academiei Franceze.

Într-o zi, prin anii 80, și mi-a spus că are banii de sponsorizare, din partea unui alt român bogat, din Spania, pentru a turna lucrarea în bronz: un Eminescu splendid, de peste doi metri înălțime, turnat în Italia, pentru care trebuia să obținem aprobarea unui amplasament. Când am găsit locul, lângă Biserica Ortodoxă Română din Paris, am început demersurile.

Și cum făceam parte din Juriul Marelui Premiu de Poezie al Parisului, iar primarul metropolei era nimeni altul decât viitorul președinte Jacques Chirac, nu am ezitat să folosesc acest drum deschis de care beneficiaș! Puțină lume știe că domnul Chirac scria poezie pe ascuns, dar, potrivit unei cutume, nici un om politic nu are voie să publice nimic altceva decât lucrări de factură politică sau economică! Cert e că mă cunoscuse la Casa Poeziei din Paris, când mi-a destăinuit pasiunea sa tainică, după care m-a cooptat în juriul despre care vorbeam și care acorda anual un premiu de 50.000 de franci. Următorul pas l-am făcut, însă, apelând la o prietenă actriță, al cărei soț lucra direct cu domnul Chirac, la Primărie. Iar de la aceasta am aflat un lucru uluitor, și anume că viitorul președinte al Franței avea o mătușă de origine... română, de care era și foarte apropiat. Am făcut cererea și, în patru zile, domnul Jacques Chirac, singurul care era în măsură să ne aprobe amplasarea statuii, ne-a acordat mult râvnitul aviz!³⁷

Ba, mai mult, „Primăria a onorat darul. Au transformat toată intrarea din fața Bisericii românești, au plantat arbori, iar statuia au situat-o la dreapta străzii École, acolo unde se află și statuile celor mai iluștri fii ai Franței și Europei“.³⁷

Manifestările Centenarului poetului Mihai Eminescu s-au desfășurat în intervalul 16-18 iunie 1989, la Sala Domus Medica din Arondismentul 7 al Parisului. Alături de Fundația Culturală Română din Madrid, la manifestări au mai participat alte opt asociații românești ale diasporei, dar și cercetători de prestigiu ai operei

eminesciene din toată Europa, fapt care l-a determinat pe scriitorul Vintilă Horia să le considere ca fiind „cel mai important eveniment din viața exilului“.

Prima zi a manifestărilor a debutat cu prezentarea unei expoziții de cărți de și despre poetul Mihai Eminescu, urmată de Cuvântul de deschidere al profesorului Aureliu Răuță și mai multe alocuțiuni ale unor participanți (Vintilă Horia, Emil Cioran, Rosa del Conte, Alvaro Rochetto, Dennis Deletant, Wolf Aichelburg și Nicolae Iliescu). Totodată, Ioana Brătianu a dat citire mesajului trimis de Regele Mihai, în care acesta afirma că este „bucuros și mândru să știu că-l comemorați pe marele nostru Eminescu... Cultura, adevărata noastră cultură, are nevoie de libertate. Pe Eminescu îl comemorăm în exil și binevenit fie faptul că-l omagiem la Paris, orașul-călăuză a culturii, Orașul-Lumină pentru toți poeții lumii și, mai cu seamă, pentru noi Latinii“.

Au urmat două sesiuni de comunicări, prima, „Opera poetică“, condusă de către Sanda Stolojan (comunicări susținute de Nicu Caranica, Dorin Tudoran, Alexandru Mircea, George Bălan, Octavian Vuia și Nicolae Balotă), a doua, „Opera filozofică“, condusă de Vintilă Horia (comunicări susținute de Theodor Cazaban, Radu Enescu, L.M. Arcade, Marin Tarangul și Cicerone Poghiric).

În debutul celei de-a doua zile, 17 iunie 1989, a avut loc masa rotundă cu tema „Eminescu, vizionar al lumii moderne“, coordonată de Paul Barbăneagră, în care s-au prezentat patru comunicări (Paul Barbăneagră, Vintilă Horia, Nicu Caranica și Cicerone Poghiric). Aceasta a fost urmată de o altă masă rotundă, „Eminescu în traduceri“, sub coordonarea profesorului Aureliu Răuță, în care au prezentat comunicări Nicu Caranica, Sanda Stolojan, Alexandru Ciorănescu, Alexandru Niculescu, Aureliu Răuță și Rosa del Conte. După pauza de prânz s-a desfășurat sesiunea „Opera istorică“, coordonată de Niculae

³⁷ Ibidem.

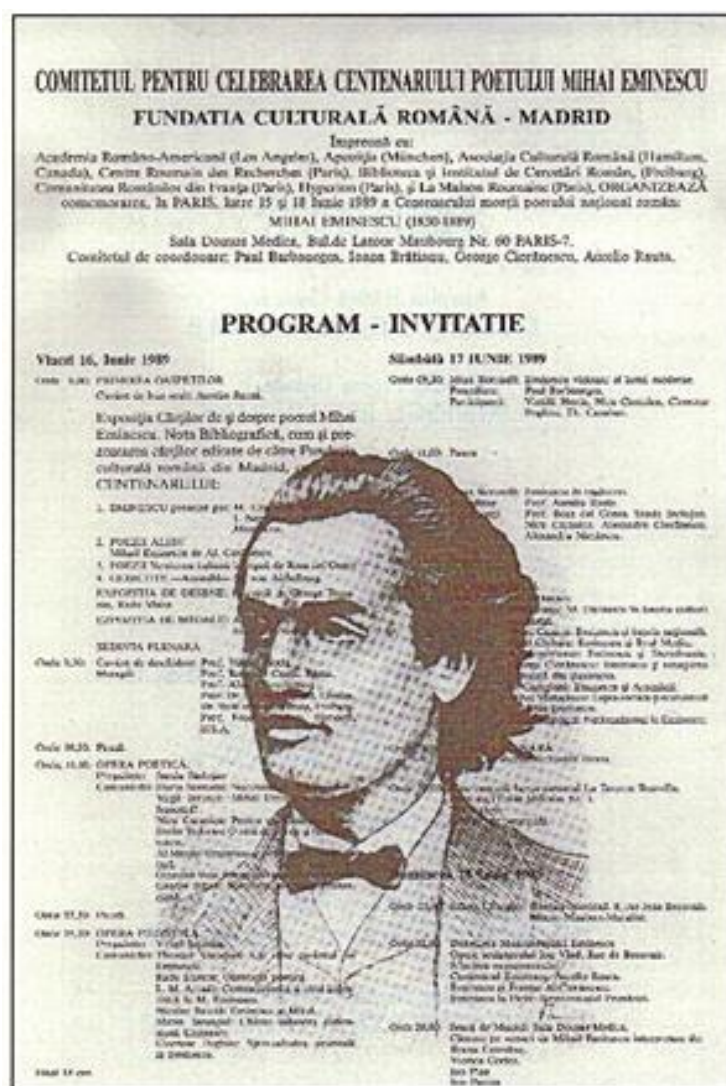
Iliescu, în care au fost prezentate ultimele Ion Vlad, autorul statuii Poetului și nouă comunicări înscrise în programul manifestării (Ionel Jianu, Matei Cazacu, Adolf Armbruster, Pavel Chihaia, George Ciorănescu, Niculae Lupan, Alexandru Ciorănescu, A. Carageani și Ion Halmaghi). Seara s-a încheiat cu un minunat spectacol muzical susținut de Gheorghe Zamfir, inegalabilul artist care i-a fermecat pe toți cei prezenți cu naiul său fermecat.

Dimineața zilei de 18 iunie 1989 a debutat cu Sfânta Liturghie, oficiată la Biserica Ortodoxă Română din strada Jean de Beauvais de către un sobor de preoți, avându-l în frunte pe părintele Mihai Costandache, preotul paroh al Bisericii. La finalul slujbei, întreg alaiul de participanți s-a îndreptat spre locul în care fusese amplasată statuia lui Mihai Eminescu, pentru a participa la momentul culminat al manifestărilor: inaugurarea monumentului. Aici, după un scurt discurs al profesorului Aureliu Răuță, care a subliniat faptul că „prezența lui Eminescu capătă o extraordinară valoare simbolică pentru noi toți, pentru că în el ne regăsim toată durerea neamului nostru, răspândită în sufletele noastre ale tuturor“, a urmat sfințirea statuii, de către același preot paroh Constandache și, în aplauzele entuziaste ale tuturor celor prezenți, momentul mult așteptat al acesteia.

La final, cuvântul le-a fost acordat domnului Pierre André Perissol, consilier al Primăriei Paris (cel care a preluat simbolic darul făcut de comunitatea românească), sculptorului

profesorului Alexandru Ciorănescu, ultimul pentru „a face o încercare de încadrare a acestui moment eminescian în ambianța culturală a tradiției Orașului-Lumină“.

Statuia lui Mihai Eminescu, operă a lui Ion Vlad realizată în colaborare cu arhitecta Ileana Sassu, apare ca un trunchi de copac

firav din care răsare Poetul, el însuși un trunchi de bronz cu privirea spre cer... Ține în mâini o carte, în care poți citi primele versuri ale poeziei „Odă (în metru antic)”, iar fiecare pagină este într-o altă limbă: „Nu credeam să-nvăț a muri vreodată; / Pururi tânăr, înfășurat în manta-mi, / Ochii mei nălțam visători la steaua / Singurătății.”

Înaltă de 2,20 m, statuia „îl înfățișează pe Mihai Eminescu într-o ipostază lirică, chipul său expresiv întors spre cer și inspirație, cărți sub un braț, picioarele goale simbolizând smerenia lui. Elemente mai neobișnuite, îmbrăcăminte a lui evocă o armură fracturată sau firmituri ale sărăciei, ale boemiei, în timp ce o frânghie îi înconjoară talia. Cele două ramuri lungi care încadrează sculptura se referă la ideea de natură, motiv recurent în opera lui Mihai Eminescu”³⁸.

În partea de jos a statuii, sub picioarele Poetului, este înscris cu litere mari EMINESCU, iar pe o laterală a acesteia se pot citi două versuri din poezia lui George Cosbuc, „Decebal către popor”: „Viata e un bun pierdut / De n-o trăiești cum ai fi vrut”.

Statuia este fixată pe un soclu de marmură gros de 50 cm, pe care au fost montate trei plăcuțe. Pe partea din față a soclului a fost dăltuit numele EMINESCU cu litere mari, alături de care se află o plăcuță bilingvă, cu efigia poetului și următoarea inscripție (tot cu litere mari): „Mihai Eminescu / (1850-1889) / Le plus grand poète roumain, le dernier romantique européen, propagateur de la culture roumaine, dont l'oeuvre est diffusée dans 64 langues et cultures du monde. / L'Église Orthodoxe Roumaine-Paris / Ligue Culturelle Roumaine / 15-VI-2009”.

Pe părțile laterale ale soclului au fost montate alte două plăcuțe având inscripția „MIHAIL EMINESCU / POETE,

PHILOSOPHE / LE GENIE ROUMAIN. / 1850-1889”, respectiv „ION VLAD sculpteur / ILEANA SASSU architect / ASCENSION MAORTA / AUREL RĂUTĂ donateurs / FONDERIA ARTISTICA VERSILIESE PIETRA SANTA”.

Ca totul să fie așa cum se cuvenea memoriei Poetului, cu prilejul comemorării centenarului morții acestuia, Aureliu Răuță și Ion Vlad, primul în rol de mecena, al doilea de realizator, au realizat și o medalie din bronz dedicată lui Mihai Eminescu, prima, pare-se, care ar fi apărut în afara granițelor țării. Pe aversul medaliei este imprimată masca mortuară puternic stilizată a Poetului, însoțită de mențiunea în semicerc „EMINESCU” și anii milesimi 1850-1889. Pe revers, în partea stângă a fost imprimată o casetă cu 16 pătrate ce cuprinde inscripția „1889-1989 CENTENAR”, iar pe o coloană verticală, formată tot din pătrate, a fost gravat numele „EMINESCU”. O medalie rară, una dintre cele mai prețioase piese ale tematicii eminesciene, după care tânjesc mulți colecționari astăzi.

Manifestările organizate la Paris pentru comemorarea centenarului morții poetului Mihai Eminescu au continuat în seara zilei de 18 iunie 1989 cu un spectacol de înaltă ținută artistică, în care patru dintre marii cântăreți români aflați în exil, Ileana Cotrubaș, Viorica Cortez, Ion Piso și Ion Pântea, au interpretat numeroase cântece compuse pe versuri eminesciene. Astfel s-au încheiat cele trei zile de înaltă simțire românească, în care toți cei prezenți, organizatori, participanți activi sau simpli privitori, chiar dacă aflați vremelnic departe de țara natală, au adus un binemeritat omagiu șlefuitorului limbii române, celui care a înălțat-o pe culmi neatinse până la el.

Dr. Ionel Novac, București

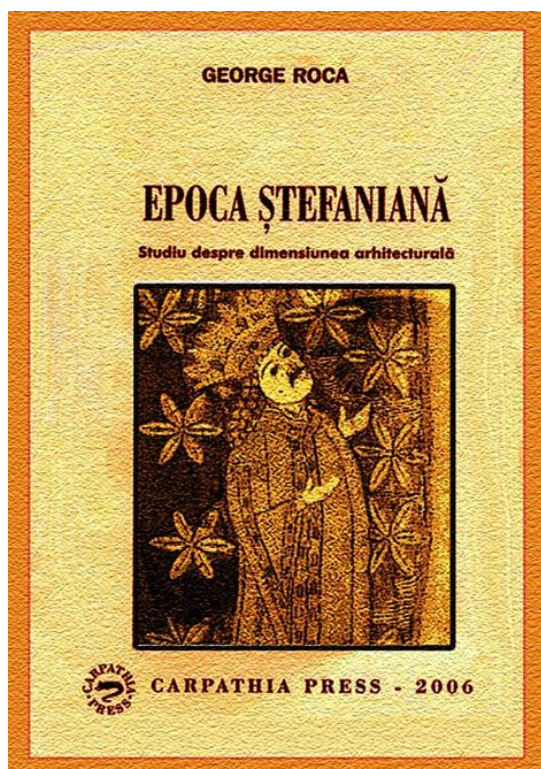

³⁸ Caroline Hauer, „Paris: Statue de Mihai Eminescu, poète roumain célébré par le sculpteur Ion Vlad, son compatriote - Vème”, în <https://www.parisladouce.com/2019/05/paris-statue-de-mihai-eminescu-poete.html>

NĂȚIUNEA ROMÂNĂ

CONSTRUCȚIILE RELIGIOASE
ÎN EPOCA ȘTEFANIANĂ (2)

George Roca

Cele mai de seama ctitorii din timpul domniei lui Ștefan cel Mare au fost cele de lăcașuri sfinte. La început, domnitorul, a avut grijă să refacă principalele mănăstiri ridicate de înaintașii săi în scaun: Bistrița, Bohotin, Chiprieni, Dobrovăț, Humor, Moldovița, Neamț, Probota și altele, ridicându-le construcții noi și oferindu-le danii în sume de bani, moșii, mori, iazuri de pește, prisăci etc.

În a doua jumătate a secolului al XV-lea s-au construit peste 44 de lăcașuri noi de închinare, precum mănăstiri, biserici și schituri, majoritate după fiecare victorie câștigată împotriva turcilor. Dintre cele mai renumite se pot menționa cele din așezările: Arbore, Bacău, Baia (Sfântul Gheorghe, numită și Biserica Albă, ridicată după înfrângerea lui Matei Corvin), Bădeuți (distrusă de armata austro-ungară în 1917), Bălinești, Borzești (Adormirea Maicii

Domnului – din satul unde se zice că ar fi copilărit domnitorul), Botoșani, Chilia, Dorohoi, Huși (Sfinții Apostoli Petru și Pavel, rezidită în secolul al XVII), Iași, Hârlău, Milișăuți, Pătrăuți (lângă Suceava), Piatra Neamț, Pângărați, Popăuți, Putna (unde se află moaștele domnitorului), Rădăuți, Războieni, Reuseni (Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul, jud. Suceava, pe locul unde a fost ucis tatăl său), Siret, Suceava, Tazlău (de lângă Buhuși), Vaslui, Volovăț, Voroneț (biserica Sfântul Gheorghe, a fost construită pe locul fostului schit al călugărului Daniil Sihastru) și multe altele.

Ctitoriile religioase ale domnitorului Ștefan cel Mare, din afara perimetrului național moldovenesc, au devenit adevărate simboluri de unitate națională a acelor vremuri. În Țara Românească, a construit o biserică la Râmnicu Sărat (Hramul Sfintei Parascheva) și alte două în Transilvania, la Feleac (Cluj) și Vad (pe râul Someș), care au devenit și scaune vlădicești. Demn de remarcat este faptul că domnul moldovean a ajutat la refacerea a mai multor așezăminte bisericesti aflate sub dominație turcească, un exemplu fiind reconstrucția mănăstirii Zografu de la Muntele Athos. Altor mănăstiri atonite^[5], precum Vatoped, Grigoriu, Sf. Pavel și Costamonid le-a oferit ajutoare substanțiale în bani.

Mănăstirile moldovenești erau situate pe domenii vaste care conțineau în afara de pământul arabil, livezi, pășuni, păduri, vii și sate. Acestea mai pot fi întâlnite sub denumirea de lavre^[6], denumire preluată de la mănăstirile de mari dimensiuni, apărute mai întâi în Egipt, iar mai apoi în Grecia și Rusia. O lavră împreună cu chiliile călugărilor care oficiau în cadrul său, formeau o mică așezare rurală.

Datorită expansiunii otomane și a dușmanilor veniți din est, acestea erau construite precum alte complexe monastice din toate țările balcanice, sub forma unor ansambluri fortificate, după modelul celor de la centrul monastic ortodox de la Muntele

Athos. Marea majoritate a mănăstirilor, dispuneau de propriul sistem de apărare, fiind înconjurate de ziduri groase de piatră sau cărămidă. În mijlocul îngrăditurii era situată biserica, iar pe lângă ziduri (în interior) erau dispuse chiliile călugărilor, depozite, magazii, case de oaspeți și locuri de refugiu (adăpostiri) pentru cei din afară în cazul când aceștia ar fi fost amenințați de primejdii. În Moldova, cetățile mănăstirești de zid, sunt înregistrate documentar și arheologic abia în ultima perioadă a veacului al XV-lea, începând cu 1481, data fortificării Mănăstirii Putna^[7].

Bisericile moldovenești diferă de cele din Europa de vest datorită faptului că au mai puține ferestre și metereze, iar influențele stilului gotic sunt evidente doar la forma ușilor și ferestrelor. Datorită pictării pereților interiori și exteriori, acestea se aseamănă foarte mult cu biserici medievale bizantine întâlnite în Grecia, Serbia sau Bulgaria, iar din punct de vedere arhitectural, majoritatea acestor construcții dețin o formă trifoidală (triconc), specifică și stilului moldovenesc medieval. Aceste edificii se caracterizează prin armonie și eleganță în proporții, prin grațioasele turle construite pe naos sau pe pronaos, prin acoperișuri compartimentate, prin sistemul de boltire cu arce piezișe (cunoscut sub denumirea de bolți moldovenești), și prin folosirea unor sisteme de ornamentare ale fațadelor cu arcaturi suprapuse și frize compuse din discuri sau butoane de ceramică smălțuită.

În arhitectura creștină, sunt folosite foarte des formele trifoidale, atât la desenul bazei lăcașului de închinăciune (plan triconc), cât și la cel al altarelor și a arcelor trilobate. Simbolizând crucea și Trinitatea^[8], acest stil, care amintește de eleganța frunzei de trifoi, se zice că își trage originea tot de la Muntele Athos, a penetrat în Moldova prin Serbia și Țara Românească, fără să fie însă, întâlnit prea frecvent în alte părți ale Greciei. Bisericile construite de Ștefan cel Mare, urmează reguli structurale clasice, având

suprafețele împărțite în secțiuni bine definite:

Advonul (exonartex), sau pridvorul, este spațiul care precede pronaosul, având caracter introductiv. La început acesta era construit sub forma deschisă, delimitat uneori doar de o balustradă (Biserica Curții, Bălinești, ctitorită de logofătul Tăutu în 1493), sau de arcade susținute de stâlpi lemn sau piatră, care mai târziu a luat forma unei încăperi închise, prevăzută cu ferestre. Primul pridvor închis din Moldova a fost construit la biserica mănăstirii Putna.

Pronaosul (nartex), sau vestibulul, definește intrarea. Conform regulilor creștine, este situat în partea de vest a clădirii, având forma unei sălițe - vestibul. Până în secolul al XVI-lea, acesta era separat de sala mare a bisericii, printr-un perete plin, străpuns de o ușă.

Naosul (nava), este încăperea principală. Acesta se evidențiază deseori, printr-o boltire cu arce frânte sau diagonale (piezișe, apărute în Moldova la 1487). Este compus dintr-o sală având o suprafață plană (atribuită credincioșilor în timpul slujbei) și o parte mai ridicată numită soliu. Pe lângă pereți sunt situate stranele, unde stau cântăreții în timpul slujbei. Amvonul (mica tribună destinată preoților în timpul predicii) fiind o caracteristică a catolicismului, a apărut la bisericile moldovenești, mult mai târziu decât la cele din Transilvania.

Foarte frecvent, în perimetrul dintre naos și pronaos se poate întâlni o mică încăpere boltită numită *gropniță* (camera mormintelor) în care este situat mormântul ctitorului și a familiei acestuia. Cel mai important monument funerar moldovenesc de stil gotic (înscris pe lista patrimoniului internațional) este cel al pârcălabului Luca Arbore, din biserica „Tăierea capului Sfântului Ioan Botezătorul” din comuna Arbore, județul Suceava. Desigur, mormântul domnitorului Ștefan cel Mare, aflat la Putna este apreciat la aceeași valoare. Ambele morminte se aseamănă, fiind așezate sub un *arcosoliu* (o nișă arcată

adâncită în grosimea zidului). Prima gropniță este atestată în 1466, la biserica mănăstirii Putna. Deseori, în zidul adiacent sarcofagului vom observa o scara în spirală care urca la *bașcă* (tainiță), o încăpere secretă, de mici dimensiuni, destinată păstrării unor valori sau folosită ca refugiu în caz de asediu.

Altarul este orientat spre răsărit, făcând parte opusă cu pronaosul. Este partea cea mai sacră a bisericii, locul în care preotul săvârșește pe Sfânta Masă, misterele Liturghiei și în primul rând Sfânta Taină a Euharistiei. La început, *absida* principală

Ușile împărătești din biserica mănăstirii Putna

(spațiul altarului), a fost despărțită de naos printr-o balustradă scundă numită *cancel* (cancellum), preluată de la bazilicile antice, care apoi a fost înlocuită cu *tâmplă* (templon), o despărțitură făcută din stâlpi sau coloane, între care se puneau draperii. Acest fel de despărțire a fost folosit în bisericile moldovenești până prin secolul al XV-lea, când a fost înlocuită cu *iconostasul*, apărut ca o manifestare estetică a despărțitului și preluat datorită influențelor bisericii ruse. Acesta este reprezentat sub forma unui perete din lemn sculptat, pe care sunt

dispuse după un anumit canon, icoanele. Iconostasul este străbătut de trei uși, una mai mare pe mijloc, numită „*ușa împărătească*”, bogat ornamentată, destinată în exclusivitate preoților, și două uși laterale, „*ușile îngerești*”, mai înguste, pentru diaconi.

Frumusețea și unicitatea elementelor arhitectonice ale bisericilor moldovenești construite în perioada de domnie a lui Ștefan cel Mare, împreună cu picturile murale, cu icoanele, cu bogatele decorațiuni, cu odoarele pe care le posedau, au dat acestor lăcașuri de cult o valoare deosebită, inestimabilă, devenind mândria poporului român și o parte importantă a bogăției patrimoniale și spirituale a acestuia.

Este demn de menționat faptul că multe dintre bisericile și mănăstirile construite în acele vremuri, precum Bistrița, Dobrovăț, Neamț, Putna, Voroneț și altele s-au păstrat în bună condiție până în zilele noastre, spre bucuria și folosința urmașilor. Marea majoritate a acestora au devenind locuri sfinte de închinăciune și de pelerinaj ale creștinilor ortodocși autohtoni și bineînțeles importante obiective turistice.

George Roca,
Australia

-va urma-

EPOPEEA Viteazului Mihai (42)

Angela Faina

„Nu-mi las nimănui țara și neamul, nici mort !”

Cucerirea Moldovei

Ajungând la Suceava, Vodă Mihai a ținut o mare adunare, unde boierii au depus jurământul de credință. Cu votul de credință a 10 nobili ardeleni, s-a hotărât ca în Transilvania să se introducă un impozit mărit cu câte 3 forinți de poartă. Acum, în Ardeal, dările crescuseră mult din cauza nevoilor pentru întreținerea armatei; de la 3 florini cât erau înainte de venirea lui Mihai, la 16 florini, iar acum adăugând încă 3 florini, se totalizau 19 florini. O creștere de aprox șase ori, comparativ cu situația dinainte. Nemulțumirea era mare.

Cetatea de scaun a Sucevei- vedere aeriană
Imagine luată de pe svnews.ro

La Suceava l-a numit pârclăb pe Kaptury János, care la 29 mai 1600 a depus jurământul de credință și al cărui text, ne-a rămas.

Este important de specificat că în Suceava au existat două cetăți: Cetatea de Scaun a Sucevei și Cetatea Sucevei. Cetatea Sucevei făcea parte din sistemul de fortificații construit în Moldova la sfârșitul secolului al XIV-lea, în momentul apariției pericolului otoman. Sistemul de fortificații medievale cuprindea în toată Moldova așezări fortificate (curți domnești, mănăstiri cu ziduri înalte, precum și cetăți de importanță strategică) în scop de apărare, întărite cu ziduri de piatră, valuri de pământ sau având șanțuri adânci.

Cetatea de Scaun a Moldovei, cunoscută și ca Cetatea de Scaun a Sucevei, a fost construită în a doua jumătate a secolului al XIV-lea, în timpul domniei lui Petru I Mușat (1375–1391). Aceasta a fost consolidată și extinsă ulterior de către **Ștefan cel Mare** în secolul al XV-lea, în jurul anului **1476**, ca măsură de apărare împotriva otomanilor după bătălia de la Valea Albă (Războieni). Ea a fost distrusă în secolul al XVII-lea (1675) de Dumitrașcu Cantacuzino la ordinul expres al Porții Otomane, așa cum s-a mai întâmplat și cu cetatea de scaun Târgoviște din Valahia. În prezent, Cetatea Sucevei se află în ruine. Cetatea de Scaun a Sucevei a fost inclusă pe Lista monumentelor istorice din județul Suceava din anul 2015.

Mihai Viteazul înștiințează de Casa Habsburg și pe comisarii imperiali privind alungarea lui Ieremia Movilă de pe tronul

Moldovei și motivele acestei acțiuni (la 20 mai 1600, Hotin).

Și o dată intrat, o luai de-a lungul, ca să întâlnesc dușmanul, pe care cum îl găsi, îl snopii și-l alungai din țară, deoarece de ei atârna toată ruina creștinătății, fiindcă ei au fost pricina pentru care a venit tătarul de mai multe ori în Țara Românească spre a mă pustii, pe care însă ieșindu-i în cale, i-am azvârlit afară cu mare rușine. Gonind din Scaun pe Ieremia-Vodă și luând țara în stăpânire, am crezut că trebuie să iau și rămășițele războiului, și l-am urmărit pe Ieremia acela cu armele până la hotarul Podoliei. Și, prinzându-l din cale în fuga lui, am bătut oștile cu omor mare. El însuși și-a căutat mântuire în fugă împreună cu Sigismund Báthory, trecând apa Nistrului. Acuma, deci îndeplinind aceste lucruri cu noroc, cu ajutorul lui Dumnezeu, și săvârșind cu ostenele mele ce trebuia pentru mântuirea Creștinătății, avem țara aceasta toată supt puterea Măriei Sale. Acuma numai de atâta ne ținem ca, împărțind pretutindeni oștile noastre să silim pe locuitori la supunere. Si nu vom mai zăbovi aici multă vreme, ci ne vom întoarce îndată în Ardeal pentru a pune la cale celelalte lucruri, și ne și găsim pe drum. De aceea, am voit să vă aduc la cunoștință acestea Domniilor Voastre, ca să înțelegeți că nu lăsăm la o parte nimic din ce privește mântuirea și înaintarea foloaselor Creștinătății. Altfel dorim să fiți Domniile Voastre sănătoși- din lagărul nostru de la hotarele Moldovei, lângă cetatea Hotinului, pe apa Nistrului- 20 mai 1600".

Din scrisoarea lui Mihai Voievod Viteazul către marele duce de Toscana, Cosimo, selectăm un paragraf referitor la importanța și foloasele Casei de Austria ca urmare a acțiunilor sale de cucerire a Transilvaniei și Moldovei: „Acum oricine poate vedea câtă muncă și osteneală am îndurat șapte ani de-a rândul, și câtă slujbă am făcut creștinătății, căci am luat de la turci 100 de tunuri și din cele trei țări, Țara Românească, Transilvania și Moldova am făcut gata de slujbă Mariei Sale

Împăratului, 200 de mii de oameni de luptă, pedestrași și călări, cu care am fost totdeauna gata să slujesc Măriei Sale.”- la 3 februarie, 1601- extras din „Mihai Viteazul”-2013- dr. istorie Marin Cristian

Poezia „Ar fi de-ajuns”³⁹

Zicea cândva Mihai Viteazul:

„O țară-i simplu a-nchega
Și cu securea, buzduganul,
De altă cale...n-oi vedea...”
Zicea, că „...țara-i cel pământ,
Cu obiceiuri din strămoși,
Ce-ți dă și viață, și mormânt,
Și oameni buni, mărinimoși.
Și-atunci, când ești chemat sub oaste

Nu stai ascuns tu, pe cuptor,

Dar mergi viteaz pentru-a te bate,

Chiar de o trebui să mori !!!”

Ieremia s-a salvat luând-o la fugă până la Nistru, în puternica cetate a Hotinului. În drumul său a pârjolit tot și a astupat fântânile. După cum îi era tactica, Mihai Vodă nu avea liniște până nu-și învingea dușmanul definitiv deci l-a urmărit pe Ieremia până la Hotin, în nordul Moldovei.

De sub zidurile Hotinului, Mihai îl anunță pe împărat că a învins și-i roagă pe comisari să intervină pe lângă imperiali să facă o demonstrație în forță cu armata la granița cu Silezia, menită să-i intimideze pe polonezi pentru ca aceștia să nu aibă curajul unui eventual atac în forță spre Moldova. Mai departe îl roagă pe Bartolomeo Pezzen să aducă banii necesari pentru plata oastei.

Urmează bătălia din fața Cetății Hotinului, acolo unde Ieremia Movilă a reușit să se refugieze.

Mihai Vodă a dat foc orașului, dar nicicum nu a reușit să ocupe cetatea, nici prin asalturi și nici prin negocieri, deși a solicitat moldovenilor din cetate să i-o predea, asigurându-le liberă trecere. Dar aceștia, având încredere în rezistența zidurilor cetății și mai ales în armata poloneză, care se pregătea să le vină în ajutor, nici măcar nu i-

au răspuns. Ieremia a încercat iarăși să opună rezistență în luptă deschisă, dar a fost înfrânt.

Scapă cu fuga peste Nistru, împreună cu

Cetatea Hotin, pe malul drept al Nistrului, în nordul Moldovei.

Imagine luată de pe ro.wikipedia.org

aliatul său, Sigismund Báthory, iar o parte din soldații săi s-au refugiat peste râul Nistru.

Mihai Vodă, nedorind să-și irosească timpul, a lăsat continuarea asaltului asupra Hotinului pe mâna căpitanilor săi și s-a întors la Suceava. Baba Novac a făcut minuni de vitejie în toate luptele. Apoi, a ocupat în numele lui Mihai Moldova până la Hotin și a oprit doar el, cu voluntarii săi, macedoneni și sârbi, invazia unei importante armate polone spre Moldova.

O parte din armata lui Mihai Vodă a traversat râul Nistru pârjolind și jefuind Podolia și Pocuția, astfel făcându-i aprigi dușmani pe polonezi

Din motive diplomatice, pentru a păstra legăturile cu vecinii și a-i liniști în privința viitoarelor sale intenții, în data de 24 mai 1600, Mihai i-a trimis înștiințări atât lui Rudolf, cât și regelui Poloniei. Mihai era conștient că intrarea sa în Moldova „tulburase mult pe împărat” și în consecință, relațiile împăratului Rudolf al II-lea cu Regatul Polono-Lituanian. Era conștient că a lucrat fără aprobarea expresă a lui Rudolf al II-lea. Rudolf al II-lea se scuză în fața regelui Sigismund al III-lea Vasa, al Uniunii Polono-Lituaniene, la data de 15 iulie 1600 astfel: „Voievodul valah nu a pornit război

³⁹ Versuri scrise în anul 2015 de Lilian Curevici - volumul de poezii „Zbucium basarabean”-2019

Cetatea Hotin aflată pe malul drept al Nistrului, în nordul Moldovei - ro.wikipedia.org

împotriva Moldovei din porunca și cu ajutorul nostru.”

În scurt timp, în semn de deplină supunere față de Casa de Austria, Mihai a predat cheile Daciilor, împăratului Rudolf al II-lea. Se observă din nou semnul loialității lui Mihai față de tratatul cu Liga Creștină și Împăratul Rudolf al II-lea.

Mihai știa că polonezilor și turcilor nu le convenea răpirea acestei provincii pe care ei o aveau sub influența lor și de unde se aprovizionau din belșug cu de toate. Deci era conștient că a devenit dușmanul puternicilor săi vecini, două imperii și un mare regat.

În scrisoare adresată regelui polonez, Sigismund al III-lea Vasa, la 21 mai 1600, Mihai Vodă îi promite, liniștindu-l, că va respecta toate îndatoririle care revin unui principe moldovean: „*Eu n-am intrat în Moldova.. nicidecum în vreo intenție rea față de maiestatea Voastră regală și față de Polonia....*”

În scrisoare îl defăimează pe Marele Hatman cu funcția de Mare Cancelar, Jan Zamoysky, sfătuindu-l pe Regele Vasa al III-lea, să se ferească de el. Zamoysky se bucura de deplina încredere a regelui cât și a guvernului polonez. Acuzațiile lui Mihai Vodă nu l-au afectat pe rege, dar atacul la

persoana hatmanului, l-a grăbit pe Zamoysky la acțiuni rapide și la răzbunare.

Mihai îi roagă pe imperiali să intervină pentru ca să trimită trupe la granița poloneză într-o demonstrație armată, pentru a induce frica în armatele acestora. Intuind pericolul unui atac iminent din partea polonezilor ca răzbunare, Mihai, abil și prevăzător, s-a protejată de un eventual atac, însă o face și pentru un alt motiv. El se gândește la un posibil scenariu de viitor, la un avantaj pe termen lung: dacă el ar ataca spre nord, concomitent cu atacul oastei imperiale, puteau ușor să cucerească Polonia și să-l instaleze pe Arhiducele Maximilian ca rege, iar el, Mihai, ar fi solicitat recunoașterea stăpânirii pentru dinastia sa, a stăpânirii Transilvaniei.

Între timp, pentru că Pezzen nu a adus banii la timp, Mihai nu a putut să asigure întreținerea armatei în Moldova, așa cum era imperios necesar. Consecința a fost că în armata lui Mihai Vodă se simțea penurie gravă de alimente, „soldații mâncau frunzele copacilor din cauza foamei”- se spunea într-o cronică ungurească. Aprovizionarea s-a făcut greu, din Brașov. Din aceste motive, oștenii se dădeau la jafuri prin satele moldovenești.

Considerând Moldova intrată deja sub stăpânirea sa și vrând s-o protejeze de

prădăciuni, a dat instrucțiuni ferme soldaților de a înceta jaful, anunțând în același timp și pedepsele drastice pentru cei care nu respectau ordinele. Au fost aspru pedepsiți mai mulți soldați, fapt ce a nemulțumit pe unii din comandanții unguri. Unii dintre căpitani ardeleni, printre care Moise Székely, Gáspár Kornis și György Sibrik, au conspirat în favoarea lui Sigismund Barthory, care se găsea aproape de granița Moldovei. Acest fapt a creat mari probleme și l-a enervat la culme pe Vodă Mihai.

Un cronicar ungar afirma foarte părtinitor și fals, că Mihai „nu a împărțit dreptatea în egală măsură între soldați. Pentru aceeași infracțiune, soldații maghiari erau executați, iar valahii numai bătute cu bătele. Mai ales un caz i-a amărât pe maghiari: slugile lui Sennyei Pongrác și Sibrik György au fost prinși și arestați pe când „confiscău” fân pentru cai. Se afirmă că maghiarii prin căpeteniile lor, au intervenit să fie lăsați liberi, pe motivul că făptașii erau cunoscuți ca niște soldați viteji. Ofițerii acestora s-au prezentat la Vodă, rugându-l să-i grațieze. Dar acesta nu s-a lăsat convins și după plecarea ofițerilor i-a decapitat pe cei șapte inculpați. Acest lucru i-a exasperat pe cei din tabăra maghiară, ura care mocnea a revenit la suprafață. Când au auzit că tabăra lui Báthory Zsigmond și a lui Zamoyksy se află aproape de graniță, Székely Mózes și Csáky István le-au trimis mesageri, prezentându-le situația și rugându-i să-i primească cât mai repede în tabăra lor. Sigismund Báthory și Jan Zamoysky i-a încurajat pentru intenția lor și i-a asigurat de sprijin.

După fuga lui Ieremia, Baba Novak a fost trimis în țară să supună poporul și aceștia să depună jurământul de credință, față de împărat și Mihai, iar cei care se împotrivesc să fie trecuți prin sabie.

La începutul lui iunie, Mihai Vodă se afla la Iași, oraș în care a stabilit capitala noii regiuni.

Mihai, bun organizator, se gândea la toate aspectele ce decurgeau din această nouă cucerire.

Administrația militară a Moldovei a fost lăsată pe mâna boierilor, iar Moise Székely a rămas acolo cu armata. Îngrijorat de situația tulbure din Transilvania, din cauza agitației nobililor ardeleni nemulțumiți, Mihai își grăbește revenirea în Ardeal, dar în scurt timp, Mihai se și întoarce.

Ca să aibă siguranța că noul stat cucerit, Moldova, este bine condus, gospodărit și păzit, instalează un Consiliu din patru dregători; vistiernicul Andronic Cantacuzino, vărul său, pe marele ban Udrea Băleanu, Sava armașul și Negrea spătarul, ca „să ție scaunul Moldovei”.

În data de 2 iunie 1600, a ținut o audiență generală. Prima dată i-a primit pe solii turci, apoi pe boieri.

Boierii au cerut Domnului ca satele unde s-au produs pagube în timpul războiului de cucerire a Moldovei să fie scutite de dări, 6 ani. Mihai a acceptat, însă a cerut ca la nevoie, să participe cu oșteni pentru apărarea țării. S-au stabilit și alte măsuri care stabileau reguli pentru buna funcționare a statului.

Mihai se îngrijește și de latura spirituală a noilor săi supuși. Convoacă un Sinod Bisericesc, la care au venit ca participanți era preafericitul Nectarie arhiepiscop al Primei Justiniana, Ohridei, Bulgariei și Serbiei, preasfinții mitropoliți de Chesarea lui Filip din Palestina, mitropolitul Gherman de Vodena Theofanes, mitropolitul Dionisie Rally Paleologul din Târnovo și mulți episcopi, din Muncaci, Efrem de Hebron, Nicanor fost mitropolit al Moldovei, etc. Aceștia îl aleg în fruntea lor pe mitropolitul Dionisie Rally Paleologul, vechi colaborator al lui Mihai, pe când ducea luptele din Balcani și care era și un bun sfetnic al său. Acesta a hirotonisit alți episcopi în locul celor fugiți în Moldova, de frica lui Mihai. Deci observăm că Mihai ia repede, în câteva zile doar, măsuri pentru a asigura

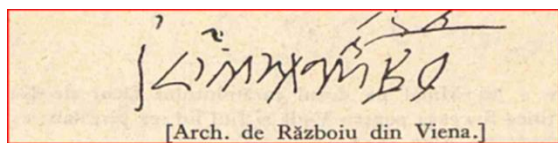
buna funcționare atât a țării, cât și a Bisericii Ortodoxe.

Nu trecuseră nici trei săptămâni și Mihai Viteazul stăpânea și ultima provincie a vechilor daci, Moldova. A obținut-o aproape fără vărsare de sânge, după o cavalcadă fulgerătoare plină de succes, datorat grabei cu care ostașii moldoveni au trecut de partea lui Mihai. Aflat aici, știa prea bine că se afla pe „pământ românesc”, printre români, frații săi de neam și cu care, motivați și uniți, va putea opune o rezistență sigură și puternică în lupta împotriva turcilor.

În data de 17 iunie 1600, după cucerirea Moldovei, Mihai îi trimite în delegație la Bartolomeo Pezzen pe consilierul său, Alárdi Ferencz și pe banul Lugojului, Barcsai András pentru a-i informa pe imperiali despre amănuntele evenimentelor legate de cucerirea Moldovei.

Tot la 17 iunie 1600, Mihai făcea cunoscut comisarilor imperiali David Ungnad și Mihail Székely, următoarele: „Căci nu poarta de stăpânire sau lăcomia de glorie ne-a împins la aceasta, ci pentru că am aflat în mod sigur că Ieremia Movilă, împreună cu Sigismund Báthory nutresc planuri printr-un război funest, luând în tovărășie pe turci și pe tătari, dușmanii creștinătății.”

[Arch. de Războiu din Viena.]

Semnătura lui Mihai

Imagine din cartea lui Nicolae Iorga „Există o scrisoare de trădare a lui Mihai ? ”- 1929

La sfârșitul lui iunie, Mihai s-a întors în

Imaginea lui Mihai Vodă Mihai Viteazul, cu semnătura și stema celor trei Țări Dacice reunite. Sursă: moldovenii.md

Ardeal, prin pasul Oituzului.

Mihai Viteazul, victorios

Între 27 iunie și 2 iulie a făcut popas la Brașov, pe urmă s-a îndreptat spre Alba Iulia, să-și facă cea de-a doua intrare triumfală în Transilvania.

Mihai devine Restitutor Daciae ! unind într-un singur hotar, tot neamul românesc, eveniment crucial în istoria noastră.

Visul lui Mihai Voievod se împlinește: prima unire a tuturor românilor, refacerea Daciei Antice; ideal care l-a călăuzit tot timpul și pe care l-a urmat cu orice preț, chiar cu cel suprem, viața sa „Și astăzi se împlini porunca cea din veac: să stea laolaltă cei dintr-o singură mamă ! ... așa cum a fost de veacă” -a exclamat cu satisfacție și entuziasm, la 27 mai 1600, Mihai-Vodă Viteazul, domn al celor trei țări române.

Astfel, la 27 mai 1600, Mihai-Vodă devine „Domn al Țării Românești, al Ardealului și a toată Țara Moldovei”, realizând pentru prima dată unificarea celor trei principate sub sceptrul românesc, sub același drapel

Mihai Viteazul - cu buzduganul cu trei peceți ”
- luat de pe kidibot.ro

tricolor, așa cum afirmă de altfel, însuși Mihai: „Io Mihai Voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Românești, al Ardealului și a toată Țara Moldovei”

Mânat de râvnă lăuntrică, Mihai-Vodă a pus mâna pe arme și a adus curcubeul unirii de neam, deasupra Carpaților. Unirea, înfăptuirea măreață, a fost împlinită !

Mihai a realizat „visarea iubită a voievozilor cei mari ai românilor”, unirea celor trei țări române. „*Eu am pohtit să topesc coroanele voievozilor Basarabi, Mușatini și ale Crailor ardeleni pentru a întocmi una singură cu care să fie încoronat pe vecie neamul românesc.*” - dr. Marin Cristian, „*Voievodul Valah*”- 2014

La trei hotare, trei ținuturi rupte din unitatea noastră etnică și geografică, au văzut ceasul libertății: Valahia, Transilvania și Moldova, unite de Viteazul Mihai Vodă. Mihai Voievod Viteazul apare ca simbolul cel mai curat al primei noastre uniri, fondatorul primei formațiuni statale a tuturor românilor!

Singurul român care a reușit să spargă încercuirea și să învingă „monstruoasa coaliție” formată din creștini și musulmani.

Este numit și comparat cu Arhanghelul Mihail, domnul providenței care are misiunea terestră de a birui dușmanii.

Vodă Mihai a ridicat pe umerii săi, cu responsabilitate și determinare, toată românimea, în ideea de a o propulsa spre un viitor mai bun. Prin această unire a forțelor românești, Mihai a reușit să aducă neamului său, multe și importante măsuri care l-au ridicat din umilința în care a fost împins de puterile vecine.

Calitățile de mare comandant dovedite de Mihai Viteazul în aceste împrejurări, s-au impus cu o autoritate binemeritată. Multe personalități importante din Europa scriau cele mai frumoase și laudabile cuvinte despre neamul valah de despre îndrăznețul său conducător, Viteazul Mihai.
-Va urma -

Ing. Angela Faina,
Toronto, Canada

HOREA „REX Daciae” - CONSTRUCTOR DE BISERICI

Constantin Moșincat

Mai cunoscută ca „*Biserica lui Horea*” sau „*Biserica de lemn din Albac*”, Biserica de lemn Sf. Pantelimon din Băile Olănești este unul dintre cele mai frumoase exemple de construcții transilvănene în lemn. Ea se remarcă atât prin măiestria artistică a execuției, cât și prin valoarea istorică deosebită, dată de asocierea cu Vasile Ursu Nicola – Horea, conducătorul răscoalei țărănești din anul 1784 din Transilvania. Construcția bisericii a început în 1745 în Albac, județul Alba, aflat în apropiere de satul natal al lui Horea, și a fost finalizată un an mai târziu. Pentru edificarea acestei bisericii s-au folosit bârne groase de lemn, cioplite și îmbinate la colțuri fără cuie, în stil

coadă de rândunică. Silueta îngustă, grațioasă a bisericii, a fost înfrumusețată de sculpturi în lemn și de un brâu sub formă de funie, ce încă o mai înconjoară pe la mijlocul pereților exteriori. După revoluție, sub pretextul „protecției contra incendiu”, autoritățile austriece au dispus demolarea bisericii iar emnul împărțit pentru foc localnicilor. Neimenea nu s-a atins de bârnele groase ce zăceau la marginea drumului în Albac!

Nicolae Iorga vizitând Țara Moșilor, prilej cu care a aflat despre destinul trist al lăcașului de cult. Întors la București, acesta l-a contactat pe Ion I. C. Brătianu, pe atunci ministru de interne, și au întocmit împreună un plan pentru a salva bisericuța din Albac – acum redusă la stadiul de stivă de lemn – de la un final dramatic. În cadrul unei misiuni sub acoperire, în care se recomandă drept domnul Ionescu, Brătianu merge în Țara Moșilor și cumpără biserica drept lemne de foc, transportând-o apoi cu sănii trase de boi, cu plute pe Arieș și ulterior cu trenul. Brătianu decide reconstruirea bisericii pe moșia sa de la Florica (azi Ștefănești, jud. Argeș), pentru care îi angajează pe meșterul

dulgher Vesa Nicolae din Sohodol și ajutoarele sale.

Brătianu înobilează biserica lui Horea cu donații care amintesc de ceilalți lideri ai răscoalei țărănești, Cloșca și Crișan, făcute de preotul Piso din Brad. Astfel, în bisericuță sunt montate „porțile împărătești de la biserica lui Cloșca din Cărpiniș și potirul de lemn de cireș de la Biserica din Mesteacăn, unde jurase Crișan”, ce contribuie la o înviere simbolică, pe teritoriul a ceea ce era atunci România, a idealurilor românilor de peste munți.

Conform istorisirii făcute de Victoria Popovici în 1973, bisericuța din Albac a primit încă un hram, după cel din 1908, din a cărei pisanie reținem: *„Această sfântă biserică, cu hramul sfinților Arhangheli, au fost durată prin smerenia și cu arginții credincioșilor țărani români, în satul Albac din Munții Apuseni, la anul de la Hristos 1746. Ci in curgerea anilor, înmulțindu-se norodul, s’au zidit biserica mai mândră în*

locul acestei sfoase bisericuțe de lemn, care, așa, ajunse în prag de pieire.

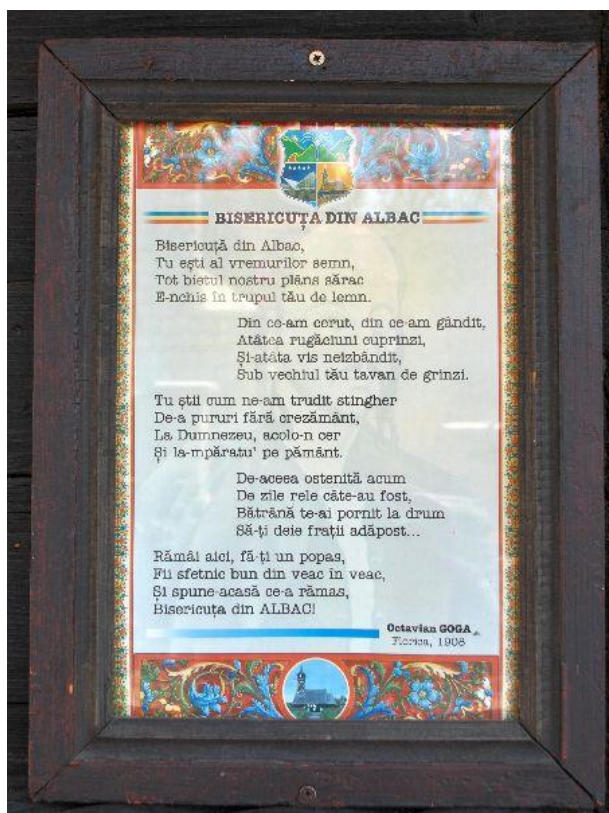
Și, aflând-o spre pieire Ion I. C. Brătianu în anul 1907, când străbătând drumurile Ardealului ajunse în Albacul lui Horia, nu s'au îndurat de dânsa, ci au adus-o lemn cu lemn de au înălțat-o aici, pe dealul Floricăi. Și au vrut Ion I. C. Brătianu să fie târnosită această biserică în care s'au rugat odată Horia pentru norodul său și să fie închinată celor care fără de număr și fără de nume s'au jertfit pre ei întru slava și mărirea

„Bisericuță din Albac,
Tu ești al vremurilor semn,
Tot bietul nostru plâns sărac
E-nchis în trupul tău de lemn.

Din ce-am cerut, din ce-am gândit,
Atâtea rugăciuni cuprinzi,
Și-atâta vis neizbândit,
Sub vechiul tău tavan de grinzi.

Tu știi cum ne-am trudit stingher
De-a pururi fără crezământ,
La Dumnezeu, acolo-n cer,
Și la-mpăratul pe pământ...

De-aceea, ostenit-acum,
De zile rele câte-au fost,
Bătrână, te-ai pornit la drum,
Să-ți deie frații adăpost.

Bisericuța din Albac de Octavian Goga

norodului român. Și, de preste moarte, împlinindu-se gândul lui Ion I. C. Brătianu, s'au târnosit această sfântă biserică acum, în anul de la Hristos 1941, luna Mai, ziua cea de-a patra.”

În urma unei vizite la moșia Florica în 1908, Octavian Goga scrie o poezie răscolitoare despre biserica de lemn, intitulată „Bisericuța din Albac”, text înrămat care, alături de portretul lui Horia, străjuiește și acum intrarea în lăcaș.

Bisericuța din Albac

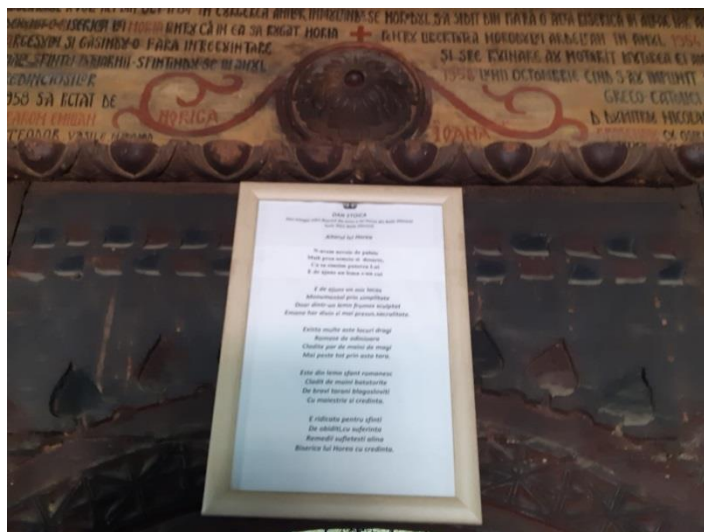
Intrarea în bisericuță

Rămâi aici... fă-ți un popas
Fii sfetnic bun, din veac în veac,
Și spune-acasă ce-a rămas,
Biserița din Albac!”

(<https://www.monumenteoltenia.ro/biserica-sf-pantelimon-olanesti/>)

Meșterii care au lucrat la Biserica lui *Horea din Băile Olănești* au respectat tradițiile meșteșugărești și arhitecturale specifice Țării Moților, marcând în lemn, în același timp, și profunzimea tipică ortodoxismului. Sfințirea bisericii a avut loc în 1746, când acestea i s-a dat hramul Nașterea Maicii Domnului, apoi în 1908 mutată la *Florica*. După al doilea război mondial biserița de la *Florica* a fost uitată.

Octavian Goga, *Florica*, 1908

Biserica lui Horea

„Mai stai visând la munții,
ce șoimi și aur poartă?
Pe vale Arieșul șoptind îl mai auzi?
Pribeagă lângă Argeș,
vădană printre duzi,
Biserică pustie și fără brazi la poartă.
Cioplită din puterea molidului și din
Credința strămoșească
legată-n bârnă dură,
Ce meșter, vechi, de țară,
cu greaua lui săcură,
și-a hotărât altarul lui Horea destin.
În jurul tău cresc duzii

cu fragedă verdeață
Și iarbă crudă rândunelele de umbră
Tu îți pierzi
De-asupra lor, în frunze,
clopotniță-ndrăzneată.
Pe moșii tăi zadarnic
îi mai aștepți, și nici
Un preot nu-ți cântă,
bătrân, din psaltichie...
Dar azi, cu primăvara,
cerească și pustie,
Slujești botez la granguri
și nuntă la furnici.”

Ion Pillat, 1934

Noul salvator al bisericii a fost Preafericitul Justinian Marina, Patriarhul României. El a vizitat moșia *Florica* în 1954, împreună cu Episcopul Iosif al Râmnicului și Argeșului. Văzând starea în care se afla biserica, a decis s-o mute la Olănești. Astfel, biserica a fost strămutată, amplasată pe malul stâng al văii râului Olănești, pe terenul donat de Ghe. Baicu din Pietriș-Comanca, și reclădită din temelie pe un fundament de piatră (bolovani de râu), respectând vechile însemnări. Ea a păstrat forma inițială de corabie și turla înaltă, care se ridică la 21 metri deasupra solului, părând să atingă cerul.

Cu sprijinul Patriarhiei, *Biserica lui Horea din Băile Olănești* a fost împodobită cu o altă pictură, realizată de zugravii Dimitriu Nicolaide și Hortensia Masichievici, și a înzestrată cu noi odoare. Resfințirea bisericii a avut loc la 12 octombrie 1958. În 1996, cu prilejul aniversării a 250 de ani de la construire, biserița din Albac a fost resfințită, slujba fiind săvârșită de Preasfințitul Părinte Gherasim, Episcopul Râmnicului. Astăzi, biserica lui Horea poartă hramurile Nașterea Maicii Domnului și Sf. Mare Mucenic Pantelimon, după cum rezultă din scurtul istoric prezentat vizitatorilor. Am avut privilegiu și bucuria, după ce anul trecut am fost la Albac și la Țebea să văd acele locuri încărcate de istorie, iar pe 11 mai 2025 să mă închin în

fața ușilor împărătești în fața cărora revoluționarii ardeleni au jurat să facă dreptate nemului românesc. Monument unic în patrimoniul cultural, istoric, religios și arhitectural românesc, *Biserica lui Horea din Olănești* se impune ca un reper de unitate între Transilvania, Muntenia și Oltenia în care și-a găsit casă. Horea

reprezintă un model de credință, chipul său fiind zugrăvit deasupra altarului din biserica catedrală cu lună din Ora

dea (edificată după 1785), iar chipul celor trei revoluționari sunt în vitralii la sediul Episcopiei Ortodoxe din Oradea. De ei ne amintim și atunci când ne facem semnul crucii înainte de a ne răcorii la Izvorul lui Horea (Săliște-Poiana, Bihor)!, unde conform istoriei orale transmise din bătrâni se pare că Horea cu ai săi la întoarcerea de la Viena, de la Împăratul Iosif II, să fi poposit. În ciuda faptului că nici o mărturie documentară de până acum nu amintește de acest popas deși o parte a moșilor bihorenia luat parte la mișcare inițiată și condusă de Horea, Cloșca și Crișan. În fiecare an satele din jur se adună pentru întâlnirea „tainică” cu străbunii și nu uită a le evoca martirajul, curajul, viziunea profetica de acțiune întru libernatea neamului românesc.

Col. dr. Constantin Moșincat

ÎN SASCUȚ, S-A SCRIS ISTORIA ROMÂNIEI

Nicușor Moise

Germanii și austro-ungarii trebuiau să atace din două direcții pentru a ocupa această zonă. Lupte grele se dau pentru Măgura Odobeștilor care era cheia pozițiilor româno-ruse. Căderea ei în mâinile dușmanului a dus la pierderea Focșanilor și a Văii Putnei. Orașul Focșani, reședința județului Putna, va fi ocupat de armatele Puterilor Centrale în noaptea de 25 spre 26 decembrie 1916/7-8 ianuarie 1917, ca de altfel și cea mai mare parte a județului Putna, 50 comune din 80 fiind ocupate. Românii și rușii, după pierderea Măgurii Odobeștilor și evacuarea Focșanilor s-au retras pe linia Sușiței, Putnei și a Siretului. La 28 decembrie 1916/10 ianuarie 1917, Inaltul Comandament german dădu ordinul de intrare în defensivă. Războiul de poziție, cu bombardamentul și acțiunile lui locale se va menține pentru o jumătate de an (1).

SITUAȚIA ZONEI NEOCUPATE A JUDEȚULUI PUTNA 1916-1918

Luptele din 1916 duseseră la ocuparea unei părți importante din județul Putna. Practic județul era acum divizat în zona ocupată de armatele Puterilor Centrale și zona liberă, administrată de români, având PREFECTURA LA SASCUȚ, ce administra cele 30 de comune din zona neocupată (2).

Zona liberă a județului nu a fost lipsită de probleme: sărăcia, foametea, sosirea refugiaților din zona ocupată, epidemiile, bombardamentele inamice, abuzurile comise de trupele aliate și chiar propaganda bolșevică.

O primă problemă cu care se confruntau autoritățile era cea a evacuării mai multor sate pe măsură ce frontul înainta în zona respectivă. În 26 ianuarie 1917 comandamentul rus cerea evacuarea satelor Nămolosa, Blehani, Costieni, Moldoveni, Gârlești de Sus și Fundeni, urmând ca locuitorii să plece în satele vecine (3). Pe 1 februarie 1917 Comandantul corpului 30 de

armată rusă cerea evacuarea în termen de 3 zile a satelor Răchitoasa și Rădulești (4). În martie 1917 o telegramă a Șefului Secției Mărășești către Prefectul jud. Putna comunica evacuarea satelor Sârbi și Poiana (5), iar în aprilie 1917 erau evacuate în 48 de ore localitățile Irești, Alba, Răcoasa și Ranghioaia (6). Luna mai 1917 aducea noi evacuări de sate pentru a scoate civilii din zona de înfruntări militare ce se preconiza. Era vorba de comunele Străoane de Sus, Străoane de Jos, Crucea de Sus, Panciu, Crucea de Jos, Țifești, Ciușlea, însumând 17 000 de suflete. Nu întotdeauna evacuarea se realizează la timp. Orașul Mărășești va fi evacuat doar după ce aici au loc lupte care duc la pierderi în rândul populației civile (7). În județul Putna sosesc și foarte mulți refugiați, bătrâni, femei și copii, ceea ce determină noi dificultăți. În iulie 1917 județul număra 45 366 locuitori din care 11 928 vor fi evacuați cărora li se vor adăuga 4177 refugiați. Evacuările și sosirea refugiaților din zona ocupată deja de inamic au creat noi probleme: foamete, epidemii. La Mărășești autoritățile se plâng de epidemiile izbucnite încă din ianuarie 1917. Cadavrele zilnice nu puteau fi îngropate, iar bolnavii asediau Farmacia (8). În comuna Pănțești autoritățile raportau existența epidemiei de febră recurentă și tifos exantematic, fiind constatate numeroase victime, 147 civili și 51 militari, la care se adăugau 80 de morți înregistrați la Sascut.

Serviciul religios pe front, Sascut, 1917

(Județul Putna în Primul Război mondial – Efectele războiului asupra vieții cotidiene – Gabriel Obodariu, Petru Obodariu)

SITUAȚIA FRONTULUI

Bătălia de la Mărăști (11/24 iulie-19 iulie/31 august 1917) va consta într-o puternică ofensivă a Armatei a II-a române, comandată de generalul Alexandru Averescu în cooperare cu Armata a II-a rusă și se va solda cu un strălucit succes tactic: frontul dușman a fost sfărâmat pe o lungime de 30 Km și împins pe o adâncime de 20 de km, iar 30 de localități fuseseră recucerite de români. Ofensiva germană, plănuită în regiunea Nămolosa a fost amânată. Pierderile românilor au fost de 110 ofiteri și 4 775 soldați morți, răniți și prizonieri.

Bătălia de la Mărășești are loc între 24 iulie/6 august - 6/19 august 1917. Armata germană și austro-ungară a încercat să străpungă linia apărată de români pentru a cuceri Moldova și a desființa statul român. Pentru aceasta ei atacă cu 12 divizii, 850 de tunuri și peste 1 100 mitraliere. Comandantul trupelor inamice era gen. Mackensen, supranumit și "spărgătorul de fronturi". Luptele au durat 14 zile la sfârșitul cărora armata română, în cooperare cu câteva divizii rusești respinge puternica ofensivă. Cele mai dramatice momente ale bătăliei de la Mărășești au fost luptele de pe platoul Muncelului (2/ 15- 5/18 august) și lupta de la Răzoare, 6/19 august, unde a căzut eroic întreaga companie de mitraliere comandată de căpitanul Grigore Ignat.

Victoriile de la Mărăști și Mărășești nu au putut însă fi valorificate din cauza defecțiunii rusești. Ajungerea la putere a bolșevicilor în Rusia a dus ca și pe frontal român să apară probleme, soldații ruși s-au revoltat și au

părăsit linia frontului nesupunând ordinelor generalului Șcerbaciiov, au început să-și destituie, degradeze și aresteze ofițerii. În fruntea unităților sunt puse comitete revoluționare. În această situație Șcerbacev, comandantul trupelor rusești propune un armistițiu generalului Mackensen.

O paradă a armatei germane la București după încheierea armistițiului cu România, 9 decembrie 1917.

La începutul lunii noiembrie 1917, bolșevicii au cerut deschiderea negocierilor cu Puterile Centrale pentru a pune capăt participării Rusiei la Primul Război Mondial. Cele două părți au încheiat un armistițiu la 22 noiembrie la Brest-Litovsk. Decizia Rusiei a pus România într-o poziție extrem de dificilă. Țara era înconjurată, fără sprijin și fără mijloace de retragere în caz de înfrângere. Guvernul român a fost nevoit să

Accepte armistițiul de la Focșani pe 9 decembrie 1918. Armistițiul a fost prelungit de mai multe ori până la 24 aprilie (7 mai 1918) când a fost semnat Tratatul de la București.

Ostilitățile de pe teritoriul României au continuat și după încheierea armistițiului, cauzate de retragerea dezordonată a soldaților ruși. Armata română a trebuit să respingă numeroasele atacuri neașteptate ale Rusiei și să apere populația de jaf

Războiul însemnase pentru locuitorii acestei regiuni distrugeri, rechiziții, epidemii, practic o totală bulversare a vieții cotidiene, dar sacrificiile nu au fost zadarnice, în 1918 înfăptuindu-se Marea Unire, motivul intrării României în război.

Vasile Popa, Cezar Măț, O soluție controversată: Armistițiul de la Focșani, în „Cronica Vrancei”, Focșani, 2001.

Gen. H. Berthelot, Jurnal și corespondență. 1916- 1917 [Jurnal și corespondență. 1916-1917], Editura Cronica, Iași, 1997.

SERVICIUL SANITAR

În anul 1917 Serviciul sanitar al armatei retras în Moldova, condus de medic general Vicol, a căpătat o nouă organizare fiind subordonat "Marelui Cartier General " (Iași).

Armata a II-a avea 8 spitale de evacuare, sub conducerea medicului general Antoniu. În vederea operațiunilor din vara anului 1917, s-au organizat 2 mari centre de triaj: **SASCUT** și Bacău.

Armata II: (Comandant General Alexandru Averescu) Bacău în imediata legătură cu Spitalul 7 Evacuare condus de Medic Colonel Profesor Doctor Iacob Iacobovici și Spitalul de Chirurgie din centrul orașului Bacău condus de Colonel Profesor Doctor Titi Constantinescu.

Spitalele de Evacuare, aceste formații din imediata apropiere a frontului, aveau o mare misiune și o mare răspundere - aci se dădeau primele îngrijiri mai amănunțite, se făceau primele operații mari și urgente, ce erau necesare și aceasta ținându-se seama, mai întâi de leziunile ce aveau, organele interesate și de gravitatea lor. De priceperea, tratarea și îngrijirea ce o primeau cei răniți depindea de cele mai multe ori, viața celor încredințați acestor formații. Fiind în apropierea câmpului de luptă, în unele zile și nopți de nespus de grele atacuri, se auzeau până la noi bubuiturile diverselor proiectile de artilerie ce cădeau atât dintr-o parte, cât și din alta a celor două fronturi. Evacuarea celor răniți și celor bolnavi de pe linia frontului din fața dușmanilor în timpul cruntei ofensive cerea un efort de neînchipuit din partea celor ce trebuiau să îndeplinească această sarcină. Focul de baraj inamic era așa de grozav că răniții din primele linii rămâneau pe teren ne putând fi ridicăți. Pe frontul de la Oituz răniții în stare

gravă erau conduși la marele centru spitalicesc de la Coțofenești, drumul spre SASCUT sau Bacău fiind prea lung pentru cazurile mai grave. În marile lupte, numărul celor internați la Cotofenești ajungea și până la 3.000 bolnavi.

Evacuarea de pe front se făcea prin ajutorul ambulanțelor divizionare - acestea erau trase de cai - erau greoaie, fiind împovărate cu fel de fel de materiale sanitare: medicamente, instrumente, alimente, lenjerie etc. Această formație avea medici, farmaciști - sanitari.

Bolnavii gravi erau aduși pe brancarde și instalați în ambulanțe - de aci ei erau transportați în gări, îmbarcați în trenurile sanitare de unde apoi brancardele erau luate de camioanele Ford și duse la Spitalele de Evacuare. *(Amintiri din timpul războiului 1916 – 1918- Maria Mihăilescu)*

REGINA MARIA

Principala acțiune în sensul organizării unui

Regina Maria la spitalul de campanie de la Coțofănești, 1917, cu semnătură olograf

serviciu sanitar în slujba efortului de război, în Primul Război Mondial, l-a constituit organizarea instituției “Regina Maria”, constituită din trei elemente: regina însăși, spitalele de campanie, ambulanțele militare.

Instituția “Regina Maria” patrona trei mari spitale de campanie, la Căiuți și Coțofenești în județul Bacău, acestea fiind de mare chirurgie, și unul la Ghidigeni, în județul Covurlui, pentru cei răniți ușor și convalescenți.

Spitalul de la Căiuți fusese amenajat “într-o casă albă fermecătoare și câteva barăci, toate bine aranjate, curate și practice. Colette Plagino a făcut aici o muncă admirabilă, a pus

lucrurile în ordine, fără să se sinchisească de greutățile pe care a trebuit să le depășească, ba chiar bucurându-se de ele.”

Spitalul de la Coțofenești fusese gândit de regină drept cel mai mare din subordinea sa (cu 1000 de paturi), echipat ca instituție chirurgicală destinată intervențiilor complicate și severe.

Spitalul din Ghidigeni era al treilea oficiu sanitar important, a fost inaugurat de regină pe data de 13 iunie 1917 și botezat “Mircea”, după numele celui din urmă copil răpus de febra tifoidă în toamna anului intrării României în război. Așezământul medical, destinat și el operațiilor de mare chirurgie. De la Ghidigeni, regina mergea la avanpostul sanitar de la **Pufești**, un fel de spital improvizat în corturi unde se acorda primul ajutor răniților aduși de pe linia întâi, înainte de a fi trimiși la spitalele unde urmau să fie operați.

Din **Jurnal de război 1916-1917**, aflăm despre “Spitalul enorm” Spitalul de Evacuare nr. 1 de la **SASCUT**: **„Cotofenești, miercuri 23 august/5 septembrie 1917 (...) Mi-am petrecut toată dimineața în spital. Soldații deja mă cunosc și îi cunosc și eu pe ei, m-au și primit în inimi ca pe un om de la care le vine ajutor. E bucuria mea să mă plimb printre ei și să le ofer tot ce pot. (...) La prânz i-am invitat pe dr. Le Lorier, doctorul-șef de aici, și pe un doctor român, împreună cu toate doamnele infirmiere. La masa mea încap opt persoane. La trei și jumătate am plecat peste deal la SASCUT, unde e alt spital enorm; am petrecut trei ore și jumătate umblând prin toate barăcile, am trecut pe la 4.500 de paturi și le-am dat tuturor câte ceva. A fost epuizant, dar a meritat din plin, fiindcă erau foarte bucuroși, iar vizitele mele îi încurajează mult și pe doctori, dintre care mulți lucrează splendid. Deși spitalul e atât de mare, l-am găsit foarte bine administrat, chiar dacă, firește, e foarte simplu – iar răniții păreau mulțumiți, se pare că au și mâncare destulă, iar hrana e întotdeauna marea dificultate. (...)”**

Despre contribuția și sacrificiul “halatelor albe” în apărarea vieții locuitorilor vorbesc documentele, informații care până la acestă

dată nu au văzut lumina tiparului. În această zonă liberă, Prefectura județului Putna de la SASCUT, adevărata vatră a războiului, administrația a amplasat serviciul sanitar Putna sub conducerea doctorului Ion Panea, un om de mare omenie, fiind și un bun organizator în treburile medical-sanitare.

(Extrase (inclusiv fotografii) din cărțile:
Maria regina României, Jurnal de război

**1916-1917, Ediție îngrijită și prefațată de
Lucian Boia, Humanitas, București, 2014)**

SPITALELE DE PE VALEA TROTUȘULUI

Cel mai înzestrat spital civil din zona liberă era la acea vreme spitalul din Adjud cu 200 de paturi. La Pănčești a fost constituit

Regina Maria și Regele Ferdinand la spitalul din Căiuți

Transporturile până la aceste centre și spitale se efectuau în mod diferențiat: cu cărucioare Mestrovici, târgi, trăsurile de rechiziție, autobrâncarde, trenuri Decauville. Răniții evacuați de la spitalele mobile erau dirijați spre triajele sanitare, de la SASCUT și Bacău. Armata a II-a a avut patru trenuri sanitare, câte unul de fiecare cap de linie: Pădureni și Onești, și 2 de rezervă la SASCUT. Ele au efectuat, în general, evacuări eşalonate.

Triajul din SASCUT avea rolul de a alege răniții ne-evacuabili mai departe și de a-i trimite spitalelor de evacuare din localitate, dând drumul trenurilor cu restul răniților spre Bacău. La rândul său,

triajul de la Bacău primea răniții, pe care îi împărțea, ca destinație, fie la spitalele de evacuare, fie la spitalele regionale din zona sub-militară (Bacău, Roman, Piatra-Neamț). (...)

Wednesday September 5th 1917 Botafânești
August 23rd

Glorious morning, but very cold - windy, blazing, dazzling sun - view upon the valley and distant hills heavenly. I love this place and adore my try - house - I have so seldom been able to live in anything so small as I am generally obliged to drag so many people with me.

Began my day by finishing an important letter I had to write to England, which I sent to Barbro to give to the Red Lady. (Lady Barclay). Felt a little chilly when I got up the air here is very keen one must get accustomed to it -

Spent my whole morning in the hospital. The soldiers already know me and I know them. I am already taken up in their hearts as one from whom help is forthcoming. It is my joy to move about amongst them and give all I can - a fat little Englishman rather like Ullrich.

Spitalul Nr. 8 condus de dr. M. Palade și apoi de inimoasa doctorită Constanța Racoviceanu. (Pe urmele istoriei - Cezar Cherciu)

La un moment dat, pentru pentru diviziile 1 și 7, care luptau pe Valea Troțușului, existau următoarele secții de spital mobil: **Târgu-Ocna, Onești și Căiuți**, evacuarea urmând a se face cu trenurile improvizate nr.19 și 20. Peste aceste spitale mobile s-au suprapus cu success Spitalele “Regina Maria” de la **Onești, Căiuți și Coțofenești**. (Extrase din teza de doctorat: *Serviciu sanitar al armatei române 1914-1917*, autor **Stoica Leontin**, Chișinău, 2012, pag 75, 101-102);

Sosirea Reginei Maria, cu trenul, pe front

De la Onești, Căiuți, Coțofănești, Pădureni, răniți: evacuabili au fost transportați cu trenurile sanitare spre: SASCUT și Bacău unde erau instalate două mari Triage, de unde răniții și bolnavii erau îndreptați spre spitalele de evacuare și spitalele regionale. Trenurile sanitare au transportat peste 17 500 de suferinzi. Formațiile sanitare din zona Armatei a 2-a au avut: 17.000 de locuri pentru spitalizare. Formațiile sanitare din zona Armatei a 2-a au avut peste 17.000 de locuri pentru spitalizare.

- Formații înaintate: 7920 locuri;
- Formații de etapă: 6600 locuri,
- Formații din zona subunităților militare “ (regionale) 4000 locuri ,

Pentru a vă da seama de efortul acestui Serviciu de la armata II-a în perioada celor 3 luni de luptă, vom

da câteva cifre:

- În luna Iulie au fost trecuți prin marele birou triaj peste 4000 suferinzi, din care 3800 răniți, 180 bolnavi.
- În luna August peste 13.000 suferinzi, din care 11970 răniți și 1040 bolnavi etc.

- În luna Septembrie peste 6500 suferinzi, din care 3150 răniți și 1100 bolnavi.

(*Organizarea și funcționarea serviciului sanitar militar -Medic Gen. de Divizie I.N. Antoniu*)

Evacuațiunile după câmpul de bătăe erau dirijate totdeauna la capetele de etape, la gările de evacuațiune, unde se sau găseau la infirmerii de gară sau triaje mici sau mari, posturile de îmbarcare. De aici convoiurile erau dirijate la gările regulatrice, unde se găsea triajele principale multe ori triajul principal al armatei care avea de scop cum era gara SASCUT, pentru armata a II-a (de a opri o parte din răniți, aici erau 2 spitale mari de chirurgie, instalație de radiografie și un spital mobil) și a trimite pe ceilanți în centre mari ca Bacău, Roman, Iași. La acest triaj ca și la triajul Bacău se țineau situații zilnice de locurile disponibile din spitale. Trebuie însă să o spunem că în unele zile aglomerația de răniți era foarte mare, mai ales că pe linia Adjud-Bacău se scurgeau și răniții armatei I-a și rușii. (*Organizarea și funcționarea serviciului sanitar militar -Medic Gen. de Divizie I.N. Antoniu*)

JURNALUL DE RĂZBOI AL PREOTULUI IOAN NEGOESCU

Jurnalul cuprinde mai multe caiete. Prin amabilitatea strănepotului părintelui Ioan Negoescu, acum preot la Parohia Greblești, comuna Căineni, jud. Vâlcea, am primit spre cercetare tomul al II-lea, în care este consemnată, zilnic, activitatea pe front în perioada 20 iulie 1917 – 17 ianuarie 1918 (SASCUT), între paginile 471 – 1033 (care s-au păstrat până acum).

După intrarea României în Primul Război Mondial, a fost mobilizat la 10 august 1916, la trenul sanitar permanent nr. 4, avându-l comandant pe maiorul dr. Ioan Puțureanu, de la Olănești. La 1 noiembrie 1917 a fost mutat la spitalul de evacuare Nr. 1 de la SASCUT, unde a stat patru luni (*Gheorghe Nicolaescu, Gheorghe Dobrescu, Andrei Nicolaescu, Preoți în lupta pentru fărîirea României Mari 1916-1918, Editura Europa Nova, București, 2000, p. 348*).

”SASCUT 1917, Miercuri, octombrie 1: Vreme foarte întunecoasă de dimineață, la ceasurile 8.30, am făcut slujba Sfeștaniei în baraca de la mijloc unde erau răniți mai mulți, apoi am botezat și prin celelalte saloane și dependințele spitalului. Între bolnavi am găsit și pe Petrică de la Boișoara al lui Cătălușă, care mi-a păzit caprele când aveam adunătură de ele. Era bolnav cu patul lângă unde am făcut slujba și eu l-am cunoscut până nu mi-a spus el. Era slab cu totul schimbat” (*Jurnalul de război al preotului Ioan Negoescu*).

Bibliografie

1. Constantin Kirîțescu, *Istoria războiului pentru întregirea României*, București, 1989, p. 526-542
2. Arhivele Nationale Vrancea, Fond Prefectura județului Putna, ds. 36/1917, f. 143.
3. Arhivele Nationale Vrancea, Fond Prefectura județului Putna, ds. 3/1917, f. 274
4. Arhivele Nationale Vrancea, Fond Prefectura județului Putna, ds. 3/1917, f. 314
5. Arhivele Nationale Vrancea, Fond Prefectura județului Putna, ds. 6/1917, f. 326.
6. Arhivele Nationale Vrancea, Fond Prefectura județului Putna, ds. 6/1917, f. 585.
7. Arhivele Nationale Vrancea, Fond Prefectura județului Putna, ds. 9/1 9 1 7, f. 254-255.
8. Arhivele Nationale Vrancea, Fond Prefectura județului Putna, ds. 1/1 9 1 7, f. 33.

Col. r. Nicușor Moise

IZOLAREA, DETENȚIA ȘI ASASINAREA LUI ȘTEFAN FORIȘ (2)

Augustin Țărău

Luptător în Armata Roșie maghiară

„Am intrat în mișcarea revoluționară în 1918. Cu arma în mână am luptat în Armata Ungară Roșie împotriva cotropitorilor români și cehi în 1919. În toamna anului 1919 am intrat în mișcarea revoluționară din România. De peste un sfert de veac am închinat viața mea mișcării revoluționare a clasei muncitoare din România și numai moartea va pune capăt voinței mele de a munci și a lupta pentru cauza căreia mi-am închinat viața mea”.

O mărturisire de credință asemănătoare am putut întâlni și într-una din declarațiile făcute organelor Siguranței de fruntașul

comunist basarabean Dumitru Kelerman, unde va prin anul 1934. „Cu ajutorul unei bărci, venită de la maul rusesc, au trecut Nistrul descinzând la Zacordatul din Tiraspol, unde au rămas câteva zile, și aici, după îndemnul unui anume Stari, conducătorul Zacordatului, a primit să lucreze împreună cu Sava Gavriluik, după care ambii au fost trimiși la Odesa, la Centrala Zacordatului, unde s-au prezentat numitului Grünstein, evreu din Bălți, care era conducător și care le-a spus că tratatul de pace prin care s-a anexat Basarabia României este injust și că rolul tineretului este să meargă la sate în Basarabia, să facă propagandă printre țărani pentru eliberarea Basarabiei și în acest scop să-i organizeze”⁴⁰.

În opinia noastră, ambele mărturisiri vin să scoată în evidență spiritul revanșard și revizionist insuflat de Uniunea Sovietică segmentului etnic minoritar cu care România își sporise zestrea demografică după Marea Unire. Nici unguri transilvăneni nu se puteau împăca cu ideea edificării României Mari, după cum nici rusofonii din Basarabia sau Bucovina. Și unii și alții beneficiaseră până de curând de un statut hegemonic oferit de națiunile care patronaseră vechile provincii românești, acum revenite între granițele patriei mamă.

În acest context am putea să ne întrebăm, oare cât au fost ei de comuniști și de aserviții intereselor clasei muncitoare? ori cât au fost ei de anti-români și de aserviți politicilor revizioniste și imperialiste cultivate deopotrivă de Ungaria și Rusia Bolșevică?

Eliminarea din viața politică a ultimului secretar general ilegalist al C.C. al P.C.R. este legată pregătirea loviturii de stat de la 23 august 1944. După cum se știe astăzi, aportul comuniștilor la evenimentul de la 23 august 1944 a fost nesemnificativ, însă sub regimul comunist contribuția forțelor politice de stânga a fost deliberat exagerată de către istorici și în jurul acesteia a fost

⁴⁰ Arhiva CNSAS, fond *Penal*, dos. 000148 (40005), vol. 127, Luca Vasile, f. 33-65.

clădită o adevărată mitologie, chiar dacă ea nu a putut fi niciodată argumentată cu probe documentare. În schimb, figura regelui Mihai, care a jucat rolul principal în derularea istoricului eveniment, a fost minimalizată ori chiar eliminată din economia „insurecției armate” respective, pentru ca în prezent să se ridice voci pentru a-l culpabiliza pentru instaurarea regimului comunist în România⁴¹.

Cu toate criticile aduse însă istoriografiei românești de dinainte de Revoluția din decembrie 1989, comuniștii și-au adus totuși aportul lor la regizarea actului de la 23 august 1944. Ei au acționat, ce-i drept, în folosul Uniunii Sovietice și în detrimentul României, având credința că în scurtă vreme în țară se va instaura regimul comunist, iar ei vor ocupa poziții importante în ierarhia politică și administrativă a statului. De altfel, Stalin își afirmase încă din martie 1944 voința de a extinde sfera de dominație a Uniunii Sovietice asupra statelor vecine frontierelor vestice ale acesteia și de a instala la cârma lor guverne-marionete comuniste. În întrevederea avută atunci cu șeful delegației Partidului Comunist Iugoslav, Milovan Djilas, aflat în misiune la Moscova, Stalin i-a atras atenția cum că: „Acest război nu este ca în trecut. Cine ocupă acu un teritoriu își impune propriul sistem. Fiecare își impune propriul sistem, oricât de departe pot ajunge armatele sale. Lucrurile nu pot sta altfel”⁴². Într-adevăr, în următorii trei ani Kremlinul își va instala guverne „tovărășești” în Germania Răsăriteană, Polonia, Cehoslovacia, Ungaria, Iugoslavia, Bulgaria și, firește, la București, alcătuindu-și astfel un nou „cordon sanitar” menit să scutească Uniunea Sovietică de proximitatea viitoarelor fricțiuni cu lumea occidentală. La cârma tuturor acestor țări vor fi implantați vechi combatanți ai mișcărilor comuniste locale, autohtoni sau pregătiți la Moscova, ori, cum

a fost în cazul României, echipe mixte alcătuite din comuniști localnici și comuniști importați din Uniunea Sovietică⁴³.

Un rol important în implicarea comuniștilor români în derularea „loviturii de palat” de la 23 august 1944 l-a jucat agentul sovietic Emil Bodnăraș, ofițer-dezertor din armata română, parașutat de sovietici pe teritoriul românesc în primăvara aceluiași an, însă cu știrea Palatului regal. Prințul Barbu Știrbey a fost cel care a aranjat conspirativitatea și găzduirea agentului sovietic. Implicat în negocierile de armistițiu cu anglo-americieni, de la Cairo, în martie 1944 Știrbey fusese sfătuit de generalul britanic Wilson ca negocierile de armistițiu să fie purtate de acum doar cu sovieticii, întrucât așa stabiliseră liderii celor trei Națiuni Unite la întâlnirea de la Teheran, din noiembrie 1943.

Acesta pare a fi elementul cheie care a determinat opțiunea viitorilor puciști de a-i coopta și pe comuniștii români în complot. „Inventați de urgență un partid comunist” –

Manifest communist din februarie 1940

⁴¹ 23 August 1944 – Salvarea României sau trădare națională?, în „Historia”, din august 2014.

⁴² Milovan Djilas, *Conversații cu Stalin*, Editura Corint, București, 2015, p. 74-75.

⁴³ E. Neagoe-Pleşa, „Camarila” lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, în „Annales Universitatis Apulensis. Series Historica”, nr. 10/1, din 2006, Alba-Iulia, p. 147-163.

îi telegrafia prințul liderului țărănist Iuliu Maniu⁴⁴.

Partidul Comunist din România ființa din anul 1921, însă el mai număra în 1944 în jur de o mie de membri⁴⁵, datorită scoaterii lui în ilegalitate în perioada interbelică și ca atare a diminuării rândurile sale în urma arestărilor operate de toate guvernele care s-au succedat la București. De aici și misiunea imperativă transmisă de prințul Știrbey de la Cairo. Sub protecția unor astfel de înalte oficialități, agentul Bodnăraș va organiza începând cu 4 aprilie 1944 planul de asasinare a secretarului general al P.C.d.R. de la acea vreme, Ștefan Foriș, cu scopul de a-l instala în această funcție pe Gheorghe Gheorghiu-Dej. Dar cum acesta se afla în temnițat în lagărul de la Târgu Jiu, tot Bodnăraș se va îngriji și de aranjarea evadării noului lider comunist, tot cu concursul unor autorități ale statului. Cu ducerea la îndeplinirea a planului evadării a fost însărcinat avocatul Ion Gheorghe Maurer, comunist și el, întors de curând de pe frontul din Crimeea. În noaptea de 12 august, el a reușit să-i scoată din lagăr pe deținuții Gheorghe Gheorghiu-Dej și Ion Vidrașcu, acesta din urmă însărcinat cu paza personală a viitorului secretar general al P.C.d.R., și au poposit în casa țărănistului Constantin Țundrea, din Slătioara (jud. Vâlcea), apoi în casa învățătoarei Maria Ionescu, din Râmnești, și apoi în casa preotului Ion Marina, din Râmnicu Vâlcea, unde s-au și aflat pe timpul evenimentului de la 23 august 1944. Abia a doua zi au pornit spre București⁴⁶. Așadar, Gheorghe Gheorghiu-Dej nu a fost prezent la „insurecția armată”. În schimb a participat din plin avocatul Lucrețiu Pătrășcanu, unul dintre puținii intelectuali înregimentați mișcării comuniste. Fruntașul țărănist Corneliu Coposu a afirmat, după 1990, că

Pătrășcanu ar fi fost desemnat să participe la discuțiile de culise ale Palatului regal de către ambasadorul sovietic la Cairo, mai ales și pentru faptul că era rudă cu maestrul ceremoniilor de la palat, colonelul Octav Ulea. El a tratat cu fruntașii liberali și țărăniști și tot el i-a refuzat liderului țărănist Iuliu Maniu cererea de a supune negocierii cu sovieticii recunoașterea unirii Basarabiei cu România și revenirea provinciei între hotarele noastre naționale⁴⁷.

La un an de la consumarea evenimentului de la 23 august 1944, Lucrețiu Pătrășcanu va evoca în paginile gazetei „România Liberă” câteva secvențe ale activității depuse de el în acele zile. „A existat o pregătire, și încă foarte intensă, cu o mobilizare de oameni și de forțe, legată de mari primejdii (...). Pregătirile loviturii de la 23 august erau terminate încă de la sfârșitul lunii iunie – mărturisește acesta – Se mai discuta formula politică și în găsirea ei întâmpinam rezistențe (...). S-a luat hotărârea de a pregăti proclamația guvernului și toate documentele menite să apară din primul moment. Am pășit imediat la redactarea proclamației (...). Textul pe care-l pregătisem a fost acceptat în întregime, după o oarecare discuție”⁴⁸. Asumarea publică și laudativă a rolului jucat, corelată cu plasarea involuntară a liderului Gheorghe Gheorghiu-Dej într-un con de umbră, alături de alte acuze, îl va costa peste câțiva ani libertatea și apoi viața pe Pătrășcanu⁴⁹.

În ce privește „afacerea Foriș”, tenebrele arestării acestuia în primăvara anului 1944, ale asasinării lui în vara anului 1946 și a mamei lui în anul următor au început să se risipească odată cu ancheta comandată de noul secretar al Comitetului Central al P.C.R., Nicolae Ceaușescu, și desfășurată în anii 1967-1968. Cu excepția fostului secretar general al partidului, Gheorghe Gheorghiu-Dej, decedat pe 19 martie 1965, cea mai

⁴⁴ Stelian Tănase, *Misteriosul prinț Barbu Știrbey*, în „Desk Report”, din 4 noiembrie 2016.

⁴⁵ Radu Colț, *Adevăruri despre P.C.R. 80 în București și mai puțin de 1000 în toată țara*, în „Magazin Istoric”, nr. 6, din iunie 1999.

⁴⁶ Lavinia Betea, *Evadarea lui Dej*, în „Jurnalul Național”, din 21 septembrie 2005.

⁴⁷ 23 August 1944 – Salvarea României sau trădare națională?, în „Historia”, din august 2014.

⁴⁸ *Ibidem*.

⁴⁹ Constantin Corneanu, *Sub povara marilor decizii. România și geopolitica Marilor Puteri*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2019, p. 473.

mare parte a tovarășilor implicați în dublul asasinat trăiau și au putut fi astfel audiați de către comisia de anchetă a Colegiului Central de Partid.

În legătură cu falsa învinuire de a fi fost colaborator al Siguranței, inventată de proprii lui tovarăși în scopul de a-l elimina, adevărul a început să se contureze încă din anul 1954, pe când fostul ministru comunist de Finanțe, Vasile Luca, acum arestat și cercetat sub aceeași învinuire, a început să mărturisească. Astfel, în interogatoriul din 11 ianuarie 1954, în care acesta recunoaște că a fost informator al Siguranței, relatează cum în 1939, la comanda secretarului general al CC al PCR Ștefan Foriș, a organizat o întâlnire conspirativă cu secretarul organizației comuniste a capitalei, Morgenstein, și cu fruntașul Teohari Georgescu, deși exista bănuiala că și acesta din urmă lucra pentru Siguranță, urmând ca Teohari Georgescu să-l înlocuiască pe Morgenstein, care urma să fie numit șef al organizației comuniste din Basarabia, și cum la această întâlnire l-a introdus și pe ofițerul sub acoperire Nicolae Turcu, după care a vorbit despre executarea unui grup de patru comuniști parașutați de sovietici în 1944 și capturați de agenții români de ordine, incident asupra căruia a convenit cu Teohari Georgescu să-l învinuiască pe Ștefan Foriș și să inventeze o poveste cu un prizonier român înrolat în Divizia „Tudor Vladimirescu”, înființată în Uniunea Sovietică, care ar fi deconspirat operațiunea⁵⁰.

Apoi, în interogatoriul din 13 ianuarie, Vasile Luca povestește că despre arestarea fostului secretar general al CC al PCR, Ștefan Foriș, a aflat în septembrie 1944, când s-a întors din Uniunea Sovietică, că înlocuirea acestuia ar fi fost hotărâtă de conducerea comuniștilor aflați în închisori încă din primăvara anului 1944, că arestarea lui a fost operată de fruntașul Emil Bodnăraș, care l-a încarcerat pe Foriș în sediul CC al PCR și l-a pus sub paza

agentului sovietic Gheorghe Pintilie, context în care împreună cu Teohari Georgescu au hotărât să-l învinuiască pe Foriș pentru toate arestările făcute de Siguranță în rândurile comuniștilor în mandatul acestuia, cu scopul a-și acunde propria lor colaborare cu Siguranța, și că în cele din urmă, împreună cu noul secretar general al CC al PCR, Gheorghiu-Dej, cu Ana Pauker și Teohari Georgescu, au hotărât suprimarea fizică a lui Ștefan Foriș⁵¹.

Detalii despre modul în care a fost lichidat Ștefan Foriș ne oferă însăși călăul acestuia, agentul sovietic Gheorghe Pintilie, în cadrul anchetei dispuse de Nicolae Ceaușescu în acest sens. Astfel, în interogatoriul din 15 mai 1967, acesta precizează împrejurările în care s-au născut suspiciunile de trădare îndreptate împotriva secretarului general al PCR din perioada războiului, Ștefan Foriș, în mentalul conducerii organizației comuniste din închisori, cum, după insurecția armată de la 23 august 1944, a fost însărcinat de către noul secretar general, Gheorghe Gheorghiu-Dej, cu paza lui Ștefan Foriș, aflat în stare de arest, și apoi cu eliminarea fizică a acestuia, misiunea pe care a și îndeplinit-o: „Prin vara anului 1946 am primit indicația de la Gheorghiu-Dej, și separat, de la Teohari Georgescu, să i-au măsuri pentru lichidarea lui Foriș. Când Gheorghiu-Dej mi-a transmis această indicație, eu am întrebat cum trebuie să procedez, și el mi-a răspuns: *«Ce, tu n-ai cap? Descurcă-te!»*. În zilele următoare am fost continuu întrebat de către Gheorghiu-Dej dacă am terminat cu Foriș și, până la urmă, la unul din repetatele mele răspunsuri *«nu încă»*, el mi-a replicat: *«ce te tot foiești atâta cu el, ca un coi într-o căldare?»*. Când i-am adus la cunoștință că Foriș a fost lichidat, Gheorghiu-Dej a spus: *«Bine că am terminat și cu jigodia asta»*. La lichidarea lui Foriș am fost ajutat de către Bulgaru și fostul meu șofer de atunci, care ulterior a plecat în URSS. Tot ei au ajutat și la lichidarea lui Pârgariu, care a fost îngropat în același loc cu Foriș. Dintre noi însă,

⁵⁰ Arhiva CNSAS, fond *Documentar*, dos. 000019 (9604), vol. 12, Foriș Ștefan, f. 90-97.

⁵¹ *Ibidem*, f. 98-101

numai eu știam cine sunt persoanele lichidate. Foriș și Pârgariu au fost îngropați într-o casă de pe Aleea Alexandru, o casă care am arătat-o la fața locului»⁵².

Alte detalii, și mai înfiorătoare, au ieșit la lumină la interogatoriile din 17 ianuarie 1968, din declarațiile fruntașilor comuniști Teohari Georgescu și Gheorghe Pintilie, în care primul relatează împrejurările în care a fost asasinat fostul secretar general al PCR, Ștefan Foriș, iar cel de al doilea descrie amănunțit modalitatea lichidării fizice a fostului secretar general, amintește numele participanților la execuție și a altor două victime, eliminate în același mod, iar apoi pomenește despre măsurile întreprinse pentru ascunderea cadavrelor sub podeaua imobilului din Aleea Alexandru, fosta clădire a ambasadei Poloniei, apoi sediu al Gestapo-ului și din 1947 reintrată în proprietatea Poloniei, în condițiile în care resturile umane nu au mai putut fi identificate cu ocazia dezumării ordonate de anchetă în anul 1967:

„Tovarășul Teohari Georgescu: *Rețin că a fost omorât cu o rangă. Nu a putut fi omorât cu o singură lovitură și a trebuit să-i dea mai multe lovituri. În orice caz, a fost lovit cu un corp tare și nu a fost împușcat, pe motivul ca să nu facă gălăgie. M-am străduit să redau lucrurile așa cum s-au petrecut, pentru că a trecut un timp îndelungat. Mi-a rămas întipărit că suprimarea s-a făcut de Bulgaru în casa aceea. Pintilie a primit sarcina din partea lui Gheorghiu-Dej să facă acest lucru. El a fost executant și a dat-o altcuiva. Nu mi-a mai spus despre nimeni, cel puțin nu-mi reamintesc, în mintea mea a rămas Bulgaru. După câte știu eu, pe deasupra s-a turnat o placă de beton (...).*

Tovarășul Gheorghe Stoica: *Cine l-a executat?* Tovarășul Pintilie Gheorghe: *Șoferul meu i-a dat în cap, o singură dată.* Tovarășul Gheorghe Stoica: *A țipat?* Tovarășul Pintilie Gheorghe: *Nu.* Tovarășul Grigore Răduică: *Șoferul era urcat pe un scaun, pentru că Foriș era înalt, și acesta nu*

ajungea. Așa l-a omorât. Tovarășul Gheorghe Stoica: *De unde era șoferul?* Tovarășul Pintilie Gheorghe: *Din Uniunea Sovietică (...).*

Tovarășul Pintilie Gheorghe: *Groapa era făcută cu o săptămână înainte. În groapă au mai fost băgați încă doi inși. Când tovarășul Răduică l-a întrebat pe Bulgaru: «Spune dumneata, când ai deschis ușa, nu ai văzut pământ?», Bulgaru a spus că nu, că era întuneric. A venit până la ușă și nu l-am lăsat să intre, pentru că acolo mai erau încă trei cadavre, tot așa au fost executate.* Tovarășul Vasile Patilineț: *În cât timp au fost omorâți?* Tovarășul Pintilie Gheorghe: *În timp de o săptămână. Primul a fost Foriș, pe urmă Pârgaru și pe urmă Neamțu. Pe toți trei noi i-am omorât. Au fost băgați unul peste altul. Făceam groapa numai noaptea, iar duminica nu puteam să intru, pentru că acolo a fost depozit de mașini și tot timpul era circulație»⁵³.*

Tot cu ocazia anchetei dispuse de Nicolae Ceaușescu a putut fi descifrat și misterul dispariției mamei lui Ștefan Foriș, care, îngrijorată de lipsa de știri despre soarta

Craniile celor trei tovarăși dezumați din groapa comună în care a fost aruncat trupul lui Ștefan Foriș

băiatului său, despre care știa că a fost reținut de foștii lui tovarăși, bătea în zadar pe la ușile fruntașilor partidului pentru a afla vreo veste și în cele din urmă a amenințat că se va adresa ambasadelor occidentale, semnându-și în felul acesta condamnarea la moarte.

Despre modul în care a fost asasinată femeia aflăm din declarația dată în fața organelor de

⁵² Ibidem, f. 22-28.

⁵³ Ibidem, f. 174-182.

anchetă ale Securității de către fostul șef de cadre al Regionalei PCR Oradea, Eidlitz Zoltan, pe 6 noiembrie 1967, acesta fiind chestionat în legătură cu dispariția Anei Foriș, mama lui Ștefan Foriș, testimoniu în care acesta relatează că într-o zi din iarna anilor 1946-1947 a fost sunat de comandantul Poliției Regionale Oradea, Farkas Alexandru, care l-a informat că la sediul instituției a fost adusă de la București o femeie necunoscută, de către comandantul Poliției Orășenești Oradea, Cziko Laurențiu, și că aceasta înjură și acuză în gura mare conducerea superioară a partidului că i-ar fi lichidat fiul. După ce a fost identificată ca fiind mama lui Foriș, necunoscuta a fost cazată în casa grădinarului Tönkö Gheorghe, din Băile Felix, apoi a fost mutată în Oradea în casa activistului Vogel Adolf, unde femeia a decedat undeva prin mai-iunie 1947 și că, după ce s-a sfătuit cu activiștii Marcel Bălan, Vogel Adolf și Jakobovits Arnold, au hotărât să-i arunce trupul în apele Crișului Repede, nu înainte de a-i lega un pietroi de gât⁵⁴.

Vadul „Silvaș” al Crișului Repede, locul unde a fost aruncat trupul mamei lui Ștefan Foriș

Același *modus operandi* reiese și din declarația dată în fața organelor de anchetă, pe 8 noiembrie, de activistul orădean Vogel Adolf, în care relatează că a fost însărcinat de superiorul său, Eidlitz Zoltan, să supravegheze permanent casa din Băile Felix în care fusese plasată mama lui Ștefan Foriș, că apoi, tot la ordinul acestuia, a mutat-o în propriul domiciliu din Oradea și că acolo femeia a decedat. Tot lui Eidlitz Zoltan îi atribuie și ideea de a dezbrăca trupul defunctei, de a-i arde în sobă hainele

și puținele lucruri avute, și de a azvârli apoi cadavrul în apele Crișului Repede, în locul numit „Silvaș”⁵⁵. În sfârșit fostul comandant al Poliției Orășenești Oradea, Cziko Laurențiu, a declarat că în anul 1946 a fost sunat de la Ministerul de Interne de un superior al său care, în numele ministrului Teohari Georgescu, l-a înștiințat despre trimiterea la Oradea a mamei lui Ștefan Foriș și i-a ordonat să o rețină la sediul instituției până când aceasta va fi preluată de conducerea Regionalei PCR Oradea⁵⁶.

„Romantismul revoluționar este caracteristic vârstei tinere. El este, mai ales, o stare de a fi. interioară, un mod specific de a percepe lumea, de a-ți concepe propria ființă în contextul acestei lumi și de a acționa întru modelarea lumii în sensul celor mai înalte și mai generoase idealuri umane. Dar cine poate modela lumea în care trăiește, fără să-și modeleze, mai întâi ființa proprie? Acesteia îi vom rămâne toată viața datorii în adăugarea unor sensuri noi și adânci ale existenței, în armonizarea ei cu lumea și cu ea însăși, vom lucra toată viața. Pe cât de necuprinsă este lumea exterioară, pe atât de nemărginită este lumea interioară a fiecăruia dintre noi. Și dacă firilor romantice și tinereții, în general, le este caracteristică setea de cunoaștere, de descoperire și cucerire a noi teritorii, în această privință, atât lumea exterioară, dar mai ales lumea interioară, de gânduri și sentimente, își oferă zărilor lor infinite”⁵⁷.

Pe cât de ideatică și înălțătoare este definiția romantismului revoluționar, mai sus redată, pe atât de opusă este ea realității istorice. În fapt, după cum o dovedesc și documentele de arhivă, societatea românească a fost confiscată pentru aproape jumătate de secol de o minoritate politică apatridă și antinațională, care, după ce și-a eliminat adversarii politici, a început să se autodevoreze în cel mai oribil mod, din

⁵⁵ *Ibidem*, f. 141-144.

⁵⁶ *Ibidem*, f. 140.

⁵⁷ Petre Ghelmez, *Forța romantismului revoluționar. Omul - țelul suprem al construcției noastre revoluționare*, în „Scânteia Tineretului”, nr. 9682 (II), din 11 iulie 1980.

⁵⁴ *Ibidem*, f. 136-139.

arsenalul acesteia nefiind absentă omuciderea. „Partidul nu-și va pune poalele-n cap” ar fi spus Ceaușescu la încheierea anchetei⁵⁸, după ce va fi constatat că șirul asasinatelor surprinse în documente ar fi putut continua, iar cel al autorilor s-ar fi putut extinde periculos de mult pentru prestigiul partidului și al său personal.

Anexe documentare

București, 5 decembrie 1944 – *Petiție adresată CC al PCR de către fostul secretar general al CC al PCR, Ștefan Foriș, acum arestat sub învinuirea de a fi fost colaborator al Siguranței, în care acesta descrie împrejurările în care a fost înlocuit și reținut de către fruntașul Emil Bodnăraș, subliniind că s-a supus necondiționat deciziilor transmise în acest sens de la Moscova, că a acceptat să fie supus verificărilor impuse de organele de control ale partidului, că la cererea acestora a întocmit un raport privitor la activitatea desfășurată în mandatul său, însă protestează împotriva lipirii de libertate, a condițiilor de detenție și a refuzului conducerii partidului de a-i explica motivele încarcerării, solicitând repunerea în libertatea și repartizarea lui „la orice muncă”, amintind că mama sa și-a pierdut răbdarea și este hotărâtă să se adreseze legațiilor străine pentru eliberarea fiului său.*

Arhiva CC al PMR, Fond 95, 22514

Către, **Comitetul Central al P.C. R.**

Tovarăși,

Am cerut tovarășului **Didenco** ca să-mi permită de a scrie o cerere către Comitetul Central. Vă cer scuze pentru că vă răpesc timpul prețios cu cererea mea, acum când sunteți ocupați cu problemele cele mai grele și urgente. Cer eliberarea mea de sub starea de arest și punerea mea la oricare muncă, până la judecarea cazului meu. Cererea mea o bazez pe următoarele motive:

1. Azi s-au împlinit 8 (opt) luni de la comunicarea Comitetului Central, din 5 aprilie a.c., în care s-a anunțat înlocuirea Comitetului Central, în frunte cu mine, cu un nou comitet central și constituirea unei Comisii de Control care va stabili cauzele schimbării, ceea ce vor fi aduse la cunoștința partidului.

În luna martie a.c., tovarășul **Bodnăraș** mi-a comunicat că a reușit să stabilească legătura cu autoritățile sovietice, pe baza căreia am hotărât, la ședințele Comisiei Centrale Speciale din 17 și 31 martie, ca, prin tovarășul Bodnăraș, trebuia să ne punem imediat în legătură cu Comandamentul Armatei Roșii, și eu am declarat: **orice sarcină vom**

primi, trebuie s-o privim ca pe o datorie sfântă și s-o executăm.

La ședință din martie, tovarășul Bodnăraș mi-a cerut să-l primesc în seara de 4 aprilie, fiindcă are să-mi comunice ceva foarte important. La 4 aprilie a.c., el mi-a comunicat prin scris demiterea mea din postul de secretar general al partidului. Cu toate că scrisoarea nu era iscălită, m-am supus fără nici o rezervă deciziei, văzând că am pierdut încrederea tovarășilor noștri din Uniunea Sovietică și, pe baza aceasta, nici organele sovietice, inclusiv Comandamentul Armatei Roșii, nu pot avea încredere în mine.

Pentru a evita orice complicații și pentru ca Partidul să poată să execute sarcinile sale în ajutorul Armatei Roșii, am predat imediat toate legăturile. Am făcut o declarație în scris de supunere fără nici o rezervă, pe baza căreia noul Comitet Central a putut prelua imediat conducerea partidului fără nici o piedică.

2. După demiterea mea, am fost pus la munca de Agitație-Propagandă și am redactat, pe baza directivelor noului Comitet Central, „România Liberă”. La ședința din 22 aprilie a.c., tovarășul Bodnăraș ne-a anunțat că va pleca în Moldova ca să ia legătura cu Armata Roșie (sarcina aceasta a fost fixată de către vechiul CC încă din luna martie).

În seara de 9 mai, tovarășul Bodnăraș a venit la mine cu tovarășii **Petrea** și **Manolache**. Fără nici o explicație, el mi-a confiscat actele, banii și arma și m-a pus, împreună cu tovarășu Petrea, sub un regim „special” și sub paza tovarășului Manolache. Am fost scos din munca de propagandă și mi s-a cerut un raport asupra muncii mele, începând de la mandatul meu, primit din partea IC-ului⁵⁹ din 1940.

După predarea raportului meu, cu data de 25 mai a.c., am primit un chestionar din partea Diviziei T[udor] V[ladimirescu]-Pol[iția] S[ecreta] 2, cu o serie de acuzații, care nu corespund adevărului, ceea ce am dovedit și pot dovedi oricând, prin tovarășii vechiului CC, de la Apărare și Com[itetul] Ind[ustrial] Ilfov și documentele de bază ale CC-ului, că ele nu corespund adevărului.

3. În seara zilei de 17 iunie, tovarășul Bodnăraș a citit declarațiile tovarășilor de la Caransebeș și din lagăr în fața mea și a tovarășilor Manolache, Petrea și a tovarășei mele **Victoria**. Dânsul a citit și declarația tovarășului **Georgescu Teohari**, care a repetat acuzația mârșavă a bandei lui **Metz** că eu sunt „**bestie și stau în slujba Siguranței**”, însă tovarășul Bodnăraș a declarat că Comitetul Central nu împărtășește acuzația tovarășului Georgescu Teohari.

4. În ziua de 26 august am fost dus cu tovarășul Manolache la Comandamentul Formațiunilor de Luptă Patriotice, unde tovarășul Bodnăraș ne-a comunicat că am voie să mă plimb prin oraș sub paza lui Manolache, până la rezolvarea chestiunii mele.

La 5 septembrie am trimis, cu tovarăsa mea **Victoria Sârbu**, o scrisoare către Comitetul Central. În aceeași

⁵⁸ Mihnea Berindei, Dorin Dobrințu, Armand Goșu (editori), *Istoria comunismului din România*, vol. II, *Documente Nicolae Ceaușescu (1965-1971)*, Editura Polirom, Iași, 2012, p. 320.

⁵⁹ Internaționala Comunistă (Comintern) – n.n., A.Ț.

zi, seara, tovarășul Bodnăraș, fără nici o explicație, m-a ridicat de la locuință și am fost închis, ca un criminal fascist, în arestul Comandamentului, după ce mi s-au luat bunurile (material de partid, copiile raportului și scrisorilor, note de studiu, ochelarii, cravata, port-vizitul cu bani și acte etc.), am fost închis într-o cameră fără lumină (cu ferestre camuflante) și fără aer.

Am cerut gazete și hârtie, să fac o cerere către CC, ceea ce mi s-a refuzat. După 22 zile am fost mutat din arestul Comandamentului, după câteva zile mi s-a aprobat primirea „Scânteii” și a „României Libere”.

5. Am declarat în răspunsul meu, la chestionarul Diviziei T[udor] V[ladimirescu]-Pol[iția] S[ecreta] 2, și în scrisorile mele din 25 iunie, 15 august și 15 septembrie a.c. și declar și acum: nu sunt nici trădător criminal și nici provocator și nu există nici un motiv să fiu tratat ca atare sub stare de arest. În raportul meu de muncă, din 25 mai, am recunoscut că lipsurile și greșelile mele mari, săvârșite în timpul muncii în fruntea vechiului CC, însă acestea nu pot justifica ținerea sub stare de arest de 7 luni, fără nici o explicație.

Din octombrie 1939 am stat fără aer și soare, în cameră, aproape 5 ani, și din 15 septembrie am fost repus din nou să stau în aceste condiții (și fără lumină 22 zile), distrugându-mi sănătatea. Pot să fiu ținut izolat și în stare de arest nu 7 luni, ci 7 ani, sau până la moarte. Dar niciodată nu se va dovedi că sunt trădător sau provocator. Am intrat în mișcarea revoluționară în 1918. Cu arma în mână am luptat în Armata Ungară Roșie împotriva cotropitorilor români și cehi în 1919. În toamna anului 1919 am intrat în mișcarea revoluționară din România. De peste un sfert de veac am închinat viața mea mișcării revoluționare a clasei muncitoare din România și numai moartea va pune capăt voinței mele de a munci și a lupta pentru cauza căreia mi-am închinat viața mea.

6. Cu adâncă bucurie văd zilnic, din „Scânteia” și „România Liberă”, că Partidul nostru a devenit marele partid al clasei muncitoare din România. Datorită eliberării clasei muncitoare și a întregului popor, de către glorioasa Armată Roșie, de sub jugul lui Hitler și Antonescu, munca și lupta crâncenă și eroică a Partidului nostru a fost încoronată de primul succes grandios, mergând la cucerirea majorității clasei muncitoare și a maselor covârșitoare ale țărănimii din țară.

Am ajuns când tovarășii cei mai buni, eliberați din închisori și lagăr, în frunte cu tovarășii **Gheorghiu-Dej, Teohari** și alții, reînțorși din emigrație, în frunte cu tovarășii **Ana Pauker** și **Vasile Luca**, să reocupe locul lor în statul major adevărat al clasei muncitoare și a întregului popor muncitor – în Comitetul Central al Partidului nostru, care a inițiat și a creat Frontul Național Democratic al poporului și platforma sa de luptă, pentru realizarea căreia el mobilizează, organizează și conduce la luptă masele, de sute de mii și mii de milioane ale poporului, pentru

nimicirea definitivă a hitlerismului și pentru crearea României libere, independente și democratice.

Repet din nou cererea mea să-mi redați libertatea, să mă puneți la orice muncă, voi lucra din toată puterea cu devotament și disciplinat, oriunde mă veți pune.

Tovarăși,

Mama mea, din cauza amănărilor, și-a pierdut orice răbdare și vrea să meargă la personalități străine în chestiunea mea. Acest lucru m-ar compromite și ar fi în dauna partidului. I-am explicat și explic frumos și stăruitor că printr-o astfel de faptă m-ar distruge pe mine. Însă dânsa a devenit foarte nervoasă și mi-e tare frică nu cumva să-mi facă vreun mare bucluc.

Încheind scrisoarea, țin să declar că nu este putere în lume care m-ar putea determina să fug, să mă sustrag de răspundere, orice mă așteaptă. De aceea vă rog să aprobați cererea mea, punând capăt celei mai mari suferințe din viața mea. Stau și voi sta întotdeauna, fără nici o rezervă, la dispoziția Partidului, așteptând cu calm și încredere judecata Comitetului Central în chestiunea mea.

București, 5 decembrie 1944

Cu salutări comuniste, ss. *Ștefan Foriș*

Arhiva CNSAS, fond Documentar, dos. 000019 (9604), vol. 12 (2), Foriș Ștefan, f. 3-6

Dr. Augustin Țărău, Oradea
-va urma-

ÎNFIINȚAREA ȘI EXTINDEREA NATO XXIV. „O Eroare Fatală”

Tiberiu Tudor

„*A Fateful Error*” – este titlul unui articol din 1997 [1] al lui George Kennan, unul dintre clasicii diplomației și politologiei americane. Cu cincizeci de ani în urmă, la 22 februarie 1946, Kennan era adjunctul ambasadorului Statelor Unite la Moscova. În această calitate, a trimis Departamentului de Stat, *Telegrama cea Lungă*, document definitoriu pentru viitoarea politică a Statelor Unite de „containment” (îndiguire, stăvilire) față de ideologia comunistă și Uniunea Sovietică [2]. La 12 martie 1947 președintele Harry Truman a prezentat în fața Congresului liniile directoare ale politicii americane de îngrădire a expansiunii comuniste („*Doctrina Truman*”). Implementarea acestei doctrine în domeniul militar a început odată cu crearea Organizației Tratatului Atlanticului de Nord, semnat la Washington, în 4 aprilie

1949, de către conducătorii celor 12 state fondatoare.

Peste o jumătate de secol, poziția lui Kennan, de data aceasta în raport cu Federația Rusă, s-a schimbat radical. Între timp, prin tenacitatea diplomatică a președinților Ronald Reagan și Mihail Gorbaciov, lumea intrase pe făgașul dezarmării nucleare (Tratatul START I fusese semnat și ratificat), Războiul Rece se sfârșise (sau părea a se fi sfârșit).

Ca deseori în practica americană, difuzarea unei idei șocante începe cu mediul academic. În octombrie 1996, la Institutul Harriman al Universității Columbia, adjunctul secretarului Departamentului de Stat, Strobe Talbott (ca amortizor) a prezentat planul expansiunii NATO. Reacția lui Kennan a fost dură: “O eroare strategică ineptă, de proporții epice” («a strategic blunder of epic proportions») și discuțiile au fost pe măsură [3].

Este de adăugat că, la ora actuală, după declasificarea documentelor acelei perioade, știm că decizia expansiunii NATO, inclusiv calendarul extinderii, fusese luată încă din 7 septembrie 1993 [4]. Cercurile Casei Albe, Departamentului de Stat și Pentagonului primiseră circulara implementării extinderii. Dar Clinton a respectat înțelegerea făcută cu Elțin ca, până la alegerile prezidențiale din 1996, să fie pusă o surdină în privința difuzării ei.

În februarie 1997, Kennan a exprimat, în *The New York Times*, prima luare de poziție critică publică la adresa noului curs, explicat în toamna lui 1996, al politicii externe americane. Citez din „*A Fateful Error*”: „La sfârșitul lui 1996, a devenit răspândită ideea că, într-un mod nespecificat și într-un loc nespecificat («somewhat and somewhere»), s-a decis expansiunea NATO până la granițele Rusiei...Vorbind tranșant, expansiunea NATO ar fi cea mai dezastruoasă eroare a politicii americane în perioada post-Războiul Rece («bluntly stated, is that expanding NATO would be the most fateful error of American policy in

the entire post-cold-war era»)). E de așteptat ca o astfel de decizie să inflameze tendințele anti-occidentale și militariste în opinia publică rusă; să aibă efecte adverse asupra dezvoltării democrației în Rusia; să reinstaureze atmosfera Războiului Rece în relațiile Est-Vest și să împingă politica externă a Rusiei într-o direcție cu siguranță nu pe gustul nostru («decidedly not to our liking »)» [1], [3]. Previziunea a fost confirmată de istorie. Cu adaosul că, prin eforturile susținute ale președinților Bush-junior și Jo Biden și pretențiile aberante ale naționalismului ultra-xenofob ucrainean, războiul a devenit cald.

Încă de la 26 iunie 1997, un grup de 50 experți în politică externă, incluzând foști senatori, ofițeri superiori în retragere, diplomați și academicieni, i-a adresat președintelui Clinton o Scrisoare Deschisă [5], exprimându-și opoziția față de hotărârea extinderii NATO. Toate aceste personalități de calibru ale administrațiilor, diplomației și politologiei americane fuseseră, în timpul Războiului Rece, complet aliniați politicii de „containment” antisovietic. Un exemplu ilustrativ este Robert McNamara, cel mai longeviv (1961 - 1968) secretar al Departamentului Apărării al SUA, promotor intransigent războiului din Vietnam, al liniei dure în criza rachetelor din Cuba și al cursei înarmării nucleare (politica de descurajare prin paritate de armament nuclear „MAD - Mutual Assured Destruction”).

Avertismentele „grupului celor 50”, s-au dovedit a fi profetice: „Dacă expansiunea va continua, atunci principala linie de divizare în Europa va fi între NATO și Rusia și relațiile dintre ele vor fi confrunționale... Cu sau fără Actul Fondator [NATO-Rusia], expansiunea NATO ne pune pe o traiectorie care duce la izolarea Rusiei și orientarea politicilor ei externe, interne și de securitate într-o direcție nefavorabilă și nefericită... Cel mai mare pericol pentru Europa va fi dacă extinderea va îndepărta («drives away») Rusia de Occident, o va îndepărta de la democratizare, o va îndepărta de la implicarea în controlul armamentului

convențional și nuclear, într-o politică a

[1]George Kennan, *A Fateful Error*, The New York Times, 5

The New York Times

FOREIGN POLICY

'It is a tragic mistake'

U.S. statesman doubtful about wisdom of NATO expansion

By Thomas L. Friedman

His voice is a bit frail now, but the mind, even at age 94, is as sharp as ever. So when I reached George Kennan by phone to get his reaction to the Senate's ratification of NATO expansion, it was no surprise to find that the man who was the architect of America's successful containment of the Soviet Union and one of the great American statesmen of the 20th century was ready with an answer.

"I think it is the beginning of a new Cold War," Kennan said from his Princeton home. "I think the Russians will gradually react quite adversely, and it will affect their policies. I think it is a tragic mistake. There was no reason for this whatsoever. No one was threatening anybody else. This expansion would make the Founding Fathers of this country turn over in their graves. We have signed up to protect a whole series of countries, even though we have neither the resources nor the intention to do so in any serious way. (NATO expansion) was simply a light-hearted action by a Senate that has no real interest in foreign affairs."

"What bothers me is how superficial and ill-informed the whole Senate debate was," added Kennan, who was present at the creation of the North Atlantic Treaty Organization and whose anonymous 1947 article in the journal *Foreign Affairs*, signed "X," defined America's Cold War containment policy for 40 years. "I was particularly bothered by the references to Russia as a country dying to attack Western Europe. Don't people understand? Our differences in the Cold War were with the Soviet Communist regime. And now we are turning our backs on the very people who mounted the greatest bloodless revolution in history to remove that Soviet regime."

"And Russia's democracy is as far advanced, if not farther, as any of these countries we've just signed up to defend from Russia," said Kennan, who joined the State Department in 1926 and was ambassador to Moscow in 1962. "It shows so little understanding of Russian history and Soviet history. Of course there is going to be a bad reaction from Russia, and then (the NATO expanders) will say that we always told you that is how the Russians are — but this is just wrong."

One only wonders what future historians will

George Kennan
Circa 1974

say. If we are lucky, they will say NATO expansion to Poland, Hungary and the Czech Republic simply didn't matter, because the vacuum it was supposed to fill had already been filled, only the Clinton team couldn't see it. They will say the forces of globalization integrating Europe, coupled with the new arms control agreements, proved to be so powerful that Russia, despite NATO expansion, moved ahead with democratization and Westernization, and was gradually drawn into a loosely unified Europe. If we are unlucky, they will say, as Kennan predicts, that NATO expansion set up a situation in which NATO has to either expand all the way to Russia's border, triggering a new Cold War, or stop expanding after these three new countries and create a new dividing line through Europe.

But there is one thing future historians will surely remark upon, and that is the utter poverty of imagination that characterized U.S. foreign policy in the late 1990s. They will note that one of the seminal events of this century took place between 1989 and 1992 — the collapse of the Soviet empire, which had the capability, imperial intentions and ideology to truly threaten the entire free world. Thanks to Western resolve and the courage of Russian democrats, that Soviet empire collapsed without a shot, spawning a democratic Russia, setting free the former Soviet republics and leading to unprecedented arms-control agreements with the United States.

And what was America's response? It was to expand the NATO Cold War alliance against Russia and bring it closer to Russia's borders.

Yes, tell your children, and your children's children, that you lived in the age of Bill Clinton and William Cohen, the age of Madeleine Albright and Sandy Berger, the age of Trent Lott and Joe Lieberman, and you, too, were present at the creation of the post-Cold War order, when these foreign-policy Titans put their heads together and produced... a mouse.

We are in the age of midgets. The only good news is that we got here in one piece because there was another age — one of great statesmen who had both imagination and courage.

As he said goodbye, Kennan added just one more thing: "This has been my life, and it pains me to see it so screwed up in the end."

► THOMAS L. FRIEDMAN is a columnist for The New York Times, 229 W. 43rd St., New York, N.Y. 10036.

confruntării." A urmat o lungă argumentație, contradictorie și ireconciliabilă [6], între acest grup și administrația Clinton a cărei teză, în esență, era „un nou NATO și o nouă Rusie”.

Într-un interviu publicat în The New York Times la 2 mai 1998 [7], [8], imediat după ratificarea de către Senatul american a primului val al extinderii NATO, Kennan revine: „Cred că este începutul unui nou Război Rece...Cred că este o greșală tragică... Această expansiune ar face Părinții Fondatori ai acestei țări să se întoarcă în mormânt («This expansion would make the Founding Fathers of this country turn over in their graves»). Ceea ce mă tulbură este cât de superficială și neinformată a fost întreaga dezbatere din Senat.”

Astăzi, când efectele politicii de izolare a Rusiei de la construcția securității europene au devenit evidente, George Kennan este diplomatul și politologul cel mai citat în privința impasului previzibil în care a ajuns această securitate.

February 1997, p 23.

<https://www.nytimes.com/1997/02/05/opinion/a-fateful-error.html>

[2] T. Tudor, *Înființarea și extinderea NATO – I. Războiul Rece*.

[3]Kaarel Piirimäe „Geopolitics of Sympathy: George F. Kennan and NATO Enlargement”

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09592296.2024.2303860?src=recsys>

[4] *Strategy for NATO's Expansion and Transformation*

<https://nsarchive.gwu.edu/document/16374-document-02-strategy-nato-s-expansion-and>

[5] *Opposition to NATO Expansion*, Arms Control Today, vol. 27, iss. 4 (Jun/Jul. 1997)

<https://www.proquest.com/docview/211254882?sourcetype=Scholarly%20Journals>

<https://www.armscontrol.org/act/1997-06/arms-control-today/opposition-nato-expansion>

[6]*The Debate Over NATO Expansion: A critique of the Clinton Administration's Responses to Key Questions*,

<https://www.armscontrol.org/act/1997-09/features/debate-over-nato-expansion-critique-clinton-administrations-responses-key>

[7]<https://archive.org/details/nato-expansion-a-tragic-mistake>

[8]<https://www.nytimes.com/1998/05/02/opinion/foreign-affairs-now-a-word-from-x.html>

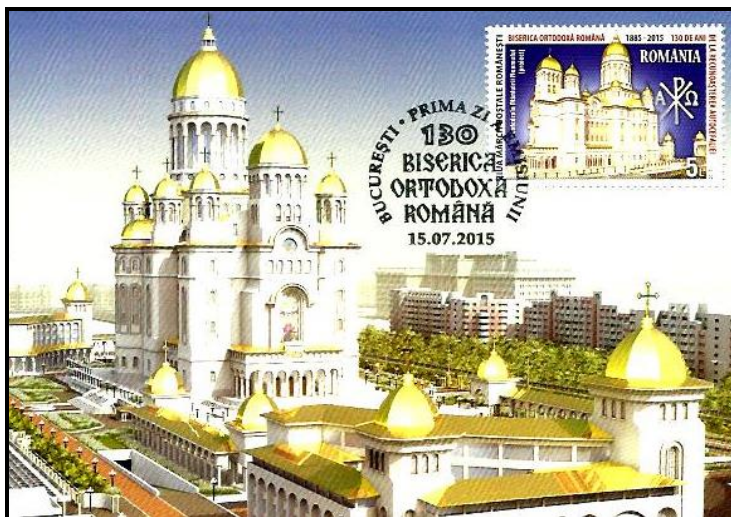
Prof. Dr. Tiberiu Tudor

SALONUL CAVALERILOR

MIHAI EMINESCU ȘI CATEDRALA MÂNTUIRII NEAMULUI

Nicolae Iosub

Catedrala Mântuirii Neamului și cei doi patriarhi ce au realizat această catedrală- Patriarhii Teoctist și Daniel

Crescând și copilărend într-o familie profund creștină cât și exemplul vieții monahale de la Mănăstirea Agafton, l-a ajutat pe Eminescu să-și formeze o concepție sănătoasă despre credință și biserică și rolul ei în viața societății românești: „biserica păstrează limba și națiunea și e prin aceasta cea mai înaltă instituțiune de cultură”. Biserica Ortodoxă este la Eminescu: „maica spirituală a neamului românesc, cea care a născut unitatea limbei și unitatea etnică și care a fost azilul de mântuire națională în țări unde românul nu are Stat”.

Referindu-se la jertfa lui Iisus Hristos, în ziarul „Timpul” din 12 aprilie 1881, Eminescu spunea: „A se sacrifica pe sine pentru semenii săi, nu din mândrie, nu din sentiment de datorie civică, ci din iubire, a rămas de atunci cea mai înaltă formă a existenței umane, acel sâmbure de adevăr care dizolvă adâncă dizarmonie și asprimea luptei pentru existență ce bântuie natura întreagă”.

„Ieri ai fost credința simplă- însă sinceră, adâncă
Împărat fuși Omenirii, crezu-n tine era stâncă.”

Mihai Eminescu afost un creștin convins, afirmând că: „Istoria omenirii este

desfășurarea cugetării lui Dumnezeu. Nu se mișcă un fir de păr din capul nostru fără știrea lui Dumnezeu”. Multe din scrierile poetului din paginile ziarului „Timpul”, se referă la viața românilor trăită în spirit creștin, la rolul bisericii în viața națiunii românești, la rolul statului în ajutorarea bisericii naționale.

Mihai Eminescu a fost încântat de marii Domnitori, cu dragoste de țară și popor, care au purtat războaie de neatârnat și pentru apărarea credinței strămoșești, construind lăcașuri de cult și ajutând bisericile și mănăstirile dăruindu-le moșii, scutindu-le de dări și înzestrându-le cu obiecte de cult.

Ioan Slavici, în revista *Arhitectura* din 1924, ne dezvăluie ideea lui Eminescu de a se construi o Catedrală a Mântuirii Neamului: „Când a

sosit la București, vestea că Curcanii noștri au cucerit reducta Grivița, Eminescu și eu am chibzuit să publicăm în *Timpul* un articol, în care arătam că Ștefan –Vodă cel Mare, de fiecare victorie câștigată pe câmpul de război, zidea întru mărirea lui Dumnezeu câte o mănăstire, și stăruiam ca românii din zilele noastre să ridice și ei o catedrală la București, unde nu e nici o biserică mai încăpătoare, în care mulți creștini să se roage împreună pentru binele obștesc” (Miron Manega - *Certitudinea* nr.28, 26.11.2018).

Prin 1924, Slavici scria că Mihai Eminescu avea ideea construirii unei mari catedrale la București, lăcaș pentru pomenirea eroilor Războiului de Independență și loc de rugăciune pentru mulți creștini, așa cum Ștefan cel Mare și Sfânt, în urma fiecărui război câștigat, construia câte o mănăstire, ca gest de mulțumire lui Dumnezeu pentru victorie.

Dorința lui Eminescu nu a putut fi dusă la îndeplinire, în schimb, s-a înființat o Mitropolie Catolică și s-a construit o

catedrală destinată acestui cult, catedrala Sfântul Iosif.

Într-un material intitulat „**La 27 iunie a apărut...**”, din 4 iulie 1881, Eminescu ia atitudine față de construcția catedralei catolice Sf. Iosif și cum a ajutat guvernul construcția acestei catedrale: „*La 27 iunie a apărut în „Monitor” un anunț pentru redeschiderea loteriei în favoarea terminării catedralei catolice cu hramul Sf. Iosif. Departe de a voi să punem vreo piedică înaintării acestei clădiri, nu avem decât a felicita episcopia din București pentru zelul religios ce-l dezvoltă în privirea aceasta și toleranța românilor pentru toate riturile, cu atât mai mult pentru cele creștine, fiind binecunoscută, n-am găsi nimic de zis în contra modului de a aduna fondul de construcție al bisericii, dacă prescripțiuni hotărâte ale unei legi fundamentale nu s-ar opune în mod precis și cert acestui mod...Redeschiderea acestei loterii se face cu autorizarea guvernului, adică guvernul însuși n-a ezitat a călca legile a căror pază îi este încredințată*”.

Deși Eminescu este de acord cu această construcție și ajutorul dat de guvern, nu este de acord cu încălcarea legilor și reproșează aceluiași guvern faptul că nu s-a gândit să sprijine și construcția unei catedrale ortodoxe: „*Noi înșine, în marea capitală a României, a cărei populație ar ajunge în curând la un sfert de milion, nu avem o singură catedrală, o singură zidire religioasă acătării. Lucrul se explică prin împrejurarea că Bucureștii sânt un oraș relativ nou și că n-au fost totdeauna capitală. Credem însă că dacă, cu autorizarea Corpurilor legiuitoare, s-ar face excepție de la absoluta prohibițiune a loteriilor din țara noastră, această excepție ar putea să se facă cel mult în favoarea bisericii statului*”.

Eminescu voia un tratament egal între cele două biserici, ortodoxă și catolică, iar statul să acorde ajutorul necesar și construirii unei catedrale ortodoxe. Într-un alt articol intitulat „**Înființarea unei mitropolii...**”,

din 30 mai 1883, Eminescu ia atitudine față de Domnitorul Carol I, de religie catolică, care conducea un popor creștin ortodox, făcând comparație cu vechii domnitori români: „*Nouă însă, șaptesprezece ani de domnie ne-au dat convingerea că Maiestatea Sa a intrat în țară cu hotărârea de a duce mai departe tradițiile bunilor domni pământeni, ale lui Mircea și Ștefan, ale lui Matei Basarab, tradiții pe care Constantin Vodă Brâncoveanu le-a sfințit prin martiriul său; și niciodată în timp de șaptesprezece ani nu am slăbit în această convingere, niciodată nu ni s-a dat ocazia să regretăm Domniile pămâtenene*”.

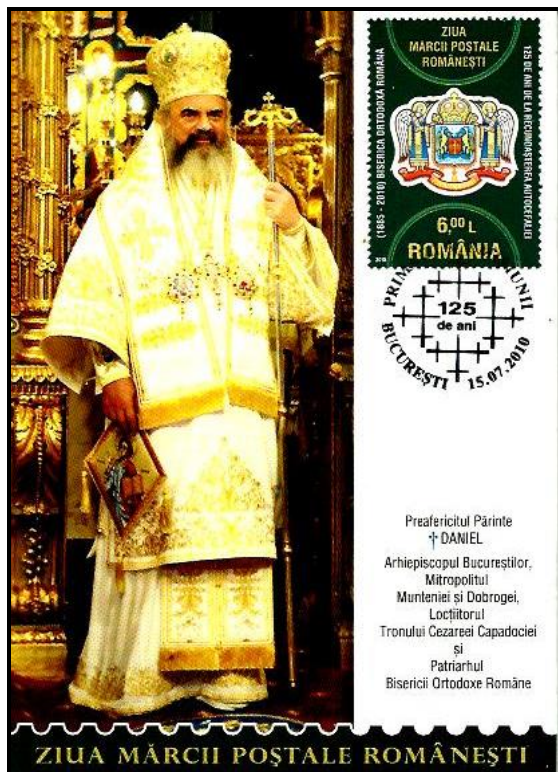
Românii, care și-au identificat religia cu naționalitatea, au sperat că Domnitorul Carol I va trece la religia ortodoxă, practică și de poporul pe care-l conduce: „*Ei totuși au primit cu entuziasm pe Domnitorul de confesiune romano- catolică. Cei drept, speranța poporului român a fost, și este, că dinastia întemeiată de acest Domn nu va fi catolică, ci românească, adică ortodoxă; timp de șaptesprezece de ani însă niciodată nu s-a simțit în țară că avem domn eterodox*”.

Regele Carol I, în lunga sa domnie, a avut o serie de realizări foarte importante pentru Regatul României, participând la Războiul pentru cucerirea Independenței față de Imperiul Otoman, zeci de mii de ostași sacrificându-și viața pentru acest important deziderat; prin reforme importante a contribuit la făurirea statului modern român, a realizat o serie de obiective social-economice și culturale importante (Podul Fetești-Cernavodă, Castelul Peleş, o importantă rețea de căi ferate ș.a).

Regele Ferdinand (supranumit *Întregitorul*), în urma victoriei din Primul Război Mondial și a înfăptuirii Marii Uniri, a luat hotărârea, contribuind cu bani, pentru construirea Catedralei Mântuirii Neamului, inițiativă care, din păcate, nu a putut fi realizată.

Dorința românilor de a avea o catedrală ortodoxă în București, așa cum dorea și Mihai Eminescu, nu s-a realizat decât la

Începutul acestui mileniu, prin inițiativa patriarhului Teoctist și dusă la îndeplinire de patriarhul Daniel - **Catedrala Mântuirii Neamului** - loc de rugăciune și pomenire pentru toți eroii neamului românesc.

Ing. Nicolae Iosub, Botoșani

CUGETARI DE PRIMĂVARĂ - 2025 Miorița Săteanu

În prezenta Ambasadorului domnul Bologan, originar din Haieu, concert de pricesne în Biserica Greco catolica din 1Mai – Haieu. Grupul vocal al Uniunii județene a Pensionarilor - președinte Dumitru Bochis și coordonator proiect Miorița Săteanu, Grup dirijat de prof. ionel Fluieraș

A plecat iarna, a dus cu ea gerul, frigul, vremea mohorătă, care se cuibărea în sufletele noastre cu tristețe și ne dădea o stare de melancolie, melancolie care influența viața de familie, relațiile cu cei din jurul nostru, influența starea de spirit, predispunându-ne la meditație, estompând vivacitatea, încetinând dezinvoltura și oprind de multe ori motivele care trebuiau să ne ofere puțină veselie și bucurie în viața de zi cu zi.

Sfânta natură își deschide porțile spre viață, fiecare colțisor al pământului deschide ochiul magic să vadă razele de soare, să simtă căldura lui binefăcătoare, să-l răsplătească pe acest soare plătând de primăvară, cu un firav și imaculat ghiocel, cu un colțisor de iarba verde, cu un gândăcel inofensiv care caută un pic de hrană, cu un zumzăit de albină harnică pornită la munca de a strânge dulceața florilor, flori care se străduiesc din răspuțeri să fie frumoase colorate, aspectuase, foarte parfumate și mai ales bogate și folositoare pentru ceace au fost create.

Păsările, nu uită că sosirea primăverii este înzestrată cu darul de a le da startul la trezire, le dă alarma, astfel că, păsările se pot întoarce la cuiburile lor din lunga lor călătorie.

Vietățile scot capul din vizuinele lor, pentru a testa starea ocrotitoare a atmosferei, iar păsările din ogradă își numără ouale din cuibar pentru a scoate noua generație de puișori care vor popula curțile și vor răscoli liniștea cu multitudinea glasurilor lor, stidente pe care numai ei le înțeleg.

În această stare generală de renaștere, de dorința de viață, în special noi oameni trecem printr-o stare specială de înviorare, percepem schimbările naturii, înregistrăm trezirea la viață, ne deschidem ochii mari spre lumina care ne înconjoară, pentru a vedea toată frumusețea reînnoită a naturii, natură care clocotind de viață și care a primit Binecuvântarea lui Dumnezeu pentru a ne face conștienți de măreția lui, peste tot cuprinsul pământului.

Balsamul primăverii ne cuprinde inima de bucurie, veselia este molipsitoare si dorința de a vedea natura înflorită ne conduce la minunatele si inegalabilele Sfinte Sărbători care vin odată cu primăvara.

Dar pentru a primi creștinește aceste sărbători trebuie să dăm dovada că merităm să le primim, pentru că astfel Sfintele Sărbători să marcheze pentru noi, in Cartea Sfânta, dorința noastră de a primi mântuirea, de a avea deschisă ușa spre Poarta Raiul, de a cunoaște viața veșnică.

Marel Post al Sfintelor Paști este rânduit cu înțelepciune, pentru credincioși.

Prin acest post credincioși își pun mari speranțe in puterea lor la meditație, in deschiderea lor spre a fi milostivi și a –și ajuta aproapele, in bucuria supunerii lor, la abținerea poftelor lor fizice si alimentare, în dezlegarea lanțurilor de răutate și dușmanie, astfel, Lumina lor va răsări ca zorile, îl vor descoperii pe CHRISTOS, încrederea și recunoștința față de Domnul le va umple sufletele si Binecuvântarea Domnului îi va însoți in toată viața si vor dobândi mântuirea

Scopul initial al postirii de dinaintea Sfintelor Paști este o pregătire spirituală inaintea Invierii Mântuitorului – este simbolul întregii vieți a unui om, simbol, care se va împlini prin propria sa inviere.

Toti credincioși din întreaga lume dorim să întâmpinăm, Sfintele Sărbători ale INVIERII LUI ISUS, cuprinși de Harul lui Dumnezeu, cu momente de maximă bucurie, după o lunga perioada de reculegere și post , ca o dovadă a entuziasmului, prin rugăciune și evlavie în credință, pentru iertarea păcatelor și greșelilor noastre.

Pentru că știm că Dumnezeu este Iubire, este înțelegător, milostiv si iubitor de oameni, care vrea mântuirea si NU pierzania noastră și care pentru asta s-a făcut OM și a pățit pentru noi si încă pătimește pentru fiecare dintre noi până la sfârșitul veacurilor, timp in care Dumnezeu ne dă LUMINA lui

pentru a lumina calea care ne duce spre INVIERE noastră.

Postul mare cuprinde Săptămâna Patimilor, care însă începe cu intrarea triumfală a Domnului nostru Isus Christos in Ierusalim si întâmpinarea lui Isus de către mulțime cu ramuri de finic si măslin, multime care dorea să-și manifeste prețuirea, așternând in calea lui ramuri si chiar hainele lor si strigând: OSANA , BINE ESTE CUVÂNTAT CEL CE VINE INTRU NUMELE DOMNULUI!

Este sărbătoare prin care Isus merge conștient spre JERTFA DE PE CRUCE.

EL putea să evite moartea, însă o primește de bună voie pentru a o birui.

LUI nu-i este impusă moartea ca o necesitate, așa cum ne este impusa nouă . De aceea EL moare pentru alții si nu pentru Sine. El nu avea păcatul imprimat in El, ca noi toți, pentru ca S-a născut ca OM prin voia lui Dumnezeu.

Existând din veșnicie ca Dumnezeu, EL și-a luat firea omenească, dar a încadrat-o in ipostasul Dumnezeiesc. Dacă s-ar fi născut ca orice OM, din păcat, prin pasiune omenească, ar fi murit ca un om obișnuit si NU pentru noi. Ar fi rămas in moarte ca orice OM, deci NU ar fi INVIAT.

La Intrarea in Ierusalim a lui ISUS, se sărbătorește Sfânta zi a Floriilor, an de an, Dumineca Floriilor prevestește Paștele , sărbătoare semnificativă a schimbărilor, prin care se înnoiesc sufletele, se netezesc cărările dintre oameni, se dezvăluie bunătatea și dărnicia pentru aproapele, care se confruntă cu diverse probleme in viața zilnică

În Dumineca Floriilor creștinii duc in biserică , ramuri inmugurite de salcie care sunt binecuvântate ca simbol al castității si al renașterii vegetației si ca semn al biruinței impotriva morții.

Să așteptăm cu evlavie , în meditație ,începând cu Dumineca Floriilor, săptămâna Sfântă a Patimilor care vor culmina cu Sfânta zi de JOI , când a avut loc CINA CEA DE TAINĂ, și cu Sfânta zi de

VINERI, când a fost RĂSTIGNIT ISUS ca în El să avem iertarea și mântuirea noastră.

Ing. Miorița SĂTEANU

PATRIARHUL MIRON CRISTEA

Mircea Popa

Locul de naștere al fostului patriarh al României (18 iulie 1868) Miron Cristea, este legat de meleagurile Topliței, acolo unde localnici își aduc aminte de faptele lui prin conferințe și simpozioane anuale. E vorba de cel dintâi patriarh al României și a Înaintestătătorului Bisericii Ortodoxe Române din perioada interbelică, ierarh cu o activitate cărțurărească și organizatorică extrem de bogată, ale cărui inițiative și hotărâri au marcat puternic destinul preoțimii noastre. De la Șaguna încoace, clerul ortodox n-a mai avut o personalitate la fel de covârșitoare, precum cea pe care, de la Unirea cea Mare, Miron Cristea a dăruit-o clerului ortodox din țară. Talentul lui de bun orator a fost însoțit de cel de organizator, domeniu în care și-a dobândit suficient de multe merit, ca unul care a așezat temeliile noului statut organic bisericesc pe bazele cerute de Marea Unire, astfel că multe din așezămintele Bisericii Ortodoxe din țară poartă girul său de întemeietor, în deplin acord cu viața națională a statului român și a instituțiilor lui religioase. Chiar dacă marelui arhieru i-au fost dedicate de-a lungul timpului o serie de cărți de referință (Ioan Rusu Abrudeanu, 1928, Vasile Netea, 1938, Ioachim Crăciun, 1939, Vasile Borda, 1998, Ilie Șandru, 2008), ca să nu mai vorbim de volumele restitutive semnate de Antonie Plămădeală, viața și activitatea sa continuă să atragă și să pasioneze, întrucât aceasta este un permanent izvor de mir curat și sfințit. Baza documentară privind traseul existențial și profesional al acestuia s-a îmbogățit extrem de mult în ultimii ani, publicându-i-se arhiva inedită, însemnările secrete, corespondența, pastoralele și cuvântările ținute cu diferite ocazii și chiar teza de doctorat din tinerețe închinată vieții și operei lui Mihai Eminescu, cea dintâi

scriere critică despre Eminescu, apărută în limba maghiară în 1895. E o carte de pionierat care îl așază în rândul celor dintâi exegeți ai poetului național, și are calitatea de a-l fi făcut cunoscut și cititorilor de limbă maghiară, într-o vreme în care abia începuseră să-i fie editate scrierile postume, atrăgând atenția asupra unei opere pline de frumuseți lirice perene, declanșând în scurt timp un număr mare de traduceri.

Întâlnirea cu marii oameni de idei sau de acțiune, cu marii cugetători și făuritori ai credinței de neam din trecutul unui popor este întotdeauna benefică. Consolidarea vieții politice, culturale, sociale sau religioase de astăzi nu se poate face la parametrii adecvați decât printr-o mai bună aprehendare a realizărilor din trecut, printr-o reiterare sistematică a izbânzilor și a momentelor de împlinire ideatică a unor personalități de prim rang care au ținut sus steagul românismului, sfințind prin curajul și năzuințele lor destinul unui neam întreg. Este și cazul patriarhului Miron Cristea (1868-1939), figură luminoasă a trecutului nostru c Viața lui Miron Cristea este viața unui misionar, a unui semănător de idei, a unui înaintemergător în multe din problemele importante care se cereau rezolvate în noua țară întregită după 1918, când rolul său de organizator s-a dovedit a fi esențial. Născut în Transilvania la Toplița, la 18 iulie 1868, într-o familie modestă de țărani, unde a fost botezat cu numele de Ilie, el a cunoscut de mic ceea ce înseamnă asuprire străină (tatăl său originar de pe Valea Gurghiului a fost nevoit ca din porunca nemeșului atotputernic să-și părăsească locul de baștină spre a putea apăra ființa amenințată), ce înseamnă școala și mediul străin, acaparator și distrugător de suflete. ultural, istoric, religios. O. Goga a zugrăvit extrem de exact situația sutelor de „copii ai nimănu”, ajunși în situația de a deveni suflete oropsite și a-și căuta alinare în comunitatea solidară a satului. Ca mulți dintr-aceștia și tânărul Ilie a văzut în învățatura de carte singura posibilitate de emancipare de sub cnutul unor legi crude și

anacronice, și, în același timp, modul cel mai la îndemână de a-și sluji neamul.

A învățat carte la Liceul german din Bistrița, apoi la cel românesc din Năsăud, unde a găsit un mediu prielnic de dezvoltare, mai ales că în școală funcționa o societate de lectură cu mari tradiții, „Virtus Romana Rediviva”, în cadrele căreia s-a format și el, ajungând să fie ales chiar președinte al acesteia. Acest fapt l-a îndemnat să-și încerce norocul în publicistică, trimițând la revista „Familia” de la Oradea prima sa încercare literară, schița *Prosit* (1897), după ce anterior îi apăruse în revista „Muza someșană”, o traducere după un autor german (1885-86). Tot aici a susținut în fața colegilor săi o conferință despre dansurile naționale în viața popoarelor, cu privire specială asupra dansurilor românești și subliniind locul important pe care acestea le ocupă în educarea poporului de la sate, și în reprezentarea ethosului național al unui popor. Un loc deosebit a cordat el manifestărilor sărbătorești al acestui mod de a consemna sociabilitatea unor pături și clase țărănești, prin formule de expresivitate specifică, cu multe reminiscențe străbune latinești, sau numai locale ardelenesti, cum ar fi cele numite *Romana*, *Hațiegana*, *Lugojana*, *Lunga*, *Bătuta*, *Românul* etc., ipostaze specifice de a ne manifesta participarea la acea legătură firească dintre sacru și profan. Manuscrisul intitulat *Datini*

de nuntă din Toplița, care s-a păstrat în arhiva lui, relevă acest interes major pentru astfel de manifestări colective, expresie a unui fond artistic de extraordinară capacitate de sinteză dintre muzică și mișcare, încât ele au ajuns să fie apreciate și chiar preluate de multe dintre popoarele din jur. În acest fel el se numără printre cei dintâi români care au dat importanța cuvenită acestor forme de viață spirituală. Cu această zestre culturală a pășit el în toamna anului 1887, pe poarta Seminarului Teologic Mitropolitan din Sibiu, păstrându-și în continuare locul de elev fruntaș, prin faptul că a fost ales președinte al Societății de lectură „Andrei Șaguna” al teologilor de aici, rostind la deschiderea anului școlar 1889, o frumoasă cuvântare închinată patronului societății, care nu era altul decât mitropolitul Andrei Șaguna. Absolvind, în 1890, Seminarul, el s-a dedicat deocamdată muncii învățătoarești, acceptând postul de dascăl la Școala primară din Orăștie, unde a funcționat în anii 1890-91. Timpul petrecut aici i-a oferit posibilitatea să colaboreze la ziarul „Telegraful român” din Sibiu, căruia i-a trimis mai multe încercări, unele dintre ele publicate cu pseudonimul Elie din Urseni. Nu a renunțat însă nicio clipă la dorința de a-și perfecționa studiile, astfel că mitropolitul Miron Românul i-a aprobat o bursă de stat, de la societatea „Transilvania”, menită a-i oferi baza materială necesară pentru studiu teologic de la Universitatea

Monumentul Miron Cristea de la Toplița

Regală din Budapesta, pe care a frecventat-o între anii 1891-95. Întrând în mediul cosmopolit din capitala Ungariei, el n-a putut să nu observe pericolul de înstrăinare de limba și vatra strămoșească, astfel că a trimis ziarului „Tribuna” articolul *Șovinismul până și la Academie*, în care critica pretențiile profesorului Varga Gyula de și face cunoscute cunoștințele doar în limba maghiară, după cum a denunțat și gestul necreștinesc al baronesei din Ielciu de a pretinde românilor să-și mute troița din capul satului într-o zonă mai necercetată a satului, botezând pretențiile acesteia drept „batjocură a întregului creștinism, o pată pe veacul luminilor.” Prin astfel de intervenții, el și-a câștigat stima și prețuirea colegilor, în așa fel, încât fost ales secretar al societății studenților români de aici, „Petru Maior”, iar în 1893, a fost proclamat președintele al comitetului de organizare a sărbătoririi ieșirii la pensie a profesorului și fruntașului politic Al. Roman. Despărțirea de profesorul lor drag, singurul din toată universitatea care păstra cu studențimea română o relație cordială, și întreținea, prin cursurile lui, flacăra vie a culturii naționale, s-a transformat într-o manifestare pentru limba și cultura națională, adunând la un loc un mare număr de participanți, care au omagiat în cuvântările lor, activitatea gazetarului, profesorului și deputatului Alexandru Roman. Sărbătorirea pe care studențimea română budapestană a organizat-o în cinstea profesorului lor de limba română a avut ecouri largi în întreaga presă românească, „Tribuna” din Sibiu făcând relatări ample de la acest eveniment sub titlul *O manifestație națională română la Budapesta*, pe care el a deschis-o printr-o cuvântare care a mers la inimă celor prezenți. deschizând ședința, el a afirmat din capul locului rolul important al limbii în păstrarea identității naționale, afirmând: „Busola conducătoare / a celui sărbătorit -n.n/ i-a fost totdeauna iubirea limbii și a neamului său.” În mod firesc, tânărul teolog Ilie Cristea a devenit un puternic pilon în lupta pentru afirmarea identității naționale, fiind inițiatorul unui *Apel* pentru ajutorarea memorandiștilor

împrocesați în 1894, când, adresându-se publicului românesc, el a afirmat importanța acestor lupte, scriind: „Părinți ai noștri, mame iubite, frați și surori, pentru numele lui Dumnezeu, vă rugăm, vă conjurăm, ridicați inimile voastre, pentru ca toți să ne arătăm vrednici de stima străbunilor noștri și că purtăm cu toții în piept dorul libertății sfinte. La Cluj, pe câmpul judecății, să ne vedem cu toții!” Ca student în ultimul an, societatea sa studențească i-a încredințat o datorie în plus: aceea de a reprezenta studențimea budapestană la congresul studențesc de la Constanța din septembrie 1894. A fost pentru el un prilej de a comunica fraților lui din România, condițiile grele în care tineretul român din Transilvania le are de înfruntat, și dorința tuturor celor care vorbesc și gândesc românește de a se integra cursului general al curentului național, care trebuie sprijinit prin toate eforturile comune. Cuvântarea sa a avut un mare ecou în presa din România, iar comentariile apărute au fost menite să-l desemneze drept un tânăr de mare viitor în viața neamului. Ce această ocazie au fost subliniate și calitățile oratorice cu totul deosebite ale tânărului militant, atrăgând atenția publicului românesc cu privire la starea grea a învățământului românesc din Transilvania. Cuvântarea a fost publicată în întregime în ziarul „Dreptatea” din Timișoara, având numeroase reverberații locale. Ascultând și el limba frumoasă și curgătoare a colegilor săi din Țară, el a spus: „Pentru noi, ardelenii, momentele în care putem purta liberi și neconturbați la piept această *cocardă națională* sunt cele mai sublime și mai plăcute clipe ale vieții noastre, căci acasă la noi, chiar autoritățile publice, hrănite din sudoarea noastră, cu obrăznicie bruscă ne-o smulg din piept și ne-o necinstesc. Și pe noi aceasta ne doare mult, căci aceste culori nu sunt fixate în butoniera noastră numai prin un nasture, ci ele își au rădăcinile multe și adânc sădite chiar în inimile noastre, iar cei ce ni le smulg încearcă să ne lipsească de întreaga noastră ființă națională. Persecutați cum suntem în toate acțiunile unei vieți

românești, să nu vă mirați dacă pe noi ne încântă cea mai mică manifestațiune a unei vieți libere și naționale, căci tocmai aceasta este ținta spre care năzuim...” Frumosul său discurs, ca și faptul că studentul nostru și-a pus semnătura pe telegrama adresată regelui, a indignat cercurile politice maghiare și a determinat guvernul Kalnoky să adreseze un protest guvernului Lascăr Catargiu, care s-a văzut nevoit să ia măsuri. Tânărul a fost căutat dar n-a fost găsit, deoarece el a preferat să-și prelungească șederea în România la o lună, folosind prilejul de a vizita cât mai multe localități din țară, între care s-a numărat zona Bacău- Piatra Neamț, ajungând în satul său abia după o lună. Oricum, la acea dată el era absolvent, așa că a mai rămas să-și susțină teza de licență închinată vieții și operei lui Mihai Eminescu. Tradus în românește, titlul lucrării sale sună astfel *Eminescu, viața și opera-studiu asupra unor creații mai noi din literatura română*, pe care a tipărit-o în 1895. El a oferit astfel conaționalilor săi o primă exegeză a creației marelui nostru poet, subliniind de fiecare dată faptul că acesta „s-a străduit din adâncul sufletului pentru progresul poporului său, pe care îl iubea cu dragoste nemărginită.” Finalul cărții este revelator pentru viziunea pe care o afirmă ca o concluzie. Prin el, poezia a urcat pe cele mai înalte culmi ale acestui veac. Genialitatea și talentul artistic deosebit l-a așezat pe un loc demn, în rândul celor mai mari poeți”, ca despre *Doina* să se întrebe : „Există oare în toată lirica românească o poezie care să se compare cu *Doina* lui Eminescu?”

Absolvind în mod strălucit studiile teologice, a fost chemat la Sibiu de către mitropolitul Miron Românul, care i-a încredințat funcția de secretar episcopal și redactor la „Telegrafului român”, aflat chiar atunci într-o dispută cu redacția „Tribunei”. Reușind să stingă conflictul, el își inaugurează munca de redactor și publicist printr-o serie de colaborări axate pe problemele principale care preocupau cercurile românești: apărarea învățământului

în limba națională, extinderea rețelei școlare, revenirea la numirea localităților românești și rezistența la maghiarizare. Platforma de pe care a îndrumat activitatea colaboratorilor săi a fost una exclusiv națională, exprimându-și încrederea că ziua dreptății nu va înceta să se arate. „Veni-va vremea, spunea el, când cei care au ochi și nu văd, urechi și nu aud, vor trebui să vadă și să auză că sfânt este ceea ce cere poporul românesc, adică să i se respecte întreaga sa ființă națională.” Tot acum scrie și publică un studiu extins asupra Iconografiei bisericii răsăritene, intitulat *Iconografia și întocmirile din interiorul bisericii răsăritene* (1905), cu rol important în reorientarea picturii bisericilor noastre spre spiritul bizantin tradițional. Elementul dătător de viață al noilor acțiuni îl stabilește a fi „conștiința națională”, „garanția că lucrăm pentru asigurarea viitorului neamului nostru”, și, mai ales, „zidul de netrecut” al alianței cu celelalte popoare asuprite: „Când toate naționalitățile nemaghiare, ajunse la deplina conștiință de sine, vor cere cu energie drepturile lor, atunci vor fi maghiarii mult prea slabi ca să mai poată opri dobândirea lor. Acest timp trebuie să vie, mai iute ori mai târziu”. Anii 1897-98 vor consacra intervențiile publicistice ale tânărului teolog, sporindu-i influența și simpatia în rândul celor care conduceau luptele politice naționale, în articole ca: *Sulemeniarea patriei, 1898, La înviere, Mărturisiri prețioase, Nu voi sicriu bogat etc.*, anii sfârșitului de secol aducând oficiosul mitropolit în confreria gazetelor de rezistență națională. Pe baza acestor frumoase rezultate, tânărului i se deschide în față o frumoasă carieră ecleziastică, drept care este trimis spre călugărie la mănăstirea Hodoș-Bodrog, unde se călugărește sub numele de Miron, la 23 iunie 1902, la vârsta de 34 de ani. Va folosi această nouă poziție spre a se dedica activităților din cadrul Astrei, ale Societății pentru Fond de Teatru Român, ale altor reuniuni culturale. Va plănui o călătorie de documentare în România, apoi îl va însoți pe mitropolitul Ioan Mețianu la întâlnirile cu enoriașii din

zonele Mureșului, ajungând și în Toplița natală, unde a participat la punerea temeliei unei noi biserici. Reîntors la Sibiu s-a implicat alături de Nicolae Ivan la construirea noii catedrale mitropolitane, terminată în 1906. Slujbele de sfințire au avut loc în septembrie 1906, la puțin timp după ce au fost încheiate lucrările și la Muzeul Astrei din Sibiu. În toate aceste acțiuni a fost implicat cu energie și talent mai ales că fusese desemnat membru al Comitetului Central al Asociațiunii și director al Despărțământului Sibiu. Sunt ani în care s-a dăruit cu multă abnegație muncii de popularizare a acțiunilor astriste, sprijinind munca de adunare și publicare a proverbelor populare, de intensificare a activității teatrale a diletanților, a secțiilor de arheologie și istorie, de cultivare a tradițiunilor naționale, a zestrei etnografice și etnologice, a portului și dansurilor, a obiceiurilor țărănești tradiționale. A acordat o mare importanță cultului lui Avram Iancu, popularizării faptelor și moștenirii morale ale acestuia. S-a preocupat și de înființarea de noi biblioteci sătești, de tipărirea de noi materiale în sprijinul celor de la țară. S-a implicat apoi în procesul de înzestrare a pavilionului expozițional al românilor din Transilvania în cadrul expoziției de la București din 1906, închinat celor 40 de ani de domnie ai lui Carol I, fapt soldat cu primirea Ordinului „Coroana României”. El însuși a fost de față la evenimentele legate de importantul act de reunire națională, simbolizat prin logodirea poetului Goga cu Hortensia Cosma, într-o delegație compusă din 155 de persoane. Cu acest prilej, sibienii au pus în scenă spectacolul cu piesa *Moș Ciocârlan*, în care a fost implicată Lucia Cosma, sora Hortensiei, cât și viitoarea soție a lui Goga, Veturia Triteanu. Punerea în scenă a spectacolului i s-a datorat în mare măsură, întrucât poziția sa oficială de președinte al „Reuniunii Române de Muzică” a impus antrenarea tuturor forțelor culturale locale. A profitat de ocazia specială care s-a ivit, spre a da curs invitației Brătienilor de a face o vizită la Florica, unde a plecat împreună cu O. Goga,

Partenie Cosma și Aurel Cosma, unde s-au închinat la mormântul lui Ion C. Brătianu, pe care l-a cunoscut cu un în urmă la Karlsbad. A fost un moment de strângere a legăturilor cu oamenii politici din Regat, de încurajare a străduințelor ardelenilor pe teren cultural, politic și școlar. Rezultatele acestei activități vor ieși la lumină în anii următori, când, pe baza unui document mai vechi, intitulat *Proiect pentru producerea și decurgerea conferințelor învățătoresști*, a putut extinde învățământul confesional, organizând adunările educative și de specialitate ale învățătorilor, ridicând clădiri de școlară și introducând noi criterii de calitate. S-a îngrijit și de întărirea puterii materiale a românilor înființând banca „Lumina” cu sediul la Sibiu, de creditele căreia au putut beneficia mulți țărani români. Tot în anii aceștia, Miron Cristea a fost părtaș la o nouă faptă arhierască. Stingându-se din viață episcopul Caransebeșului, Nicolae Popea, la 26 iulie 1908, ochii ierarhilor bisericii s-au îndreptat spre tânărul Miron Cristea, care, a trebuit să înfrunte jocurile de culise ale oficialităților care l-au dorit pe directorul Seminarului Teologic din Caransebeș, Iuliu Olariu, apropiat de politica Budapestei. În cele din urmă a biruit partida națională și Miron Cristea a fost ales episcop, fapt care a dat noi speranțe și încredere în forțele atașate de idealul unității naționale. Instalarea sa făcut abia la 8 mai 1910, când noul ales a rostit în fața poporenilor un program larg de muncă și organizare, centrat pe efortul conjugat al tuturor celor care aveau în vedere apărarea limbei și ființei naționale, deoarece „această cultură, propovăduită de biserică, numai națională românească poate să fie”, „munca fiind evanghelia viitorului”, iar biserica „catedrala nemărginirii”. Alegerea sa s-a dovedit extrem de benefică pentru credincioșii ortodocși din Transilvania, după cum o arată preocupările sale din acești ani în vederea apărării și consolidării școlilor confesionale, a contrabalansării actelor de șovinism și ultranaționalism ale guvernului, prin demontarea politicii brutale îndreptate împotriva societății românești în

ansamblu. Inițiind un program riguros de vizite canonice, noul ierarh a dus pretutindeni cu el ideea că numai o cultură îmbrăcată în limbă națională poate fi benefică pentru poporul român. Înființând o nouă mănăstire la Făget, luând parte la adunarea jubiliară a Astei de la Blaj din 1911, participând la instalarea noului episcop greco-catolic al Lugojului Vasile Frențiu, cu scopul de a întări baza de acțiune comună, mai ales că apropierea războiului mondial se simțea în aer. El a stârnit înverșunarea lui Tisza care n-a fost de acord cu alegerea sa, împiedecările fiind atât de numeroase, încât a trebuit să facă nu mai puțin de 12 drumuri la Budapesta pentru a obține confirmarea.

O dată cu declanșarea Primului Război Mondial, lupta națională condusă de Miron Cristea a intrat într-o nouă fază de strategii și situații de acomodare. Cu toate măsurile energice și brutale ale guvernului maghiar de a controla orice manifestație a românilor transilvăneni, de a diminua rolul Partidului Național Român și a restrânge influența deputaților budapeșteni, regimul dualist nu a reușit să sperie pe fruntașii românilor spre a bloca, încetini, sau restrânge cu totul, ieșirea lor în arenă. Dimpotrivă, condițiile interne și externe au scos la iveală noi forme de luptă comună cu deputații și fruntașii celorlalte popoare asuprite de maghiari. Atentatul de la Sarajevo și izbucnirea războiului a precipitat acțiunile pregătitoare pentru definirea și re-definirea taberelor. În timp ce România s-a pronunțat pentru neutralitate, Austro-Ungaria și-a mobilizat trupele, între care se aflau mii de transilvăneni trimiși să moară pe front pentru o cauză străină intereselor lor. Foarte mulți dintre combatanții transilvăneni se vedeau fraternizând cu frații lor de dincolo de munți, propaganda înfrățirii cuprinzând în chip spontan sute și sute de sate cu preoții și dascălii lor. Petru a-i împiedeca să se manifeste, guvernul a întreprins măsuri forte de intimidare și control, arestând peste 140 de preoți care au fost trimiși în închisorile din Cluj, Arad, Bihor, Seghedin, Vaț,

Timișoara și Caransebeș, la care s-au adăugat alți 200 din județele Făgăraș, Sibiu și Hunedoara, pentru care s-au pregătit alte lagăre în localitățile Zimbor, Nezsider și Becicherecul Mare, mulți dintre cei arestați fiind suspuși la alte nenumărate vexații, cu scopul de a-i extermina, comportamentul honvezilor maghiari fiind cu totul lipsit de orice omenie. S-au pus la cale fel de fel de jurăminte și declarații de fidelitate, multe dintre ele născocite spre a compromite atitudinea plină de verticalitate a clerului român, amenințat nu de puține ori cu reținerea sau anularea salariilor. În acest fel au procedat și cu Ilie-Miron Cristea, incluzându-l cu de la ei putere printre membrii delegației românești, care urma să plece la Viena pentru a-și exprima loialitatea față de împărat. Edificați asupra adevăratei sale conduite, membrii coloniei române din Viena au organizat în cinstea sa un concert și un banchet, ocazie cu care s-a întâlnit cu fruntașii studenților, cu ofițeri rezerviști și prieteni ai românilor. După intrarea României în război alături de trupele Antantei, un nou val de teroare s-a dezlănțuit asupra a tot ce era românesc, spre a stârpi orice fel de atitudine identitară. S-au înmulțit controalele de toate felurile, s-au interzis serbările și convenirile sătești, s-au interzis urmărirea pe toate căile a activității fruntașilor de la sate și orașe, s-a oprit orice formă de protest și de intervenție prin presă. Miron Cristea s-a numărat printre cei care au incriminat această politică discriminatorie, solicitând respectarea drepturilor cetățenești în materie de naționalitate. Așa, de pildă, el s-a pronunțat public, la 21 iunie 1917, în cadrul unei reuniuni a Camerei Magnaților, cu privire la atitudinea față de război. În cadrul dezbaterilor, Miron Cristea a făcut opinie separată, apărându-și neamul și constatând cu indignare, îngrijorare și cu surprindere, faptul că „se respiră aproape din fiecare pagină” a publicațiilor guvernamentale, o atitudine agresivă și teroristă, recurgându-se la fel de fel de metode pentru a împiedeca rostirea liberă a adevărului, mărturisirea crezului național, exprimarea cinstită a dreptului electoral.

Acest lucru e menit a produce răni adânci în sânul națiunii, și de a o sili să accepte fără dezbateri și cântărire a faptelor orice dispoziție venită de sus, lăsând astfel urme adânci „în sufletul fiecărui român”. Poziția sa a fost și mai bine definită în pastorală de Crăciun a anului 1917, când a afirmat tranșant: „conducătorii țărilor și diplomații, conduși de duhul democrației moderne, trebuie să fie călăuziți în pașii lor spre pace de adevărurile vecinice ale legii lui Hristos, care cere să se dea fiecărui popor ceea ce i se cuvine și ceea ce îi dă dreptul firei și dreptul dumnezeiesc, adică să se procedeze față de fiecare popor cu deplină dreptate.” Astfel de mărturisiri deschise privind atitudinea conducătorilor clerului românesc au pus pe jar autoritățile, care au înăsprit prigoana împotriva capilor bisericii și au căutat prin toate metodele de a ademeni capii bisericii naționale de partea lor, așa cum s-a întâmplat cu Vasile Mangra, cumpărat prin promisiuni de Tisza, care l-a și făcut mitropolit, după moartea lui Ioan Mețianu.

În urma unor acțiuni delatorii, episcopul Miron Cristea a fost chemat la ordine de ministrul de Culte maghiar și pus a da seama de afirmațiile sale. Episcopul nostru s-a adresat direct Împăratului, care, prea ocupat să-l primească, a dat dispoziții spre a fi urmărit cu asiduitate, numărul informatorilor și agenților secreți puși pe urmele fruntașilor politici români crescând exponențial de la o lună la alta. Cu cât se contura mai clar victoria trupelor Antantei în războiul românesc, cu atât măsurile luate de guvern au fost stricte, autoritățile tot mai suspicioase, dar, în ciuda întăririi măsurilor exagerate de control, opiniile proromânești ale conducătorilor politici și entuziasmul popular produs de mersul războiului, n-au putut fi stăvilit. Aceste manifestări au primit o turnură și mai accentuată după declarațiile wilsoniene, care preconizau recunoașterea de către monarhia de Habsburg a dreptului de autodeterminare a popoarelor din monarhia sa anacronică, făcându-se trimitere directă la la renunțarea

la tron a împăratului depășit de noile realități, și a punerea pe tapet a consultării directe a popoarelor aferente, cu exprimarea dreptului la liberă alegere. În urma însușirii acestor puncte de către conducătorii politici ai popoarelor asuprite, deputații români din parlamentul de la Budapesta, și-au declarat eliberați de îndatoririle lor parlamentare, într-o instituție care nu-i mai reprezenta, anunțând popoarelor lumii, independența națiunii române și dreptul ei de a se constitui într-un stat aparte. A fost transmisă dorința lor de a activa în cadrul unor Consilii Naționale proprii. Actul de autonomie al românilor, rostit și la 18 octombrie 1918, în parlamentul de la Budapesta de către Alexandru Vaida-Voevod a însemnat ruperea oricăror legături cu Austro-Ungaria și luarea destinului poporului român din Transilvania în propriile mâini. Un asemenea Consiliu Național s-a înființat și la Caransebeș, în eparhia episcopului nostru, ocazie cu care el a declarat: „Lanțurile tiraniei maghiare au căzut de pe trupul românilor, rupte fiind de sângele jertfit de frații noștri din regatul liber, de surorile noastre latine, Franța și Italia, de puternica Anglie și de înțeleptul Wilson”. Cu ocazia slujbei de sfântul Dumitru, episcopul a reluat într-o nouă formulă ideile libertății naționale proclamate mai sus, spunând: „Astăzi toată lumea recunoaște fiecărui popor dreptul de a dispune asupra sa. În consecință, acest principiu fundamental pentru viitoarea dezvoltare și organizare a poporului nostru, Comitetul Partidului Național Român, ales de Conferința Națională, este recunoscut din partea tuturor factorilor competenți conducătorul și reprezentantul legal al neamului nostru.” Peste puțin timp, la 10 noiembrie 1918, el avea să dea de știre poporului comunicatul Sfântului Sinod Episcopesc pentru constituirea primului sfat al națiunii române, în care afirma: „Marele Sfat al Națiunii Române, de la care are să emaneze puterea și dreptul Înaltei noastre stăpâniri naționale, este chemată să fie cea mai înaltă autoritate națională a poporului român”. Schimbările intervenite pe plan internațional și național

au fost exprimate și mai clar într-un nou *Apel* către enoriași, anunțându-se direct faptul că „rupem orice formă comună de viață între noi românii și vechii stăpânitori, declarând cu toții în masă că ne considerăm dezrobiți și că, dobândind dreptul de dispunere liberă asupra noastră, vrem să ne uni cu toții cei care sunt de un neam și o limbă cu noi”.

Marile acte ale Unirii au fost precedate, așa cum se știe, de *Declarația de la Oradea*, de *Manifestul către națiunea română*, *Manifestul către popoarele lumii*, urmate de *Chemarea către poporul român din Transilvania* pentru a participa la ziua la 1 Decembrie 1918, adunarea la care va urma să hotărască soarta poporului român din Transilvania, prin proclamarea unirii fără rezerve a Transilvaniei cu România, împlinindu-se astfel dorul de veacuri al românilor. S-a dat publicității și un document care conținea *Îndrumări pentru ținuta publicului*, a modului în care se vor grupa comunele și cum vor pleca organizat de pe Câmpul Unirii. La 18 noiembrie, de la Alba Iulia s-a emis un *Manifest de chemare la Marea Adunare Națională* de la 1 Decembrie, în care se spunea: „Cu adâncă și sărbătorească emoțiune salutăm întâia Adunare Națională a tuturor românilor din fostul regat al Ungariei. Zi mare și sfântă și cutremurătoare, menită de mai înainte ca să fie trecută printre marile date scrise cu roșu în calendarul nostru istoric, este ziua de azi. Pentru întâia dată se adună reprezentanții adevărați ai unui popor chinuit și sugrumat, ca, după mai mult de patru ani de dureri și jertfe cumplite, să rostească cuvântul voinței lor libere. Toate suferințele de veacuri, toate gândurile și zvâcnirile spre lumină, orice eforturi și jertfă a noastră, de o mie de ani încoace a năzuit spre această zi de dreptate și dezrobire. Ni se pare că o minune s-a săvârșit, că însuși Cerul s-a despicat și că din înălțimi glasul unui Dumnezeu s-a rosti ca o trâmbiță înfricoșată a dreptății veșnice și nestrămutate...Sufletul încătușat al poporului nostru se înalță și el, înăbușit și însângerat, dar nemuritor și veșnic, din

mormântul de pe care a căzut lespețele asupririi naționale. Sabia aliaților și cuvântul dezrobitor al lui Wilson ne-au redat nouă dreptul cel mai elementar al oricărei ființe, dreptul de a dispune de soarta noastră. De-acuma slobozi suntem să ne spunem cuvântul și să ne alegem calea. Această cale nu poate să fie decât aceea a unirii noastre cu toți românii într-un singur mare stat național unitar.”

Marea Adunare Națională de la Alba Iulia s-a desfășurat după un program riguros pus la cale de reprezentanții lui cei mai autorizați. La ora 10,30 în sala Cazinoului, devenită astăzi Sala Marii Uniri, s-au adunat toți delegații cu credințere la marele eveniment, iar cel care a deschis adunarea a fost Ștefan Cicio-Pop, trecând în revistă jertfele fiecărei provincii, la al cărei nume s-a strigat „Trăiască!”, fiind salutați reprezentanții Basarabiei, Pantelimon Hallipa și delegatul Cazacliu, și cel al Bucovinei, prof. Alecu Procopovici. A fost salutat de asemenea Corpul Voluntarilor români din Transilvania cu sediul la Iași, conduși de Victor Deleu, Vasile Osvadă, Toma Vasinca, Eugen Goga și Bihorean. S-au numit notari ad-hoc în persoana lui Laurențiu Onea și dr. Sever Miclea. S-a dat cuvântul raportorului dr. I. Suci, care a prezentat situația delegaților celor 24 de comitate, a marilor circumscripții electorale, a societăților culturale în număr de peste 100, a reuniunilor învățătoresci și de meseriași, a gărzilor naționale și ale tinerimii, cu credinționalele lor. S-a trecut apoi la constituirea Comisiei conducătoare și a prezidiului adunării constituante, cu Gh. Pop de Băsești, președinte, care a și rostit cuvântul de deschidere a lucrărilor adunării. A vorbit apoi Silviu Dragomir, care a citit o adresă din partea Comitetului Executiv al Partidului Național Român, după care președintele a dat cuvântul raportorului Vasile Goldiș, la terminarea raportului căruia a luat cuvântul social-democratul Iosif Jumanca. Este votată rezoluția lui Vasile Goldiș, după care au mai luat cuvântul Al. Vaida -Voevod, din partea

foștilor parlamentari și reprezentanții Bisericii Naționale, Iulia Hossu, Demetriu Radu, episcopul Oradiei, Ioan I. Papp, episcopul Aradului, și Miron Cristea, episcopul Caransebeșului.

Episcopul de Caransebeș și-a avut locul său bine definit în acțiunea de pregătire a Marii Uniri. A condus personal alegerea delegației oficiale, punând alături de el pe protopopul Adrei Ghidiu, pe Cornel Corneanu, secretarul eparhial, pe profesorii de la Institutul Teologic Pedagogic, Moise Ienciu și Alexandru Buția. Ajungând la Alba Iulia cu o zi mai repede, el a participat la dezbaterile de la hotelul „Hungaria”, unde a participat la redactarea Rezoluției ce urma să fie citită în plenul adunării. Episcopul de Caransebeș și-a desăvârșit rolul important avut prin faptul că a doua zi, când în memorabila zi de 1 Decembrie a rostit o rugăciune impunătoare, în care s-a rugat pentru familia domnitoare, pentru armata română, pentru mărirea neamului. S-a cântat „Deșteaptă-te române”, iar publicul prezent a răspuns cu ovații. La ora 10,30 oficialitățile s-au adunat în sala Cazinoului în prezența celor aproape 1300 de delegați la adunare, între care și delegații din județele Ciuc, Odorhei și Trei Scaune. Președintele adunării, venerabilul Gh.Pop de Băsești, deși copleșit de ani și marcat de o constituție șubredă, a rostit cuvântarea de deschidere, adresând cuvinte de bun venit tuturor, între care s-a numărat și îndemnul : „Lăsați-vă pătrunși, fraților, de fiorii sfinți ai acestui strălucit praznic național și în cea mai deplină și frățească armonie să clădim temeliiile fericirii noastre naționale.” Vasile Goldiș Vasile Goldiș a citit cuvântarea care consfințește Marea Unire, precum și rezoluția care o pecetluia, cuprinzând în nouă puncte, esența emoționantului eveniment, atunci când Adunarea a decretat „unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dânsii cu România”, subliniind „dreptul inalienabil al națiunii române la teritoriile ei istorice”. Toți cei prezenți s-au simțit înălțați sufletește auzind la cuvânt pe marii bărbați ai țării, care au luptat timp de multe decenii

spre a-și vedea visul împlinit. În cuvântul său, episcopul Caransebeșului a făcut o adevărată sinteză de istorie națională, exprimându-și încrederea că marea cultură națională va avea să aline sufletul zbuciumat de veacuri al celor care au suferit, deoarece „numai din unirea tuturor românilor de pretutindeni vor răsări astfel de produse și manifestațiuni ale geniului nostru național”, un elogiu al „măreției românești” din trecut și din prezent. Declarația Unirii a fost citită de episcopul greco-catolic de Gherla, Iuliu Hossu, care a decretat spre știința tuturor: „Ne unim pe veci cu Țara-Mamă, România!” L-a îmbrățișat apoi pe episcopul de Caransebeș, care a spus apoi mulțimii: „Precum ne vedeți aici îmbrățișați frățeste, așa să rămână îmbrățișați pe veci, toți frații români”.

E bine să rememorăm numele celor care au fost aleși în Marele Sfat Național, toți oameni cunoscuți și iubiți de popor: George Pop de Băsești, președinte, episcopul Ioan I. Papp, episcopul Aradului, episcopul Oradiei, Demetriu Radu, Teodor Mihali și Andrei Bârseanu; vicepreședinți; Caius Bbrediceanu, Mihai Popovici, Ionel Pop, Silviu Dragomir, L. Ciser – secretari. S-a constituit apoi Consiliul Dirigent în următoarea componență: Iuliu Maniu-președinte: Ștefan Cicio Pop, Vasile Goldiș, Alexandru Vaida Voevod, Ioan Suci, Aurel Vlad, Aurel Lazăr, Victor Bontescu, Vasile Lucaciu, Valeriu Braniște, Octavian Goga, Emil Hațieganu, Romul Boilă, Ioan Flueraș, Iosif Jumanca – membri. Între membrii delegației alese spre a duce la București actele Unirii, a făcut parte și Miron Cristea. S-a hotărât apoi trimiterea unei telegrame Suveranilor României, cărora li s-a adus la cunoștință hotărârile istorice decretate de adunarea de la Alba Iulia, căreia i s-a răspuns prin exprimarea bucuriei actului împlinit, așa după cum și delegația desemnată a duce la București actele Unirii a fost întâmpinată peste tot de numeroase saluturi cetățenești. Sosirea delegației Unirii în Gara de Nord a fost întâmpinată de reprezentanți ai guvernului, de membri ai

Statului Major al Armatei, de membrii Academiei Române, ai Ligii Culturale, a Regimentului Transilvănean „Avram Iancu”, și de numeroase organizații și societăți naționale. Delegația a fost salută de primarul capitalei, iar în numele celor sosiți de la Alba Iulia a vorbit Miron Cristea, spunând printre altele: „Venirea noastră în capitala românismului are misiunea epocală de a închina întreg pământul strămoșesc patriei mume, adică scumpei României... Să trăiți fraților dezrobitori din patria mamă!” Predarea actelor a avut loc o zi mai târziu în marea sală a tronului, unde a cuvântat Vasile Goldiș, care a spus printre altele: „Această unire este o pretențiune a istoriei, fiindcă neamul românesc de la zămislirea lor până astăzi a rămas unul și etnicește, posedând, între aceleași margini geografice pământul Daciei lui Traian(...) Dar unirea românilor într-un singur stat este totodată și o pretențiune a civilizațiunii românești. Progresul acestei civilizațiuni pretinde comunitatea națiunilor într-o unire de ordin social superior, care să asigure libertatea și dreptatea deopotrivă pentru toate națiunile mici și mari. Ca națiuni etnicește și geograficește unitare, dar politicește rupte în bucăți, această comuniune a națiunilor este o imposibilitate. Deci, unirea tuturor românilor într-un singur stat rectifică o mare greșală a istoriei și se confirmă necesităților civilizațiunii omenești.”

Reîntors în eparhia sa, episcopul Caransebeșului a avut peste puțin timp surpriza de a fi fost convocat la palat pentru convorbiri legate de organizarea clerului, mai ales că scaunul mitropolitan de la Sibiu fusese părăsit de Vasile Mangra, care se refugiase la stăpânii săi de la Budapesta, unde a și murit în împrejurări neclare. Miron Cristea a înțeles că rolul său era acela de a reprezenta clerul român la slujba de pomenire a lui Mihai Viteazul de la Câmpia Turzii, slujind apoi în fața suveranilor în catedrala de la Sibiu cea dintâi slujbă a neamului românesc reunit. Procesul de unificare spirituală a bisericilor noastre nu mai putea întârzia mult timp, astfel că la 24

iunie 1919, a avut loc la mănăstirea Sinaia o consfătuire bisericească, în care s-a pus temelia viitoarelor conlucrări. Aici s-a hotărât în principiu ca scaunul patriarhal să-i fie oferit tânărului și energicului episcop de Caransebeș, astfel că la 31 decembrie 1919, colegiul electoral bisericesc a putut să-și exprime votul său în acest sens, alegerea sa făcându-se cu 435 de voturi din 447 exprimate. Ca atare, a doua zi a avut loc investirea sa de către mitropolitul Bucovinei, Vladimir de Repta, și înmânarea toiagului arhipăstoresc de către regele Fedinand. În acest fel s-a deschis pentru reputatul cleric o nouă etapă de muncă și dăruire pe tărâm bisericesc și cultural, noul cap al Bisericii Române fiind ales și membru al Academiei la 7 iunie 1919. Pentru el începea enorma muncă de unificare a regulamentelor de funcționare ale bisericii ortodoxe, de organizare instituțională, în urma unificării tuturor eparhiilor din țară, prin legiferare acelor măsurilor trebuitoare și acomodarea lor la schimbările intervenite. La congresul preoțesc care a urmat la 6 octombrie 1920, noul ierarh a purces la organizarea primei episcopii militare din România Mare, la înființarea Institutului Biblic Ortodox, și la ridicarea mitropoliei țării la rangul de patriarhat. Miron Cristea a devenit astfel primul patriarh al României și cel dintâi înainte-stătător al bisericii noastre. Lui i se datorează meritul de a fi depus diligențele pentru reînființarea revistei „Biserica Ortodoxă Română” și a celei numite „Apostolul”, dar și un proiect mai larg de măsuri și inițiative, în rândul cărora a intrat : întemeierea de noi seminarii teologice, instituirea unor burse pentru teologi, înființarea școlii de cântăreți bisericești; construirea unei Biserici a Mântuirii Neamului și a unei reședințe mitropolitane corespunzătoare; organizarea unui muzeu bisericesc; servicii pentru biserica noastră din Sofia, organizarea unei tipografii pentru cărțile de cult, a unei fabrici de lumânări, a unor ateliere de țesut la mănăstiri, și nu în ultimul rând, înființarea unei biblioteci mitropolitane. În scurt timp în „Monitorul oficial” a fost publicată Legea pentru

organizarea Bisericii Ortodoxe Române, Statutul pentru organizarea BOR, precizări privind alegerea mitropolitului Ardealului în persoana lui Nicolae Bălan, a episcopului militar Iustinian Teculescu, a episcopului de Caransebeș, Iosif Traian Bădescu, a celui de Oradea, Roman Ciorogariu, a înființării episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului, prin statornicirea în fruntea ei a episcopului Nicolae Ivan, a instalării episcopului de Roman (în persoana lui Lazăr Triteanu), a instalării noului episcop de Argeș în persoana lui Nichita Duma, a alegerii unui nou episcop de Bucovina în persoana lui Nectarie Cotlarciuc etc. Printre măsurile salutare inițiate de noul patriarh a fost și aceea legată de aducerea în țară și reînhumarea osemintelor lui Constantin Brâncoveanu (îngropate la biserica Sf. Gheorghe-Nou din București). Cea mai de amploare acțiune a fost însă aceea a încoronării perechii suverane a României în Catedrala Marii Uniri de la Alba Iulia, slujbă efectuată la 15 octombrie 1922, act de rară măreție care a finalizat seria marilor ctitorii privitoare la Marea Unire.

Printre realizările lui se cuvine să mai amintim alte câteva, cum ar fi: înființarea Academiei de muzică religioasă din București, a Seminarului Teologic „Miron Patriarhul” de la Câmpulung, a sprijinirii unei noi traduceri a *Bibliei* în limba română, versiune realizată de preotul Vasile Radu și de Gala Galaction. A condus în calitate de președinte de onoare Conferința regională a Alianței Mondiale pentru înfrățirea popoarelor prin biserică, ținută la București în 1933, a consolidat relațiile ecumenice cu religiile popoarelor vecine, a reluat tradiția vizitelor oficiale la Locurile Sfinte, a întreprins demersuri pentru stabilirea unor legături bisericești cu Anglia, cu Polonia etc. Într-o situație de criză monarhică, declanșată de decesul Regelui Ferdinand I, a îndeplinit funcția de regent (între 20 iulie 1927 și 8 iunie 1930), dar și cea de prim ministru (de la 10 februarie 1938 la 6 martie 1939). Opera sa omiletică și oratorică s-a îmbogățit mereu pe parcursul anilor, dacă ar

fi să amintim seria de șase volume de *Pastorale și cuvântări*, apărute între 1923-1939, din care reiese cu prisosință rolul său decizional în multe din trebile importante ale țării. În acest domeniu ar fi de amintit rolul său decisiv în organizarea vieții monahale și călugărești, prin sprijinirea elaborării orânduierilor administrative de la mănăstirile Pasărea, Țigănești, Viforâta, Zamfira etc., acordând importanța cuvenită mănăstirilor în viața cultural-religioasă a țării. De activitatea lui se leagă interesul sporit față de educația tineretului școlar în spiritul moralei religioase, crearea de „cămine ale milei” pentru studenții săraci, reforma calendarului și întărirea credinței religioase a românilor din America, sprijinirea înființării unei noi episcopii la Peri în Maramureș. A fost reînnoit și regulamentul de trimiterea la studii în străinătate a studenților, cel al legăturilor cu Sf. Scaun, finalizat prin semnarea unui Concordat relevant, votarea legilor agrare, a sărbătorilor legate de cinstirea neamului, a instituirea zilei copilului etc.

Dacă ne raportăm la lucrările sale pe teren religios, este necesar să observăm substanța densă a Cuvântărilor sale ocazionale, un adevărat exemplu de credință și încredere în neam, în viitorul consolidat al țării. Rolul lor instructiv și educativ este unul major. Printre ele se află multe închinare marilor bărbați de piuă memorie, cum a fost Gheorghe Lazăr, Avram Iancu, martirii răscoalei moților din 1784, cuvântările din Catedrala Lincoln sau de la Atheneum din Anglia. Om de cultură adâncă, investit de pronie cu numeroase calități și însușiri, Miron Cristea s-a impus printre spiritele luminate ale timpului său. A ținut la culegerea și conservarea produselor folclorice, la cercetarea lor multifuncțională, formulând îndreptare de preț în mai toate domeniile spiritului. Merită a fi reținută astfel opinia sa că „Limba și datinile strămoșești cele mai alese s-au dezvoltat și menținut în cadrul manifestărilor credinței strămoșești ale înaintașilor noștri, la botez, cununie, la înmormântare, la sărbătorile mari și mici și la alte asemenea ocazii.”

Spirit ales, cu mare dragoste pentru neam, Miron Cristea a fost unul dintre sprijinatorii devotați ai Marii Uniri și unul care a transpus în practică marile porunci ale acesteia. Documentele date de curând la iveală prin lucrarea *Pagini dintr-o arhivă inedită* pun în lumină drumul parcurs de el în momentele dificile ale istoriei noastre, iar corespondența ne face cunoștința cu inițiativele și strădaniile sale pe multiplele terenuri pe care s-a afirmat ca unul dintre întemeietorii manolieni ai epocii interbelice.

**Prof. univ. dr. Mircea Popa,
Cluj-Napoca**

**ORATORIUL “CÂMPURI DE MACI”
(POPPY FIELDS) DE LIVIA
TEODORESCU-CIOCĂNEA (2)⁶⁰**

Aurelian Popa-Stavri

Partea a V-a a Oratoriului “Câmpuri de maci” cuprinsă în această selecție interpretată în primă audiție la 21 noiembrie, cu reluare la 22 noiembrie 2024, la Ateneul Român, de către Orchestra simfonică și Corul Filarmonicii “George Enescu” din București, se intitulează “Rugăciunea Reginei Maria pentru cei căzuți”, ea fiind și ultima parte a lucrării. După convingerea mea, este și partea care atrage plenar, poate mai accentuat decât celelalte părți, sentimentul românesc și inepuizabil, infinit, al dorului-dor, care presupune forme de manifestare, fenomene sufletești personale, individuale cât și colective, precum și chintesențe surprinzător de variate, fiind o rezultantă a unui destin istoric eroic al populațiilor din această parte central-europeană și nord balcanică. Corul bărbătesc din deschidere, aspectul muzical omofon, unisonul și eterofonia, lirismul de o adâncime existențială, apoi corul mixt și revenirea corului feminin, al îngerilor-oameni de data aceasta care amplifică rugăciunea reginei Maria, însoțesc destăinuirea acestei rugăciuni și confesiuni

⁶⁰ Oratoriul se poate audia la adresa <https://youtu.be/KTsdUI2RBeM?si=Q6ETVcHhh49X1UPh>

din scrierile Reginei Maria: *Gânduri și icoane din vremea războiului* – Iași, 1919. Este fragmentul în care această adevărată eroină a neamului românesc înalță rugăciunea ei către Dumnezeu purtând în gând și în inimă iubirea, prietenia, afecțiunea, admirația pe care i-au purtat-o combatanții români. Ei, cei care și-au pierdut viața luptând, au pus-o pe primul loc în gândurile și vorbele lor pe *Maria, Regina României* din acea vreme, ea

fiind prima căreia i-au dedicat lupta și jertfa supremă⁶¹. Corul omofonic (armonic) prefigurează *Aria Reginei*. Acompaniată de corul mixt – aspect original, de vocalitate care accentuează omenescul și apropierea dintre înalta reprezentantă a românilor și

Livia Teodorescu-Ciocănea
Câmpuri de maci
Oratoriu

Rugăciunea Reginei Maria pentru cei căzuți (Prayer of Queen Marie for the Dead)
(textul părții a 3-a pentru mezzosoprană, cor și orchestră))

”Mă rog lui Dumnezeu pentru toate viețile jertfite,
mă rog pentru cei care au murit părăsiți și neștiuți,
mă rog pentru mulțimea celor fără nume,
care aveau același drept la viață ca tine și ca mine,
mă rog lui Dumnezeu să-i ierte și să dea odihnă sufletului lor
în locurile de verdeață, unde nu este nici durere, nici înfrustare...
căci sute de soldați muribunzi mi-au șoptit cu ultimă suflare
că pentru mine luptaseră,
pentru că eu eram casa, mama, credința și speranța lor.”

soldăți, mezzosoprana solistă Antonela Bârnat cântă: “*Mă rog lui Dumnezeu pentru toate viețile jertfite. Mă rog pentru cei care au murit părăsiți și neștiuți.*” Corul și instrumentele cu corzi și arcuș sunt ecoul

⁶¹ Regina s-a identificat cu Țara.

tematic variațional al ariei, fremătând muzicalmente. Întră orga, cu sunetele ei de coral creștin, harpa arpegiază, vioara “suspina” îndelung. Trombonii cu celelalte instrumente de suflat de alamă întâmpină zguduitorul stare sufletească din următoarele fraze ale ariei, prin sunete grave și scurte în forte - decrescendo: “*Mă rog pentru mulțimea celor fără nume, care aveau același drept la viață ca tine și ca mine. Mă rog lui Dumnezeu să-i ierte și să dea odihnă sufletului lor...*” - cor feminin de îngeri care prelungesc rugăciunea pe vocale sonore în registrul înalt - “*în locuri de verdeață, unde nu este nici durere, nici întristare,*⁶² *căci sute de soldați muribunzi mi-au șoptit cu ultima suflare că pentru mine luptaseră, pentru că eu eram casa, mama, credința și speranța lor*” – sunet înalt al ariei, iar pe vocala *a*, glissando descendent, vioara glisează și ea sunetul descendent, apoi vocea solistei se reînălță prin alunecare spre acut, pe vocala *a*, repetând în cântec cuvintele “*Credința și Speranța lor!*” în acompaniamentul corului. În interpretarea instrumentelor de coarde și arcuș și a corului evoluând pe vocala *a* intervale descendente de terțe mari încadrate de secunde mici repetate, un desen melodic ce le răspunde prin repetiție pornind de la un alt sunet, pentru ca melodia să sfârșească în unison, pe sunetul *re*.⁶³

Aplauze puternice, sincere, din partea publicului. Orchestranții se ridică în picioare. Prezintă în rândul publicului, compozitoarea este chemată pe scenă lângă soliști și dirijor cărora ea le strânge mâna, îi îmbrățișează afectuos, felicitând apoi pe concert-maestrul orchestrei. Toți soliștii, dirijorul și compozitoarea își dau mâna și mulțumesc publicului prin plecări ușoare.

⁶² Rugăciune pentru odihna celor adormiți: “Cu Sfinții odihnește, Hristoase, sufletele adormiților robilor Tăi, unde nu este durare, nici întristare, nici suspin, ci viață fără de sfârșit.”

⁶³ Impresie de *vale, deal, vale, deal*, ca în filosofia spațiului mioritic, teoretizat de poetul filosof Lucian Blaga.

Reascultând acest Oratoriu ești de fiecare dată emoționat și mai convins de efectul lui modelator, luminător de conștiință. Lucrarea face parte din compozițiile comandate de Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România pentru a marca aniversarea a 100 de ani de la Unirea și reîntregirea provinciilor istorice românești la 1918, într-un singur stat. Deși perioada de lucru pentru concursul organizat cu acest prilej s-a desfășurat contra cronometru, Oratoriul este departe de a fi conjunctural, ocazional. În loc de a-l încadra unor stiluri și curente componistice, ceea ce, desigur, este posibil, am dori să evidențiem câteva caracteristici ale concepției artistice pe care le-a ales și cu care ne-a familiarizat compozitoarea prin lucrările sale anterioare. Dintre aceste trăsături am sublinia înainte de toate primatul melodicității și al vocalității, vocalitatea fiind transferată și partiturii instrumentelor muzicale. Lărgirea tehnicilor corale naturale spre efectele, stilul și tehnica instrumentelor orchestrei (note prelungi, pânze sonore, cortinele corale de mare și lungă respirație / durată). Lipsa căutării efectelor de dragul artificiilor sonore, ci dimpotrivă, momente sonore mai scurte sau mai lungi, mai pregnante, de prim-plan sau mai discrete, din acompaniament, sau cu evoluții simultane cvasi-contrapunctice sau eterofone, toate acestea își găsesc pe deplin rostul și substanța constructivă în discursul simfonic-coral. Îmbogățirea Oratoriului ca gen și formă muzicală cu mijloacele cucerite ale simfonismului amplu și cu procedee componistice întâlnite de obicei în opera seria, opera pe teme istorice sau mitologice, teme grave, serioase, profunde. Un echilibru între scenariu și economia în angajarea tehnicilor care sprijină dezvoltarea narativă și lirico-dramatică, lucrarea înglobând proza memorială și citatul unui act diplomatic internațional, citite sau declamate muzical în tonalitate scenică, de operă și oratoriu, de soliști care au rolul unor personaje de primă importanță; sunt apoi citate de știri, citate din telegrame iar în finalul Oratoriului, un fragment citat din scrierile Reginei Maria a României. Peste toate persistă construcția

Aplauze la finalul Oratoriului “Câmpuri de maci” (Poppy Fields) de Livia Teodorescu-Ciocănea.21 și 22 noiembrie 2024, Ateneul Român, Orchestra simfonică și Corul Filarmonicii “George Enescu”

unitară, echilibrată din punctul de vedere al prizei și efectului psihologic la nivelul muzicienilor și auditorilor. Repetiția muzicală și dezvoltarea simfonică și corală sunt prezentate sub formă continuu variațională, transfiguratoare în funcție de momentul, subiectul, povestea, evocarea determinate de textul literar, diplomatic și jurnalistic (telegramele) și de personajele implicate: solist vocal sau instrumental, corul cu partidele lui diferite, orchestra cu familiile ei de timbruri muzicale, ansamblul simfonic-coral.

Menționăm, de asemenea, prezența disonanțelor moi, calde suprapuse structurilor acordice consonante, egala atenție dată timbrului muzical, duratelor sonore, intervalelor constructoare de motive și teme care încununează, în final, *aria oratorială a Reginei Maria*.

Prezența leit-motivelor și temelor ce revin transfigurate pe parcursul celor 23 de minute

ale Oratoriului (părțile I, II și V). Unitatea dintre scenariu și muzică este sprijinită de modul cum *muzica ilustrează și comentează* evoluția ideatică și afectivă, amplificând energia psihologică prin îmbogățirea cu sugestii subtile din punct de vedere artistic, evidente la o audiere și analiză atente (sunt elemente de originalitate componistică a autoarei). Folositor ar fi ca și celelalte două părți ale Oratoriului “Câmpuri de maci” să fie pregătite și prezentate publicului tot de către ansamblurile Filarmonicii “George Enescu”.

Menționăm ținuta sobră, concentrată a dirijorului Nabil Shehata, participarea însuflețită și profesională a soliștilor vocali și instrumentali, precum și rolul important în Oratoriu pe care l-a avut corul Filarmonicii condus cu măiestrie artistică de reductabilul pianist și dirijor Iosif Ion Prunner. Încheiem prin a sublinia mesajul universal al temei și subiectului ales de compozitoarea Livia Teodorescu-Ciocănea, actualitatea lor,

respectul surselor literare citate exact și alese inspirat, prezentate în limba în care ele au fost scrise și publicate în paginile vremii. Dorim o carieră națională și internațională Oratoriului “Câmpuri de maci”, eventual prin prezentarea lui în turnee binevenite ale Orchestrei și Corului Filarmonicii “George Enescu”, alături de alte compoziții de aceeași valoare ale școlii românești contemporane.

Aurelian Popa-Stavri ,
București, martie 2025

INTERVIUcu MHAELA CD (1)

Aristotel Bunescu

1.Pentru început vă rog să vă prezentați pentru cei care nu vă cunosc. Cine este Mihaela CD?

Îmi place să cred despre mine că sunt un suflet de om bun, lăsat de Dumnezeu pe pământ pentru a împărtși frumosul și iubirea. Cred că la împărțirea sufletelor, eu am primit un suflet de artist, pentru că respir și trăiesc prin literatură și artă, iar activitățile

mele sunt legate de tot ce înseamnă cultură, literatură și artă în general. Mă identific cu scriitura în aproape toate formele sale, de la jurnalism, proză, poezie, eseu, aforism și critică literară până la texte pentru piese muzicale; iar cu arta, de la pictura tradițională și arta digitală, până la scenariu și regie, ocupându-mă de emisiuni, spectacole, evenimente, gale și concursuri, în calitate de promotor cultural.

În anul 2018 am fondat la Montreal revista “*Poezii pentru sufletul meu*” și odată cu ea am inaugurat și evenimentul “*Gala Artelor*” care se desfășoară an de an la Montreal. În prezent sunt redactor la editura “*Globart Universum*” din Montreal și Director cultural al revistei “*Sintagme codrene*”, colaborator la diverse publicații și redactor-coordonator de antologii. Sunt scenarist și regizor la “*Universum Vip Studios*” la emisiunea „*Salut Romanesc din Montreal*”.

Sunt membru al *Uniunii Scriitorilor din Canada* (TWUC), membru al *Ligii Scriitorilor din România* (LSR), Președinte al *Word Poets Association-Canada*(WPAC), membru al *Federatiei Artistilor Canadieni* (FCA), membru al *Asociației Artists in Canada* (AAC) și membru al *Asociației Nationale a Artistilor Digitali din Massachusetts, USA*(NADA)

2.Din ce se compune activitatea dumneavoastră scriitoricească, literară, și jurnalistică? Care este opera dumneavoastră, ce cărți ați publicat?

Am o activitate literară și jurnalistică destul de bogată, pentru că nu mă opresc la un singur gen literar. Eu scriu și poezie și proză scurtă și romane, articole jurnalistice, eseuri, cronici și recenzii, aforisme, uneori chiar și poezii pentru copii, publicând în peste 60 de reviste, platforme literare și grupuri culturale din țară sau străinătate. Scriu foarte mult, public zilnic în reviste și lucrez în paralel la mai multe cărți de genuri diferite, în felul acesta dacă nu am inspirație la un subiect scriu la altul și nu mă plictisesc niciodată.

Opera mea se compune din 27 de titluri de carte, împărțite pe următoarele categorii: 5 cărți de proză scurtă, eseuri și cronici literare (în limba română): *PRIN OCHII MEI*, *PRIN ROUA GÂNDURILOR*, *RECOLORAREA CUVINTELOR*, *SIMFONIA GÂNDURILOR*, *PETALE LITERARE*; 1 carte de proză scurtă cu texte și reflecții de libertate: *ÎN NUMELE DREPTĂȚII*; 9 cărți de poezie în limba română: *BINECUVÂNTARE ȘI CHIN*, *FOCUL DIN NOI*, *PAȘI DE CATIFEA*, *IUBEȘTE-MĂ ÎN FIECARE ANOTIMP*, *LA CASA DE NEBUNI*, *ÎNDUMNEZEIRE*, *CU SUFLETUL ÎN PALMĂ*, *VIAȚĂ VIOLETĂ*, *SUFLET DE FEMEIE*; 3 cărți de poezii în dialog literar cu un alt poet: *MĂSURÂND CLIPA*, *DIALOG PESTE OCEAN*, *DORUL CUVINTELOR*; 3 cărți de poezii în limba engleză: *BLESSING AND TORMENT*, *THE FIRE WITHIN US*, *VELVET STEPS*; 4 cărți de aforisme- reflecții și enunțuri motivaționale bilingve română-engleză: *UNEORI* *ELEFANTII ZBOARA/SOMETIMES ELEPHANTS ARE FLYING*, *NASCUT PENTRU A FI (ALT)CINEVA/ BORN TO BE SOMEONE(ELSE)*, *GREU DE ATINS/HARD TO REACH*, *INTREBARI PENTRU MAI TARZIU/QUESTIONS FOR LATER*; 2 romane- unul în limba română, *FEMEIA CARE A UITAT SĂ MAI PLÂNGĂ* și varianta romanului în limba engleză *THE WOMAN WHO FORGOT TO CRY*.

Pe parcursul anilor am publicat în peste 70 de volume colective/ antologii, 17 cărți de interviuri, dicționare și enciclopedii; și am câștigat numeroase premii, diplome, trofee și medalii. Sunt bucuroasă și onorată că

patru dintre cărțile mele au câștigat premiul "Cartea Anului" la concursurile anuale ale Ligii Scriitorilor Români.

3.Vă rugăm să oferiți cititorilor un text semnat de dvs.

Cu mare drag ofer cititorilor un fragment din romanul *FEMEIA CARE A UITAT SĂ MAI PLÂNGĂ*.

„A început dansul dar Ana nu voia să danseze. S-a îndreptat spre barul din colț încercând parcă să lase loc perechilor care valsează.

-Dansați? Se aude un glas prin muzica învăluitoare

-Mulțumesc, desigur! Răspunse Ana adresând un zâmbet bărbatului care îi și întinsese mâna. N-a mai dansat de câțiva ani dar se pare că valsul la fel ca și mersul pe bicicletă odată învățat nu-l mai uiți. Dealțul pantofii aceia franțuzești cunoșteau pașii de vals de ani mulți și-ar fi purtat-o oricum.

În timp ce valsa cu partenerul necunoscut simțea cum toate privirile erau ațintite spre ei. Simțea cum o bucurie interioară îi cuprindea ființa! Valsa! Era vie din nou!

La sfârșitul melodiei, sângele i se înfierbântase, obraji îi luaseră parcă foc. O deochease cineva? A ieșit pe terasă să ia puțin aer și să se răcorească.

-Bună seara! se aude o voce din întuneric

-Ah, n-am știut că aici este cineva! Bună seara! A răspuns Ana surprinsă.

-N-am vrut să vă sperii, scuzați-mă! răspunse un bărbat care se apropie din lateral prin întuneric.

În razele lunii îi vedea doar profilul și forma capului cu o ceață frumoasă parcă cunoscută. Un val de parfum de mosc dulceag îi umplu nările.

-Vă cunosc de undeva? Ne-am mai întâlnit? întreabă Ana

-Nu, n-am mai avut plăcerea, numele meu este Ion

Ana își dădu seama că vocea aceasta o mai auzise undeva. Coborî privirea și observă pantofii lui de lac. Un flash rapid îi brăzdase mintea.

E imposibil se gândi! Imposibil! Acela a fost doar un vis!’’

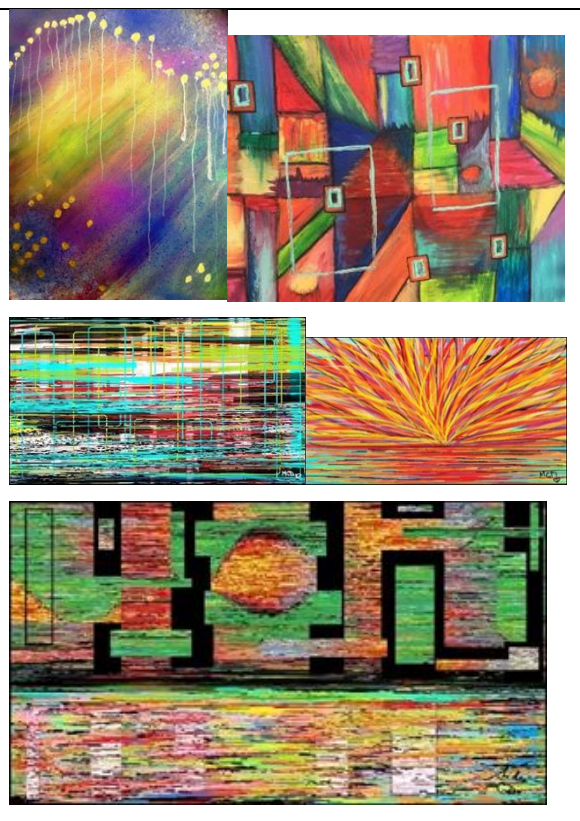
-Va urma-

4.Spuneți-ne câte ceva și despre activitatea de promotor cultural, evenimentele pe care le organizați și activitatea artistică. Mai aveți timp să pictați ?

Eu sunt un mare iubitor de oameni, iar acest lucru cred că îl moștenesc de la tatăl meu care era un om foarte iubit, prietenos și foarte popular. Lucrând cu scriitori, pictori și artiști din toată lumea, în decursul anilor am avut și colaborări cu muzicieni. Astfel au fost compuse pe versurile mele 12 melodii și 1 colindă, iar la 6 dintre melodii eu am compus și linia melodică. Iată titlurile după care pot fi găsite și ascultate pe Youtube: *IUBIRE CA A NOASTRĂ, VAPORUL CU IUBIRE PARFUMAT, DRAGOSTE CU SPINI TRADAFIRII, VIAȚA-I O MUZICĂ ȘI-O MELODIE, DOR DE DRAGA ROMÂNIE, ROMÂNII DIN LUMEA MARE, BUCHETUL DE MIREASĂ, EȘTI A SUFLETULUI MEU ALEASĂ, IUBITO ESTE NOAPTEA NOASTRĂ, PORTATIVUL INIMII, SĂ ȘTII CÂT TE IUBESC* și colinda *SLAVĂ ȚIE ÎN VECI SĂ FIE*.

În ce privește activitatea mea de promotor cultural, pot spune că în ultimii 7 ani am avut o activitate bogată, efervescentă, organizând 9 concursuri de literatură și artă , 24 de evenimente culturale (spectacole, gale,

lansări), și peste 20 de parteneriate culturale, la tabere literare, spectacole și alte evenimente artistice. Roadele nu au întârziat să apară și în anul 2020 am primit din partea *World Literature Academy*, ”Trofeul de promovare al literaturii la nivel global” pentru rolul de promotor neostenit al literaturii, artei și culturii în lume, apoi în anul 2022 la Sinaia, am primit titlul și diploma de ”Ambasador Cultural European” iar în anul 2024, Liga Scriitorilor din România mi-a decernat medalia *Virtutea Literară* pentru întreaga activitate de promovare a literaturii și culturii române cât și pentru întreaga operă literară.

Toate aceste activități îmi ocupă foarte mult timp și din păcate îmi fură din bucuria de a picta. Încă de când eram foarte mică, adoram să pictez, atât pictură tradițională cât și pictură digitală realizând mai multe colecții cu lucrări proprii. Lucrările mele de artă sunt prezente sub formă de imprimeuri *ART DESIGN* în mai multe colecții de modă-artă purtabilă (îmbrăcăminte) la Montreal și în numeroase colecții de mic mobilier, design interior și articole diverse

din USA. Cu picturile mele am obținut numeroase diplome și premii importante dintre care: de 4 ori *Șevaletul de bronz*, de 10 ori *Șevaletul de argint* și de 2 ori *Șevaletul de aur*.

5. Cum a fost întâlnirea dumneavoastră, cu scrisul, cu arta?

Cred în Dumnezeu și cred că NU ne-a lăsat să venim pe pământ doar așa, ca să fim! M-am întrebat ani la rând dacă menirea mea și voia Lui a fost aceea de a fi un bun profesionist sau o bună fiică, o bună mamă, o soție iubitoare sau e mai mult decât atât? Am simțit și am știut întotdeauna că voi afla într-o bună zi răspunsul.

Din fragedă pruncie am avut talente artistice și o înclinație spre frumos, spre literatură, muzică, artă teatrală și pictură! Am fost un copil vesel, deschis, prietenos și foarte inventiv. Am avut o copilărie fericită, părinții mei, intelectuali cu principii, au avut mare grijă să-mi asigure o educație cât mai completă, urmând cursuri de balet, pictură, muzică, pian, limbi străine, sporturi atât individuale cât și de echipă, cursuri de dansuri, teatru și chitară. Părinții au fost foarte fericiți și mândri cu fetița lor cu bucle aurii care devenise o mică Shirley Temple ce cânta, dansa, recita fără nici un trac de scenă la orice serbare, eveniment, concurs sau festival încât ajunseseră să organizeze

mici spectacole acasă, cu diverse ocazii, cu invitați prieteni și rude. Aveam capacitatea de a inventa ad-hoc texte, poezii, versuri, cântece, iar la toate serbările, scenetele de la grădiniță, școală sau tabere școlare, eu jucam mereu în roluri principale.

Aceste talente au fost oarecum moștenite pentru că tatăl meu recita superb, interpreta monologuri lungi și cânta extraordinar, mama mea a scris și ea poezii în tinerețe iar unchiul meu a scris povești pentru copii și poezii. Am crescut printre cărți și am prins drag de citit de mică. Primii pași în domeniul scrisului au fost la școală când profesoara mea de limba română mi-a apreciat o poezie și am primit o notă de zece. Poeziile și scrierile mele din acea vreme s-au pierdut, citeam mult și scriam compuneri frumoase, participam la olimpiade dar nu m-am gândit că am să devin scriitor. Petreceam mult timp în bibliotecă unde bibliotecara, doamna Livia David, devenise prietena mea care-mi știa sufletul și mă îndruma. Eram îndrăgostită de poezia lui Minulescu, îl îndrăgeam pe Eminescu și îl consideram un mare geniu contemporan pe Păunescu. Deși toți profesorii mei spuneau că voi deveni actriță și mi-aș fi dorit enorm de mult, viața a avut o alta cale pentru mine...

Anii au trecut, am emigrat în Canada unde am trimis unei reviste locale o poezie dedicată mamei în limba engleză și am fost plăcut surprinsă când mi-au publicat poezia. Acest fapt eu nu l-am considerat neapărat un debut literar pentru că atunci nu am continuat să public, scriind sporadic și doar pentru mine. Pasiunea mea pentru scris a existat dintotdeauna, mi-a plăcut să compun, să scriu povești, scrisori, memorii nu neapărat poezii.

Am fost întotdeauna foarte legată de părinți chiar dacă erau departe, ne vizitam anual și petreceam clipe minunate împreună. Sensul vieții mele s-a schimbat și inima mi s-a făcut franjuri în momentul în care l-am pierdut pe tatăl meu care m-a așteptat să ajung în

România și și-a dat ultima suflare în brațele mele. De atunci, versurile nu mi-au mai dat pace și m-au hăituit noapte de noapte șoptite parcă de o voce divină. Primele versuri erau rugăciuni, nu puteam să mă rog decât în versuri fără să înțeleg de ce. Am început să le scriu, să le adun, am primit încurajări de la scriitori să le public dar nu-i ușor să îți pui sufletul în vitrina cititorilor, am publicat mai întâi pe un website personal cu pagina blog.

Viața ne dă lecții când ne așteptăm mai puțin! La numai 6 luni de la plecarea tatălui meu am pierdut-o și pe draga mamă a soțului meu care-mi era ca o mamă și o bună prietenă! Durerea enormă, tăierea rădăcinilor, a fost oarecum compensată de scris, scriam încontinuu. Am început să intru-n contact și cu alți poeți cu povești de viață asemănătoare *"dăruiri de Dumnezeu"* și la scurt timp împreună cu soțul meu am fondat revista *"Poezii pentru sufletul meu"* la care au venit la început 4 scriitori, iar în câteva luni erau peste 100, apoi revista a devenit tot mai cunoscută și apreciată. Am publicat primele poezii în revista *"Poezii pentru sufletul meu"* în oct. 2018, apoi s-a născut în 2018 volumul *"Binecuvântare și chin,"* care a avut un succes nesperat vânzându-se în 500 de exemplare în doar câteva luni.

Am înțeles că menirea mea este în vers pentru că versurile veneau fără să vreau, fără să le cer, fără să le compun și fără să mă gândesc, parcă mi le sufla cineva la ureche, iar eu trebuia doar să le scriu. Am suferit cumplit după cele două pierderi sufletești iar versul mi-a fost leagăn, alinare și un mod de viață. M-am întrebat mult, de ce acum? De ce poezia? De ce Doamne? Devenisem obosită pentru că nu mai dormeam aproape

deloc fiindcă scriam într-una, credeam că acestea au fost transmise chiar de tatăl meu, de unchiul meu, din lumea de dincolo cu scopul de a mă face să trec mai ușor peste suferință...dar a fost mai mult decât atât...

6.Când ați știut că aceasta este menirea dumneavoastră?

În scurt timp s-au născut noi și noi cărți de poezii, proză, articole, eseuri, cronicile literare etc Am publicat în nenumărate reviste, în zeci de antologii, enciclopedii, dicționare și cărți de interviuri. Am scris cronicile, articole, recenzii, mi-am făcut noi prieteni, am primit recunoașteri, aprecieri, am evoluat fulminant și începusem să mă bucur de rezultate! Am participat la nenumărate concursuri și festivaluri obținând zeci de premii distincții și titluri onorifice. Colaborarea cu pictorul Mircea Ruștiuc care a împodobit cartea *FOCUL DIN NOI* cu 17 picturi așezate la începutul fiecărui capitol, mi-a adus noi bucurii dar și noi perspective. Eram tristă deoarece evenimentul lansării a fost anulat din cauza pandemiei. Am avut însă o mare surpriză! Doamna Mioara Hususan realizator al emisiunii *"Printre rânduri, printre gânduri, printre oameni"* de la *Radio Romantic, România*, mi-a lansat cartea *"Focul din Noi"* în direct în cadrul emisiunii din 3 iulie 2021. Emoțiile au fost la cote maxime iar cartea mea s-a bucurat de un real succes!

După cartea *"Focul din Noi"* a urmat la scurt timp încă o carte *„Uneori elefanții zboară/Sometimes elephants are flying”*, carte bilingvă în engleză și română, un volum de reflecții și enunțuri motivaționale sub formă de aforisme. Ideea acestei cărți mi-a venit văzând câtă lume este demoralizată, eu însumi am trecut printr-o perioadă grea știam ce înseamnă să ai nevoie de un mic imbold și m-am gândit să dăruiesc pozitivism celor din jur, să le fac o bucurie care poate să îi și motiveze să nu renunțe la vise, să nu se descurajeze. Lansarea nu s-a putut realiza tot din cauza pandemiei și a fost amânată până în 29 august 2021 când a fost lansată oficial în

cadrul evenimentului *Galei Artelor ediția a 2a* la Montreal.

Mi se întâmplau zilnic lucruri la care nu mă așteptam, mă miram în fiecare zi câte daruri primesc fără să le cer, eram invitată la evenimente literare, antologii, eram apreciată, citită, primeam emailuri și mesaje private de la scriitori și cititori, numărul cititorilor creștea de la o lună la alta, eram invitată la reviste, căutată de radiouri pentru interviuri, eram atât de copleșită de tot ce mi se întâmplă încât mi se părea că trebuie să mă redescopăr în fiecare zi! Mi-am dat seama că evoluția mea nu-mi mai aparținea și m-am lăsat purtată de valul divin...

Am înțeles cu fiecare zi ce trecea că voia Domnului este să dăruiesc tot ce am ținut închis în suflet! Niște lucruri incredibile și oarecum similare i se întâmplau și soțului meu ghidându-ne spre noi idei și noi proiecte iar acum știm și suntem convinși că avem o misiune comună, să dăruim frumosul, să răspândim bunătatea, binele, să promovăm talente, să ajutăm pe alții, să promovăm arta și cultura în lume. Cred cu tărie că adevărata menire o afli numai când ești cu adevărat pregătit!

Interviu realizat de **Aristotel Bunesu**⁶⁴,
APCS – Agenția de Presa Culturală și Sportivă
-va urma-

OMAGIUL GENERALULUI GHEORGHE VĂDUVA

Grigorie Lăcrița

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe a fost un **general** roman de origine greacă și ofițer în garda împăratului roman Dioclețian, care a fost condamnat la moarte pentru că nu a renunțat la credința creștină.

⁶⁴ A. Bunesu este autorul a 15 cărți. A scris numeroase studii și cercetări despre fenomene culturale. A condus, în calitate de Redactor Șef, ziarul național *Tineretul Liber*, al treilea din România, după *Adevărul* și *Romania Liberă*, după 1989

Ca martir ucis în timpul persecuției creștinilor sub Dioclețian, **Sf. Gheorghe este sărbătorit** în aproape toate bisericile, de obicei **pe data de 23 aprilie**. Este sfântul patron al multor țări, regiuni și orașe.

Cunoscut drept un mare mucenic și purtător de biruință, ***Sfântul Gheorghe este asociat cu curajul, credința neclintită și protecția împotriva răului.***

Minunile săvârșite de Sfântul Gheorghe au contribuit la răspândirea credinței creștine și la consolidarea imaginii sale de sfânt protector și mijlocitor către Dumnezeu.

Faptele de curaj, de credință neclintită și de luptă împotriva răului, care l-au caracterizat pe Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, un general, le întâlnim și la un general român, respectiv la Domnul general Gheorghe Văduva, unul dintre bravii generali ai armatei române, un patriot adevărat, atât prin trăirile sufletești, cât și prin faptele sale, un simbol al luptei pentru slujirea României, un purtător de misiune superioară, ca un îndeplinitor de porunci ce vin mai de sus.

Promovarea sentimentelor patriotice săvârșite de bravul general și OM de știință Gheorghe Văduva este binevenită și vrednică de toată stima românilor cu sentimente de iubire de țară.

Munca săvârșită de slujitorul de țară Gheorghe Văduva, de propovăduire și de trezire evanghelică a românismului va rămâne ca o lucrare apostolică a vremurilor noastre.

Promovarea, cu sfințenie, de către marele patriot Gheorghe Văduva, a artei, a culturii, a limbii române, a valorilor estetice și morale, tradiționale și moderne ale poporului român

și, în special, ale idealului istoric de unire și de trăire a tuturor românilor într-un stat național român, îl așează într-o relație majoră cu Dumnezeu, apariția „fenomenului Gheorghe Văduva” fiind una providențială.

Românul „pur sânge” Gheorghe Văduva face această muncă de apostolat conștient și de faptul că „*Iar dacă tu ai prevenit un păcătos să se abată de la calea lui și el nu s-a abătut, atunci el va muri pentru păcatele lui, iar tu ți-ai mântuit viața.*” (Biblia, Ezechiel 33. 9).

Prin tot ceea ce a făcut și face în viața sa, militarul-general, istoricul, scriitorul, poetul, filozoful, dascălul, educatorul și „OMUL fenomenal Gheorghe Văduva” va rămâne în conștiința românilor ca un apostol și ca un simbol al luptei în slujba patriei sale România, față de care și-a dedicat întreaga viață.

Pentru întreaga sa activitate misionară, de propovăduire a românismului, de trezire evanghelică, prin aceste cuvinte de prețuire îi aducem, pentru ziua de **23 aprilie 2025**, Domnului general **Gheorghe Văduva** omagiul de cinstire și de prețuire, adresându-i, din adâncul inimii sincere felicitări, asigurându-l de sentimentele noastre de înaltă prețuire, de dragoste fierbinte și de recunoștință nețărmurită pentru dăruirea, elanul și priceperea cu care a slujit și slujește, cum numai domnia sa a știut și o știe, patria noastră străbună.

Cu cele mai frumoase sentimente de prețuire eternă,

Conf. univ. Dr. N. Grigorie Lăcrița.
23 aprilie 2025

**DIALOG CU DOAMNA ECATERINA CÂMPEAN – DIRECTOR FONDATOR
RADIO PRODIASPORA**

Marian NENCESCU

„Aventura”, pe drept cuvânt numită așa, a postului Radio ProDiaspora a început în urmă cu 16 ani, într-un studio improvizat din Germania, din inițiativa a doi entuziaști,

Ecaterina Cîmpean și Robert Landmann, ambii pasionați de media și dornici să aducă laolaltă vocea și cultura diasporei românești pe o platformă comună și într-un mod inovator. Echipa postului de radio, alcătuită inițial din 3 persoane, și-a propus să ofere informații relevante despre comunitățile de români de pretutindeni, să promoveze diversitatea culturală și românismul elevat. Începuturile au fost, firesc, pline de provocări și surprize, dar „cu perseverență și pasiune”, cum declara Ecaterina Cîmpean în volumul aniversar, tipărit în 2024, la împlinirea a 15 ani de activitate a Postului (2009-2024. Radio ProDiaspora, 15 ani de pasiune. Antologie aniversară. Volum realizat de George Roca și Ecaterina Cîmpean, Australian-Romanian Academy Publishing, Sydney-București), emisiunile au devenit treptat tot mai variate, mai atractive, postul câștigându-și an de an noi susținători și devenind o adevărată tribună media a românilor de pretutindeni, respectată și influentă, un spațiu de dialog și de comunicare a experiențelor vieții departe de casă și de mediul familial.

La 16 ani de la debut, Radio ProDiaspora se înfățișează în fața publicului cu un

palmares impresionant de emisiuni de calitate, care cuprind știri „pozitive” din țară și din lumea întreagă, muzică bună, întâmplări amuzante, totul într-o atmosferă de bucurie și de sărbătoare culturală, așa cum le stă bine românilor care au văzut în exilul, adesea forțat, o oportunitate rară de a aduce româ-nismul la ei acasă, de a se simți bine în lumea pe care ai au ales-o drept cadru al unei vieți demne și împlinite. De-a lungul timpului, în cursul carierei mele jurnalistice, am avut și eu ocazia să-i cunosc pe viu pe mulți dintre conștrații asociați la „aventura” Radio ProDiaspora, să lucrez cu unii, să comunic profesional cu alții. I-am regăsit însă pe toți, unii despre care nu știam, alții care au venit între timp spre UZPR cu inima deschisă, cu speranțe și cu așteptări firești, în paginile Antologiei menționate. Fiecare cu povestea sa de viață, cu motivația proprie care i-a îndemnat să aleagă cariera de jurnalist voluntar. Am aflat că, lucru rar și unic pe la noi, jurnaliștii asociați acestui post de radio, lucrează, majoritatea, individual, de acasă, poposind rareori în studiouri oficiale, ale unor posturi consacrate. Se confirmă astfel ideea că, înainte de a fi o profesie, gazetăria este vocație, este un mod de viață.

Dornic să aflu mai multe despre modul cum funcționează acest post unic de Radio din peisajul jurnalistic românesc, și nu numai, cine sunt colaboratorii, dar mai ales cărui public se adresează cu prioritate, am contactat-o pe doamna Ecaterina Cîmpean, director-fondator al Radio ProDiaspora, pe care am cunoscut-o chiar în sediul UZPR, anul trecut, cu ocazia decernării Premiilor Revistei „Eminesciana”. Între participanți, erau și câțiva redactori-colaboratori ai postului, unii chiar membri ai Uniunii noastre, Filiala Presa Culturală. Ulterior, am aflat că între membrii de bază ai colectivului-fondator ai acestui post de radio se află și colega noastră, Mădălina Corina Diaconu, azi secretar-general al UZPR, cunoscut radio-jurnalist cultural. Având atâtea conștrați și cunoștințe comune, firesc, s-a infiripat un dialog, transformat

mai apoi într-o colaborare instituțională, în urma căruia a rezultat și acest interviu, pentru care îi mulțumesc anticipat invitatei mele.

Marian NENCESCU: Stimată doamnă Ecaterina Cîmpean, am reținut din puținele cuvinte rostite cu prilejul primei noastre întâlniri, la ceremonia acordării premiilor anuale ale Revistei „Eminesciana”, că sunteți, poate între puținii directori de instituții media de la noi, fără studii de jurnalistică, ba mai mult, ați avut o strălucită carieră profesională în cu totul alt domeniu decât presa. V-aș ruga, pentru cititorii Revistei „Astralis”, să ne spuneți, mai precis, cine sunteți, și cum ați ajuns să vă dedicați în prezent jurnalismului radio, mai precis proiectului Radio ProDiaspora?

Ecaterina CÎMPEAN: Vă mulțumesc pentru invitația de a împărtăși cititorilor povestea mea. Deși parcursul meu profesional a fost, într-adevăr, într-un domeniu diferit de cel al jurnalismului, dragostea pentru cultură, tradiții și oameni mi-a ghidat pașii în fiecare etapă a vieții. Am lucrat peste 42 de ani în domeniul minier, dintre care 25 de ani la minele din Valea Jiului. Din 2003 m-am mutat la București, unde am continuat să activez în același domeniu, lucrând la Patronatul Minier. Încă din tinerețe, însă, am fost atrasă de frumusețea cuvântului scris și de bogăția tradițiilor românești, publicând poezii și articole în diverse reviste de cultură. Această dragoste pentru valorile românești avea să-mi modeleze mai târziu direcția către jurnalismul radio.

În 2006 mi s-a propus să devin Director pe România al postului de radio „Dor de Țară”, unde am lucrat timp de trei ani, pe baza unui voluntariat care îmi aducea o imensă satisfacție sufletească. În 2009, împreună cu un coleg de la acel post de radio, Robert Landmann din Germania, am decis să înființăm un nou proiect, construit pe valori

în care cred cu tărie: un radio fără manele, fără politică și fără critici la adresa vreunei persoane publice. Scopul nostru era și rămâne acela de a pune în lumină tradițiile, obiceiurile și românii de succes din întreaga lume. Astfel a luat naștere Radio ProDiaspora – un radio al visurilor mele, construit pe trei piloni esențiali: VIAȚĂ, IUBIRE, SPERANȚĂ. Aceste trei cuvinte sunt nu doar deviza radioului nostru, ci și principiile care mi-au călăuzit întreaga viață.

Radio ProDiaspora este mai mult decât un proiect media – este o comunitate formată din voluntari dedicați, care împărtășesc aceeași viziune: promovarea culturii și a valorilor autentice românești, indiferent de distanțele care ne despart. Prin intermediul acestui post de radio, am descoperit o nouă familie și am învățat că, prin pasiune și solidaritate, putem construi lucruri frumoase, fără a urmări câștiguri materiale. Aceasta este povestea mea, iar dedicarea mea pentru Radio ProDiaspora este felul meu de a aduce o contribuție modestă la păstrarea și promovarea identității noastre culturale.

Marian NENCESCU: Am, regăsit în Antologia aniversară a postului Radio ProDiaspora nu mai puțin de 33 de nume de jurnaliști colaboratori ai postului dumneavoastră, cei mai mulți trăind și lucrând în străinătate, pe patru continente aș zice, cam peste tot unde se află familii de români. Cum s-a constituit acest colectiv jurnalistic fără precedent la noi, cum i-ați convins să lucreze în regim de voluntariat, pentru o „idee”, aș zice, mai precis pentru cauza românismului?

Ecaterina CÎMPEAN: Mă bucur să pot împărtăși cu dumneavoastră povestea extraordinară a colectivului nostru jurnalistic, care s-a format în jurul unei idei simple, dar puternice: promovarea culturii și valorilor autentice românești oriunde s-ar afla românii în lume. Radio ProDiaspora este mai mult decât un post de radio; este un spațiu al sufletelor unite prin dorul de casă,

prin respectul pentru tradiții și prin dragostea față de limba română. Colectivul nostru s-a format natural, prin întâlnirea unor oameni care împărtășesc aceleași valori și idealuri. În cei peste 15 ani de existență, am avut șansa să colaborăm cu oameni minunați – jurnaliști, scriitori, artiști, profesioniști din diverse domenii – din toate colțurile lumii, de pe patru continente.

Cum am reușit să-i conving să lucreze în regim de voluntariat? Cred că răspunsul stă în sinceritatea proiectului nostru și în modul în care ne-am poziționat, încă de la început, ca un radio al comunității, pentru comunitate. Nu ne-am propus niciodată să concurăm cu marile posturi de radio, ci doar să creăm o platformă unde românii, indiferent unde se află, să-și găsească o bucătică de „acasă”. Fiecare dintre colaboratorii noștri s-a alăturat din dorința de a contribui la păstrarea identității românești. Ne-am format o echipă prin puterea legăturilor umane: recomandări, prietenii, întâlniri spontane la diverse evenimente culturale și, nu în ultimul rând, prin intermediul ascultătorilor noștri, care ne-au pus în legătură cu persoane deosebite. Cei care ni s-au alăturat au fost atrași de ideea de a face parte dintr-un proiect curat, fără interese politice sau comerciale și de a-și pune talentul și pasiunea în slujba unei cauze care rezonază profund cu sufletul fiecărui român plecat din țară.

Voluntariatul este esența Radio ProDiaspora. Este modul nostru de a demonstra că lucrurile frumoase pot fi realizate fără a urmări câștiguri financiare, ci doar prin pasiune, dăruire și solidaritate. În acest sens, colectivul nostru este cu adevărat unic: fiecare membru al echipei aduce o perspectivă personală, o poveste aparte, dar toți suntem uniți de aceeași misiune. Faptul că avem colaboratori din întreaga lume reflectă însăși diversitatea și forța diasporei românești. Prin Radio ProDiaspora, ei și-au găsit un spațiu în care să-și exprime identitatea și să contribuie la promovarea valorilor noastre comune. Este o mare onoare pentru mine să lucrez alături de un

asemenea colectiv dedicat și talentat, și mă simt profund recunoscătoare pentru fiecare dintre ei.

Marian NENCESCU: De-a lungul timpului ați adunat și foarte mulți prieteni, așa zice un „Fan club” al postului dumneavoastră de radio. În ce măsură vă ajută și vă motivează această audiență fără precedent și mai ales cum vă influențează conținutul emisiunilor ecourile din public?

Ecaterina CÎMPEAN: Prietenii și ascultătorii Radio ProDiaspora reprezintă sufletul și motorul acestui proiect. În toți acești ani, am avut privilegiul de a cunoaște oameni extraordinari, atât în mediul online, cât și în viața reală, care au devenit parte din marea noastră familie. Îmi place să spun că Radio ProDiaspora nu are doar o audiență, ci o comunitate – un „fan club” format din oameni care împărtășesc aceeași dragoste pentru tradițiile, valorile și limba română. Această comunitate ne oferă o motivație imensă. Fiecare mesaj de încurajare, fiecare mulțumire venită de la un ascultător ne amintește de ce am început acest proiect și ne întărește convingerea că ceea ce facem este important. Ecourile din partea publicului sunt esențiale pentru noi. Ele ne inspiră, ne provoacă să fim mai buni și ne ghidează în alegerea conținutului emisiunilor.

Încercăm să păstrăm o legătură strânsă cu ascultătorii noștri, ascultându-le poveștile, opiniile și sugestiile. De multe ori, ideile lor au stat la baza unor emisiuni speciale, iar contribuțiile lor ne-au ajutat să descoperim noi perspective și subiecte de interes. De exemplu, tematicile legate de viața românilor din diaspora, poveștile lor de succes sau provocările cu care se confruntă au devenit o parte importantă din conținutul nostru, tocmai datorită interacțiunii directe cu publicul. Mai mult decât atât, legătura cu publicul nostru ne oferă o responsabilitate pe care o luăm foarte în serios. Știm că suntem o voce pentru românii de pretutindeni, iar acest lucru ne obligă să fim autentici,

transparent și să promovăm doar lucruri pozitive și constructive.

În concluzie, sprijinul și iubirea publicului nostru sunt ceea ce ne motivează să continuăm, să inovăm și să rămânem fideli misiunii noastre. Pentru noi, Radio ProDiaspora nu este doar un post de radio, este o punte care leagă românii din toate colțurile lumii, iar această punte este construită și întărită zi de zi prin feedback-ul și susținerea comunității noastre.

Marian NENCESCU: Ca o curiozitate profesională, vă rog să ne spuneți, doamnă Ecaterina Cîmpean, de data aceasta în calitate de director-general al postului, „manager”, dacă doriți și nu vi se pare un termen prea pretențios, în ce măsură v-ați stabilit un program editorial anume, care sunt obiectivele publicistice generale ale postului și cum i-ați convins pe colaboratorii dumneavoastră, fără excepție voluntari, după cum înțeleg, nu doar să le urmeze, dar să le și dezvolte și nuanțe?

Ecaterina CÎMPEAN: Vă mulțumesc pentru această întrebare, care îmi oferă ocazia să vorbesc despre esența proiectului Radio ProDiaspora, precum și despre felul în care am reușit să construim, împreună cu echipa noastră de voluntari, o comunitate jurnalistică bazată pe pasiune și respect pentru valorile noastre. În calitate de director general al postului, dar și simplu coleg și om care crede în puterea exemplului, am încercat întotdeauna să mă implic total, cu dăruire și entuziasm, în toate aspectele activității noastre. Cred că nimic nu poate inspira mai mult o echipă decât un lider care își dedică întreaga energie proiectului și care este primul dispus să muncească pentru a atinge obiectivele comune.

Pe site-ul nostru avem o rubrică intitulată „Revista ProLitera”, coordonată de colegul meu George Roca, din Australia. Acolo, publicăm interviuri, proză, poezie și articole primite de la români din întreaga lume. Îmi doresc să dezvolt această revistă și să o fac

și mai accesibilă și diversificată, pentru a reflecta mai multe voci și perspective ale comunității noastre. Radio ProDiaspora are un program editorial clar definit, dar flexibil, pentru a putea răspunde atât nevoilor publicului nostru, cât și creativității și propunerilor echipei. Obiectivele noastre publicistice generale sunt simple și bine ancorate în misiunea noastră: să promovăm cultura, tradițiile, limba română și valorile autentice ale poporului nostru. Ne dorim să fim o voce pozitivă, o sursă de inspirație și un spațiu de întâlnire pentru toți românii, oriunde s-ar afla.

Un element central al filosofiei noastre este faptul că oferim libertate creativă colaboratorilor noștri, încurajându-i să-și pună în valoare talentele și ideile proprii. De la început, i-am invitat să contribuie nu doar cu emisiuni, ci și cu sugestii care să îmbogățească întregul proiect. Le-am spus mereu că Radio ProDiaspora nu este doar „radioul meu” sau „radioul nostru”, ci un loc al tuturor celor care cred în ceea ce facem și doresc să participe activ. Cum i-am convins să ne urmeze și să dezvolte aceste obiective? Prin sinceritate, transparență și exemplu personal. Le-am arătat, prin implicarea mea constantă, că proiectul nostru merită toate eforturile. În plus, am cultivat în echipă o atmosferă de respect reciproc și sprijin, astfel încât fiecare să se simtă valoros și apreciat. Este uimitor să vezi cum voluntarii, din proprie inițiativă, găsesc modalități de a îmbunătăți conținutul și de a veni cu idei noi, ceea ce îmbogățește proiectul nostru din toate punctele de vedere.

Pentru mine, fiecare colaborator este un partener egal și un prieten. Le-am împărtășit dorința mea de a face lucruri frumoase și durabile pentru comunitatea românească din întreaga lume, iar ei au rezonat cu această idee. Împreună, nu doar respectăm un program editorial, ci îl transformăm într-un instrument prin care să aducem bucurie, informație și mândrie românilor de pretutindeni. În concluzie, cheia succesului nostru a fost întotdeauna unitatea echipei, dăruirea fiecăruia și faptul că lucrăm nu

pentru câștiguri materiale, ci pentru o cauză mai mare: promovarea românismului. Încerc să fiu un exemplu de dăruire pentru colegii mei, iar faptul că ei au preluat această energie și au dezvoltat-o mai departe este cel mai mare succes al acestui proiect.

Marian NENCESCU: Aveți mini-redacții, practic, în toată lumea unde locuiesc români. Ați reușit vreodată, în acești 15 ani împliniți de activitate, iată în al 16-lea an în care pășim acum, să vă întâlniți „de față”, cum se spune, cu întregul colectiv editorial? Ca o completare, cum vi se pare miracolul că prin intermediul acestui post de radio vorbim cu toții românește, și că limba română este, astfel, o limbă de circulație universală?

Ecaterina CÎMPEAN: Întrebarea dumneavoastră aduce în discuție unul dintre cele mai frumoase aspecte ale activității noastre la Radio ProDiaspora: faptul că, deși suntem răspândiți în toată lumea, reușim să menținem o legătură profundă și autentică atât între noi, cât și cu ascultătorii noștri. De-a lungul celor peste 15 ani de activitate, am avut bucuria să organizăm întâlniri anuale în România, în diverse locuri pitorești, care să ne aducă aproape, față în față, colegi și ascultători. Aceste evenimente nu sunt doar o oportunitate de a ne cunoaște mai bine, ci și o adevărată celebrare a comunității pe care am creat-o împreună. Ne-am întâlnit, pe rând, în locuri încărcate de frumusețe și tradiție, cum ar fi Cluj, Valea Jiului, Argeș, iar anul acesta, între 27 și 29 iunie, ne vom întâlni în Harghita, în localitatea Tulgheș. La aceste întâlniri participă aproape toți colegii noștri din țară și din străinătate, dar și numeroși ascultători care doresc să ne cunoască personal și să împărtășească bucuria de a face parte din familia Radio ProDiaspora. Aceste evenimente sunt prilejuri de neuitat, unde legăturile noastre devin și mai puternice, transformând relațiile de colegialitate în prietenii adevărate.

Legat de completarea dumneavoastră, da, consider un adevărat miracol faptul că, prin

inter-mediul acestui post de radio, reușim să vorbim cu toții românește, indiferent de locul unde ne aflăm. Este fascinant să vezi cum limba română ne unește și devine o punte care trece peste granițe, distanțe și fusuri orare. Într-un fel, Radio ProDiaspora contribuie la transformarea limbii române într-o limbă de circulație universală, cel puțin în inimile celor care o ascultă și o vorbesc zi de zi. Acest miracol al limbii române și faptul că putem menține vie conexiunea cu toți românii de pretutindeni sunt cele mai mari realizări ale noastre. Întâlnirile față în față și vocea comună pe care o avem prin Radio ProDiaspora sunt dovezi clare că, atunci când există pasiune, valori comune și dragoste pentru cultură, orice este posibil.

Marian NENCESCU: Vi s-a întâmplat să primiți ecouri, reacții, aprecieri și de la ascultători care nu sunt neapărat vorbitori de limba română, dar care ascultă, bănuiesc eu fascinați, frumoasa armonie, în primul rând a graiului nostru, și implicit muzica românească ce ilustrează generos fiecare dintre emisiunile pe care le produceți?

Ecaterina CÎMPEAN: Da, ni s-a întâmplat de multe ori să primim ecouri și aprecieri de la ascultători care nu vorbesc limba română, dar care sunt, așa cum bine spuneți, fascinați de armonia graiului nostru și de frumusețea muzicii românești. Acest lucru ne-a surprins și bucurat deopotrivă, fiind o dovadă că limbajul cultural și artistic depășește granițele lingvistice și poate atinge sufletele oamenilor dincolo de barierele de limbă. De exemplu, am primit mesaje de la ascultători din țări precum Italia, Spania, Germania, dar și din Japonia sau SUA, care ne-au mărturisit că, deși nu înțeleg toate cuvintele, sunt impresionați de melodiile populare românești, de tonalitatea limbii noastre și de emoția transmisă de poeziile recitate sau de poveștile noastre despre tradiții. Unii dintre ei au dorit să afle mai multe despre cultura românească, iar alții chiar s-au străduit să învețe câteva cuvinte în limba română, ceea ce este cu adevărat impresionant.

Muzica, mai ales cea tradițională, este un limbaj universal care ajunge direct la inimă. Prin intermediul ei, reușim să transmitem nu doar sunete, ci și o parte din sufletul și identitatea noastră ca popor. Fiecare piesă, fie ea populară, clasică sau contemporană, poartă în ea o poveste, o vibrație unică, care rezonază cu oameni de pretutindeni, indiferent de cultura din care provin. Pentru noi, aceste reacții din partea ascultătorilor străini sunt o confirmare a faptului că ceea ce facem este valoros nu doar pentru comunitatea românească, ci și pentru promovarea frumuseții și bogăției culturii noastre în lume. Este o mare onoare să fim ambadori ai limbii și muzicii românești, iar faptul că mesajul nostru ajunge și la cei care nu vorbesc limba română ne motivează să continuăm cu și mai multă pasiune. În concluzie, aceste aprecieri internaționale sunt un prilej de mândrie și un reminder că frumusețea limbii și culturii românești poate cuceri inimi pretutindeni, fiind o adevărată punte de legătură între oameni.

Marian NENCESCU: Am primit, mai ales după ultima noastră întâlnire, solicitări din partea unor jurnaliști, colaboratori voluntari ai Radio ProDiaspora, de a deveni și dâșii membri ai UZPR. Cum vedeți această chemare firească a jurnaliștilor de a-și căuta împlinirea profesională în marea familie a jurnaliștilor profesioniști din România?

Ecaterina CÎMPEAN: Faptul că unii dintre colaboratorii noștri voluntari doresc să devină membri ai Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România (UZPR) este o chemare firească și, aș spune, o confirmare a dedicării și pasiunii lor pentru jurnalism. În primul rând, mă bucur enorm această dorință, deoarece ea reflectă nu doar respectul lor pentru această profesie, ci și aspirația lor de a contribui la dezvoltarea și promovarea valorilor jurnalistice autentice în România. Colaboratorii Radio ProDiaspora nu sunt doar oameni pasionați, ci și adevărați ambadori ai culturii românești în lume. Deși sunt voluntari, ei

pun suflet și profesionalism în tot ceea ce fac, iar acest lucru se vede în calitatea emisiunilor pe care le produc. Dorința lor de a se alătura UZPR vine, cred, din nevoia de recunoaștere a muncii lor și din dorința de a face parte dintr-o comunitate profesională mai largă, unde își pot împărtăși experiențele și pot învăța unii de la alții.

Pentru mine, această dorință a lor este și o confirmare a faptului că, prin proiectul nostru, am reușit să inspirăm oamenii să aspire spre mai mult, să-și depășească limitele și să-și valorifice potențialul. Devenind membri UZPR, acești colaboratori nu doar că vor primi recunoașterea meritată, ci vor avea și oportunitatea de a contribui la consolidarea jurnalismului profesionist românesc, păstrând în același timp valorile morale și culturale promovate de Radio ProDiaspora. Consider că apartenența la o astfel de organizație este un pas important pentru orice jurnalist, indiferent dacă lucrează ca profesionist cu normă întreagă sau ca voluntar. Este o modalitate de a crește profesional, de a avea acces la resurse valoroase și de a se implica în proiecte care au un impact semnificativ. Îi încurajez pe toți colegii mei care simt această chemare să facă pasul spre UZPR, fiindcă meritul lor este incontestabil, iar munca lor pentru promovarea limbii și culturii române este o contribuție valoroasă la patrimoniul jurnalistic românesc.

Marian NENCESCU: Unde vă vedeți, profesional în primul rând, în următorii 15 ani? Cum vedeți viitorul presei radio, care sunt obiectivele și mai ales provocările acestei profesii? Mai are radioul, în forma pe care o cunoaștem azi, un viitor în era rețelelor sociale și a globalizării?

Ecaterina CÎMPEAN: Privind spre următorii 15 ani, atât pentru mine, cât și pentru Radio ProDiaspora, mă văd continuând să slujesc aceeași misiune pe care mi-am asumat-o de la început: să promovez cultura, tradițiile și valorile românești în întreaga lume, să aduc aproape

românii de pretutindeni și să construiesc punți de suflet între oameni, indiferent unde s-ar afla. Viitorul presei radio, din perspectiva mea, este unul în care adaptarea și inovația vor juca un rol esențial. Radioul, chiar și în era rețelelor sociale și a globalizării, are ceva ce nu poate fi replicat de nicio altă platformă: conexiunea emoțională directă cu ascultătorii. Vocea umană, povestea spusă cu pasiune și autenticitate, muzica ce trezește amintiri și emoții – toate acestea creează o experiență unică, pe care tehnologia, oricât de avansată, nu o poate înlocui complet.

Cu toate acestea, trebuie să fim conștienți de provocările pe care această profesie le întâmpină. Într-o lume în care atenția publicului este fragmentată și rețelele sociale domină scena informațională, radioul trebuie să găsească noi moduri de a rămâne relevant. Asta înseamnă să fim prezenți acolo unde sunt ascultătorii noștri, pe platformele digitale, prin aplicații mobile, podcasturi și transmisiuni live. De asemenea, trebuie să ne adaptăm conținutul pentru a fi mai interactiv, mai dinamic și mai orientat spre nevoile și interesele publicului modern. Pentru Radio ProDiaspora, obiectivul pe termen lung este să consolidăm comunitatea noastră globală, să extindem echipa de voluntari și să dezvoltăm noi formate de emisiuni care să răspundă atât nevoilor generației tinere, cât și celor care doresc să-și regăsească rădăcinile culturale. Ne dorim să rămânem un model de radio construit pe valori autentice – viață, iubire, speranță – și să demonstrăm că jurnalismul făcut cu pasiune și dăruire poate avea un impact profund.

Personal, îmi doresc să continui să fiu un exemplu de perseverență și dăruire pentru colegii mei, să îi inspir să creadă în ceea ce facem și să îi susțin în dezvoltarea lor profesională și personală. Pentru mine, fiecare ascultător cucerit, fiecare tradiție păstrată vie prin intermediul nostru și fiecare poveste spusă este o victorie. Cu siguranță, nu aș fi reușit toate aceste lucruri fără ajutorul colegului meu Robert Landman din

Germania, care asigură tot suportul tehnic, de care atât radioul, cât și site-ul nostru au nevoie, și fără susținerea colegilor mei. Recunosc, uneori sunt dificilă și poate greu de înțeles, pentru că îmi doresc ca totul să iasă perfect; sunt o perfecționistă și nu mă mulțumesc cu mai puțin. Cred cu tărie că radioul are un viitor, dar numai dacă știm să păstrăm esența sa – apropierea de sufletul oamenilor – și, în același timp, să îmbrățișăm schimbarea și să folosim tehnologia ca pe un instrument care ne apropie și mai mult de ascultătorii noștri.

Marian NENCESCU: Știm că un părinte își iubește în mod egal toți copiii, dar puteți să ne recomandați, cu riscul de a-i nedreptăți pe ceilalți, o emisiune sau un proiect anume din cadrul grilei dumneavoastră de programe, ori, și mai riscant, câteva nume de jurnaliști pe care mizați în viitor. Cu siguranță, aceste preferințe personale ale dumneavoastră ne-ar face și mai atenți pe viitor, atunci când urmărim o emisiune marca Radio ProDiaspora.

Ecaterina CÎMPEAN: Aceasta este, fără îndoială, o întrebare delicată, dar și una care îmi oferă prilejul să evidențiez un aspect important al activității noastre la Radio ProDiaspora: fiecare emisiune și fiecare coleg aduce ceva unic și valoros în această mare familie. Nu aș putea, niciodată, să fac o diferențiere între emisiuni sau să pun pe un pedestal anumiți colegi, pentru că fiecare dintre ei are farmecul său personal, audiența sa fidelă și contribuie în felul său la identitatea postului nostru de radio. De la emisiuni cu muzică country, folk, rock, pop sau populară, la cele dedicate poeziei și literaturii contemporane, grila noastră de programe a fost gândită să ofere ceva pentru fiecare ascultător, indiferent de gusturi sau preferințe. Am încercat să acoperim cât mai multe arii de interes și să promovăm nu doar diversitatea, ci și calitatea.

Sfatul pe care l-am oferit fiecărui coleg în momentul în care s-a alăturat proiectului Radio ProDiaspora a fost simplu, dar

esențial: „Realizați o emisiune pe gustul și placul inimii voastre”. Cred că doar atunci când pui pasiune, autenticitate și bucurie în ceea ce faci, poți transmite cu adevărat ceva valoros ascultătorilor tăi. Acesta este secretul care stă la baza fiecărei emisiuni de succes de la ProDiaspora: sinceritatea și dragostea pentru ceea ce facem. Dragi cititori ai revistei „Astralis”, într-o lume în continuă schimbare, în care ritmul vieții pare să devină tot mai alert, vă îndemn să nu uitați niciodată cine sunteți și de unde veniți. Cultura, tradițiile și valorile noastre românești sunt comoara cea mai de preț pe care o avem. Prin ele, ne putem conecta cu rădăcinile noastre, putem înțelege mai bine cine suntem și putem să lăsăm o moștenire autentică generațiilor viitoare. De aceea, vă încurajez să căutați mereu momente în care să onorați aceste tradiții. Fie că este vorba de a asculta o melodie populară, de a viziona o piesă de teatru cu tematică românească sau de a participa la un târg tradițional, toate acestea ne ajută să păstrăm vie esența sufletului nostru românesc.

Un alt sfat pentru cititorii revistei „Astralis”, ar fi acesta: acordați fiecărei emisiuni de la Radio ProDiaspora o șansă. Descoperiți farmecul și energia fiecărui realizator. Sunt sigură că veți regăsi ceva special în fiecare colț al grilei noastre de programe, pentru că fiecare emisiune este o reflecție a sufletului celui care o realizează. Radio ProDiaspora nu este doar un post de radio; este o comunitate care trăiește, respiră și pulsează în ritmul valorilor noastre comune. Fiecare emisiune, fiecare cuvânt rostit sau cântec difuzat sunt dovada că dragostea pentru România transcende distanțele și ne aduce mai aproape unii de alții. Vă mulțumesc că sunteți parte din această călătorie! Păstrați vie legătura cu ceea ce ne face unici și nu uitați că împreună putem menține aprinsă flacăra identității noastre.

Marian NENCESCU: Ca de obicei, în cadrul acestui proiect jurnalistic, las ultimul cuvânt invitatului. Vă rog să ne spuneți, dacă puteți dezvălui așa ceva, și ce proiecte personale aveți pentru viitorul

apropiat. Cu siguranță, ar fi interesați să afle aceste lucruri, ce țin mai degrabă de laboratorul personal al fiecărui creator, în primul rând colaboratorii dumneavoastră de la Radio, dar și ascultătorii, publicul care vă iubește și vă admiră necondiționat.

Ecaterina CÎMPEAN: Vă mulțumesc pentru această întrebare care îmi oferă ocazia să împărtășesc câteva gânduri despre viitor. Înainte de toate, aș dori să spun că Radio ProDiaspora va rămâne întotdeauna prioritatea mea principală. Este mai mult decât un proiect profesional, este o parte din viața mea, o punte între mine și ascultătorii noștri, o comunitate care a crescut frumos timp de 15 ani. Pentru viitorul apropiat, unul dintre proiectele personale la care lucrez este extinderea și diversificarea grilei noastre de programe. Aș dori să aducem mai aproape de ascultători emisiuni dedicate tinerilor, proiecte care să includă mai multe aspecte ale culturii românești contemporane și, de ce nu, să dezvoltăm colaborări internaționale care să ne ajute să promovăm mai eficient România în lume. De asemenea, îmi doresc să organizez mai multe evenimente și întâlniri față în față cu colegii și ascultătorii noștri, ca o continuare a tradiției întâlnirilor anuale pe care le-am inițiat. Cred că aceste momente de conexiune directă, dincolo de undele radio, sunt extrem de valoroase pentru consolidarea comunității noastre.

Un alt proiect personal la care reflectez este acela de a publica al treilea volum, care să cuprindă povești din culisele radioului nostru, mărturii ale colegilor și ascultătorilor, dar și experiențe personale care să inspire generațiile viitoare, având deja două volume publicate despre Radio ProDiaspora. De asemenea, mă onorează faptul că postul nostru de radio a devenit partener media al UZPR și, în curând, am semnat un contract de parteneriat cu Radio Difuziunea Română, mai exact cu

Radio România Internațional. Cred că istoria Radio ProDiaspora, cu toate momentele sale frumoase, dar și cu provocările întâmpinate, merită să fie cunoscută și transmisă mai departe. Dincolo de toate acestea, cel mai important proiect al meu rămâne acela de a continua să fiu un exemplu de dăruire și pasiune pentru colegii mei și pentru toți cei care ne ascultă. Dacă pot să inspir pe cineva să creadă în puterea visurilor și în frumusețea de a construi ceva cu suflet, consider că mi-am împlinit misiunea.

Vă mulțumesc încă o dată pentru această oportunitate de a împărtăși din gândurile și planurile mele, și îi asigur pe toți colegii mei și pe ascultători că, indiferent de proiectele viitoare, dragostea mea pentru Radio ProDiaspora și pentru comunitatea pe care am creat-o va rămâne neclintită.

**Marian NENCESCU, UZPR, București,
13 martie 2025**

Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” - Filiala Bihor
Asociația Națională a Cavalerilor de Clio
Asociația Pensionarilor din Bihor - Cetățeni la Puterea a Treia
Vatra Românească - Filiala Bihor * CERCUL MILITAR ORADEA**

ORGANIZEAZĂ MASA ROTUNDĂ CU TEMA:
BUJORI PENTRU EROI

MODERATOR:

Col. rtr. Ing Dan Nicolae POINAR - Președinte Asociația Cultul Eroilor „Regina Maria”-Filiala Bihor— *Eroii nu mor niciodată*

CONTRIBUTORI:

Pr. Ionuț Iulian JOLȚA, - Biserica „Sf. Gheorghe”, *Rugă pentru eroi;*
General rtr. prof. univ. dr. Lazăr CÂRJAN - Revista Cetatea Cavalerilor— *Răzbelul pentru independență;*
Ing. Miorița SĂTEANU - Asociația Cetățeni la Puterea a Treia—*Lacrimi pe bujorii de la mormintele de eroi;*
Prof. univ. dr. Cornel T. DURGHEU - Fundația „Cetate Durgheu” — *Spicul de grâu - Monument al martirilor neamului;*
Ec. Ioan CHIVARI - Asociația Vatra Românească-Filiala Menumorut - *Morminte și gropi comune de eroi în comuna Nojorid;*
Aurel HORGOS- *Ode Eroilor de la Sânlazăr-Bihor;*
Col. rtr. dr. Constantin MOȘINCĂT - Asociația Națională a Cavalerilor de Clio - *În umbra steagului: orfanii eroilor bihoreni;*

Partea a 2-a — IMNUL EROILOR
Prof. univ. dr. Mihai Drecin— AOSR, *Despre Eroii de la Tisa;*
Dr. Cristina Pușcaș—Revista Cetatea Cavalerilor nr. 5/2025;
MOMENT ARTISTIC: POEZII ȘI CÂNTECE PENTRU EROI
Natalia Mendre, Ionuț Moțoc-Chivari, Maria Mera, Maria Matei,
Corului VETERANILOR, General Traian Moșoiu, Prof. Mircea Dan,
dirijor prof. Ionel Eluieraș

Mărtii 27 mai 2025 – ora 11.00 - CERCUL MILITAR ORADEA

NECUNOScutULUI EROU

Mircea Dorin Istrate

*Tuturor celor care s-au jertfit în cele două
Războaie Mondiale pentru neam și țară.*

În țințirim cu albă cruce
Își doarme-n veci, somnul cel dulce
Viteaz oștean, plugar de-o viață,
Plecat în sfântă dimineață
Să-și apere pământ și-avutul
Știind că țării, el îi scutul.
Și-a sărutat pruncii de-o șchioapă
Neștiutor de ce-l așteaptă,
Și-a mângâiat nevasta-n tindă
Știind că doru-o să-l cuprindă,
A zis în gând un ,Tatăl Nostru
Și a plecat să-și facă rostul.

Cu suflet greu de supărare
Ea 1-a privit cum piere-n zare,
Simțind cum inima-i se frânge
Și lacrimi n-are a mai plânge.

Avut-a parte de cu toate,
De veri fierbinți, de ger și moarte,
A străbătut o-ntreagă lume
Și locuri cu străine nume,
L-a mistuit dorul de casă,
De vita lui, de iarba grasă,

Iar seara când să-nchidă ochii
Mi se vedea în șura popii
Cu-a lui de-o samă la-nvârtită,
La nunți cu vinuri de ispită,
La clacă-n seri de blândă toamnă,
La crășmă-n sat, la vreo pomană.

Și-o mai vedea pe-a lui frumoasă,
Copiii roată după masă,
Cum le pune fierbură-n oală,
Cum lacrimile-i curg în poală,
Cum se ruga la Născătoare
Să-i scape omul din bătaie,
Cum da duminici de pomană,
Cum săruta Sfânta icoană.

Ăi mici tot întrebau de sine,
Pe unde îi, de-i merge bine,
Simțea că o sfârșește jalea

Și se topea ca lumânarea,
Că pruncii săi ce dorm pe vatră
N-or mai avea nîcicând un tată.

Așa gândea și-n ziua-n care
Un glonț, venit din larga zare
La frânt în două ca pe-un pai
În luminată zi de mai.
Știind c-atât i-a fost norocul
Și-acolo i-a venit sorocul,
Simțind cum moartea-i intră-n carne
A zis în gând un : Iartă-i Doamne !

Săpatu-i-au acol' mormântul,
Lui, care-a fost brațul și scutul
Acestei țări mereu robită,
Prea mult de vremuri urgisită.
Ca el atâtea mii căzură,
Stau risipiți peste măsură
În țări cu cimitire reci
Unde își dorm somnul de veci.

*

Ar fi avut dulce dorință,
La cap să aibă o troiță
În care arde-o lumânare
În sfântă zi de sărbătoare.
Mormântu-i fie cu crăiță
Și în miros de romaniță
Să-și doarmă somnul în credință.
Un popă spună-i vorbă dulce
Și facă-i dreaptă, Sfânta Cruce,
Și nu i-ar fi cu supărare,
Dacă la mare sărbătoare,
Așa cum dat ne este rostul
S-audă-ncet, un Tatăl Nostru
Și-n limba lui.

Mircea Dorin Istrate

Valentin Tănase –Regele Ferdinand I la Oradea, 23 Mai 1919

POEME DE APRILIE

Florina Rodica DENUȚ

NENĂSCUTĂ

M-am născut,
nenăscându-mă în văile umbririi,
când nașterile mele erau inundate în spații
pustii

-
Am sufocat tristețea frunzelor din mine
ca un bumerang pe unica-mi piele,
exagerând născarea-mi,
ca într-un miracol unic
în brațele lui Dumnezeu.

-
Locul meu singur,
privește moartea fascinantă
a fricii mele curioase.

-
Fereastra mea spre tine,
este unicul testament
spre un viitor în cuvinte
plecând într-o venire nevenită,
din dragoste jucașă,
complexă și prețioasă,
dintr-un careu încă viu...

-
Vorbind cu tine
aud ecoul singurătății mele singure
lângă ceașca de cafea,
fierbinte nemurindă.

-
Arunc ceasul timpului

furând fericirea din amintirile trecute,
complice între ele
jucându-se în iubiri
cu fantasme...
motivând
rațiunea
mea
rebelă.

MALURI

Mă zbat printre malurie mele
croite printre stânci și dor
descumpănită de harul senzațiilor
dintre neguri care mor.

-
Privirea-ți taioasă
mă devorează în timp
în loc de lacrimi
îmi curg cuvinte
care spala maluri.

-
Magia nemuritoare
își face loc în zațul unei mări pierdute
într-o haltă pustie și crudă
așteptându-te pe o undă
în praguri de gutui
care stau cu sufletul
pictând emoții
pe o frunză

ÎN CER

Când orizontul tău se-așterne
și liniștea îmi domolește visul
cu zâmbetul crescut în mine
tu mă plimbi prin valea cu povești,
fără abisuri.

-
Când ploaia-mi cade pe cuvânt
și când zambila-n mir e îmbrăcată,
atâția ani unde-am întârziat...
mă-ntrebi mereu, dar eu în gând,
vreau să te mai aud odată.

-
Atâtea goluri sunt în cer
și-n întunericul hârtiei albe
și numai gândul tău să mă asculte
e în altarul înghețat în adevăr
și-n ale noastre prea umile șoaapte.

Rodica Florina DENUȚ
Oradea, 15 aprilie 2025

**LACRIMI PE BUJORII DE PE
MORMÂNTUL EROILOR**

Miorița Săteanu

***Eroi au fost , eroi sunt încă
Și-or fi în neamul românesc!***

ZIUA NAȚIONALĂ A EROILOR

Ne închinăm cu smerenie și gândul nostru și prezența noastră este dovada vie și incontestabilă a sentimentelor de recunoștință și prețuire a eroilor, căzuți pentru apărarea pământului strămoșesc în luptele celor două Războaie Mondiale, precum și al eroilor care au luptat de-a lungul timpului pentru țară, credință, libertate și neam și nu în ultimul rând a eroilor care au s-au jertfit pentru reintregirea țării noastre.

Mărețele simțăminte de sincer și puternic patriotism, inundă sufletele noastre, și prin aceste sentimente apar lacrimi de recunoștință și păreri de rău pentru cei care nu au reușit să-și revadă niciodată familia, casa cu pîdvor din satul natal și nu au contribuit la educare, creșteră în credința iubirii de țară, limba neaoș românească și neamul românesc, al copiilor lor. Inimile noastre vibrează la conștientizarea importanței și a valorilor de credință ale

acestei zile, și capul se apleacă cu smerenie și recunoștință pentru toții eroii neamului.

Sărbătorirea EROILOR ROMÂNIEI, este în fapt o sărbătoare națională a poporului român, este prilej de prezentare a onorului în amintirea și în memoria celor căzuți de-a lungul veacurilor pe câmpurile de luptă, pentru credință, libertate, dreptate, pentru apărarea țării și întregirea neamului oferind astfel siguranța națională.

Ziua Eroilor este celebrată în fiecare an odată cu sărbătoarea creștină a Înălțării Domnului, care marchează înălțarea la cer a lui Iisus Hristos, la 40 de zile de la Înviere. Astfel, anul acesta Ziua Eroilor este sărbătorită în acest an la data de 29 Mai. Încoronarea și măreția Zilei Eroilor prin evocarea evenimentelor trecute este marcată în cinstirea eroismului și vitejiei moșilor și strămoșilor neamului nostru românesc prin care recunoaștem și aducem omagiul de jertfă și sacrificiu pentru curajul și dăruirea cu care s-au avântat pentru a învinge obstacolele care amenințau integritatea teritoriului țării și viața liberă, nesubjugată a neamului românesc. După toate momentele dramatice prin care a trecut România, Națiunea română s-a ridicat de fiecare dată mai puternică, mai ambițioasă și cu o neștirbită voință de a-și afirma locul în lume.

În această zi consacrată ca ziua Înălțării Domnului și Zi a Eroilor, în toate catedralele, bisericile, mănăstirile, cimitirele, troițele și monumentele închinat eroilor, din țară și din străinătate, sunt oficiate slujbe de pomenire. Pomenirea eroilor neamului românesc la praznicul Înălțării Domnului a fost hotărâtă în anul 1920. La sfârșitul Primului Război Mondial, Tratatul de la Versailles, din 1919 semnat de fostele țări beligerante, prevedea, printre altele, obligativitatea întreținerii mormintelor ostașilor îngropați pe teritoriile statelor respective, precum și a operelor comemorative de război dedicate acestora, în semn de recunoștință pentru sacrificiul suprem al celor căzuți la datorie. Prin Decretul-lege din 4 mai 1920, s-a stabilit ca

Ziua Eroilor să fie sărbătorită cu prilejul Zilei Înălțării Domnului Iisus Hristos, dată decretată ca sărbătoare națională a poporului român, astfel țara noastră a devenit, primul stat care i-a asimilat pe eroii străini, celor naționali. În omagierea eroilor căzuți la datorie, un rol deosebit de important l-a avut Societatea „Mormintele Eroilor Căzuți în Război”, înființată în 1919, sub înaltul patronaj al Reginei Maria. În anul 1923, se inaugurează Mormântul Ostașului Necunoscut, amplasat inițial în fața Muzeului Militar Național, iar apoi mutat în Parcul Carol din București.

Având în vedere noua conjunctură politică, din anul 1948 s-a menținut prevederea potrivit căreia Ziua Eroilor era celebrată la 9 mai, cu prilejul Zilei Independenței de Stat a României și a Victoriei asupra Fascismului. După 1990, ca urmare a demersurilor Ministerului Apărării Naționale, Ziua Eroilor s-a sărbătorit de Ziua Înălțării Domnului astfel se proclamă Ziua Eroilor, sărbătoare națională a poporului român, la serbarea Înălțării Domnului Iisus Hristos -, potrivit tradiției românești.

La 24 noiembrie 2018, în Catedrala Mântuirii Neamului, s-a oficiat o slujbă de pomenire a eroilor români. Cu acest prilej, a fost așezată „cu evlavie și recunoștință” sub Sfânta Masă a Altarului catedralei, Lista cu Numele Tuturor Eroilor Români, cunoscuți care și-au jertfit viața pentru neam și credință în Războiul de Independență din 1877-1878, în Războaiele Balcanice din 1913, în Primul Război Mondial, din 1916-1919, în Al Doilea Război Mondial din 1944-1945, precum și numele făuritorilor României Mari de la 1918.

Ziua Eroilor este decretată, sărbătoare națională și trebuie să fie celebrată printr-o festivitate deosebit de semnificativă din punct de vedere religios, școlar, militar și național. Cu acest prilej, sub genericul **Eroismul și vitejia Armatei Române** prin proiectul inițiat de mai multe Asociații dintre care Cetatea Cavalerilor, Cultul Eroilor, *Cetățeni activi la puterea a treia* ca

un moment festiv-spiritual și un omagiu de adus tuturor eroilor țării, motivat de Ziua Eroilor, se va realiza în 27 Mai, orele 11,00 la Cercul Militar Oradea.

Eroilor nostri, le datorăm veșnică recunoștință, închinare și sentimentul viu de admirație prin simbolurile credinței și al canoanelor dedicate lui Isus Christos în ziua sărbătorii Înălțării Domnului la Ceruri. Iar noi toți ce care simțim românește, trimitem spre cer un gând pios de compasiune pentru sacrificiul martirilor neamului. „BUNUL DUMNEZEU SĂ-I ODIHNEASCĂ IN PACE” iar noi să le acordăm tot onorul pe care-l merita, pentru dăruirea lor.

Ing. MIORITA SĂTEANU
Cetățean de onoare al Municipiului Oradea

**: "EROII UITAȚI" - FOȘTI OFIȚERI
DIN ARMA GENIU CĂZUȚI LA
DATORIE PE CÂMPUL DE ONOARE!**

Ștefan Negru

**"Cinstiți pe acei care pentru țara lor au căzut!
Pomenirea lor este o fală pentru veacurile ce vor
veni!" - Maria Regina României)**

La data de 31 mai în fiecare an se aniversează ziua armei GENIU, iar în acest an se împlinesc 166 de ani de la înființarea primei unități din această armă.

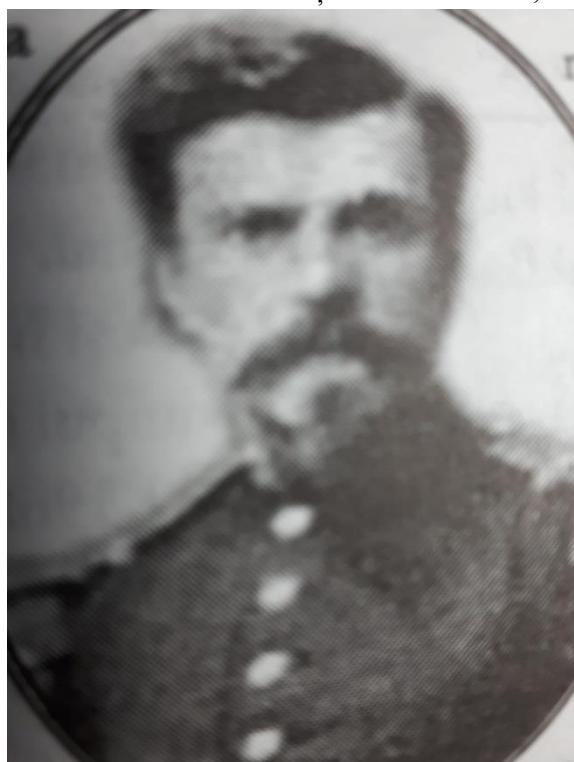
Prima unitate de profil (Batalionul 1 Geniu) a fost înființat la 31 mai 1859 la Iași sub comanda căpitanului inginer Panait Donici în baza raportului Consiliului de Miniștri nr. 1962. După mai bine de un an, în luna septembrie 1860, același comandant va înființa în Muntenia, la București al doilea batalion de geniu cu organizare identică ca cel de la Iași.

Câțiva ani mai târziu, mai exact la 25 februarie 1866, prin Decretul nr. 259 al Locotenenței Domnești a Principatelor Unite Române a luat ființă în București, prima companie de pontonieri, marcând astfel începutul procesului de constituire a unei noi specialități în cadrul acestei arme, specialitate care a asigurat trecerea în

condiții optime a trupei și a tehnicii din dotare peste cursurile de apă.

Un batalion de geniu din acea perioadă era organizat cu patru companii de lucrători, o companie ateliere și o subunitate de magazii. Dar să vedem cine a fost ofițerul care a inaugurat și înființat arma geniu și primele unități de acest tip.

Panait Donici s-a născut în anul 1825 în județul Neamț într-o familie de țărani, moștenitori de suprafețe agricole ce proveneau de la împrăștierea străbunilor de către marele voievod Ștefan cel Mare, în

Maiorul inginer Panait Donici anul 1490. La vârsta de 11 -12 ani printr-un complex de împrejurări va urma școala primară în comuna Giurgeni, iar apoi cursurile la Colegiul Național și Școala Mihăileană din Iași. Fiind un harnic și isteț, cu un mare potențial intelectual, Panait Donici a fost trimis "spre a câștiga mai înalte învățături" la Paris, unde și-a continuat studiile la Școala de Poduri și Șosele de pe lângă Politehnica din capitala Franței.

Întors în țară în anul 1851 ca inginer și diplomat al prestigioasei instituții de învățământ franceze, tânărul inginer Panait

Donici participă la procesul de reconstrucție și modernizare a serviciilor publice unde se face remarcat datorită calităților și priceperii sale profesionale. În urma actului istoric de la 24 ianuarie 1859 inginerul Panait Donici preia conducerea Ministerului Lucrărilor Publice. Fiind un specialist recunoscut în domeniul șoselelor și al podurilor rutiere, propune noului domnitor și guvernului o soluție ingenioasă pentru rezolvarea problemelor de resurse financiare, materiale și umane prin crearea celor două unități de geniu, cu lucrători permanenți, organizați militarmente, care pot întreține drumurile publice existente și pot construi altele noi pentru rețele noi moderne între Muntenia și Moldova.

Dat fiind cele menționate domnitorul Alexandru Ioan Cuza îl avansează în grad, devine căpitan inginer, iar anul următor 1860 maior. Deși în vara anului 1865 renunțase la viața publică (inclusiv la cea militară), acceptă în perioada 13.11. 1867 - 15.11.1868, în timpul domniei lui Carol I și la insistențele acestuia, revine la conducerea Ministerului Agriculturii, Comerțului și Lucrărilor Publice unde se implică cu pricepere în dezvoltarea căilor ferate (construcția liniei ferate București-Giurgiu și la proiectul de construcție a Gării de Nord), totodată a organizat și a început lucrările topogeodezice pentru harta României.

După anul 1869 inginerul Panait Donici renunță la orice funcție publică și se retrage definitiv la moșia sa din satul Giurgeni-Vadul Ursului, ocupându-se îndeaproape de administrare terenurilor agricole proprii. S-a stins din viață la vârsta de 80 de ani în ziua de 13 iulie 1905, fiind înmormântat în cimitirul din localitatea natală Giurgeni-Vadul Ursului situat la 10 km de orașul Roman.

La funeraliile sale în timp ce garda de onoare și compania de gornști ai Regimentului 2 Geniu din Focșani îi acordau ultimul onor, festivitatea a fost întreruptă de șoapta unui oficial din Arma Geniu - "Nu fiți triști! A murit artistul, dar a rămas opera sa!"

Procesul de organizare și modernizare a armatei Principatelor Unite Române odată început continuă.

Tânăra armată va primi botezul focului în războiul de independență ruso-româno-turc din 1877-1878, dar mai ales în timpul celor două războaie balcanice și a primului război mondial. Dat fiind cele prezentate și arma geniu ca parte integrantă a armatei române va trece prin procese de modernizare și transformare, ajungând în perioada interbelică să includă noi specialități ce vor deveni arme de sine stătătoare după anul 1950 cum au fost: Transmisiunile, Topogeodezia, Căile Ferate, Chimia, Construcții Cazarmare ș. a.

În cei 166 de ani de existență, arma Geniu a fost este și va fi o armă complexă cu cele mai multe specialități în cadrul ei (14 specialități).

Toate armele din compunerea unităților și marilor unități militare ale Armatei Române au subunități sau unități din această armă, care ajută și asigură în permanență buna desfășurare a acțiunilor de luptă a acestor eşaloane militare. Dar să revenim la subiect și să prezentăm în scurte schițe biografice eroii uitați din această armă în timpul celui de-al doilea război mondial, anii 1941, 1942, 1944.

Victima atestatului de la Odessa

Generalul de brigadă, post- mortem,
GRIGORE BĂDULESCU

Ofițerul s-a născut la 29 august 1893, la Mihăileni, Nu județul Dorohoi. A urmat Școala Militară de Artilerie și Geniu, Școala Specială de Geniu, Cursul de informații pentru gradul de maior. A avut următoarele grade militare succesive: sublocotenent în 1914, locotenent în 1916, căpitan în 1917, maior în 1926, locotenent colonel în 1932, colonel în 1940 și general de brigadă, post-mortem în 1941. De asemenea următoarele funcții îndeplinite: comandant al genului la corpul 6 Armată în 1937- 1939; comandant al Regimentului 6 Pionieri din Alba Iulia în 1939-22.06.1941; comandant al transmisiunilor la Armata a 3-a în perioada 22.06-04.10.1941; comandant al genului la Comandamentul Militar Odessa în perioada 04.10-23.10.1941.

A participat ca ofițer la următoarele campanii militare:

- în Bulgaria la al doilea război balcanic acționând cu un pluton de elevi, în cadrul Batalionului 4 Pionieri;
- la Războiul de Reîntregire, în perioada 1916- 1918;
- ca ofițer în Batalionul 1 Pionieri în perioada 1918-1919 și ca ofițer în Ministerul de Război, Inspectoratul Geniului.

Începând cu 22 iunie 1941, a fost mobilizat la armata de operații. A căzut la datorie în 23 octombrie 1941, la Odessa, ulterior fiind avansat la gradul de general de brigadă, post-mortem.

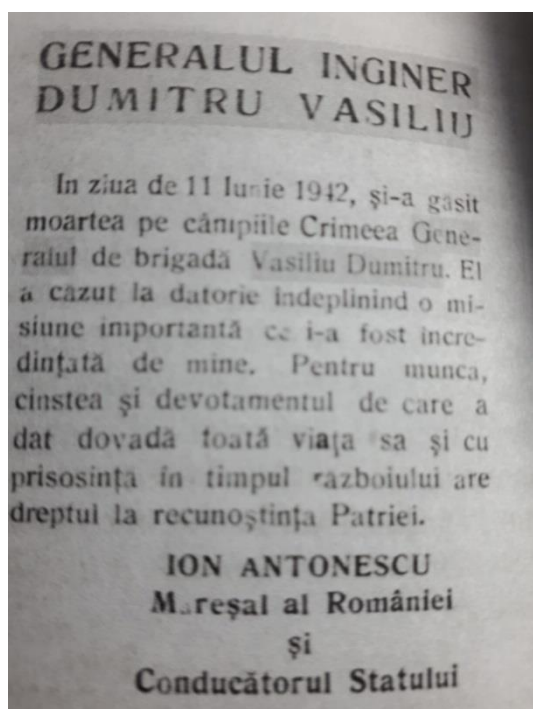
Generalul de brigadă inginer Dumitru Vasiliu - luceafărul armei geniului.

Generalul s-a născut la 24 iulie 1891, în comuna Burdujani, plasa Siret, județul Botoșani. A urmat Școala pregătitoare de ofițeri de artilerie și geniu, Școala de aplicații artilerie și geniu fiind șef de promoție, apoi Școala de Comandament de pe lângă Marele Stat Major.

După finalizarea acestor studii a urmat cursurile Școlii de geniu de la Versailles și a Școlii Superioare de Război. Deasemenea a urmat cursurile Școlii Politehnice din

București obținând diploma de inginer în construcții. Ca ofițer în viața militară a avut următoarele grade și funcții:

- sublocotenent în 1912, locotenent în 1915, căpitan în 1917, maior în 1922, locotenent colonel în 1930, colonel în 1936, general de brigadă în octombrie 1941. A fost la

Regimentul 2 Căi Ferate în perioada 1936-1937, Director de fortificații în Ministerul de Război în perioada 1937-1940, apoi Șef Serviciu Capturi-Recuperări în timpul celui de-al doilea război mondial din 22 iunie 1941 până la decesul survenit în luna iunie 1942. Ca ofițer a luat parte la Războiul de Reîntregirea, fiind unul dintre puținii supraviețuitori ai catastrofei feroviare de la Ciurea.

Ca ofițer director cu executarea lucrărilor de fortificații a realizat în foarte bune condiții toate lucrările permanente de pe frontiera de vest și nord-vest a României.

În cel de al doilea război mondial ca șef al Serviciului de Capturi-Recuperări și-a adus un aport deosebit la demontarea și recuperarea aparaturii de precizie și valoare importantă științifică montate în cadrul Liniei fortificate "Stalin" de pe frontul Nistrului.

Referitor la această activitate Ministrul de Război generalul Pantazi a făcut o deosebită apreciere a acestui ofițer "Strângerea, organizarea și transportul capturilor de războiu constituie un titlu de glorie, pentru care merită recunoștința armatei!"

Pe 11 iunie 1942, în urma prăbușirii avionului în care se afla în zona Krîmski Poluostrov, din raionul Melitopol, a fost grav rănit, iar în drum spre spital a decedat trupul sau fiind transportat la București unde a fost înmormântat în cimitirul Bellu în 15 iunie același an.

Pentru recunoașterea meritelor activității depuse ca ofițer al armatei române, la propunerea mareșalului Antonescu a fost decorat post-mortem cu Ordinul "Steaua României" în grad de mare ofițer cu spade și panglică de "Virtute Militară".

Generalul de brigadă, post-mortem, s-a născut la data de 12 august 1893, la Galați, fiind al patrulea copil al familiei Georgescu, tatăl său era funcționar în portul Galați. Tânăr fiind a urmat cursurile Școlii Militare de Artilerie, Geniu și Marină în perioada 1913-1915.

Ca ofițer a deținut următoarele grade și funcții de-a lungul întregii activități profesionale. Plutonier în 1914, sublocotenent în 1916, locotenent în 1918, maior în 1930, locotenent colonel în 1936, colonel în 1941, general de brigadă "post-mortem" în 1945.

Funcții de conducere militare: comandant de pluton la Batalionul 1 Pionieri din Brăila în perioada 1915-1916; comandant de companie poduri fluvii în perioada 1920-1923; comandant companie poduri râuri în perioada 1923-1930 la Regimentul de pontonieri din Brăila; șef serviciu tehnic la Regimentul 1 Căi Ferate în perioada 1930-1936; ajutor comandant la Regimentul 3 Pionieri din Galați în perioada 1936-1941; ofițer în Statul Major al Armatei în perioada 1941-1943.

Este disponibilizat, concentrat și încadrat ca delegat pentru Inspectoratul de drumuri București în perioada 1943-1944. Pe parcursul întregii cariere militare colonelul Victor Georgescu a fost apreciat la superlativ, atât de subordonați, cât și de superiori. A participat la războiul de reîntregire fiind luat prizonier împreună cu o parte din militarii din plutonului său și

închiși în lagărul Soprounejek din Ungaria, de unde a fost eliberat în primăvara anului 1918.

După 23 august 1944, după numeroase intervenții la conducerea armatei române, pentru a fi "încadrat imediat în rândul trupelor operative", astfel că în a doua jumătate a lunii decembrie a fost repartizat la Corpul 4 Armată, pe funcția de comandant al genului.

În perioada 15 ianuarie și prima jumătate a lunii martie 1945, colonelul Victor Georgescu contribuie din plin la reușita acțiunilor ofensive ale Corpului 4 Armată, fiind citat prin ordin de zi și decorat cu Ordinul "Coroana României" clasa a III-a în grad de comandor cu spade și panglică de "Virtute Militară".

În ziua de 25 martie 1945, în timp ce dirija de pe plaja de la Breznica acțiunile de sprijinire a forțelor Diviziei 3 Munte în capul de pod la forțarea râului Hron este rănit la brațul drept, dar refuză evacuarea într-un spital de campanie, coordonând neîntrerupt acțiunile de sprijinire a trupelor române dincolo de acest râu. La 28 martie 1945, la reluarea forțării Hronului, colonelul Victor Georgescu a fost lovit de un obuz care i-au sfârtecat piciorul drep.

Fiind o rană foarte gravă ofițerul, a fost evacuat cu avionul spre țară, însă nu a suportat această călătorie și a fost intrenat într-un spital de campanie.

După săptămâni de chinuri suportând mai multe intervenții chirurgicale în ziua de 15 aprilie colonelul Victor Georgescu a încetat din viață. A fost înmormântat în Cimitirul Eroilor Români din Mișkocl. După terminarea războiului foștii subordonați, comandantul Corpului 4 Armată și un grup de cadre militare din acest comandament, au ridicat o cruce de marmură albă în amintirea fostului camarad înmormântat în acest cimitir.

EPILOG

Personal consider că este bine să îi pomenesc aici pe alți doi ofițeri, foști

Generalul maior Ștefănescu Cristache în anul 1970, când încă era comandant al Liceului Militar din Câmpulung Moldovenesc.

generali ai armatei române, ofițeri de geniu, participanți în campaniile din răsărit și apus din timpul celui de-al doilea război mondial, ambii fiind ofițeri pontonieri, care după terminarea războiului și-au adus contribuția la formare profesională și modernizarea tehnicii de trecere a trupelor și tehnicii peste cursurile de apă.

Primul este generalul maior CRISTACHE ȘTEFĂNESCU, ofițer ce aparține promoției 1941, al Școlii Militare de Ofițeri Geniu din București, cel de-al doilea aparține promoției 1942 al aceleiași instituții militare de învățământ, general de brigadă, în rezervă **CONTANTIN SAVU**.

Generalul Ștefănescu s-a născut la Pitești, la 15 septembrie 1919 într-o familie cu mai mulți copii. A urmat cursurile școlii primare și liceul în orașul natal. Se înscrie și urmează cursurile Școlii Militare de Ofițeri de Geniu din București, pe care o termină în 1941, când este avansat sublocotenent și este repartizat la Regimentul 6 Pontonieri. Participă cu Batalionul 2 Pontonieri râuri în

campania din est în două etape, fiind rănit la omoplatul drept în 9 iulie 1941 și decorat cu Ordinul "Coroana României" clasa a V-a, dar și cu numeroase ordine și medalii prin participarea la război după 23 august în campania din vest.

După terminarea războiului a îndeplinit diferite funcții în cadrul Regiunii a 3-a militare, inclusiv ca șef de secție aprovizionare și înzestrare la poligonul de studii, încercări și experimentări a tehnicii de geniu până în 1957.

Începând cu acest an 1957, acest ofițer a trecut la comanda unor instituții militare de învățământ respectiv:

- 1957- 1961 la comanda Școlii Militare de Ofițeri Geniu de la Râmnicu Vâlcea;
- 1961-1963 la comanda Școlii Militare de subofițeri din Sibiu;
- 1963-1970 va comanda liceul militar "Ștefan cel Mare", Câmpulung Moldovenesc;
- 1970-1975 a trecut la comanda liceului militar "Dimitrie Cantemir de la Breaza;
- 1975-1978 la Alba Iulia, unde a clădit la propriu și la figurat liceul militar "Mihai Viteazul".

Aici își va încheia cariera militară, în aceeași garnizoană în care și-a început-o, fiind trecut în rezervă și scos la pensie. Și-a dat obștescul sfârșit la Pitești în orașul nașterii și al copilăriei, într-o zi de februarie 1990, fără funerariile militare cuvenite unui ofițer cu gradul și funcțiile avute, în care a format promoții de ofițeri, de subofițeri și de viitori ofițeri prin seriile de absolvenți de liceu militar.

Generalul de brigadă (rez.) **Constantin Savu** s-a născut la data de 8 martie 1920 în satul Rădești, comuna Oprelu, județul Olt, într-o familie de țărani, oameni gospodari pentru care munca cinstită, obiceiurile străbune, și respectul față de oameni și muncă erau coordonatele fundamentale ale vieții, ceea ce a transmis și copiilor. După absolvirea școlii primare și liceului, a urmat cursurile Școlii Militare de Ofițeri de Geniu din București, promoția 10

mai 1942, fiind repartizat ca sublocotenent în funcția de comandant de pluton la Batalionul 2 Poduri Râuri din Alba Iulia. La scurt timp avea să plece pe front și să participe peste 390 de zile la ambele campanii ale celui de-al doilea război mondial, atât cu unitatea de la Alba Iulia cât și cu o unitate de pontonieri de la Bacău.

După încheierea războiului pentru perioade relativ scurte a îndeplinit diferite funcții în statul major al Batalionului 6 Lucru, al Batalionului 6 Administrație și la Cercul Militar Teritorial Cluj, iar în anul 1952 își va continua activitatea în structurile studii, cercetare și experimentare din Comandamentul Trupelor de Geniu, având ca preocupare perfecționarea mijloacelor de treceri peste cursurile de apă.

La absolvirea studiilor de la Academia Militară Tehnică și încadrarea ca ofițer inginer, va continua cu împătımire și ardoare să studieze, proiecteze și să realizeze parcuri de pontoane, pe care a reușit să le omologheze cu bine, intrând treptat în fabricație și în dotarea armei geniu și a armatei române.

Ofițerul inginer este cel care a conceput și realizat parcurile de poduri plutitoare, de tip modular - "binecunoscutele parcuri de pod de pontoane tip: P.R.-57; P.R.-60; P.R.-71 și P.R.-71M".

Dotarea eșalonată a trupelor cu noile tipuri de pod de pontoane, a revoluționat realmente problematica trecerilor peste cursurile de apă, inclusiv a celui fluvial și a ușurat semnificativ munca istovitoare a echipajelor și subunităților de pontonieri. Totodată noua dotare a permis scoaterea din dotare și casarea parcurilor de pontoane tip sovietic (rusesc), inclusiv a parcului greu de pontoane tip T.M.P. de aceeași proveniență.

În anul 1974, colonelul inginer Savu solicită trecerea în rezervă și ieșirea la pensie cu regretul că nu i-au fost recunoscute corect meritele contribuției profesionale în cei peste 20 de ani de activitate, dar și cu părerea de rău că nu a finalizat proiectele aflate în lucru și anume:

- podul de trecere submersibil;
- pontonul pliabil de înălțime mică;
- pontonul ambarcader-debarcader rabatabil;
- pontonul ambarcader-debarcader cu rampe mobile.

La douăzeci și doi de ani de la pensionare, respectiv în anul 1996, la intervenția și a demersurilor Asociației ofițerilor în rezervă și în retragere din arma geniu colonelului Constantin Savu i s-a acordat gradul de general de brigadă. În luna februarie 2014 la apelul solemn al batalionului de geniu din București, la numele "Constantin Savu" s-a răspuns cu sfială: "absent pentru totdeauna", renumitul pontonier decedase la sfârșitul anului care abia se încheiase.

Acestea au fost poveștile de viață a unor ofițeri din arma geniu, uitați undeva în arhivele militare. CINSTE LOR ȘI VEȘNICA LOR POMENIRE!

Col. ing, rtr. Ștefan Negru,

București

DOCUMENTE

INSCRIPTIE LA O FOTOGRAFIE

„Fie-le tărâna usoară ca fumul!...”

Căzut eroic în luptele din toamna anului 1944, Ion Cernea din Sălcișoara, din județul Buzău de astăzi, a rămas să se odihnească pe țarina fraților ardeleni, în Valea Cireșilor. În urma lui, soția, Anica, și fiul, Nicu I. Cernea, au frământat toată viața pământul uscat de pe hotarul satului Sălcișoara. Destinul lor este destinul întregii generații asupra căreia s-au abătut ororile celui de-al Doilea Război Mondial, seceta din 1946, precum și deșărădăcinarea din anii care au urmat. În acele vremuri grele, un patriot-director de școală primară din Bihor trimitea o scrisoare elogiind eroismul „fraților noștri din vechiul regat”.

În februarie 1947, prof. Mocanu, cel care a reprezentat pentru mult timp „Direcțiunea Școlii primare de stat Sălcișoara - jud. R. Sărat”, primea scrisoarea din partea omologului său din comuna Haieș, jud. Bihor (în facsimil). Războiul trăsese brazde adânci în viața familiilor și comunităților de țărani de pe ambele versante ale Carpaților.

Domnule Director,

În toamna anului 1944, pe timpul luptelor grele, purtate de Unitățile Armatei noastre pentru eliberarea ținuturilor românești ale Bihorului și Ardealului de Nord și pentru alungarea bandelor maghiare dincolo de vechea noastră frontieră, a

căzut luptând eroic pe hotarul comunei Haieș, jud. Bihor - în imediata apropiere a Băilor-Felix, ostașul Ion Cernea din comuna D-Voastră: Sălcișoara-R. Sărat.

Locuitoarea Drugaș Carolina, care i-a făcut și înmormântarea în locul numit „Valea Cireșilor” a păstrat fotografia alăturată găsită în buzunarul hainei viteazului erou, iar noi, văzând-o la dânsa o transmitem odată cu această scrisoare, familiei sale îndoliate, reprezentând pe fiul său drag Nicu I. Cernea și pe fratele eroului.

Vă rugăm să fiți binevoitor, Domnule Director, a transmite alăturata fotografie - spre amintire veșnică familiei celui erou, și totodată Vă mai rugăm următoarele:

Spuneți, Domnule Director fraților noștri din vechiul regat și tuturor acelor părinți cari și-au trimis pe fiii lor dragi să lupte și să moară eroic pentru eliberarea noastră și întregirea hotarelor, că românii din părțile Bihorului le păstrează veșnică recunoștință!

Numele ostașilor bravi cari au căzut pe aceste meleaguri va fi pomenit cu venerațiune în veci de toți fiii Românilor.

Pe aici au fost lupte groasnice - timp de 3 săptămâni - au căzut mulți frați de ai noștri, încât la tot pasul ies oase albe în urma plugului - oasele sfinte ale celor ce au luptat.

De ziua „Eroilor” în fiecare an facem serbare cu paradă iar școlarii împodobesc mormintele

Lupta pentru Drapel la Grivița – *Familia* Nr. 45/1878, p. 584

Ranitii români.

Oradea-mare 15 oct. Onorabile domnule redactoru! Ve rog să aveți bunătate a publică aceste ofrande în fîi'a dvăstre. Cu tîta stim'a

Veturia Romanu.

Ofrande pentru soldatii români raniti în res-boiulu russo-româno-turcescu din anulu 1877:

Veturia Romanu 50 fl. Nicolau Vulcanu 5 fl. I. Vulcanu 1 fl. Teodoru Filipu 1 fl. Iuliu Papfalvai 1 fl. Vasilie Catoca 1 fl. V. Potcasu 1 fl. Georg Juhász 1 fl. Gavril Popdanu 1 fl. Nicol. Pallade 5 fl. Teod. Rossu 2 fl. Pap 1 fl. Georgiu Marchisiu 1 fl. Paulu Pop 1 fl. Gavril Lungu 1 fl. P. M. 1 fl. Unu crescinu 1 fl. Cineva 1 fl. Cornel Diaconovici 2 fl. Ios. Bozinteanu 1 fl. Ioanu Selagianu 40 cr. Simeonu Deseanu 5 fl. Cineva 1 fl. Georg Farcasiu 5 fl. Cineva 1 fl. N. N. 40 cr. Cineva 1 fl. G. Orosu 1 fl. N. N. 1 fl. Cineva 1 fl. Cineva 1 fl. N. N. si N. N. 40 cr. Cineva 1 fl. Margineanu 50 cr. N. N. 40 cr. N. N. 1 fl. Cineva 1 fl. Cineva 1 fl. Cineva 1 fl. N. 50 cr. Elena Horsia 5 fl. Anna Horsia 1 fl. Pocelu 2 fl. P. V. 2 fl. N. N. 20 fl. Unu preotu 2 fl. Unu românu 5 fl. Veduv'a Ecaterina Rezeiu 5 fl. Iosifu Romanu doi galbeni. Sum'a 150 fl. 60 cr. adeca : una suta cinci-dieci flor. si 60 cr. valuta austriaca, si doi galbeni în natura.

Din suma 150 fl. 60 cr. încursa în note a Bancei austriace s'a cumperatu 26 galbeni, de la Iosifu Romanu 2. Sum'a 28 fl. adeca două-dieci si optu galbeni austriaci. Colectanta : Veturia Romanu în Oradea-mare.

Contribuiri pentru ranitii români se facu în tîta Romanî'a necontentitu, dar si din cîce de Carpati inca se continua cu multu zelu adunarea ofertelor. Spaciulu înse ne lipsesce, spre cea mai mare parere de reu a noastră, a le puté înregistrá. Treceму dara a notá, macaru si pe scurtu, alte împartesiri.

General Edgar Rădulescu (1890-1977)

În perioada 12 aprilie 1943 - 11 ianuarie 1945 a comandat Divizia 11 Infanterie a Armatei Române. A participat la Bătălia din împrejurimile Stalingradului. Prin Decretul Regal nr. 2505/13 septembrie 1943, Edgar Rădulescu a fost decorat cu Ordinul *Mihai Viteazul* clasa a III-a. Motivarea din IDR nr. 2505/13.09. 1943 prin care i s-a acordat Ordinul Mihai Viteazul cls III-a: „... pentru devotamentul si priceperea deosebita de care a dat dovada pe campul de luptă, stavilind cu divizia sa inaintarea inamicului la Tschir. Deși comanda o divizie improvizată din oameni de la trenurile de luptă și trenurile regimentare, deși atacat zi și noapte de un inamic superior și pe un frig excesiv, grație spiritului sau de sacrificiu și exemplului personal, Divizia a rezistat eroic tuturor atacurilor din 19 Noiembrie până la 24 Decembrie 1942 când primește ordin de retragere”. (*Cronică de marș*, p.123)

După refacere, în 1944 divizia comandată de el a rezistat în Operația Sonia, din capul de Pod Iași. La 3 iulie 1944 a fost făcut Cavaler al *Crucii de Fier* germane, ca o recunoaștere a contraatacului local declanșat în iunie 1944 de către Divizia 11 Infanterie în orașul Târgu Frumos, împotriva Armatei Roșii.

După întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste, generalul Edgar Rădulescu a luptat pe frontul de vest pentru dezrobirea Ardealului de la Oarba de Mureș la Carei, pe direcția loviturii principale a Armatei a 4-a. A condus divizia în ofensivă pe teritoriul Ungariei (luptele de la Tiszalok) și Cehoslovaciei (Ulmanka), comandând în ianuarie-februarie și martie-aprilie 1945 și Corpul 2 Armată Român.

În mai 1945 a fost inclus de către generalul Nicolae Dăscălescu în statul major al Armatei a 4-a. În același an a fost trecut în rezervă. În august 1969, cu ocazia aniversării a 25 de ani de la Lovitura de stat din 23 august 1944, generalul-maior (noua denumire a gradului de general de brigadă) în retragere Edgar Rădulescu a fost înaintat la gradul de general-locotenent (noua denumire a gradului de general de divizie).

Colonelul Gheorghe Magherescu amintește, în memoriile sale, de pildă, că generalul Edgar Rădulescu, întrerupt în timp ce discuta cu un alt general român de un locotenent sovietic, atașat Diviziei 8 Cavalerie, și aflat în dezacord cu misiunea încredințată de comandantul român acestei mari unități, ar fi exclamat: „Cum? Un locotenent îndrăznește să se amestece în discuția a doi comandanți de mari unități fără a fi întrebat și are tupeul să-și dea și părerea, dezaprobându-mă pe mine? Aceasta este cea mai mare necuviință și indisciplină”. „Invitat să părăsească imediat biroul și să aștepte dispozițiuni”, scrie

Elevi din Gura-Honț la Monumentullui Ion Buteanu

Magherescu, locotenentul s-a conformat, spre surprinderea generală.

Mai mult, generalul Edgar Rădulescu a cerut comandamentului sovietic ca obraznicul locotenent să fie mutat la trupă, întrucât nu corespunde sarcinii sale de ofițer de legătură pe lângă un comandament român. Solicitarea i-a fost imediat satisfăcută.

Vezi **Constantin Moșincat**,
Cronică de marș, Ed. Cogito, Oradea, 1996, p.87

CEVA NOU DESPRE AVRAM IANCU

Avram Iancu și Ioan Dragoș sau Politica românească și politica ungurească în anii 1848- 1849 — Fragment din «Raportul lui Avram Iancu, prefect al unei legiuni românești, despre faptele oastei poporane, care a stat sub comanda lui pe timpul războiului civil din Transilvania în anii 1848/9». Editura redacțiunii „Observatorului”, Sibiu 1884.

Pe când eu și camarazii mei luptam în strâmtorile munților cu vrășmașul armat, iară înlăuntrul lor cu calamitățile mai sus arătate, veni în comitatul Zarand Ioan Dragoș, deputat la dieta ungurească din Ungaria. Căci atunci după ce guvernul unguresc s-a convins că trupele sale nu pot să spargă cordonul tras de români împrejurul munților au decis, ca să ajungă la scop pe calea negociațiunilor. Guvernul proiectase, după cum s-a adevărit mai târziu, planul de a ocupa în centrul munților vre-un punct acomodat și prin aceea să tragă pe luptători de la strâmtorile cele mai din afară în lăuntrul munților, să se slăbească liniile cordonului și așa să deschidă în toate părțile calea în munți. Negociațiunile aveau de scop numai a mască executarea acestui plan. Guvernul a ales spre acest scop pe deputatul Dragoș, un român cu sentimente maghiare.

Prefectul Buteanu primi în 23 Aprilie o scrisoare de la Dragoș din Brad, cu data 19 a lunii, adresată totodată și mie, în care eram invitați la o conferință spre scopul unei învoeli salutare. Eu venii la Abrud chiar în aceeași noapte, după ce am cetit scrisoarea o am comunicat și prefectului Axente Sever, care tocmai pe atunci se află în Abrud. Acesta declară îndată că din toată acea conferință nu se va alege nimic, din cauză că principiile maghiarismului Kossuthian sunt cunoscute; apoi Românii au avut ocaziune de a se convinge despre credința ungurească, și în dosul acestei conferențe poate fi că este ascuns altceva; de aceea el este de părere că invitarea să nu fie primită. El încheie cu cuvintele: «Timeo Danaos et dona ferentes!» (n.n.- Mi-e frică de danaeni și de cei care

poartă daruri). Din contră cei mai mulți au fost de opinie, că o convorbire cu Dragoș dacă n-ar folosi, desigur că nici n-ar strică.

În 25 Aprilie plecarăm la Mihaileni anume cu prefectii Buteanu și Dobra, fostul prefect din Câmpie, preotul Vlăduțiu, vice-prefectul meu Boieriu și încă alți câțiva. Acolo convenirăm cu Dragoș. Scopul meu adică a fost ca să aflu câteceva despre starea lucrurilor din afară de munți; pe lângă aceasta eu eram de părere, că în considerațiunea stării noastre descrise mai sus în care ne aflam în munți, un armistițiu ne-ar fi folositor în multe privințe. La posibilitatea împăcării cu maghiarii eu unul nici pe departe nu am cugetat.

Deputatul Dragoș luă cuvântul și într-o cuvântare măiastră zugrăvi situațiunea lumii în colori maghiare. El zise: „Capitala Ungariei este recucerită, Ungaria întreagă este curățită de soldați nemți, armatele maghiare sunt peste tot victorioase, Feldmarschalul Windischgrätz revocat și exilat, camarila umilită; în Viena fierbere mare, Galiția întreagă în arme și peste puțin se va ținea un congres european de la care Kossuth așteaptă renașterea Ungariei, cu atât mai vârtos că Austria are să fie desființată, iară de rege al Ungariei este designat ducele de Leuchtenberg, ginerele împăratului Rusiei”.

De la considerațiunile acestea Dragoș trecu la starea națiunei române și observă între altele că: „Cabinetul de la Viena, îndată de la începutul războiului civil, în urmarea intrigelor săsești, totdeauna au socotit pe Români mai înapoi, că pe când el dădea Sașilor arme, Românii erau lăsați în adins fără arme, au fost dați victimă furiei Maghiarilor, că Rușii au fost chemați în țară numai ca să apere pe Sași, că în constituțiunea din 4 Martie (1848) nici cu o silabă nu este vorbă de națiunea românească, deși devotamentul ei a fost fără exemplu, când din contră pentru Sași, care nici mai înainte n-au făcut nimic, iară acum au depus armele și au recunoscut pe guvernul maghiar, li s-au făcut o țară săsească, de

unde este învederat că au de scop, ca în Transilvania să ridice elementul german succesiv pe mormântul celorlalte” și așa mai departe. Așadară este necesitatea supremă de a insuflă spiritelor iubire de pace, căci Românii ar trebui să priceapă, că ei sunt înșelați și că în fine dâșii tot vor trebui să cadă. Aceasta a fost aproximativ cuprinsul cuvântării sale.

Buteanu, care precum s-a observat și mai sus, desperase cu totul de reușita cauzei noastre și Dobra, un avocat erudit, care și el nu era mai bine dispus, purtau numai singuri conversațiunea cu deputatul, iar acesta spre a ajunge la o învoială definitivă a pus de întâie și categorică condițiune depunerea armelor și extrădarea lor, iară acesta se explică așa, că garda națională să fie dezarmată din ambele părți și războiul să fie purtat numai cu trupe regulate. Eu îi făcui observarea că acest popor înșelat, foarte de multe ori de cătră maghiari, nici armele nu le va da din mână, nici nu va suferii vreodată ca orașele și satele muntene să fie ocupate de soldați maghiari, și am mai adaos, că aci poate fi vorba cel mult numai de un armistițiu. Deputatul răspunse că el pentru așa ceva nu este autorizat, între aceea dânsul va face raport la comandantul din comitatul Zarand și chiar la Kossuth, apoi va și pleca îndată la Debrețin, pentru ca să audă părerile lui Kossuth și să aducă în scris concesionile care pe Români să-i poată îndestulă.

După această convorbire deputatul a și plecat, a promis însă că se întoarce în câteva zile. Din această convorbire aflai eu că maghiarii din Abrud, deși ei au fost apărați de cătră Români, tratați amiabil și cu multă cruțare din Octomvrie 1848 până la venirea lui Hatvany, adecă mai mult de 6 luni, totuși ei în tot timpul acela au ținut corespondențe secrete cu frații lor din Ungaria și mai vârtos cu comandanții - care operau în vecinătate anume și cu maiorul Csutak, comandantul de la Brad - pe aceștia dâșii îi informau cu toată diligența despre starea noastră și insistau neîncetat că după atâta așteptare trupele maghiare să intre în munți. Mai

departe eu m-am convins că și o parte a poporului din comunele învecinate era intrigat de maghiari și gata de a depune armele. Ceeace mi se părea însă mai periculos era că și vre-o doi intelectuali care până acuma luptaseră cu noi în contra rebelilor și care aveau oareșicare influență erau aplicați la o învoire definitivă, nu din alte cauze, ci numai pentru că ei disperaseră cu totul de rezultatul final al încordărilor noastre, iară acuma se părea că și partea a doua a cuvântării lui Dragoș era de natură ca să le deschidă ochii asupra multor lucruri.

Mai încolo eu aflai, îndată după acea convorbire, că dintr-o dată cu venirea deputatului trupele maghiare au fost înmulțite nu numai în comitatul Zarandului, ci și pretutindeni în direcțiunea celor mai importante strâmtori de munți, ceeace mă făcu să cuget la un plan al lor combinat, și asta le permitea ca să pătrundă în sus atinsul plan al politicilor maghiari. Acum eu cunoscui perfect situațiunea în care ne aflam noi și așa m-am decis ca să lucrăm cu mare circumspecțiune în contra intrigilor vrășmașului și să nimicesc planul lor. Într-aceea eu mă convinsesem mai dinnainte că averea erarială în Abrud nu mai este în siguranță. Mai târziu îmi trase luarea aminte vice-tribunul meu Ioan Corcheșiu asupra aceluiasi obiect. Așa eu trimisei pe numitul vice-tribun însoțit de câțiva călăreți la unul Francisc Frendel, schimbător substituit de aur, cu provocare în scris, ca să transpună acelui aurul și cassele erariale spre a le duce în siguranță la Câmpeni. Dl Frendel dete aurul dar mai mult nimic. Mai târziu după intrarea lui Hatvany în Abrud d-na Frendel numără aceluiasi 12,000 fl. m. c. din cassa bisetală, după ce mai întâi au depus jurământ în biserica sociniatină pe constituțiunea maghiară. Spre ceruri fruntea de furtuni brăzdată, Când oare vom putea' și noi 'odată, Pelagib, să ți înălțăm statuie? Dar nu; icoana-ți nu-l cuvânt s'o spuie. Cât de adânc în inimi e săpată, Mai trainică nu-i cea din hronz turnată, Nici cea din marmura cioplită nu e. Noi te vedem și astăzi priveghind, Cu tulnicul la gură, ca atunci,

Călare, — o străveche Amazoană... Ah, cum resună! Iată-i ropotind Voinicii Moți prin codri și prin lunci, (1848). Pe cel mai falnic munte care-și suie. Să-și ia călăii îngroziți la goană/ Borgia pentru drepturile poporului său.

Ceva nou despre Avram Iancu

Atunci, când se vor face răbdătoare studii de arhive în locul frazelor de circumstanță, când se va răsfoi, de pildă, corespondența din 1848, abia atinsă pe dinafară de ai noștri, care se păstrează în biblioteca Museului Cultural din Arad, se vor avea solide pagini de istorie despre dânsul. Pentru acea vreme culeg dintr-o carte franceză care a avut trei ediții (a treia, aceia pe care o întrebuițăm), la Paris, Ceva nou despre Avram Iancu. Cea dintâiu datorie a noastră față de figura eroică și tragică a lui Avram Iancu e să-l scoatem din negurile unei legende neclare și naive pentru a fixa istoric ce a fost el în adevăr, care au fost intențiile și acțiunile sale, ce legături și-a creat el în timpul când — cărturarii făcând obișnuita diplomatie prin orașe — el singur era, cu prețul vieții sale, reprezentantul luptător cu armele, deși pregătirea lui era aceea a unui avocat. În 1867, Chretlens et Turcs a lui Poujade, aceste declarații ale generalului rus Lüders care a mers în Ardeal și Ungaria să suprima revoluția ungurească spunea: „Aceștia (Români) mai ales sunt în stare de pariași și formează în Transilvania populația cea mai nenorocită.. Ei sunt aceia cari, încă de la începutul insurecțiunii, au sprijinit armata austriacă, și Rușii au avut să se laude mult de concursul lor pentru aprovizionări. Unirea lor cu ungurii de la început ar fi dat altă întorsătură insurecției. Fără proviziile pe care le-am găsit în Principate și fără Iancu, căpetenia Românilor din Ardeal, n'aș fi putut reuși. De aceia printre corespondențele pe care le-am prins, am găsit scrisori ale lui Kossuth către Iancu, în care spunea că Ungurii se călău că n'au ținut în seamă drepturile fraților lor români și că, în caz de succes aceștia ar putea să aștepte toate concesiile pe care le cereau. Românii sunt foarte vrednici de interes, și am adresat în

favoarea lor un memoriu împăratului (Nicolae), care mi-a răspuns că nu putea să intervieu în acest domeniu, dar că transmisese memoriul

Armele lancelui.

Jele-i, Doamne, cui și cui,

Jele-i, Doamne, muntelui,

De armele lancelui,

Că le plouă și le ninge

Și n'are cine le 'ncinge,

Că cine mi le a avut

Mi-a pus fața la pământ

Dar n'a pus-o să 'nflască

Ci-a pus-o să putrezească /

Culeasă de Dr. Vaier Branisce din ziarului

«Patria» p. 89.

Până fu lancelui.

Până fu lancelui 'n domnie

Măneam pită ca 'n câmpie,

De când lancelui s'a lăsat

Iar mănăcăm mălaiu uscat

Lancelui cu fluier de vie

Ne scoase din iobăgie.

Lancelui cu fluier de soc

Umplu țara de noroc.

Mulțumesc secure, coasă,

Că-mi țineți sufletu'n oase.

Mulțumesc codrii și văi

Că scăpărați frații mei!

V. Sohodol în *Gazeta poporului* Nr. 11 p. 3

Curții din Viena.

Austria s'a îndatorit a da Românilor drepturi egale acelor ale celorlalte naționalități, dar ei sunt într-o înjosire desăvârșită. Mărturia e absolut formală. Generalul rus a avut în mână scrisorile, și cuvintele lui, transmise de un consul al Franței la București, căsătorit cu o femeie din familia Ghica, nu pot fi puse la îndoială. Va fi scris Kossuth mai târziu ce va fi vrut; în acel moment acestea erau sentimentele sale. Dealtfel scrisorile lui Bălcescu, din Amintirile de pribegie ale lui Ioan Ghica, despre negocierile cu ministrul Battyányi și legăturile cu aceiași revoluționari unguri ale lui Bolliac, când tipăria la Brașov «Expatriatul» întăresc existența acestui reviriment în politica dictatorului. El însuși

nu era Ungur de sânge; Kossuth nu înseamnă nimic în ungurește și s-a vorbit de originea lui slavă. Între țărani români am găsit de aceia care se cheamă Coșotă, cu sufixul, foarte obișnuit «otă». Statuia lui la Arad e învelită în pânze ocrotitoare, dar și tăinuitoare. Vădirea ei n'ar fi o primejdie - căci vai de Statul care s-ar teme de bronzurile mute! - dar pe pedestal s-ar putea scrie cuvintele lui Lüdgers despre căința lui și deplina recunoaștere către Avram Iancu a dreptului nostru întreg. N. Iorga.

Transilvania, an 53, nr.9/1922

ZIUA VETERANILOR DE RĂZBOI

Dumitru Damian

Prin Hotărârea de Guvern nr. 1.222 din 10 octombrie 2007 și Legea nr. 303 din 13 noiembrie 2007 s-a instituit Ziua Veteranilor de Război din România, sărbătorită la 29 aprilie în fiecare an. În Legea 303, la art. 5, se sublinia: „În semn de recunoaștere a meritelor veteranilor de război pe câmpurile de luptă pentru apărarea independenței, suveranității, integrității teritoriale și a intereselor României”. Acest act s-a împlinit la intervenția și în urma solicitărilor conducerii Asociației Naționale a Veteranilor de Război (ANVR) și a Ministerului Apărării Naționale (MAPN).

Tot mai multe instituții, categorii, profesii sociale, științifice, culturale, sportive aveau ziua lor în calendarul sărbătorilor naționale, numai veteranii de război nu. S-a avut în vedere această zi întrucât, în anul 1902, regele Carol I, prin înalt decret, a hotărât să acorde calitatea de veteran pentru toți supraviețuitorii care luptaseră în Războiul din 1877-1878 pentru cucerirea independenței de stat.

Respectând adevărul istoric, trebuie spus că recunoașterea unei asemenea calități nu a venit direct de la rege, nici de la alte instituții ale statului, ci ca urmare a demersurilor energice ale unor bărbați curajoși care, asemenea foștilor lor camarazi, își sacrificaseră sângele și viața pe

redutele de la Grivița, Plevna, Rahova, Vidin, Smârdan, care nu mai puteau îndura mizeria și sărăcia în care trăiau. Ei s-au adresat direct regelui, care i-a primit la palat, unde au expus toate greutățile cu care se confruntau și solicitările lor.

Suveranul nu s-a supărat la cererile veteranilor. A hotărât ca în decretul menționat mai sus să se statueze „ca fiecărui ostaș veteran să i se asigure liniștea și ocupațiunea pentru tot restul vieții, să i se pună la dispoziție cele necesare în acest scop, ca stimulent pentru generațiile viitoare”. Dar acest lucru nu s-a realizat întocmai, nici atunci, nici mai târziu. Abia peste șase ani, prin legea aprobată la 22 aprilie 1908, erau scutiți de unele prestații, taxe și impozite numai cei care au avut grade inferioare. După alt an, un ordin al Ministerului Învățământului scutea copiii veteranilor de toate taxele școlare. Curioasă dispoziție, având în vedere vârsta pe care o aveau în 1909, după 31 de ani de la terminarea Războiului de Independență, foștii luptători. Câți dintre ei mai erau părinții unor copii școlari? Uimiți și conducătorii asociațiilor de veterani de o asemenea prevedere, s-au adresat ministerului, respectiv Parlamentului.

Revăzând documentele vremii, constatăm cu stupeoare alte acțiuni, sfidătoare pur și simplu. După 25 de ani de la decretarea mobilizării pentru războiul balcanic și cea pentru participarea la Primul Război Mondial, s-au făcut, conform Convenției statelor europene din 1870, de la Geneva, demersuri pentru acordarea calității de veteran supraviețuitorilor acestor conflagrații. Din cauza unor tergiversări, dar și a izbucnirii celui de Al Doilea Război Mondial, proiectul de lege care era menit să le confere unele drepturi nu a fost adoptat. Abia la 4 iunie 1945 s-a semnat Decretul-Lege nr. 440, ce recunoștea meritele lor, precum și ale unor veterani din cea de a doua conflagrație mondială.

O situație specială s-a creat în privința lor, deși contribuția ce au avut-o, alături de cei

circa 800.000 de foști camarazi jertfiți pe fronturile de luptă la îndeplinirea misiunilor încredințate, a fost larg cunoscută. Aportul României, al bravei sale oștiri la scurtarea războiului cu șase luni, fiind pe deplin justificat, ca și locul patru considerat a-l fi avut alături de Puterile aliate în înfrângerea Germaniei fasciste, nu a contat prea mult în recunoștința ce o binemeritau. Dimpotrivă, o mare parte dintre supraviețuitorii cruntelor bătălii au fost năpăstuiți, suportând grele și nedrepte discriminări, trieri. Au fost drămuți și apreciați după criterii politice, după fronturile pe care au participat - Est sau Vest -, după categoria socială, apoi marginalizați și uitați.

Comandanți de mari unități tactice și operative, unii veterani ai Primului Război Mondial, decorați cu înalte ordine și medalii românești și străine, inclusiv cu cea mai mare distincție din toate timpurile, „Ordinul Mihai Viteazul”, au fost declarați criminali de război, judecați și condamnați la ani grei de închisoare, 52 de generali și mulți ofițeri au sfârșit în pușcării. Le-au fost confiscate bunurile și decorațiile, familiile, îndeosebi copiii lor, au îndurat privațiuni înjositoare.

A urmat înființarea, la 23 octombrie 1963, a Comitetului Național al Veteranilor din Războiul Antifascist, fără vreunele drepturi anume. În ianuarie 1980, i s-a alăturat abuziv și Comitetul Foștilor Luptători Antifasciști, organism cu rol decorativ, de fațadă.

La 27 decembrie 1989, un act revoluționar s-a înlăptuit și în viața veteranilor de război. Un grup de generali și ofițeri care au luptat pe ambele fronturi, de Est și Vest, și câțiva supraviețuitori ai Primului Război Mondial, au hotărât desființarea vechii structuri, devenită anacronică, și au înființat Asociația Națională a Veteranilor de Război, organizație independentă, neguvernamentală, nepatrimonială și complet apolitică, în care au fost cuprinși, pe bază de adeziune liberă, cetățenii români, fără deosebire de naționalitate, convingeri politice, religie, sex și vârstă, participanți la

Primul și Al Doilea Război Mondial. Au fost primite, de asemenea, văduvele de veterani de război. S-au creat filiale în toate județele și sectoarele municipiului București.

La 20 februarie 1990, ANVR a devenit persoană juridică, iar prin HG 458 din 1 aprilie 2004, e recunoscută de utilitate publică. De la început, asociația și-a asumat lupta pentru redarea demnității, onoarei și respectului cuvenit veteranilor, invalizilor și văduvelor de război sau văduvelor de veterani de război, precum și datoria morală de a contribui nemijlocit la cunoașterea și cultivarea tradițiilor glorioase ale națiunii și Armatei Române.

Până în anul 2013, asociația a fost afiliată la FMAC - Federația Mondială a Foștilor Combatanți, cu sediul la Paris, are bune legături cu organizațiile similare din SUA, Rusia, Anglia, Franța, Italia, Germania, Cehia, Slovacia, Ucraina, Polonia, China, Turcia și alte țări. Este în contact permanent și îi ajută pe veteranii de război din Republica Moldova. Avem o colaborare strânsă cu Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”, Asociația Națională a Cadrelor Militare în Rezervă și Retragere „Alexandru Ion Cuza”, cu alte asociații și fundații din cadrul MAPN, Consiliul Național al Persoanelor Vârstnice.

Un merit deosebit în reorganizarea ANVR l-a avut vrednicul de pomenire general în retragere Marin Badea Dragnea, ales, încă de la constituire, liderul organizației, pe care a condus-o, cu deplină dăruire și înaltă competență, timp de 30 de ani și căruia îi aducem un binemeritat omagiu.

Datorită solicitărilor și intervențiilor sale, a conducerii ANVR, la toate structurile din fruntea statului, au fost adoptate o serie de legi și acte normative care au conferit unele drepturi și facilități modeste față de propunerile făcute și în comparație cu drepturile acordate veteranilor de război din alte state, indemnizații de circa 15 ori mai mici decât ale altor categorii similare din țară și alte țări. Cu toate acestea, spre surprinderea și măhnirea foștilor combatanți,

parte din drepturi și facilități au fost diminuate, unele chiar anulate, iar altele nici nu au fost aplicate în unele zone. Este drept că, la propunerea conducerii ANVR, MAPN a hotărât ca toți veteranii de război cu gradul de soldat, caporal și sergent să fie trecuți în corpul subofițerilor.

În anul 1994, grație prevederilor Legii nr. 68 s-a instituit și acordat medalia „Crucea Comemorativă a celui de Al Doilea Război Mondial, 1941-1945”, veteranilor de război care nu au fost decorați cu ordine și medalii de război, astfel încât aceștia, majoritatea din mediul rural, au putut primi rente lunare.

De prevederile legii au beneficiat peste 300.000 de veterani de război, dintr-un număr de 900.000 de veterani de război la începutul înființării ANVR.

Acum mai trăiesc, cu aproximațiile impuse de grabnice treceri în viața de apoi, aproximativ 400 de veterani și invalizi de război, 110 văduve de război și 13.955 de văduve de veterani de război.

Un eveniment cu valoare de premieră în istoria țării a fost declararea, la propunerea MAPN, de către Guvernul României, a anului 2015 ca An al veteranilor de război. A fost un an bogat în activități omagiale, educativ-patriotice pe întreg cuprinsul țării la care, cu aportul cadrelor din structurile MAPN, au fost antrenate și organele administrației publice centrale și locale.

Demn de subliniat este și faptul că, deși a avut posibilități financiare modeste (de la bugetul de stat), a reușit să editeze, în acești ani, 11 volume intitulate „Veteranii pe drumul onoarei și jertfei”, iar în cadrul unor filiale și la nivel central apariția unor reviste consacrate veteranilor de război și comunicării în mass-media.

Este trist însă că, la împlinirea a 35 de ani de existență a ANVR și a 80 de ani de la victoria de la 9 mai 1945 asupra Germaniei naziste, fie și numai din cauza pandemiei, o tăcere și ignorare inexplicabilă privitoare la rolul și viața veteranilor de război s-a așternut în paginile mass- media, în viața

societății. După cum și azi, după atâtea intervenții la forurile superioare, nu a fost modificată legea potrivit căreia la festivitățile de depuneri de coroane, jerbe și buchete de flori cu prilejul aniversării și comemorării unor evenimente naționale, veteranii de război pot săvârși acest gest omagial de pietate numai după încheierea festivităților oficiale. Trist și inexplicabil!

În pofida tuturor inechităților, conducerea ANVR se află în continuă ofensivă pentru reglementarea, cum se cuvine, a tuturor problemelor ce privesc problematica veteranilor de război, dorind să le asigure măcar onor și pace sufletească.

Biroul executiv al A.N.V.R.

Filiala Bihor col.(ret) Dumitru Demian

Dr. Augustin Țărău, Pr. Mihai Tocai

Gabriela Rotaru

ZIUA EROILOR

Dan N. Poinar

„Neamul este etern prin Cultul Eroilor”

Nicolae Iorga

După încheierea războiului pentru întregire statală și eliberare națională, pe întregul teritoriu al României se aflau înhumați ostași români, căzuți la datorie.

Conducerea statului român a emis Decretul-Lege nr.715, din 14 ianuarie 1919, prin care s-au expropriat terenurile unde erau îngropați ostașii morți în războiul de întregire a neamului românesc, amenajându-se cimitire ale eroilor.

De asemenea, statul român a adoptat măsura înființării Societății Mormintelor Eroilor Căzuți în Război (în baza Decretului nr. 4106, din 12 septembrie 1919), cu statut de persoană juridică, având nobilele misiuni de a îngriji, înfrumuseța și păstra mormintele și operele comemorative de război realizate, de a descoperi noi morminte ale ostașilor căzuți pentru patrie, de a aduce îmbunătățiri cimitirelor eroilor și de a organiza ceremoniale religioase și militare la mormintele eroilor.

Guvernul României, prin Decretul-Lege nr. 1693, din 20 aprilie 1920, a aprobat propunerile Bisericii Ortodoxe Române și ale Ministerului de Război de a se sărbători în fiecare an Ziua Eroilor, în ziua când se sărbătorește Înălțarea Domnului Iisus Hristos la ceruri.

Societatea Mormintele Eroilor era condusă de Ministerul de Război (după demobilizarea armatei și trecerea ei la statutul de pace, la data de 1 aprilie 1921, s-a reînființat Ministerul Apărării Naționale) și de Biserica Ortodoxă Română. Societatea și-a desfășurat activitatea sub această denumire până la data de 31 mai 1927, când, în conformitate cu prevederile Legii asupra mormintelor de război din România, decretată cu nr. 1699, și-a schimbat denumirea în Societatea Cultul Eroilor. Această lege a fost revăzută și completată, promulgându-se, la 27 iulie 1940, Legea Regimului Mormintelor și Operelor Comemorative de Război.

În virtutea acestor legi, în perioada interbelică, Societatea Cultul Eroilor a centralizat în cimitirele definitive ale eroilor, osemintele a 200.000 de eroi români și străini, care se aflau în morminte izolate sau grupuri de morminte răzlețe; a repatriat din și în străinătate rămășițele a peste 1.500 eroi, pe baza convențiilor stabilite; a construit 106 cimitire militare definitive și 14 mausolee; s-a asimilat mormintele de război și cele ale ostașilor și civililor căzuți în timp de pace în luptele pentru apărarea granițelor, a ordinii publice și a siguranței de stat.

Societatea „Cultul Eroilor” și-a schimbat denumirea, în anul 1940, în Așezământul Național „Regina Maria” pentru Cultul Eroilor, care a desfășurat activități organizatorice și educative, sub conducerea Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române și a Ministerului de Război, până la data de 29 mai 1948, când a fost desființat.

În perioada 1949-1950, activitatea de îngrijire a monumentelor și cimitirelor eroilor și de omagiere a eroilor s-a desfășurat de către Ministerul Apărării

Naționale, administrațiile locale, cadre didactice din școli și preoții din cadrul parohiilor.

Ministerul Apărării Naționale a aprobat unui grup de cadre active să înființeze, în anul 1990, Secția pentru valorificarea tradițiilor militare și a patrimoniului istoric-militar, căreia i s-a alăturat un grup de ofițeri în rezervă și retragere, împreună înființând, în anul 1991, Comitetul Național pentru Restaurarea și Îngrijirea Monumentelor și Cimitirelor Eroilor, care a căpătat personalitate juridică prin Hotărârea Judecătorei Sectorului 1 București, nr. 664, din data de 19 noiembrie 1991.

Încă de la înființare, Comitetul Național pentru Restaurarea și Îngrijirea Monumentelor și Cimitirelor Eroilor a preluat obiectivele și activitățile fostului Așezământ Național pentru „Cultul Eroilor”. Comitetul a funcționat sub patronajul Ministerului Apărării Naționale și a Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române. În toate județele țării s-au înființat comitete județene, municipale, orașenești, comunale și sătești.

La data de 30 mai 1995, prin Legea nr. 48, Parlamentul României a proclamat sărbătorirea Zilei Eroilor în ziua care se sărbătorește Înălțarea Domnului Iisus Hristos la Ceruri.

Cu prilejul celei de a treia Conferințe Naționale a Comitetului Național pentru Restaurarea și Îngrijirea Monumentelor și Cimitirelor Eroilor, din ziua de 28 noiembrie 1997, s-a hotărât schimbarea denumirii Comitetului Național în Asociația Națională „Cultul Eroilor”.

La data de 20 octombrie 2004 s-a desfășurat cea de a V-a Conferință Națională a Asociației Naționale „Cultul Eroilor”, care a adoptat noul statut și a hotărât înființarea la nivel central a Consiliului Director Central și a Consiliilor Directoare la sectoarele capitalei, la județe, municipii, orașe și comune.

La 20 mai 2013, odată cu aprobarea noului statut, Asociația Națională Cultul Eroilor a primit denumirea onorifică „Regina Maria”.

În colegii naționale, licee, grupuri școlare și școli generale își desfășoară activitatea un mare număr de cercuri ale „Cultului Eroilor”, care sunt conduse de asociațiile „Cultului Eroilor”. Sarcinile acestora constau în participarea la îngrijirea monumentelor și a cimitirelor eroilor, la ceremonialurile militare și religioase organizate la acestea cu prilejul Zilei Eroilor și a altor sărbători naționale, precum și organizarea și desfășurarea unor acțiuni de cunoaștere a eroismului străbunicilor și bunicilor noștri în luptele desfășurate împotriva intervențiștilor străini.

Col. (r.) ing. Dan N. Poinar
președintele filialei Bihor a Asociației
Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”

OPINII – CU ȘI FĂRĂ PARDON

DESPRE RELIGIE ȘI ȘTIINȚĂ

Paul Magheru

Unul dintre corespondenții mei de pe Email, după ce a citit articolul despre Educația religioasă în școală, m-a rugat să scriu un articol despre raporturile religiei cu știința, lucru pe care îl fac cu plăcere. Ceea ce doresc să demonstrez, mărturisesc de la început, este că între religie și știință nu există o relație de opoziție, de contradicție, ci de complementaritate. M-a întrebat odată un pastor baptist, stabilit în America, dacă cred sau nu în Dumnezeu. I-am răspuns, ca om de credință ecumenică, universalistă, lucru care putea părea o blasfemie, că pe mine nu mă interesează atât de mult dacă există sau nu, cum se numește în diferite religii, iar dacă există sub ce formă se prezintă, cât să trăiesc și să mă comport ca și cum ar exista, și i-am adus ca argument o mostră de ecumenism din cartea lui Patrick Rivière, Sfântul Graal, graalul fiind potirul în care Iosif din Arimateea ar fi strâns ultimele picături din sângele lui Hristos, deci un receptacul al Iubirii divine: „Cum se face că oamenii vorbesc de atâția zei când nu există decât un singur Dumnezeu? Stăpânul îi răspunse: «Uitați-vă, îi spuse el, la acești oameni care coboară în fiecare zi la malul Gangelui, unii scot apa într-un urcior, alții o iau într-un castron sau, pur și simplu, în căușul mâinilor, apa ia forma recipientului care o conține și totuși este aceeași apă; la fel și cu persoana lui Dumnezeu»” (Reprodus după Ramakrishna, filozof mistic indian din secolul al XIX-lea). Nu există religie antică sau modernă, politeistă sau monoteistă care să nu aibă un component care merită să fie cunoscut și apreciat. Ne bucură că un român, Mircea Eliade, a fost unul dintre cei mai mari istorici și valorizatori ai religiilor lumii. În privința credinței în Dumnezeu, în viața de fiecare zi am adoptat pariul filozofului raționalist și moralist francez Blaise Pascal, care spunea că „Dacă există și nu cred, am

pierdut totul; dacă nu există și cred, n-am ce pierde; dacă există și cred, am câștigat totul.” Și fiindcă una este să crezi și cu totul altceva să fii convins în ceea ce crezi, în ce mă privește, dacă sunt convins de ceva este că dacă n-ar fi existat Vechiul și Noul Testament, omenirea ar fi dispărut de mult de antropofagie, oamenii s-ar fi devorat unii pe alții până la dispariție. Cred că legile naturii și ale vieții sociale n-ar fi fost posibile și nici n-ar însemna nimic dacă n-ar exista Legile Domnului și cele 10 porunci.

După cum se știe, Evul Mediu a fost un ev profund religios, scolastic, dogmatic, teologic. Renașterea, cu vocația ei cuceritoare de noi lumi și cunoștințe omenești, nașterea din nou prin cultivarea valorilor antichității va avea un caracter preponderent laic. Laicul nu se opune, cum în mod eronat mai cred unii, religiosului, ci, dacă ar fi să-i stabilim un antonim, opusul său ar fi eventual teologicul. Sunt laici poate mai credincioși, mai religioși decât unii preinși teologi. Evul Mediu era teocentric, preocupat de Creator, pe când Renașterea este antropocentrică, cu accentul pus pe om, dar aceasta nu înseamnă că n-a fost religioasă. Drept dovadă, în pictură, sculptură, arhitectură se afirmă plenar Leonardo da Vinci, Rafael, Michelangelo, în literatură, Dante, Petrarca, Shakespeare, Cervantes etc. Scriitorul și teologul român Nichifor Crainic, în *Nostalgia paradisului*, preia o idee de la Michelangelo, conform căreia arta este prin natura ei religioasă și explică acest lucru prin esența inspirației ca prezență divină și impuls creator. Extazul creator este un extaz religios, iar artistul apare ca un geniu inspirat de divinitate. Întreaga creație și trudă omenească s-ar naște, în concepția teologilor și poezilor, din nostalgia paradisului.

În marea Sa înțelepciune și răbdare, Dumnezeu a făcut ca experimentul Big Bang (Marea Explozie) din 2008 să eșueze, pentru ca oamenii de știință să se convingă că mai au încă multe de făcut până la punerea de acord a adevărului biblic cu adevărul științific. Uriașul accelerator de particule instalat într-un tunel de 27 km, la

adâncime de 100 m sub frontiera dintre Franța și Elveția, avea să demonstreze originea universului cu aproximativ 14 miliarde de ani în urmă, dar din cauza unor erori de comandă s-a defectat. Suntem convinși că odată și odată, revelațiile biblice și adevărurile științei se vor întâlni la capătul tunelului, își vor strânge mâna și oamenii se vor convinge de complementaritatea incontestabilă a religiei cu știința.

**Prof. univ. dr. Paul Magheru,
Oradea**

CUM PRIVIM RECUNOȘȚINȚA
Elena BUICĂ

Cutez a întreba, adresându-mă cititorilor mei: Recunoștința face parte din viața noastră și pentru ce sunteți recunoscători?

Îmi imaginez pauza făcută de unii cititori pentru a da răspunsul, fiecare pentru sine. Evident, răspunsurile sunt diferite, după felul cum a fost ticluit universul său interior. Nici nu se putea altfel, din moment ce fiecare om este un exemplar unic. Cu toate acestea, există și multe asemănări între cei

ce se țin mai bine mergând pe magistrala vieții.

Cuvântul recunoștință a fost tradus din limba latină – gratitudine – redă mulțumirea omului pentru binefacerile pe care le conștientizează. Existența recunoștinței ca sentiment, ca atribut moral, demonstrează că lumea poate avea un sens pozitiv, că pot fi îmbunătățite relațiile dintre oameni.

Întotdeauna putem fi recunoscători, indiferent de situație. Nu există nici un aspect al vieții atât de negativ, încât să nu găsim în el măcar un motiv pentru care să fim recunoscători. Este important să ne controlăm gândurile. Gândim pozitiv sau negativ? Răspunsul la această întrebare face toată diferența din lume.

Nimeni nu poate trăi doar prin el însuși. Întotdeauna avem nevoie de cei din jurul nostru. Albert Einstein spunea: „De o sută de ori pe zi îmi amintesc că viața mea interioară și exterioară depinde de efortul altor oameni, vii și morți, și că trebuie să fiu eu însumi pentru a da măsura a ceea ce am primit și încă primesc”. Ca atare, recunoștința este un act ce ține de existență și neglijarea lui este un act reprobabil, o ruptură în comuniunea existenței noastre.

Referindu-ne la faptul că Universul este o imensă oglindă, știm că ceea ce trimitem în spre el ne vine înapoi. Dacă este iubire și recunoștință, asta vom primi înapoi. S-a dovedit în timp că recunoștința atrage recunoștință, nerecunoștința atrage disprețul, iubirea atrage iubirea și ne iubirea atrage ură. Sentimentele pe care încercăm să le trăim astăzi atrag faptele noastre cugetate sau ne cugetate, pe care le vom experimenta mâine și care ne vor defini viața. Studiile medicale au descoperit că recunoștința este trăsătura emoțională a cărei prezență atrage după sine vindecarea fizică și recuperarea.

Când suntem în deplină sănătate fizică, mai ales în perioada tinereții, este greu să ne imaginăm că am putea fi recunoscători pentru că suntem sănătoși. Abia atunci când

suntem bolnavi cu adevărat devenim recunoscători. Este greu ca recunoștința să devină un obicei pe care trebuie să-l nutrim zilnic. Nu e tocmai ușor nici să vorbim despre recunoștință, fiindcă aceasta este o emoție subtilă și delicată, chiar dacă joacă un rol fundamental în starea de bine și în succesul unei persoane. Sunt persoane cu o structură emoțională mai redusă, au lipsuri mari în educație și de aceea acești oameni nu vor să facă aprecieri niciodată, nu vor exprima nicicând niciun cuvânt de apreciere sau pe cel al recunoștinței.

Forfotind prin ideile ce-mi trec prin minte, idei adesea nechemate, mi-a sărit înainte gândul că abundența și lipsa există simultan în viața noastră, ca realități paralele și reușita în viață depinde de ce alegem noi. Și ideile au prins glas din ce în ce mai stăruitor. E adevărat, cam stăm la distanță față de lipsuri și nu prea suntem recunoscători pentru abundența a ceea ce există în prezent: iubire, sănătate, familie, prieteni, muncă, frumusețile oferite de natură sau scopurile personale care ne aduc bucurie și împliniri.

Astăzi întâlnim multe persoane influențate de gândirea și mentalitatea acestui veac. Ei au substituit recunoștința cu setea de a agonisi în special prin mijloace neortodoxe, iar recunoștința parcă au șters-o de pe față pământului. Nu le pasă că prin lipsa de recunoștință se dă dovadă de orgoliu, nu de puține ori chiar de răutate, de egoism sau înconștientă care poate duce la distrugerea chiar și a propriei vieți.

Multe persoane consideră că acceptând recunoștința și recunoscându-și unele greșeli e o umilință peste care nu pot să treacă, chiar dacă este evidentă. Aceștia nu pot vedea că actul recunoștinței este un act de iubire ce poartă în el un miracol care se naște în noi, este ca o energie vie care îți luminează calea. Recunoștința poartă în ea ceva din sfințenia unei ceremonii, ea este un moment magic care te surprinde în felul cum se naște sentimentul de liniște, de comuniune, de fraternitate. Persoana față de care se îndreaptă recunoștința își îmbunătățește

autostima prin faptul că vede că faptele sale sunt apreciate. Marcus Tullius Cicero spunea: „*Recunoștința nu este doar cea mai mare dintre toate calitățile, ci chiar părintele celorlalte!*”

De-a lungul vieții mele am întâlnit persoane care au avut schimbări fundamentale prin șansa oferită de o persoană apropiată, dar orgoliul a făcut să creadă că acel miracol li s-a datorat numai lor și, mai mult chiar, au ridicat sabia amenințător asupra binefăcătorului lor. Urmărind firul evoluției lor, am văzut că au plătit scump această lipsa de recunoștință. Viața lor a fost un șir dureros de nefericire, inclusiv viața copiilor lor. Personal, consider că fericirea este un efect al recunoștinței, și nu o cauză a acesteia și, de aceea, cred că oamenii nerecunoscători sunt nefericiți. Oamenii recunoscători sunt mai fericiți, mult mai puțin stresați, mult mai satisfăcuți de viața lor, de relațiile din viața lor. Recunoștința în viața oamenilor îi ajută să își crească nivelul de conștientizare a realității, să aibă o imagine de sine mai puternică, să aibă scopuri în viață mai bine definite. Oamenii recunoscători gândesc pozitiv și caută de fiecare dată partea bună în orice situație sau problemă care intervine.

Viața este făcută din mici detalii și acele gesturi neînsemnate, cum ar fi un „mulțumesc”, o atenție, un act de bunătate, o scuză, dovedesc cât de nobilă este ființa noastră și cred că sentimentul opus recunoștinței este invidia. Nu de puține ori mi-am pus întrebarea: „*Chiar este atât de greu să spunem cuiva «mulțumesc» sau să fim recunoscători pentru un lucru? Este atât de greu să fim recunoscători unei persoane sau pentru ceva bun din viața noastră?*”. Sigur că avem libertatea de a alege să fim recunoscători sau nerecunoscători, chiar provocatori. Alegerea se face în deplină libertate, dar urmează consecințele, se plătesc scump. Persoanele recunoscătoare sunt îndrăgite peste tot pe unde se duc, pentru că aduc cu ele liniște, calm, veselie și bună dispoziție în general. Fiind recunoscători pentru tot ceea ce avem și

primim, atragem tot mai multe experiențe pozitive în viața noastră.

Subliniez că recunoștința înseamnă mult mai mult decât a spune automat, un simplu „mulțumesc”. Este vorba de acea recunoștință spusă din inimă, care este simțită atât de cel care o emite, cât și de cel care o primește. Recunoștința este cea care conduce către creșterea stării de fericire. Ea creează împlinire pe toate planurile vieții: personal, familial, fizic, mental, spiritual, carieră și financiar. Fiind recunoscători pentru tot ceea ce avem sau primim, atragem tot mai multe experiențe pozitive în viața noastră. Este important să ne trezim în fiecare dimineață cu sentimentul de mulțumire, cu o atitudine pozitivă de recunoștință pentru tot ceea ce suntem și alegem să fim, pentru ce avem și primim.

Despre recunoștința mea, pot spune că e asemănătoare cu cea a lui Albert Einstein, decât că aș începe cu Pronia Cerească.

Elena BUICĂ
Pickering, Toronto, Canada
10 aprilie 2025

MESAJUL "DRĂCESC"
AL PREOTULUI CARE A DAT DE
PĂMÂNT CU KELEMEN HUNOR
Vasile Antonie

Este un preot care cenzureaza comentariile, le sterge daca lumea ii spune ca ar trebui sa se imbrace mai modest! Domnul preot, Traim intr-o tara democratica, nu mai merge cu cenzura! Trebuie sa acceptati cand vi se spune ca cersiti pentru straie bisericesti cu fir aurit, ca va prezentati in fata copiilor saraci imbracat "tip, top, minitop"! Nu le dati un Bun exemplu asa!

Preotul Vasile Antonie care trăiește în comuna Vâlcele din județul Covasna a avut o reacție dură după ce șeful UDMR, Kelemen Hunor a declarat că *maghiarii nu au ce sărbători cu ocazia Centenarului*, dar și că se teme că, în lipsa realizărilor din ultimii 100 de ani, politicienii români vor recurge la un naționalism de prost gust. El a postat pe contul său de Facebook un mesaj prin care îl pune la punct exemplar pe liderul maghiarilor. Redăm postarea părintelui Vasile Antonie:

„Salut, nimeni!

De câte ori ai ocazia, jignești țara care te plătește ca să îi batjocorești simbolurile și poporul. Fii atent! M-am născut în Covasna, județul căruia tu, inesteticule îndoliat, îi tai pădurile și îi strângulezi investitorii. M-au ținut la piept toate bătrânele unguroaice din satul Aita Medie. La botezul meu din 1989, 80% din cei prezenți au fost unguri. Ce oameni minunați!

Acum, nu vreau să pomenesc despre copiii nenăscuți de la Ip și Trăznea, omorâți în burta mamei cu baioneta, nici de preoții ortodocși spânzurați în Ardealul Românesc de către cei pe care tu îi tot evoci, ci despre felul în care tu, Nime-n drum, dai în țara asta ca mutu-n dobă.

Mă, nimeni, am mai mulți prieteni unguri decât tine. Știi de ce? Pentru că la nivelul nostru de jos, al omeniei, ne ajutăm între noi. Am botezat sute de copii unguri, le-am sfințit casele și le-am îngropat morții. Da, oamenii morți din lipsa medicației și din cauza faptului că tu, odiosule anti-român și anti-maghiar, nu ai făcut nimic pentru ei. Te pricepi la fluturat steaguri și la ocărât popoare.

Uită-te la tine, nimeni! Vorbești limba română ca portarul de la lagărul din Siberia și alți anti-români te-au pus ministru.

Acum, esența!

Îmi doresc să dispari în ceața ne-istoriei, lăsând ungurii omenoși în pace și târând după tine și dobitoacele din UDMR care îți seamănă leit. Știu, ar mai rămâne români de umilit în țară, dar nu vreau să o mai faci tu.

Ajunge! Nu ești cetățean al României! Ești doar o viperă mongoloidă care pune venin în pahare românești și ungurești.

Iar despre 1918 să nu mai vorbești! Pe vremea aia trăiau oameni, mă, nu nebotezați ca tine.” a scris tăios preotul Vasile Antonie pe Facebook.

(material semnalat de N. Dima, SUA)

DEZMOȘTENIȚII NEAMULUI și PUTEREA OLIGARHIEI. (2)

Cornel T. DURGHEU

- Un alt exemplu, agresiv, negativ și contradictoriu, incorect inițiat, nesustenabil și necinstit, a fost înaintarea CERERII de către Primăria Municipiului Oradea, Primar Ilie BOLOJAN, o „Cerere” neargumentată profesional și moral, în mod special, dar nici ISTORIC, - este vorba de interes politic - Comisiei de Denumiri și locații de pe lângă Prefectura Bihor, din care cu ONOARE am făcut parte de la începuturi. Demers - Intervenție inițiată și venită pentru a schimba HOTĂRÂREA inițială a Comisiei, - de a nu recomanda/aproba schimbarea denumirii **PODULUI** din Centrul orașului Oradea din **REGELE FERDINAND** a cărui existență este corect legată de prima vizită în orașul Oradea a Majestății Sale Regale **FERDINAND** în 23 Mai 1919, în **REGELE LADISLAU**, la cererea Primăriei Oradea și a UDMR !

La presiunea din „exterior” de frică, la insistența lui Bolojan, COMISIA în minoritate, a schimbat DECZIA - cu excepția subsemnatului - (cu 1 la 2), din cea inițială (de 4 la 1), din Podul Ferdinand în

Podul Ladislau I. Podul a primit incorrect și nejustificat numele de LADISLAU sfidând MEMORIA istorică a locului, umilind Demnitatea istorică a populației majoritare, adevărul istoric al românilor.

PS: Având în vedere adevărata istorie și posibila relație a Regelui Ladislau cu spațiul (mănăstirea) Cetatea Medievală Oradea, am recomandat în Comisie, Primăriei Oradea că denumirea de Podul Ladislau I ar putea fi atribuită mai corect - SIMBOLIC - Podului de peste Crișul Repede de lângă Liceul Emanuil Gojdu, în apropierea Cetății Medievale Oradea pentru a nu „traumatiza” Marele Moment Istoric de la 1 Decembrie 1918. Ceea ce nu s-a întâmplat.

De REȚINUT: Urmare la câștigarea alegerilor de Președinte al Consiliul Județean Bihor, Ilie Bolojan în calitate de Președinte a DESTITUIT COMISIA înlocuind-o fără avize sau preavize ori justificări plauzibile, cu alte personae nesemnificative dar probabil „loiale” dânsului, membre ale Partidului Național Liberal. Propriul partid. Lipsit de respect, educație și eleganță stimabilul I. BOLOJAN, cu o atitudine care-l caracterizează, nu a binevoit a adresa mulțumiri pentru activitatea îndelungată desfășurată de Comisia inițială în Forumul Prefecturii Bihor. Aceasta pentru a da dovadă de bună creștere, RESPECT și atitudine de OM responsabil, civilizat, ajuns întâmplător sau nu, într-o funcție publică importantă care impune calitate Umană și MORALĂ, profesională dar și civică. O Responsabilitate publică instituțională importantă în care nu poate accede un individ periculos pentru istoria neamului lipsit de conștiință istorică.

4- Un alt Exemplu negativ, discutabil - Ordonanța nr. 27/2002 din 30 ianuarie 2002 a Guvernului României, privind OBIECTIV modul de Soluționare și Rezolvare a unor DEMERSURI, PETIȚII, CERERI, etc, în mod justificat și CORECT, înaintate de către cetățenii orădeni administrației locale.

Abuzul, imoralitatea, minciuna, FALSUL, lipsa de RESPECT, inconștienta, „soluții” eronate, cinism condamabil, este o normalitate privind NESOLUȚIONAREA exigențelor și doleanțelor artiștilor plastici din Oradea de către Administrația locală instituită de Bolojan. O administrație „bolovănoasă” inconsistentă calitativ și formativ, continuată de către „subordonații funcționari publici”, cu *vrere sau fără vrere*, conștient sau obligați de teama persecuției „*administrației*”. *Dictatura instaurată*. Oameni care folosesc metodele medievale revanșarde, de răzbunare, specifice închiziției religioase sau a „disciplinei de partid”.

Te întrebi de unde această MOȘTENIRE perversă, condamabilă, retardantă, de un tembelism rustic obscur nemaiîntâlnit?! Din nefericire o ATITUDINE necinstită și retardantă moral, care nu se RIDICĂ de departe la nivelul de „PROTECȚIE și de PROTEJARE a CREATORILOR și a CREAȚIILOR ARTISTICE” din perioada comunistă! Dar s-a păstrat spiritul dictatorial din comunism, spirit care dăinue și domină comportamentul administrativ instituit de trista și periculoasa figură umană numită Bolojan, astăzi în fruntea Consiliului Județean Bihor. Te întrebi pentru ce am luptat în Decembrie 1989 ??

Cel ce vă destăinuie „abuzurile” vă aduce la cunoștință că **NU** a fost înregimentat în structurile Partidului Comunist Român. Se răfuiesc cu mine oare urmașii lor din eşaloanele inferioare ?!

5,- Un alt exemplu de profanare și umilire culturală este Moștenirea Culturală a Ansamblului Artistic Profesionist „CRIȘANA”. Ansamblu regăsit sub diferite denumiri de-alungul timpului, cu o activitate concertistică de 74 de ani. Înființat prin Orchestra Populară CRIȘANA în anul 1948 pe lângă Uniunea Sindicatului Artiștilor din Oradea cu rolul de culturalizare a maselor populare și Intrat din anul 1950 sub tutela Filarmonicii de Stat din Oradea. A funcționat până în anul 1998 pe structura Orchestrei Populare CRIȘANA. Pe această structură

organizatorică specifică, se înființează ANSAMBLUL ARTISTIC PROFESIONIST CRIȘANA în anul 1998 prin inițiativa unor personalități însemnate ale Culturii și Administrației publice bihorene, odată cu câștigarea după Revoluția Anticomunistă din decembrie 1989 de către poporul roman a libertăților democratice de liberă exprimare. Ansamblu care funcționează până în anul 2011 ca Ansamblu Profesionist în cadrul Filarmonicii orădene. În 2011 Ansamblul este transferat la Teatrul „Regina Maria” unde funcționează până în anul 2021.

Patrimoniul Cultural moștenit al Ansamblului Artistic Profesionist Crișana Onorează și Cinstește prin contribuțiile sale timp de aproape 8 (opt) decenii; orchestrează, MARI INTERPREȚI, SOLIȘTI, formații de dansuri populare și instrumentiști, etc, concerte susținute în țară și pe tot mapamondul, reprezentând cu RESPECT IDENTITATEA CULTURALĂ NAȚIONALĂ TRADIȚIONALĂ ROMÂNEASCĂ, bihoreană, în zona de vest a României.

Prin neînțeleasa și aberanta Hotărâre a Consiliului Județean Bihor Președinte Ilie BOLOJAN– cu ce DREPT !!? – având nr. 158 din 05. 08. 2021, Președinte Ilie BOLOJAN, au hotărât desființarea Ansamblului Profesionist CRIȘANA , în loc să sprijine, să stimuleze, să evidențieze și să susțină financiar și material activitățile artistice ale acestui RENUMIT ANSAMBLU, îl desființează. Consider că este un GRAV ACT DE TRĂDARE CULTURAL-SPIRITUALĂ a NAȚIUNII ROMÂNE, a bihorenilor. Inițiatorii și executanții acestui act neverosimil, GREȘIT INIȚIAT, se fac responsabili de acest „act” sfidător și jignitor la adresa valorilor culturale române și trebuie să răspundă.

De subliniat faptul că Hotărârea Consiliului Județean Bihor cu nr. 158 din 05.08.2021 este ANULATĂ de către Curtea de Apel Timișoara și se REÎNFIINȚEAZĂ în scurt

timp ANSAMBLUL CRIȘANA. Prin Hotărârea nr. 52 din 27 martie 2024. Consiliul Județean Bihor printr-o altă inițiativă incalificabilă (RECIDIVĂ) decide desființarea a doua oară a Ansamblului Artistic Profesionist Crișana?! Ansamblul Crișana desființat a doaoară se dezmembrează din PORUNCA Președintelui Consiliului Județean Bihor Ilie Bolojan. Omul se joacă cu destinul artiștilor: soliști, instrumentiști, personal tehnic, etc.

Este de neînțeles gestul agresiv și condamnat, precum neînțeleasă este ignorarea istoriei Ansamblului Popular Profesionist Crișana, purtătorul Demnității unui remarcabil Ansamblu Folcloric reprezentativ, un obiectiv spiritual strategic bihorean de valorosă compoziționare prin VALORILE sale INTERPRETATIVE, un ANSAMBLU POPULAR valoros respectat în decursul timpului cu mare cinste. Un MESAGER al spiritualității locale dar și NAȚIONALE , în ROMÂNIA cât și în LUME reprezentat prin celebre nume de interpreți populari precum Maria Haiduc, Dumitru Sopon, Florica Ungur, Traian Hurgoi, Elena Hașăș, Adriana Comșa, Gheorghe Rada, Florica Bradu, Florica Duma, etc. colaborări îndelungate cu celebre personalități ale folclorului românesc: Maria Tănase, Ioana Radu, Mia Braia, Maria Lătărețu, Lucreția Ciobanu, Rodica Bujor, Ion Luican, Ion Cristoreanu, Achim Nica, Irina Loghin, Ion Dolănescu, Nicolae Sabău, etc.

PS: De semnalat că în anul 2002 se înființează Ansamblul Folcloric Nagyvarad în cadrul Filarmonicii orădene, cu administrație proprie, a etnicilor maghiari. Un lucru lăudabil. În anul 2011 este transferat în noua secție a Teatrului Szigligeti unde se găsește și în prezent. Hotărârea Consiliului Județean Bihor din 05.08.2021 nu va afecta Ansamblul Nagyvarad ?

Întrebarea subsemnatului, în calitate de reprezentant al FUNDAȚIEI CULTURALE „CETATE DURGHEU”, o Fundație prin

STATUTUL și menirea ei de PROTECTOARE a VALORILOR CULTURALE și SPIRITUALE românești din Regiunea CRIȘANA dar și din întreaga ROMÂNIE, în calitate de OM de CULTURĂ și realizator ale unor importante Monumente de For Public în Oradea și în România, Fondatorul Facultății de Artă în Oradea, adresată Consiliului Județean Bihor, Prefecturii Județului Bihor, Direcției de Cultură a Județului Bihor, a UNIUNII ARTIȘTILOR PLASTICI din ROMÂNIA, precum și Ministerului Culturii privind *raționamentele* – dubioase de altfel - care au stat la baza acțiunii de desființare de către un Organism al Statului și POPORULUI Român – Consiliului Județean Bihor președinte Ilie Bolojan - a celui mai vechi Ansamblu Artistic POPULAR din România – ANSAMBLUL FOLKLORIC CRIȘANA ??!

CER BLOCAREA acestei inadecvate și agresive inițiative de rezonanță dictatorială și liberalizarea activităților de sprijinire pentru constituirea diverselor formațiuni, de grupuri sau Asociații de CREATORI ARTISTICI din toate domeniile de activitate, de INTERPREȚI PROFESIONIȘTI și POPULARI VALOROȘI, pentru PROMOVAREA TINERELOR TALENTE în cultura orădeană, bihoreană, românească.

-va urma-

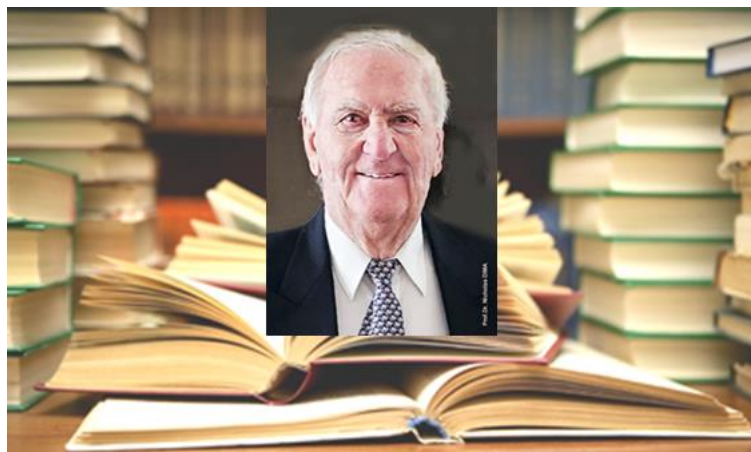
Prof. univ. dr. Cornel T. DURGHEU,
sculptor, Oradea

1975-2025: O VEDERE GLOBALĂ
Nicolae Dima

Acum exact 50 de ani, în 1975, mi-am susținut teza de doctorat la Universitatea Columbia din New York și în același an m-am mutat la Washington, D.C. Renunțam la un post de profesor la o universitate din New Jersey pentru un post de radio-jurnalist la Vocea Americii. Decizia nu a fost deloc ușoară. Aveam o pasiune deosebită pentru meseria de profesor, dar mă chema datoria

fata de tara. Eram convins ca din centrul politic al Americii puteam contribui mai eficace la demolarea tiraniei care sugruma Romania.

In acelasi timp, ma gandeam ca regimurile comuniste din Europa de Est nu mai aveau mult de trait si noi, luptatorii anticomunisti, ne vom intoarce acasa si vom fi primiti cu bratele deschise. Desi eram de acum un om matur, continuam sa gandesc prin prisma emotiilor. Nu a fost sa fie. S-au schimbat timpurile, dar nu s-a schimbat si natura umana unde primeaza interesele.

Si, totusi, evenimentele acelor vremuri erau incurajatoare. Presedintele Richard Nixon tocmai efectuase o vizita neasteptata la Beijing. America reusise o mica ruptura intre Uniunea Sovietica, marele inamic al Occidentului la acea vreme, si China, care se confrunta cu probleme interne, dar se contura inca de atunci ca o viitoare putere. Moscova avea motive de ingrijorare. Dupa marea resetare din 1945, lumea se reaseza din nou si dse data aceasta perspectivele sovietice erau sumbre. Kissinger atrasese deja atentia asupra principalelor obiective ale politicii externe. In viziunea sa, America trebuia sa dirijeze alianta NATO de asa maniera incat sa tina Germania sub control si in interiorul organizatiei si sa mentina Rusia inafara aliantei. Pe plan global, America trebuia sa impiedice cu ori ce pret o apropiere intre Moscova si Beijing. In acesti paramentri am functionat si eu la Vocea Americii pana la noua resetare din anii 1990'si apoi in perioada de schimbari si

confuzii care a urmat. Ulterior, eu m-am pensionat si m-am intors la jurnalism si profesorat, Vocea Americii s-a desfiintat, si treptat, lumea s-a transformat radical...

Se spune ca pamantul este o scena imensa de teatru in care o forta nevazuta testeaza generatiile de actori. Decorul se schimba; se schimba si rolurile, dar testul e acelasi. Si este un test individual pentru fiecare dintre noi; un test national pentru lideri; si un test global pentru marile puteri. Fiecare actor, mic sau mare, raspunde pentru rolul sau, pentru deciziile si actiunile sale. Fiecare are propria sa libertate, dar cu

anumite limite pe care trebuie sa le respecte. Toti vor fi judecati dupa modul in care si-au intepratat rolurile, dar marea intrebare e: Cine e marele judecator? Concluzia mea, ca profesor care mi-am pus asemenea intrebari, este ca abordand acest subiect ajungem intr-o zona ezoterica la care nu avem raspunsuri. Sa ne oprim deci la lumea materiala, vizibila si palpabila. Suntem in anul de gratie 2025; o lume cu totul diferita de ceiace era acum 50 de ani.

In deceniul sapte al secolului trecut lumea era divizata in doua tabere clare: lagarul comunist ateu, anti-crestin, si controlat prin teroare; si lumea libera, democrata si prospera... cel putin asa o percepeam eu. Situatiia globala incepuse totusi sa se schimbe. Sovieticii renuntasera la reprimarea brutala a oponentilor; in Romania se profila un gen de primavara sociala; si pe plan international atmosfera era mai destinsa. La New York si la Washington viata intelectuala era intensa si personal participam la multe intruniri si dezbateri publice. Opozantii darzi ai comunismului, intre care ma numaram si eu, erau ascultati si respectati, dar erau acceptati si intelectualii care se opuneau sistemului capitalist. Principala problema in acei ani ramasese comunismul, dar se tatona si posibilitatatea coexistentei intre sisteme.

Azi, lumea e tripolara si continua sa se schimbe. Rusia a ramas o putere regionala si face eforturi sa-si mentina influenta internationala. China ataca suprematia mondiala in timp ce America, intrata oarecum in deriva, incearca sa-si mentina pozitia dominanta.

Acum 50 de ani America si Occidentul credeau in Dumnezeu si oamenii mergeau la biserica. Azi, bisericile din Occident sunt goale si sunt transformate in cluburi in timp ce in Anglia sunt oferite musulmanilor. Si in timp ce occidentul ignora religia si credinta, Rusia s-a intors la vechile ei traditii Ortodoxe. S-ar putea sa fie doar o schimbare de fatada, dar cand ti-ai facut semnul crucii intr-o biserica, Dumnezeu te ia in evidenta.

Acum 50 de ani la Vocea Americii eram in pas cu vremurile si combateam comunismul. In plus, in calitate de profesor motivam ofiterii americani sa lupte impotriva comunismului. In ultimele doua decenii, internationalismul si mutatiile spre stanga ale Americii m-au pus insa intr-o mare deruta. Ce le-as mai spune eu studentilor la ora actuala? Cum i-as motiva?

Acum 50 de ani majoritatea tarilor lumii copiau America. In prezent multe tari se orienteaza spre China. Apropo! Acum 50 de ani chinezii se deplasau pe biciclete. Azi China are cea mai mare productie de automobile din lume. Daca administratia Trump nu ar fi impus tarife exorbitante pe automobilele electrice chinezești, acestea ar fi patruns in mod masiv pe piata americana si ar fi distrus industria auto locala.

Acum 50 de ani lumea credea in bunele intentii ale Organizatiei Natiunilor Unite. In ultima vreme organizatia se zbate sa-si mentina relevanta, dar ofera putine sperante unei lumi din ce in ce mai suferinde si care are nevoie de remedii imediate... Sudan, Bangladesh, Gaza!

Acum 50 de ani lumea redescoperea democratia si spera in dreptate sociala. Azi, ne indreptam din nou spre masuri arbitrare si dictatoriale. Uitati-va la ce s-a intamplat in Romania in decembrie anul trecut si la ce s-a

intamplat mai recent in Franta. Exista insa si o mare diferenta. Acum 50 de ani lumea era obedienta; in prezent e gata sa explodeze...

In ce directie merge omenirea actuala si cum se prezinta America? In urma cu trei luni presedintele Trump s-a reinstalat victorios la Casa Alba, si-a ales ministri si consilieri pe masura, si controleaza ambele camere ale Congresului. Reformele pe care le-a preconizat se contureaza insa cu dificultate. Realitatea, si in mod special realitatea internationala, le intarzie si chiar le blocheaza. In acelasi timp, Putin isi continua traseul politic mimand dorinta de pace si de negocieri; negocieri pentru Ucraina, pentru Siria, si mai nou pentru evitarea escaladarii conflictului dintre Israel si Iran. In Ucraina, lucrurile s-au mai calmat, dar incheierea unei paci drepte si durabile ramane iluzorie. In Orientul Apropiat Israelul ramane dur si exercita presiuni asupra Americii sa inlature pericolul Iranian. Mai departe spre est, China pare netulburata de evenimente si continua sa-si dezvolte tehnologiile varf si capacitatea militara. Ce face America?

In primele sale saptamani la Casa Alba Presedintele Trump a recurs la masuri ferme menite sa blocheze tendintele Marxiste si manifestarile sociale de destrabalare libertariana. Stanga a intrat in panica si pentru moment pare neputincioasa in fata valului popular de revenire la normalitate. Membrii frustrati ai partidului democrat si asociatii lor elgibidisti, sorosisti, troskisti, wokisti, progresisti si alti rataciti de toate culorile, au inceput sa iasa din amorteala si sa se regroupeze. Vin alegerile din 2026. Vine ultima lor sansa! Trebuie refacuta agenda populistă: se incalzeste pamantul; se topesc ghetarii; se asteapta alte pandemii... Lumea nu mai reactioneaza insa la asemenea lozinci. Oamenii s-au fript odata cu pandemia de Covid si nu se mai lasa inselati. Nici campania antifa sau anti-fascista nu mai merge. La 80 de ani de la sfarsitul celui de al doilea razboi mondial combaterea fascismului nu mai e la moda chiar daca anti-semitismul a crescut alarmant in ultima

vreme. Trebuie gasite alte obiective; trebuie inventate alte lozinci... Sa salvam planeta!

In aceste zile, presedintele Trump si America se confrunta cu cateva probleme de politica externa care dupa toate aparentele nu au solutii. Europa Occidentala a alunecat spre socialism si Alianta NATO e in pericol. Principalele tari Vest Europene, in special Anglia si Franta, indemna la razboi impotriva Rusiei fara sa tina seama de consciencele unui asemenea conflict. Presedintele Trump se opune si prefera sa ajunga la o intelegere separata cu Rusia. La nivel geopolitic global, lumea a devenit tripolara si America e nelinistita. Se contureaza un bloc euro-asiatic anti-American, ceace imi reaminteste de o dilema semnalata de specialisti cu mult timp in urma. Daca Rusia cu resurse ei naturale vaste ar ajunge la o cooperare deplina cu Europa Occidentala, care dispune de tehnologie si competenta superioara, restul lumii ar deveni o periferie la picioarele Eurasiei. America trebuie sa impiedice un asemenea scenariu. Si ce poate sa faca? Trump vrea sa cumpere Groenlanda, sa anexeze Canada, sa izoleze China. Deocamdata, Washingtonul a reusit insa exact contrariul a ceace isi propusese acum 50 de ani. S-a distantat de Europa si a impins China in sfera de interese a Rusiei. Omenirea inainteaza in necunoscut. Cum va arata oare peste alti 50 de ani?

PS: Acum 50 de ani cand mi-am facut doctoratul costul cursurilor universitare la Columbia era de aproximativ 5.000 de dolari pe an. Acum e 50.000 de dolari pe an!

SUVERANISM vs SOROȘISM⁶⁵

⁶⁵ **Un articol de referință pentru conștiința națională!** Felicitări domnului Prof. Dr. Nicolae Dima pentru această analiză curajoasă, profundă și necesară. Într-o vreme în care discursul național este adesea marginalizat, vocea unui intelectual român cu experiență internațională readuce în prim-plan valorile fundamentale ale suveranității, identității și demnității naționale.

Traversăm timpuri extrem de complicate. In decurs de mii de ani, omenirea a avansat dela familii si clanuri la natiuni moderne si de la izolare locala la interdependenta globala. In aceasta evolutie, faza actuala de natiune este extrem de importanta pentru afirmarea unui popor.

Noi, românii am avansat cu multa greutate in istorie si am ajuns la suveranitate si independenta de abia in secolul 20. Soarta a fost insa nedreapta cu noi. Daca in evul mediu am suferit din cauza navalirilor barbare, in secolul trecut ne-au navalit comunistii dinafara si ne-au vandut talharii dinauntru. Pentru un timp, ne-am pierdut din nou si independenta si suveranitatea.

In decembrie 1989 România trebuia sa scape de blestemul comunismului, dar scursurile din esalonul doi al partidului care stateau la panda ne-au mintit, ne-au inselat si ne-au inlantuit din nou. La conducerea tarii a ajuns o clasa politica abjecta care a mimat libertatea, dar in spatele fatadei de democratie a jefuit tara si i-a amanetat si resursele si viitorul. In opinia acestor noi

Articolul surprinde perfect drama istorică a poporului român, mereu în luptă pentru libertate, dar prea des trădat din interior. Este o radiografie lucidă a celor peste trei decenii de „tranziție” în care elitele politice au abandonat interesele naționale în favoarea unor agende străine, impuse de afară și servite sub lozinci „democratice”.

Mesajul este clar: România nu mai poate fi condusă de oportuniști lipsiți de scrupule care mimează patriotismul doar în campanii electorale. Este nevoie de o schimbare reală, de lideri onești și patrioți care să apere suveranitatea, să valorifice resursele țării în beneficiul poporului și să negocieze parteneriate internaționale de pe poziții de demnitate, nu de subordonare.

Suveranismul nu este un slogan, ci o necesitate istorică pentru păstrarea identității și continuității noastre ca națiune. Așa cum avertizează autorul, alegerile care vin nu sunt doar un exercițiu electoral, ci un moment de cotitură. Alegerea liderilor suveraniști nu mai este o opțiune, ci o datorie morală față de trecutul și viitorul românesc.

Mulțumim, domnule profesor, pentru acest semnal de alarmă și pentru credința neclintită în destinul suveran al României!

Ion Corbu

„sefi de cadre” atitudinea lor se cheama „politica pro-europeana.” Si care e rezultatul?

Milioane de romani au fost nevoiti sa plece din tara in cautarea unei vieti mai bune si in acelasi timp, ca sa scape de impostorii care de 35 de ani sugruma natiunea si inchina tara strainilor.

Românii s-au saturat insa de mizerie si de minciuni si la alegerile din decembrie anul trecut si-au invins frica, si-au limpezit gandurile, si au votat categoric impotriva mafiei de la guvernare. Ciocoi din tara si stapanii lor din occident au intrat insa imediat in panica si au inceput sa urle si sa lanseze noi lozinci: „Civilizatia e in pericol, Se renunta la democratie, Ne aruncam in bratele Rusiei...” Care civilizatie domnilor nomenclaturisti? Civilizatia de dezmat LGBT-ist? Si ce democratie? Democratia de hotie si de partide corupte..?

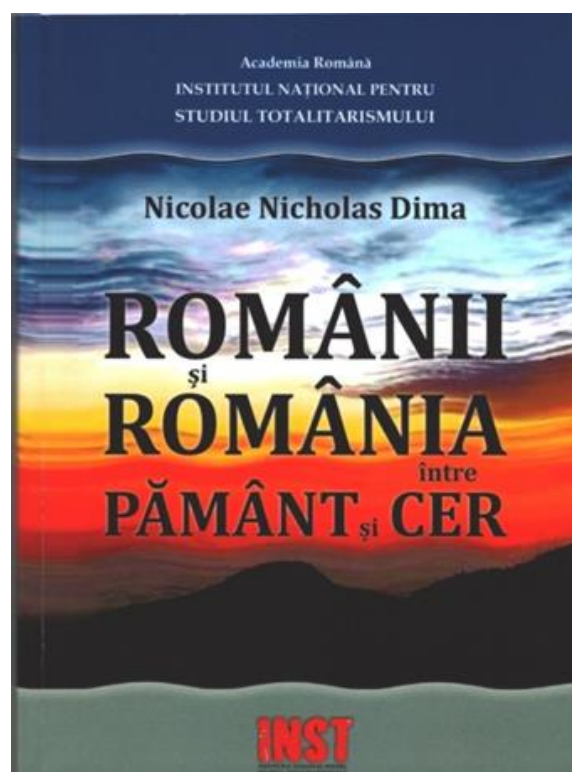
Ne aflam acum in fata unor alegeri cruciale pentru viitorul tarii. Singura noastra sansa este sa alegem suveranitatea; sa redevenim stapani pe tara noastra. Nu va fi usor, dar impreuna si ghidati de lideri patrioti si competenti, vom putea reface România.

Personal, ma declar ferm pentru Suveranism si in calitate de român-american specializat in geopolitica, subliniez ceace am scris deja negru pe alb in urma cu cativa ani. In 2021 am publicat la editura INST din Bucuresti, cartea „Românii si România: Intre Pamant si Cer.” Editura INST se afla sub egida Academiei Române. In aceasta carte mentionam obiectivele României in etapa istorica actuala, obiective evident suveraniste, si anume: Unirea cu tara a teritoriului dintre Prut si Nistru; Consolidarea românismului in Transilvania; Cultivarea confratilor din afara granitelor; Integrarea in Uniunea Europeana prin mentinerea Identitatii si Suveranitatii; si Asigurarea unui loc propriu intr-o lume globalizata.

Aceste obiective raman in vigoare si in ziua de azi si numai o conducere suveranista le poate pune in practica. Suveranitatea inseamna a lua in mod independent hotariri

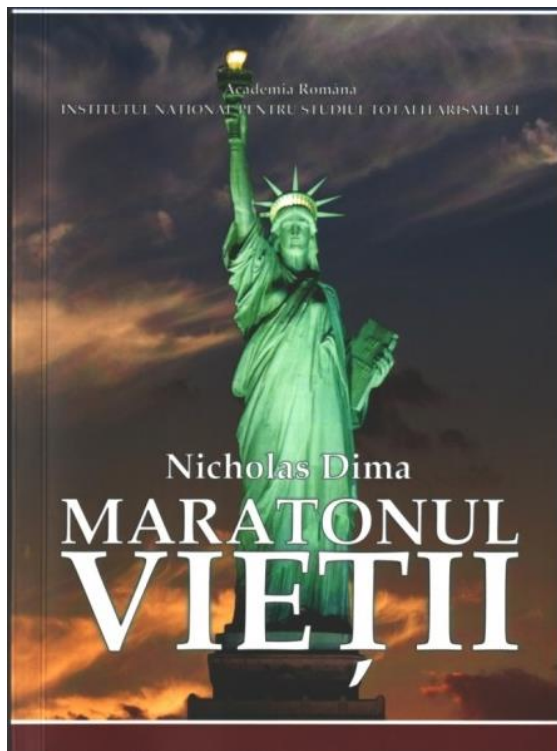
punand interesele natiunii inainte de toate; inseamna stapanirea si folosirea resurselor naturale ale tarii spre beneficiul intregului popor. Independenta la randul ei inseamna ca marile decizii sunt luate de cei mai buni si cei mai competenti cetateni ai tarii. In lumea interdependentă a secolului 20 si in cadrul Uniunii Europene din care facem parte, trebuie sa tinem seama si de drepturile altora, dar nu in detrimentul drepturilor noastre. In acest scop e nevoie de lideri onesti si responsabili care sa negocieze cele mai bune conditii pentru tara. Numai suveranistii pot implini aceste conditii.

Vin alegerile, stimati compatrioti! Votati pe cine merita! Votati constiinta de român! Daca nu alegeti lideri suveranisti, va trebui sa uitati de Basarabia si de Bucovina. Si daca mai doriti sa vizitati Transilvania poate ca ar fi bine sa incepeti sa invatati ungureste....

Acum aproape optzeci de ani **National Geographic Magazine**, SUA, dedică două numere "**României vrăjite**", o perlă a Europei de Est și o țară plină de culori, obiceiuri străbune, ospitalitate rar întâlnită și un București ce "aduce un pic și cu New York". Descrieri ce trezesc melancolie,

zâmbet, dar și o oarecare tristețe, fotografii "de colecție" ce înfloară. Două numere National Geographic de peste 120 de pagini, pline cu fotografii preponderent alb-negru, publicitate la vechi mașini Plymouth, frigidere General Electric sau predecesorii "conversilor", Keds, au ca main story Romania.

**Prof. univ. dr. Nicolae Dima,
USA, Sâmbătă, 17 mai 2025**

„CE-I DE FĂCUT?”

Mihai Drecin

S-a încheiat primul tur al alegerilor prezidențiale, seria nouă. Cea veche a fost în toamna anului trecut, după cum se știe anulată de „sistemul politic”, pentru că nu a ieșit cine trebuia. Ca și în toamna lui 2024, lucrurile se repetă. După zicerile tumultuoasei mass-medii naționale, pentru turul doi se vor confrunta: un reprezentant al „naționaliștilor suveraniști” (George Simion), respectiv celălalt – reprezentant al „globaliștilor – euroatlantiști” (Nicușor Dan). După eticheta politică care le-a fost lipită pe frunte de aceeași mass-medie, primul este de stânga – până la bolșevism, celălalt de dreapta –

adeptul capitalismului clasic, democratic și binevoitor. Simion ne-ar pregăti o dictatură comunistă, Nicușor o democrație totală, veritabilă, cu drepturi până la acela de a face ce vrem, inclusiv să ne împușcăm între noi, eventual să ne sinucidem de disperare.

Trebuie să recunoaștem că electoratul român, fie el din țară sau din străinătate, este într-o mare dilemă. Pe cine, dintre cei doi politicieni, să-i alegem? Altfel spus, ce-i de făcut?

Într-o situație politică asemănătoare ca „dilemă”, deși, pentru noi, specifică altor lumi istorice și altor spații politic – Rusia țaristă de la începuturile secolului al XX-lea, a fost și Lenin. Deja om politic cunoscut în Rusia țarului Nicolae al II-lea, Vladimir Ilici scrie, în 1902, în exil, lucrarea „Ce-i de făcut?”. Aici el fundamentează – zic – ideologii marxism-leninismului de pretutindeni – pe care, ca student i-au audiat și cei din generația mea în anii '60 (desigur, pe cei români, la Cluj, un Roth, Kalloș ș.a.) – principiile ideologice și organizatorice ale noului partid marxist. Cel care trebuia, mai apoi asta a și făcut, să asigure răsturnarea capitalismului și instaurarea unei noi societăți bolșevice / comuniste în favoarea maselor largi populare exploatate de burghezo-moșierime, ultimii trebuind exterminați prin toate metodele posibile. În această categorie de „dușmani ai poporului” intrau și țăranii înstăriți, muncitorii specialiști, intelectuali, deci acea clasă de mijloc care asigura și asigură și astăzi mersul democratic real al unei națiuni.

Simion este etichetat, de aceeași presă haotică, românească, mai degrabă adeptul dictaturii lui Putin, în fond o declarată „democrație originală”, undeva între regim autoritar și capitalism sălbatic. Culmea, exact ca în țara noastră – o „democrație originală” declarată în 1990 de tatucul Ion Ilici Iliescu!

Nicușor „băiat de curte” – vorba poetului, pare surprins că a intrat în lupta directă pentru Președinție. Ca matematician de calitate, cu rezultate excelente în tinerețe la olimpiadele naționale și internaționale, și-a calculat bine șansele și i-a ieșit!

Cert este că amândoi au dat o lovitură, cred mortală, „sistemului iliesciano – băsisito – iohannist”, perpetuat într-o formă sau alta, în ultimii 35 de ani. De aceea i-au ales românii, eliminând doi politicieni expirați (Crin Antonescu și Victor Ponta), o doamnă Lasconi – țată de mahala, încă câțiva veleitari fără importanță.

Răspunsul cetățeanului român de rând la întrebarea din titlul acestui articol se va da în funcție de urmările imediate ale cutremurului din 4 mai, ce se va resimți la nivelul Guvernului, Parlamentului, partidelor politice și Serviciilor Secrete din București. Ultimul jucător este foarte important în orice țară a vremurilor noastre, deci și în România, ele fiind găsibile, în proporții și importanțe diferite în spatele fiecărui grup de politicieni.

Faptul că pensionarul Crin Antonescu, cunoscut sub numele de cod „Porumbacu” (vezi dosar nr. 2456/DSS01429) nu a intrat în turul II al alegerilor prezidențiale, pune serios în discuție alianța PSD – PNL – UDMR – minorități. De la început, îndrăznesc să spun, o alianță nefirească, împotriva principiilor politice care stau la baza celor două partide. Cetățenii români și-au dat seama că această mezialianță viza doar menținerea și fortificarea intereselor materiale ale liderilor, sub motivația păstrării stabilității politice în Țară. Micul și energicul UDMR a intrat în joc din alte motive. Nu neapărat să-și îmbogățească liderii lui (și așa sunt înstăriți la maximum în urma legii „restitutio in integrum” dată sub PNȚCD), ci pentru a fi acolo sus, să controleze deciziile politice la vârf ale statului român, din corpul căruia o interesează doar Transilvania, viitorul acestei provincii în Anya-Ország. În următoarele două săptămâni, până pe 18 mai a.c. putem asista la căderea Guvernului, sacrificarea unor lideri politici la vârf ai PSD și PNL, vinovați pentru alegerea lui Crin Antonescu ca purtător al speranțelor „sistemului”. În cele două partide ar putea izbucni o luptă pentru putere între generații, mai tinerii dorind înlocuirea șefilor, chiar dacă au crescut sub mână și cu ajutorul

acestora. În politică nu este recunoștință pentru mentori, când aceștia fac greșeli de tactică și pierd. În orice caz, vara lui 2025 va fi foarte fierbinte politic. În fine, se adeverește, încă o dată, că un lider politic căzut în dizgrația adeptilor nu mai are șanse să revină în prim-plan (vezi: Mona Muscă, Dragnea, Dăncilă, Ponta, Crin Antonescu, Orban, Cîțu, Ciucă ș.a.). În acest context, ce se va întâmpla cu „bihoreanul nost”? Oare Ilie Bolojan, ajuns la București și repede urcat pe culmi ca „speranță” va muri politic tot ca „speranță”? Între udemerști, regăteni și mîtici te poți aștepta la orice!

Pe acest fond politic, ultimii doi combatanți pentru scaunul de la Cotroceni vor trebui să navigheze în viitoarele două săptămâni, consolidându-și bazinul electoral.

Nicușor Dan are cea mai grea misiune. La un moment dat, lider al micului partid USR, confecționat în birourile serviciilor secrete franceze, înlocuit de Elena Lasconi, jenant abandonată de colegi și electorat, va trebui să recâștige încrederea useriștilor, a altor adepți ai europenismului și atlantismului. Nu se știe câți pesediști și liberali îl vor vota. Unde vor merge voturile lui Ponta, care în ultimele luni a luat în brațe idei suveraniste? Se vede că „șmecheria” nu i-a ajutat la nimic. Totuși, având în vedere numărul important de voturi adunate, care l-au clasat pe locul patru, speră la o reintrare în tabăra PSD, chiar să lupte pentru președinția partidului, dacă nu, pentru a-l rupe în două.

George Simion este, să recunoaștem, principalul favorit pentru Cotroceni în alegerile finale din 18 mai a.c. „Ștaful din jurul său l-a sfătuit bine”! A refuzat participarea la dialog cu concurenții săi și mass-media, în turul I, păstrând un oarecare „mister” în jurul său, refuzând să intre în jocul presei scrise și reporterilor TV, evident ostili. A bătut Țara cu piciorul stabilizându-și electoratul tradițional: patrioți, creștin ortodocși, bătrâni nostalgici după disciplină și tinerețea trecută, mulți tineri adepți ai unui regim politic al dreptății sociale, mai autoritar într-o lume care parcă a luat-o razna. A valorificat cu abilitate modelul Trump, atrăgând asupra lui privirea boss-

ului mondial. Ajungând la Cotroceni va strivi vechiul sistem, statul paralel – așa cum doresc mare parte dintre români. Ei speră ca la toate nivelurile accederea în funcții, minore sau majore, să se facă prin calitățile profesionale ale candidatului, nu prin carnetul de membru de partid.

Simion va trebui să-și revizuiască conținutul Programului politic, eliminând obiectivele din zona drepte extreme, acceptând menținerea țării în UE și NATO, chiar dacă un dialog diplomatic cu Rusia și China este necesar, după modelul celorlalte mari puteri mondiale. Soarta românilor din afara granițelor țării noastre trebuie să rămână în atenția sa, chiar dacă, interese ale „sistemului” din România au reușit să determine Republica Moldova (Basarabia) și Ucraina să-l declare „persona non grata”. Ștaful din jurul său trebuie să fie mai intelectualizat, intelectualii de calitate fiind, în toate timpurile, mai ales din epoca modernă încoace, elementul capabil să propună și să facă reforme, să țină legătura cu lumea politică la vârf în plan european și mondial. Dacă dorește să facă bine Țării, George Simion trebuie să-și întărească propriul partid prin consolidarea organizațiilor județene. Astăzi, cu mici excepții, în județe, AUR nu are o țesătură de organizații la nivel de sate, comune, localități urbane. Doar acestea vor asigura peste trei – patru ani, poate mai repede, o majoritate parlamentară și dreptul de a constitui Guvernul, care face politica internă și dă stabilitate și credibilitate Președintelui Țării.

Pe lângă calitățile sale de lider, căpătate în ultimii ani, încă perfectibile, George Simion trebuie să mulțumească mass-mediei scrise, radio și TV care i-au făcut o contra-propagandă feroce, scoțând în față doar părțile rele ale personalității sale, nu puține. Ca urmare, așa-zisul „electorat georgist” etichetat ca puțin școlit, indolent, nedemocrat și-a spus: îl votez pe Simion „numai de-a dracu”! Pentru votanții lui Simion s-au numărat și destui intelectuali de calitate în speranța că numai un „dur” poate sparge încrengăturile intereselor dirijorilor

„democrației originale” românești. Ce se va pune în loc, depinde de „ștaful profesionist” din jurul viitorului Președinte!

În orice caz, românii și România vor trebui să evolueze între național și european, după modelul anilor 1914-1920, când am împlinit visul de veacuri a Neamului – România Întregită!

Prof. univ. dr. Mihai D. Drecin,
Oradea, Membru A.O.Ș.R.

Nicușor avea o tobă: Bum, Bum, Bum!
(Interviu cu prof. Ioan Coja)

Valeriu Dulgheru

V. D. - Domnule profesor ION COJA, cum vedeți în acest moment disputa electorală pentru fotoliul de la Cotroceni?

I.C.- Mi-e teamă că avansul lui George Simion nu mai este așa de mare. Este rezultatul campaniei de minciuni care l-au avut ca țintă.

Sistemul corupt împotriva căruia s-a ridicat dintotdeauna George Simion este capabil să facă orice pentru a-l împiedica să ajungă la pârgurile puterii. Știe că Simion este singura noastră șansă de a lichida gașca instaurată în decembrie 1989! Nu mă miră reacția de auto-apărare a clicii de impostori care alcătuiesc clasa noastră politică, liderii acesteia. Reacția lor este firească, naturală, aidoma câinilor care nu se lasă alungați de la ușa măcelăriei! S-au pus cu toate tunurile pe George Simion! Însăși Banca Națională și-a permis să lanseze infamia că devalorizarea leului este cauzată de perspectiva succesului electoral al suveraniștilor, al lui George Simion. Guvernatorul Băncii încununează astfel o îndelungată activitatea împotriva Țării, de veritabil trădător.

Ceea ce mă întristează cel mai mult este prestația lui Nicușor Dan, puteam să pun pariu că este un om de onoare! Cu fața lui de copil cuminte și nevinovat pe mulți îi înșeală!

V. D. - Ce-i reproșați?

I.C - Minciunile pe care le repetă prosteste la adresa lui George Simion! Cum că este

omul rușilor, este anti-european, izolaționist, deși nimic din afirmațiile lui George Simion nu susțin un asemenea diagnostic politic. Nu a lămurit relația sa cu Securitatea, nici cu ideea de familie. Nu s-a cununat, nu și-a botezat copii, nu este în stare să producă dovada botezului. Cine au fost nașii de botez, la ce biserică etc. Am mai avut un președinte ateu, dar a recunoscut cinstit că este. Nicușor ascunde acest detaliu, ceea ce dovedește că nu putem conta pe onestitatea sa, pe sinceritatea sa.

V. D. - Cum comentați scrisoarea foștilor ambasadori?

I.C. - Despre câțiva am date precise că au afaceri în România, foarte profitabile, căci sistemul corupt le oferă o mulțime de facilități. Practic nu plătesc nicio taxă, niciun impozit! Ei știu bine că dacă sistemul PSDist pleacă de la guvernare pierd o mulțime de bani, de avantaje! E jenant ce au făcut acești ambasadori. Pe unul dintre ei i-am reclamat la Departamentul de Stat și a fost retras din post. Transformase ambasada în viespar de desfrâu! Cei șapte ambasadori nu trebuie confundați cu guvernul american!

V.D. - Sunteți mulțumit de campania electorală a lui George Simion?

I.C. - Dovedește multă energie și tenacitate. Dar nu știe să exploateze toate atuurile pe care le are! Nu insistă bunăoară pe programul AUR de guvernare, elaborat în urmă cu câțiva ani, nu cu scopuri electorale, ci ca dovadă a capacității de a găsi soluții la „nevoile Neamului”! Nu insistă pe faptul că interdicția de a intra în Ucraina și Basarabia îl onorează. I se recunoaște astfel activitatea sa de patriot militant, dedicat intereselor românilor. Nu face caz de Caravana Medicală AUR. Chiar și de celebrul proiect „casa cu 35.000 de euro” ar putea face caz, explicând cum poate fi dus la capăt de un guvern bine intenționat, care ar oferi tinerilor loc gratuit de casă și racordarea gratuită la utilități!

Mă tem însă cel mai mult de o fraudă electorală. Sistemul are tehnicile sale de a influența corectitudinea membrilor din

comisiile electorale, ca să dau un exemplu. Îi îndemn pe alegători să țină seama cine sunt susținătorii lui Nicușor Dan! Alde Băsescu, Rebengiuc, Kelemen Hunor, bisericile reformate din maghiarime, Antenele lui Dan Voiculescu.

Iau în serios afirmația că Nicușor, ca și Ilie Bolojan, are probleme cu sănătatea mintală. O anumită lentoare în exprimare, mersul țeapăn, lipsa spontaneității într-o dezbatere nu sunt semne de normalitate. Franțujii au o vorbă despre inteligența matematicienilor! S-ar părea că i se potrivește candidatului „proeuropean”!

V.D. - În concluzie?

I.C. - Cine votează pentru Nicușor votează pentru Marcel Ciolacu și ai lui, votează pentru cei care ne-au îndatorat țara aducându-o pe marginea prăpastiei, votează pentru Băsescu și Johannis, pentru corupția din justiție, pentru impostura din viața politică, pentru falsa democrație post decembristă.

Cine votează pentru George Simion votează pentru dreptul nostru de a spera, de a schimba lucrurile, de a promova oameni noi, cu viziuni realiste, dedicate interesului național. Votează pentru dreptul de a ne făuri un viitor mai bun, pe măsura potențialului real al românilor, al resurselor cu care Dumnezeu ne-a binecuvîntat!

Cine votează pentru Simion George votează pentru un om normal, integru, sincer, care încă din adolescență a pus ideea națională mai presus de orice.

Votează un patriot, un naționalist!

Frați români,

Fiți naționaliști în ziua votului!

Doamne, ajută!

A consemnat Valer Dulgheru

Recomandări

FELICITĂRI,

Ne aflăm în fața unei lucrări de referință „SERVICIUL CREDINCIOS”, a cărei consultare devine o necesitate și o obligație. De proporții îndrăznețe, cuprinzând între paginile ei un material documentar imens, adunat cu stăruință și putere de muncă demne de toată admirația și recunoștința noastră.

Înmormântat sub straturi de tăcere cândva, negat cu îndărătnicire, „uitat”, trecutul nu doarme. Trăiește mai departe, în adâncuri. Aflăm astfel deci cine suntem cu adevărat, unde ne aflăm, încotro mergem. Faptele lor ne îndeamnă și ne obligă. Românii au

confirmat și confirmă că un popor mic este virtualmente egal cu marile popoare ale culturii universale.

Eroii neamului, veteranii de război, își merită locul în inimile noastre.

Toată admirația și prețuirea pentru autorii volumului. Cu deosebită considerație,

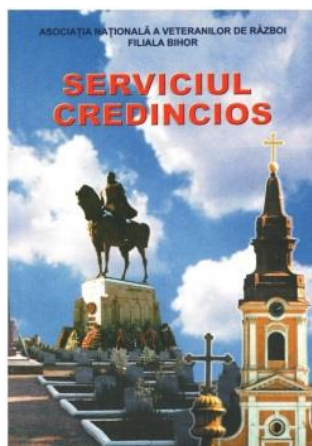
General de divizie (r) Mihai Corneliu LUNGU

ISTORIE

Gabriela Marin

DAC - DACIA
ROMA - ROMAN
ROMÂN - ROMÂNIA
DUNĂRE - DUNĂREAN
OLT - OLTEAN
BUCUR - BUCUREȘTI
VITEAZ - MIHAI VITEAZUL

MARE - ȘTEFAN CEL MARE
BĂTRÂN - MIRCEA CEL BĂTRÂN
ARMĂ - ARMATĂ

EROI - EROISM

LIBERI - LIBERTATE

PATRIE – PATRIOTISM

rugăciune

ai ținut Lumina în mâinile tale
ai ținut totul în mâinile tale
ai ținut perfecțiunea în mâinile tale
ai ținut veșnicia în mâinile tale
ai ținut sori și luni în mâinile tale
ai ținut lumea în mâinile tale
ai ținut gândul în mâinile tale
ai ținut cuvântul în mâinile tale
în mâinile tale mă ții pe mine
în sufletul meu te țin pe tine
mulțumesc

infini în nemărginire de tezaur

stelele nerăsărite se reflectă sublim
pe apele nerăscolite de furtuni acum
se cufundă neconfundate în bolta cerului
pentru a răsări din nou în lacul albastrului

infini

în sufletul meu liniștită strălucirea le-apare
când tac adâncit într-o neagitată mare...
spirale de sori și stele aleargă-n gândurile mele
ca să-mi amintesc că nu eu le-am aprins pe ele în
nemărginire
când nenăscuții noi vom pălpâi la fel de tare
în unduirea neînceputului și nesfârșitului cer
ele se vor fi transformat de mult în stropi de aur
pur ca raze de lumină diafană din strălucire de
tezaur

cu bucuria la genitiv

mulțumirea inimii
euforia sufletului
preaplinul minții
beatitudinea gândirii
veselia spiritului
optimismul rațiunii
împlinirea visului
frumusețea vieții
iubirea aproapelui
binecuvântarea sinelui
măreția infinitului

claritate

când am venit
nu te-am văzut...

erai ascuns după un eon
când am revenit
te-am zărit prin vis...
erai ascuns după o clipă
când am plecat
am simțit că ești aici...
de la începutul timpului

Prof. dr. Gabriela Marin⁶⁶

80 DE ANI DE LA RĂZBOI

Constantin Moșincat

Generalul Constantin Bădescu la Bciuș,

Vitejia luptătorilor Diviziei 11 Infanterie, care a acționat în ultima decadă a lunii aprilie sub directa conducere a Anatei 4, a fost evocată în Ordinul de Zi nr. 114 în care se amintea de luptele dintre râurile Nitra și Vag, pentru cucerirea masivului Tatra Mica. Divizia 11 Infanterie s-a acoperit de glorie prin excepționalele fapte de arme pe care le-

a savârșit. În ziua de 17 aprilie 1945, Divizia 11 Infanterie ia în primire un front defensiv de 25 de km. pe aliniamentul: Dol Poruba, Trenci, Teplite, Trenci-Tepla, Dobra, Opatova, valea Vagului. Deși în dispozitiv și pe un front atât de întins, divizia trece la atac în ziua de 28 aprilie 1945 conform ordinului Armatei a 4-a, pentru a pune stăpânire pe regiunea industrială Dubnița, unde inamicul avea numeroase fabrici de armament și muniții.

Între 18-27 aprilie 1945, Divizia 11 Infanterie, prin lupte permanente, de zi și noapte, atacuri impetuoase executate cu un elan deosebit, în majoritatea cazurilor prin lupta la baionetă și grenadă, cucerește succesiv înălțimile principale ale crestei munților Tatra Mică cu cotele 734, 681, 491, 536, 338, 906 și 650, după care prin acțiunile de noapte și prin surprindere, localitățile Vel Kolacin, Dobra, Trenci Tepla, Prilles, Dol Poruba, Mal Kolacin, Vistrikov, Preita, Klobusite și Ilova.

În noaptea de 27/28 aprilie 1945 după o luptă aprigă și hotărâtoare, care a durat opt ore, dezlănțuită cu un avânt și curaj impresionant, Divizia 11 Infanterie pune stăpânire pe cota 536 și înălțimile Nord-Est de Dubnița după care printr-o manevră abilă cucerește centrul industrial Dubnița și fabricile de armament de la Nord-Est de această localitate.

În cursul acestor lupte divizia a capturat 150 prizonieri hitleriști și horthyști, numeros material de război, 15 locomotive și 41 vagoane.

În noaptea de 29/30 aprilie 1945, Divizia surprinde inamicul prin trecerea peste râul Vag, la Sud Nemsova, crează un puternic cap de pod la Nord Vest de râu, iar inamicul se retrage în dezordine fiind complet răvășit de rapiditatea și vigoarea acțiunilor întreprinse de Divizia 11 Infanterie.

Pentru a slăvi memoria celor peste 100 Eroii: ofițeri, subofițeri și trupă căzuți în aceste acțiuni victorioase și pentru a aduce răsplata tuturor celor care prin luptele lor eroice au săvârșit aceste fapte de arme excepționale se

⁶⁶ Gabriela Marin, profesoară de franceză și engleză (Universitatea București, Facultatea de Limbi Străine - specializarea Franceză / Engleză), cu un Master în Didactique du Français Langue Etrangère (Université des Antilles, Martinique). Am compus câteva "poezioare în minuscule" și-mi doresc să le public, ceea ce va reprezenta o mare realizare și o mare onoare pentru mine. Ideea mi-a venit de la maniera în care este torturată și mutilată limba română în perioada actuală. Am vrut să demonstrez că se pot scrie lucruri interesante, inteligente, elegante și "valabile" chiar fără majuscule, fără punctuație și în enunțuri eliptice și scurte ("Cine mai are răbdare azi să citească?").

citează prin Ordin de Zi nr. 114 pe Armata 4.; *Ofițerii, subofițerii și ostașii infanteriști, cavaleriști, artileriști, pionieri și transmisioniști din Divizia 11 Infanterie. Se mai citează sergentul Hergheliu Dumitru din Regimentul 3 Dorobanți, mort eroic înfruntea grupei sale".* În luna mai divizia a reintrat sub ordinele Corpului 6 Annat și a participat la urmărirea inamicului pe direcția Bolesov, Slavnița. După cucerirea satelor de pe direcția sa de ofensivă, din ordinul Annei 4, Corpul 6 a fost desemnat să înlocuiască Armata I română.

În noua misiune după ce a trecut râul Morava, pe podul de vase și a continuat mersul spre Velegrad, unde a ocupat un raion de plecare la înlocuire, pe 4 mai 1945. În cursul nopții, după ce a înlocuit trupele sovietice, Divizia 11 respingea ultimele contraatacuri germane date cu tancuri, tanchete și infanterie, sprijinite de artilerie. Inamicul a fost înfrânt pe front.

Pe 9 mai la ora 16,00 s-a anunțat capitularea necondiționată a Germaniei. Vestea a fost salutăată „**cu focuri de artilerie, rachete de infanterie etc**". Ziua de 9 mai a găsit Divizia 11 în plină ofensivă pentru eliberarea orașului Prostehov. **Pe 10 și 11 mai 1945 Divizia 11 Infanterie a mărșăluit spre raionul de bivouac: Zubri, Voiteho, Pagledeș, în care a intrat pe 12 mai. Războiul mondial a luat astfel sfârșit pentru ostașii români din Divizia 11 Infanterie.**

ORDIN DE ZI Nr. 114 din 20 mai 1945

În luptele dintre Nitra și Vag, pentru cucerirea masivului Tatra Mică, Divizia 11 Infanterie, s-a acoperit din nou de glorie prin excepționalele fapte de arme pe care le-a săvârșit, în ziua de 17 -aprilie 1945. Divizia 11 infanterie ia în prinzire un front defensiv de 25 km aliniamentul Dol Poruba, Trenci, Teplke, Trencu Tepla, Dobra, Opatova, Valea Vagului. Deși în dispozitiv defensiv și pe un front atât de întins, Divizia trece la atac în ziua de 18 Aprilie, conform ordinului Armatei, pentru a pune stăpânire pe regiunea industrială Dubnica, unde avea numeroase fabrici de armament munițiuni. Între 18-27 aprilie 1945, Divizia 11 Infanterie, prin lupte continue de zi și noapte, atacuri impetuoase, executate cu un elan deosebit, în inajoritatea cazurilor prin lupta la baionetă grenadă, cucerește succesiv

înălțimile principale ale crestei Munților Tatra Mică cu cotele 734, 681, 631, 536, 338, 905, 906 Si 650, după care prin acțiuni de noapte prin surprindere pune stăpânire pe localitățile: Vel Kolacin, Mal Kolacin, Dobra, Trenci, Tepla, Priles, Gor Poruba, Mal-Kosetke, Vistricov, Preitax, Clobusite și Jiliava. noaptea de 27/28 aprilie a.c. după o luptă aprigă și hotărâtoare, care a durat 8 ore dezlănțuită cu un avânt și curaj impresionant, Divizia 11 Infanterie, pune stăpânire pe cota 536 și Nord Est de Dubnka, după care printr-o manevră cucerește centrul industrial Dubnka și fabricile de armament de la Nord-Est de această localitate. În cursul acestor lupte, Divizia a capturat peste 150 prizonieri germani și unguri, numeros material de război, 15 locomotive și 41 vagoane. În noaptea de 29/30 aprilie 1945, prin surprindere trece peste raul Vag la Sud de Nemsova, creează un puternic cap de pod la Nord Vest de râu, iar inamicul se retrage în dezordine, luând complet surprins de rapiditatea și vigoarea acțiunii întreprinse de Divizia 11 Infanterie. Pentru a slăvi memoria celor peste 100 eroi, ofițeri, suboliteri trupă căzuți în aceste acțiuni victorioase în fața cărora ne ple-eăm cu deosebită recunoștință și pentru a aduce răsplata cuvenită ostașilor care prin lupta lor eroică au săvârșit aceste fapte de arme excepționale, Se citează prin ordin de zi pe Armată:

1. Ofițerii, subofițerii și ostașii infanteriști, cavaleriști, artileriști, pionierii și transmisioniștii din Divizia 11 Infanterie de sub comanda energicului, viteazului și bravului General Bădescu Dinu.
2. Lt. Colonel Oprea Petru, Seful de Stat Major și Căpitanii Opreș Grațian, Popa Ion, Sava Gheorghe și Păunescu Niculaie (căzut rănit de schijă de mină) din statul major al Diviziei a 11-a Infanterie.
3. Colonelul Radu Marin, Comandantul Regimentului 2 Dorobanți și Colonelul Neacșu Constantin, Comandantul Regimentului 3 Dorobanți.
4. Căpitanul Georgescu Gheorghe și Pătrășcoiu Vasile, comandanții de batalioane din Regimentul 2 Dorobanți, Teodorescu Vasile și Pena Dumitru, comandanții de batalione din Regimentul 3 Dorobanți.
5. Slt. Cozma Ioan și Serenții Majori Ispas Ioan, Mihalache Constantin, comandanții de plutoane din Regimentul 3 Dorobanți, Slt. Medianțu Gh., Taranu Lazr și Serenții Majori Rauti Dumitru și Ghita Aurica, comandanții de plutoane din R. 3 Dorobanți.
6. Serenții Ichim Vasile, Dinca Constantin, comandanții de grupe ai Regimentului 2 Dorobanți și Serenții Ionescu Gheorghe, Scarlat D-tru, Hergelegiu Dumitru (mort eroic în fruntea grupei sale) Tanasuca Victor, comandanții de grupe din Regimentul 3 Dorobanți, care prin glorioasele fapte de arme, sub o conducere energică și hotărâtă au realizat aceste noi și nemuritoare victorii,

COMANDANTUL ARMATEI

General de Corp de Armată (ss) N. Dăscălescu

Pentru conformitate Șeful Birou Mobilizări Locotenent D. Bugoi

DESCONSIDERAREA REZERVEI MILITARE GREȘALĂ IMPARDONABILĂ A CLASEI POLITICE

Grigore Stamate

Cât de amplă este resursa umană ce alcătuiește rezerva militară, în condițiile în care – fiind secrete – datele oscilează de la o sursă la alta (în majoritate neautorizate), este greu de estimat.

Tocmai de aceea, până și experții se operează cu cifre aproximative, mai mult sau mai puțin edificatoare. Astfel, potrivit unora, în evidențele Ministerul Apărării ar fi 50.000 de rezerviști, la Ministerul Afacerilor Interne, 108.000 de rezerviști, iar la Serviciul Român de Informații, împreună cu celelalte servicii speciale, în jur de 12.000 de rezerviști. Un total de 170.000 de potențiali combatanți, care – de departe – reprezintă o forță considerabilă, dublă, dacă e să o raportăm la cei circa 90.000 de militari și civili în activitate. Fără să nu mă gândesc, că între statistică și numărul acelor care, efectiv, se pot folosi, ca forță luptătoare, poate fi o diferență apreciabilă. Fiind de notorietate că, în contabilitatea primară a socotitorilor este inclus și un întreg aparat tehnico-administrativ. Aparat, care, cel mai adesea – după cum se cunoaște – este lărgit cu cei ce au un nivel de instruire destul de precar (între care cei cu proveniență „din sursă externă” excelează).

Oricum, după cum anticipam, potrivit celor mai recente informații în temă „La finalul anului 2024, Armata Română număra aproximativ 90.000 de militari, incluzând 3.000 de rezerviști voluntari. Acest număr a crescut semnificativ față de anii anteriori, datorită unei strategii de recrutare intensificate. Ministrul Apărării, Angel Tîlvăr, a declarat că obiectivul țării este de a ajunge la 100.000 de militari activi, o țintă care ar putea fi atinsă în următorii ani” (Dragoș Ștefănescu, în *Bugetul.ro.*, 4 martie 2025). Sincer, m-aș bucura să fie așa, deși am serioase îndoieli; pentru că, după cum se știe, începând cu 2 aprilie 2004 – adică,

odată cu primirea în NATO – România, în loc să-și consolideze efectivele și să-și îmbunătățească structura militară, ca și dotarea, și-a redus drastic efectivele luptătoare, a trecut la casarea unei însemnate părți a tehnicii și a achiziționat mijloace de luptă, dintre care unele cu eficiență discutabilă.

Potrivit analiștilor, odată cu desființarea serviciului militar obligatoriu, în 2007, numărul militarilor a fost redus de la 350.000 la 70.000, în condițiile în care, în compensație – așa cum s-a procedat în multe state europene – nu s-au mai introdus servicii militare alternative.

„Înainte de căderea comunismului, Armata Română număra aproape 400.000 de militari activi, 6 milioane de militari rezerviști, 3.000 de tancuri și aproape 1.000 de avioane de luptă. Aceste cifre o plasa pe locul 17 în lume, fiind a opta putere militară a Europei” (Sorin Gica, *Câți soldați are România?*, în *Adevărul.ro* din 6 august 2022).

Pentru că nu deținem datele la zi – din rațiuni de stat – acceptăm că diferențele nu sunt considerabil mai mari, decât cele de acum doi ani, când se spunea că: „România se află pe locul 47 din 145 de țări luate în considerare pentru revizuirea anuală a BPM” (Alex Darvari, *Pe ce loc se află Armata Română între forțele militare din lume?*, *Newsweek*, 16 octombrie 2023). Iar, despre capacitate tehnică, din aceeași sursă, mai aflăm că „am avea 415 tancuri, 15.800 de vehicule pentru armată, 47 artilerie autopropulsată, 910 tunuri de artilerie și 207 rachete”.

Desigur, fără a pune la îndoială recente achiziții și modernizări efectuate între timp. Și, să nu omitem un aspect la fel de important pentru dezvoltarea efectivelor active: salarizarea, care, de departe, nu mai satisface cerințele unei armate moderne și nu mai este atât de atractivă.

Într-un asemenea context, se mai spune, că nevoia de rezerviști s-ar ridica, undeva, la încă 40.000-50.000. Tot ce este posibil. Dar, aceasta (rezerva), tot la o adică – dacă

strategii actuali ar aprofunda nevoia de resursă umană – ar ajunge la concluzia că ar putea fi completată și cu o parte din rândul cadrelor în retragere, care pentru anumite eșaloane, pot fi la fel de utile, dacă avem în vedere că, în timpul serviciului activ, foarte mulți ofițeri, maiștri și subofițeri au lucrat în funcții operative (dar și în serviciile sedentare, din care ușor se pot disloca destui tineri, în folosul acțiunilor operative, în teren) și încă mai corespund din punctul de vedere al sănătății.

Să ne ferească Sfântul însă ca, în ultimă instanță, să fim nevoiți să apelăm și la o asemenea soluție. Dar, la nevoie, țara încă se poate baza și pe o astfel de componentă, cândva una elitistă. Și-apoi, este cert că, până la intrarea forțelor militare active în dispozitiv, cei care le asigură desfășurarea și introducerea organizată, eșalonată, în luptă – adică, cei care rezistă în fața agresorului, cu jertfe pe măsură – în principal, sunt cei mobilizați din rândul rezerviștilor.

Desigur, în România staționează și câteva mii de militari străini din 17 țări ale NATO, dar intrarea acestora în luptă este condiționată extrem de strictă. Asta, dacă nu vrem să luăm în considerare că forța principală este dată de SUA, care, poate, oricând, să-și schimbe atitudinea.

Este adevărat că „În caz de conflict, România se bazează și pe Jandarmerie, dar militarii din această structură (circa 60.000 – n.n.) primesc misiuni pentru siguranța cetățenilor, nu au pregătire pentru război și sunt dotați cu armament ușor de infanterie” (Florin Jipa, *România este de 20 de ani în NATO*, articolul din 24 martie 2024). La fel se poate spune și despre poliție.

Și, atunci, normal și firesc, apare o întrebare cât o țară: de ce atâta desconsiderarea față de rezerva militară (și – când spun asta – am în vedere întreaga masă tuturor acelor care au activat în amplul sistem de apărare, ordine publică și siguranță națională) ?! Cunoscut fiind, că în compunerea acesteia sunt cadre foarte bine pregătite „de carieră”, cu școala militară de durată, cu absolvenți ai

Academiei de Înalte Studii Militare și ai unor cursuri superioare de comandă și stat-major (inclusiv în străinătate), buni cunoscători ai unor limbi străine, cercetași de elită, tacticieni și strategii de înaltă clasă, oameni cu experiență, foarte buni cunoscători ai tehnicii din dotare, mulți dintre ei foști participanți în diferitele zone de conflict ale lumii etc.

Iată și câteva posibile motivații, care – în ce ne privește – am dori să fie simple supoziții:

În prezent, „statul nu mai percepe realist importanța rezervei de mobilizare. Potențialul uriaș deținut de un număr însemnat de specialiști militari în rezervă este neutilizat și se pierde din lipsa unui cadru adecvat care să asigure instruirea rezervei operaționale. Acești militari sunt aruncați în masa amorfă a pensionarilor, deși o bună parte dintre ei au experiența și pregătirea peste nivelul celor mai mulți militari activi” (Cătălin Costea, *Nu dați vina pe militari*, *Defense Romania*, 12 decembrie 2024). Și, pentru că niciodată n-am știut ori m-am abținut să pun în sarcina cuiva această „stângăcie” – ca să nu spun altceva – am crezut că cineva de dincolo de priceperea românească manipulează totul. Încă mai cred; deși, la o privire mai atentă, trebuie să acceptăm că hiba principală se află tot la noi. Acolo, sus, în structurile de vârf ale Puterii, în care s-au cocoțat fel de fel de politicieni, care – în pofida fiefurilor, care i-au propulsat – habar nu au ce presupune o confruntare belică și dincolo de ecranul colorat al televizoarelor. Inclusiv, unii dintre candidații la Președinție, ca să evit a afirma *in extenso*.

Tocmai de aceea „se pare că statul nu mai este interesat să asigure un cadru legislativ stabil și atractiv, care să contribuie la menținerea militarilor cât mai mult în activitate. Lipsiți de predictibilitate legislativă și demotivați, tot mai mulți militari în care s-au investit bani grei pe pregătire și antrenare aleg să treacă în rezervă sau chiar să demisioneze” (*ibidem*). Mai mult, „statul român nu mai

pare dornic să își respecte angajamentele asumate legal față de militari. Plecând de la nerespectarea unor legi organice sau amendarea acestora prin Ordonanțe de Urgență și terminând cu neactualizarea unor componente ale soldelor și indexări arbitrare ale pensiilor, statul a creat de-a lungul timpului atât de multe nedreptăți sociale militarilor și atât de multe inechități între aceștia, încât a provocat o adevărată vulnerabilitate în sistemul național de apărare” (op.cit.). Și, nu în ultimul rând, „Cât timp există pensionari militari care în loc să se bucure în liniște de ultimii ani din viață sunt nevoiți să iasă în stradă să protesteze la temperaturi de 40 de grade sau sub ploaia rece de toamnă și cât timp militarii simt nevoia să se asocieze pentru apărarea drepturilor legale în fața statului, înseamnă că relația dintre stat și armată continuă să se degradeze, devenind vulnerabilă la interferențele străine, iar cel mai mult are de pierdut însuși poporul român” (*ibidem*).

Desigur, față de un asemenea mod de abordare, lipsit de orice logică, reacțiile din partea unei însemnate părți a militarilor de carieră nu au încetat să apară. Dintre acestea, am reținut câteva dintre opiniile unui distins ofițer superior, ce mi s-au părut extrem de interesante. Astfel:

„În ultima vreme, figura rezervistului militar a fost distorsionată, redusă la un simbol al trădării sau al devierii ideologice: nu pentru fapte, ci pentru presupuneri (...). Stigmatizarea rezervistului militar nu este un accident, ci un simptom al unei patologii profunde: incapacitatea clasei politice de a accepta pluralismul în afara propriei oglinzi” (colonel dr. Cătălin Baltog, *Rezervistul militar, ca simbol interzis*, articol postat în 3 aprilie 2025).

Deși, pe foarte multe segmente aș avea și o altă opinie, sunt nevoit să țin seama de ideile, absolut în cunoștință de cauză, ale profesionistului. Pentru că, într-o societate dominată la vârf de interese, care, de mult, nu mai coincid cu cel național, este de la

sine înțeles că, pentru a supraviețui – căci de progres, când ai o datorie externă de peste 200 de miliarde de euro (Roxana Roșu, *Ziarul Financiar*, 13 ianuarie 2025) nu mai poate fi vorba – are loc o deplasare sistematică a valorilor reale, adesea intenționat, în scopul abaterii atenției de la ceea ce se întâmplă, cu adevărat. Iar, justificările, oricum le-am privi noi, în condițiile în care se spune că România ar fi una dintre cele mai corupte țări europene, sunt de prisos. Chiar și în iminența unui potențial conflict, ale cărui rațiuni – dacă or există cumva și așa ceva – nu pot fi înțelese de majoritatea populației și, cu atât mai mult, de rezerva militară.

Desigur, este greu să pui totul în sarcina unui anume partid sau a câtorva politicieni, pentru că, trebuie să recunoaștem că sunt și personalități demne de toată aprecierea, chiar dacă refuză ori se tem să se afișeze mai mult decât li se permite. Căci, în toate partidele sunt și buni români, oameni bine intenționați, de la care poporul și, cu atât mai mult, noi, rezerviștii, avem așteptări.

Iată de ce, acum, în frământarea alegerilor prezidențiale, ca și în perioada următoare acestora, majoritatea politică – cu deosebire cea decidentă – ar trebui să-și reconsidere poziția față de rezerva militară, ca și față de toți pensionarii din sistemul de apărare, ordine publică și siguranță națională), pentru că forța aceasta nu este nicidecum una de neglijat. Concluziile din actuala etapă electorală, fiind mai mult decât evidente, ar trebui să dea de gândit multora.

Dar, să conchidem fiind de acord că o parte însemnată din protipendada de la vârful puterii, în neputință de altceva, achiesează încă la orientări – de astă dată, externe – care pot împinge țara într-un război devastator. Un război bazat pe fel de fel de scenarii (să le zicem „virtuale”) în care ar trebui să apărăm nu știu ce valori, ale nu știu cui, dincolo de orice valoare românească. Ignorând sau (mai degrabă) habar n-având, că valoarea supremă, în oricare societate și-n orice sistem, ar trebui să fie omul. Omul

concret – indiferent de profesia avută și de categorie socială din care a făcut sau face parte. Omul, căruia îi trebuie asigurate toate condițiile ca să muncească și să trăiască fericit, în liniște și în pace, indiferent de comunitatea, din care țara face parte. Fără niciun angajament conflictual, în condițiile dezastruoase, în care noi, românii – din punctul de vedere al bunăstării și al traiului normal – am ajuns să privim în fundul sacului financiar.

Așadar, domnilor reprezentanți ai Puterii reveniți grabnic asupra atitudinii păguboase, pe care o aveți față de rezerva militară umană (căci, despre alte rezerve, materiale, nici nu se mai poate vorbi) și nu așteptați ca, la rândul-i, și aceasta să vă desconsidere. Doamne ocrotește-i pe români!

*General-lt (r) dr. Grigore Stamate,
București*

**CUM VOR GUVERNANȚII NOȘTRI SĂ
SCAPE DE O MARE PARTE DIN
ROMÂNII DIN DIASPORĂ!**

George ROCA

CETĂȚEAN ROMÂN CU DOMICILIUL ÎN STRĂINĂTATE - MI S-AU LUAT TOATE DREPTURILE (INCLUSIV DREPTUL LA VOT!!!)

Mă numesc Gheorghe ROCA, născut în orașul Huedin, România, la 14 iulie 1946, scriitor și jurnalist român stabilit în Australia. Sunt plecat din țară de 45 de ani. Nu am renunțat niciodată la cetățenia română. Mă legitimez cu Pașaportul românesc EXPIRAT la 13 iunie 2021 nr. 0.... (CNP 1.....) Am avut pe parcursul acestor 45 de ani ani 7 pașapoarte românești cu numele meu de botez Gheorghe (ROCA) și 5 pașapoarte australiene cu numele de George ROCA. Totul a decurs bine până în urmă cu 4 ani când a expirat pașaportul meu românesc. Când m-am prezentat la Biroul Pașapoarte (din România) pentru a-mi reînnoi pașaportul românesc am fost refuzat incisiv și fără explicații!!! Astfel am rămas FĂRĂ NICIUN ACT LEGAL CARE SĂ ÎMI DEMONSTREZE CETĂȚENIA ROMÂNĂ!

Ce puteam face!?

M-am reîntors la Sydney și m-am adresat Consulatului General Român în vederea obținerii unui nou pașaport. După ce am plătit taxa (aproximativ 100 de dolari australieni), am fost refuzat și aici fără să mi se dea o explicație plauzibilă...

În anul 2022, folosind pașaportul australian am revenit în România și am încercat să obțin un nou pașaport (de la SPEP Oradea). Am fost refuzat din nou (a treia oară!) - fără să mi se dea prea multe lămuriri. Mi s-a spus să îmi schimb prenumele! Ciudat! Timp de 42 de ani nu s-a impus această lege nedreaptă – nici măcar pe vremea comuniștilor!)

Consider ca Gheorghe înseamnă George în limba engleză! (Exemplu: Sfântu Gheorghe = Saint George - la fel dacă ne referim la scrierea făcută în românește a multor cuvinte din limbile străine! De ce nu pronunțăm LONDON și nu Londra, MASKVA și nu Moscova; de ce autoritățile actuale române au dreptul să transforme numele noului

papă? În loc de denumirea oficială de la Vatican (latină) Papa Leo, pronunțăm și scriem „Papa Leon” (în engleză Pope Leo; italiană: Papa Leone; spaniolă: Papa León; franceză Pape Lyon??? Apoi Eugene Ionesco în loc de Eugen Ionescu! Distinsul ex-președinte român Klaus Iohannis - fost Iohannis (după cum se numesc și acum toți cei din familia sa!) Dacă Iohannis poate să își schimbe numele în Iohannis pentru a nu deveni ilar... atunci eu de ce nu pot? Ce poate Bovis nu poate ovis? Sau, nu poate Joiana...

Specific, eu nu mi-am schimbat niciodată oficial prenumele în Australia... Am fost trecut automat ca „GEORGE” în actele australiene pentru a se citi mai ușor și pentru demnitatea pronunțării (Englezii pronunță „Gheorghe” destul de dificil, precum: „Gorki, Gorgi, Gorghî, Gherghi...”).

Nu înțeleg cum procedează cei de la Serviciul Pașapoarte cu românii stabiliți în țări de origine rusă, arabă, evrei etc. care au o altă scriere decât cea latină! Numai cei de la serviciile noastre de pașapoarte nu realizează (specific din nou că până anii trecuți nu am avut probleme!) că George este o derivație al lui Gheorghe care vine din grecescul YORGOS.

Și astfel am fost lăsat fără acte. Nici măcar o CARTE DE IDENTITATE ROMÂNEASCĂ nu pot să obțin... Am fost în urmă cu doi ani în România și am apelat la Serviciul de Pașapoarte din București (Bdul Timișoara, nr. 26, et. 2, sector 6, București - în incinta mall Plaza România). Am plătit din nou taxele... Degeaba! Iar refuz! M-au trimis la Sydney să-mi schimb prenumele. Care prenume... pe George în Gheorghe!? Apoi anul trecut (2024) am fost din nou la Consulatul General Român din Sydney să cer ajutor... Am depus din nou taxa de 100 AUD, am fost ampentat a nuștiu câta oară, fotografiat... dar ne-am lovit din nou de birocrația de la Bucharest (pardon, București!!!). Iar refuz... Am recupera taxele de pașaport după câteva luni!

Acum sunt în Sydney, Australia. Mai 2025! AȘ VREA SĂ MERG LA VOT! Să votez pentru prezidențiale... Dar fără pașaport românesc NU SE POATE MERGE LA VOT, nu am drepturi precum ceilalți români, nu pot să mă legitimez (cu pașaportul australian nu se poate!) Sincer sunt disperat. De ce!? Pentru că nimeni nu te ajută, nu îți dă o explicație... Ești trimis de la un birou la altul... tracasat, agasat, necăjit, supărat... Nu am încălcat legile niciodată, am luptat deseori pentru demnitatea și binele României. Am primit mai multe diplome și medalii din partea Guvernelor României pentru aportul adus în promovarea României și strângerea relațiilor cu Australia (inclusiv de la doamna ministru Natalia-Elena Intotero, în prezent Ministrul Familiei, Tineretului și Egalității de șanse).

Am luptat de asemenea cu olandezii pentru a nu ne mai da veto la intrarea în Spațiul Schengen! (și am reușit!) Vezi: https://en.wikipedia.org/wiki/Pe-al_nostru_steag_e_scris_Unire

<https://armoniiculturale.ro/george-roca-pe-al-vostru.../>

Cei de la serviciul Pașapoarte din România sunt nedreptiți și părtinitori deoarece unii români, în aceeași situație ca mine obțin pașapoarte, iar alții nu! Ce aș putea să fac!? Să apelez la forurile internaționale? Să mă lupt cu ai mei (românii) precum am făcut cu olandezii!? Păcat... Poate mă sfătuiește cineva ce să fac, sau unde să găsesc clemență ȘI ÎNȚELEGERE!

Acest articol nu doresc să aibă tentă politică. Este un act de disperare prin care trec... Eu vreau să rămân ROMÂN ! De aceea cer(șesc) ajutorul... celor care îl citesc, crezând că o să mă ajute cu un sfat... Oare alte țări procedează la fel ca guvernării de la București atunci când conaționalii lor întâmpină probleme asemănătoare?

Gheorghe (George) ROCA
16 octombrie 2024 - 16 mai 2025
Sydney - Australia

DEMOCRAȚIE versus TEOCRAȚIE GHE. C. NISTOROIU

*„Democrația este sistemul social care face posibilă existența idiotului alături de geniu.
Este un soi de haos suportabil.”*
(Petre Țuțea)

În democrația instaurată de vulgul Cetății ori de populația-turmă, anticipând proletarii „alesului” Lenin, insul călătorește singur mânat de biciul colectiv al celorlalți sociabili, economici, politici care sunt schimonosiți moral, cultural ori religios.

Teocrația este forma divină de guvernământ în care Dumnezeu guvernează Creația prin Pronia Sa călăuzită de Aleșii Săi. Teocrația este Mama Etnocrației.

În **Teocrație**, individul se dezvoltă firesc din rădăcină, tulpină, ramuri, muguri, frunze, corolă, fructe și semințe pentru renaștere, călăuzit de Creatorul-Dumnezeu și de aproapele misionar.

TEOCRAȚIA ESTE SCEPTRUL AUTORITĂȚII DIVINE ÎNTRU ARMONIA CREAȚIEI OMENIRII!

Teocrația este prologul poporului nemuritorilor geto-daci din rădăcina primordială pelasgă unde Bunul Dumnezeu a odrăslit toate virtuțile, toate valorile, toate atributele de esență pentru continuitatea dăinuirii Omului întru conștiința sa, întru conștiința colectivă a Neamului, a creației spirituale prin artă, poezie, filosofie, teologie al căror trunchi comun este FRUMOSUL, SUBLIMUL și DIVINUL.

Prin armonia și frumusețea lor, Omul hristofor comunică cu cosmosul și cu veșnicia asumându-se și însumându-se enciclopediei Credinței ortodoxe și rugăciunii de foc – Filocalia.

Nicăieri pictorul, poetul, preotul, filosoful, artistul, mama, ostașul, conducătorul în general nu este mai acasă la el, mai deplin decât în Vatra străbună a tradiției, în vatra de foc a familiei, în altarul

înțelepciunii neamului său care îi conferă NEMURIREA și VEȘNICIA.

„Fiecare dac ducea pe pământ o luptă plină de încrâncenare; existența oricărei ființe umane este o luptă asemănătoare. Însă, luptând dacul nu căuta să-și câștige doar pâinea ori să-și apere viața. Nu lupta nici pentru cuceriri ori bogății, așa cum fac aproape toți oamenii. Dacă dacii luptau pe parcursul întregii lor vieți pământeste, făceau aceasta mai de grabă pentru a nu pierde veșnicia. Scopul lor pe pământ era veșnicia.” (Constantin Virgil Gheorghiu, *Poporul nemuritorilor*, Ed. Sofia, București-2014, p. 5)

Teocrația readuce pe Dumnezeu în Sânul Creației Sale, în mijlocul oamenilor religioși! Democrația este o civilizație întemeiată pe sine, pe un umanism luciferic, care a cioplit Chipul lui Dumnezeu din om, urâtându-l prin cosmetica masonică a „egalității, fraternității, libertății”.

Democrația schițează chipul uman ca într-o imagine ștersă, conturând cifra în detrimentul cuvântului, înlocuind calitatea prin cantitate fără să aibă criterii de selecție a valorilor.

Democrația își pune deseori, dacă nu permanent pecetea iluziei, fantasmagoriei (fantasmele Agorei) reclamate demagogic de pătura scursurilor, parveniților, lașilor, vânzătorilor, mișeilor, găsind „țapul ispășitor” pentru faptele lor reprobabile, pentru erorile și omorurile lor fizico-moral-psihice, în omul simplu, curat, religios, omenos, jertfelnic, hristoforic și marioforic.

Democrația e poarta larg deschisă tuturor relelor și fărădelegilor vulgului și a politicianilor!

Democrația populară atinge întotdeauna sufragiul turmei besmetice!

Paradoxul societății umane creștin-ortodoxe este că nu Elita spirituală naște Conducătorii de Stat, ci populația care produce liderii politici, iar aceștia o conduc sigur la distrugerea socială.

În materie de democrație mărturisea marele gânditor creștin ortodox **Petre Țuțea**, „*mă bizui pe doi gânditori clasici. Pe Platon și pe Aristotel. Platon susține că sunt trei forme de guvernământ degenerate: tirania, oligarhia și democrația. Aristotel spune că democrația este sistemul în care fiecare face ce vrea. Și eu mă circumscriu părerilor lor.*” (**321 de vorbe memorabile ale lui PETRE ȚUȚEA**, Ed. Humanitas, București-1993)

Democrația e cel mai puternic dizolvant al credinței, creației, unității morale, familiei, patriotismului, dreptății, adevărului, binelui, libertății, proprietății, vieții, măreției și iubirii ei. În democrație, justiția proletară nu împarte niciodată dreptatea, ci permanent închisoarea! Democrații nu sunt urmașii marelui filosof get **DEMOCRIT**, ci otreapele lui Demonocrat!

În demonocrație, durerea pare, se vrea fără margini, crescând densitatea nedreptăților care îl copleșesc pe omul religios, prin caracterul politicianist, dezumanizant ce provoacă un destin absurd pentru sfășierea fiilor Națiunii, fiilor Bisericii Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Democrația este forma de guvernământ proletară în care se realizează profituri fantastice ale sistemului ocult, oligarhic privind livrările fără precedent ale exportului de marfă umană.

Democrația neofanariotă în Orientul creștin sau nu, este aproape un întreg registru al viciilor la întrecere cu cecitatea voită și complice a Occidentului, precum și a papismului în general!

Neofanarioții globalismului, în locul sentimentului firesc, **înnăscut de dreptate și adevăr al poporului daco-român**, au introdus prin sistemul lor ocult, șiretlicul, manipularea, neadevărul. Nu se dezmint nici o clipă, nici un moment ucigaș de înaintașii lor **fanarioții** sadea ai Fanarului.

„*Cei care smulgeau pruncul de la sânul mamei lor, pentru a-l trimite la Constantinopol – la Înalta Poartă – erau*

satrapii fanarioți. Aceștia erau administatorii pe care sultanul îi trimetea în țările ocupate. Acești fanarioți erau tot ce putea fi mai viclean, mai odios, mai abject și mai detestat pe acest pământ.” (Virgil Gheorghiu, *Tatăl meu, preotul, care s-a urcat la cer. Amintiri dintr-o copilărie teologică*. Ed. Deisis, Sibiu-2008, p. 103)

Cauza anomaliei sociale constă în faptul că neomaterialiștii democrato-sociali, neoliberali, neoanarhiști constrâng poporul cu legi și regulamente ce aparțin administrațiilor străine de noi. „*Mintea miniștrilor liberali e preocupată de un singur lucru: cum să rămână miniștri cât mai mult timp, iar „mintea ciracilor” lor e preocupată de a ajunge cât mai repede la o poziție cât mai bine plătită... „Gândire proprie” n-au avut niciodată liberalii. Făcându-și o pospoială de studii „prin Piza, Belgia și Elveția”, cu doctoratele în drept câteva săptămâni, „tăind câinilor frunză prin Paris,” unde cu câteva săptămâni înaintea examenelor, se pun sub repetitori ca să învețe pe de rost răspunsurile la întrebări, ei câștigă titluri „fără vreo muncă a inteligenței”, nu judecă, nu gândesc, nu au învățat nimic. Dar cum vin în țară cu „droaia”, toți vor să devină miniștri, membri la Curți, academicieni. Ce să admirăm mai mult la ei, se întreba retoric Profetul nostru **Emin**: „ignoranța sau tupeul lor?” (C.f. Gică Manole, Mihai Eminescu *Despre Dobrogea și Transilvania*, Ed. Accent Print, Suceava, 2023, p. 39)*

În **teocrație** durerea Omului creștin, a poporului se distilează prin suferința imperioasă, acceptată iubirii de Patrie, de Neam și a dragostei de Dumnezeu, de Strămoși, de Străbuni.

Teocrația este străbătută permanent de un filon religios, eminamente creștin ortodox, inconfundabil, în care Patria, Națiunea (ca Elită spirituală), Poporul, după ce va atinge dimensiunea continuității va lăsa moștenire dăinuirea sa liturgico-evangelică!

Creștinismul hristic, apostolic ortodox prin nașterea sa teandrică a format, educat, a înflorit și a rodit în personalitățile cele mai fine, cele mai dotate, cele mai precoce ale societății umane, din care Biserica Sobornicească și-a ales înaltul cler, iar Patria geniile și profeții ei!

Frumusețea fizico-moral spirituală, irezistibilă, rafinată desăvârșire a Părinților și a Scriitorilor Bisericii au fost permanent pentru Patrie și Popor, Lumina și Flacăra Adevărului revelat al Bisericii Ortodoxe!

Teocrația este imnul libertății creștinului ortodox mai ales al daco-românului aruncat în malaxorul sfâșietor al democrației proletare ori a celei globalist tehnologizate!

Teocrația este fundamentul libertății care este Temelia lui Dumnezeu și Stâlpul Omului! Teocrația este reflexia metafizică și poetică prin care curge izvorul vieții, expresia esențială a condiției umane aflată în comuniune cu Dumnezeu, cu Maica Domnului, cu întreg Cerul!

Teocrația este un permanent Apostolat al națiunilor creștine europene care combate toate rățăcirile democrate, sofistic-umaniste ale statelor europene și în special erezia catolică, cea care a îndepărtat pe oameni și popoare de Atotcreatorul și Proniatorul Dumnezeu!

Liberalismul, ateismul, comunismul, neocomunismul, neoliberalismul sunt mugurii democrației populare, care prin inteligența satanică, ultratehnică, artificială, nu sunt decât un surogat, o înșelare prin care vor să schimbe fața civilizațiilor omenirii printr-o falsă libertate.

„Este vorba de schimbarea sistemului de gândire al omenirii care aduce în centrul universului omul și nu pe Dumnezeu, mediul prielnic în care s-a dezvoltat masoneria și tot răul politic și social. Prin relativizarea valorilor, masoneria urmărește să te închini unui dumnezeu impersonal, dumnezeul

ecumenist. Ecumenismul merge strategic împreună cu globalizarea. Nivelarea tuturor neamurilor, formarea unui guvern și stat unic concomitent cu ecumenismul ce are drept scop formarea unei singure religii care să le unifice pe toate în una – toate duc spre înfăptuirea scopului lor final – înscăunarea noului om, Antihrist.” (Arhimandrit Justin Pârvu, Prolog, în Sfântul Iustin Popovici, „Biserica Ortodoxă și Ecumenismul”, Ed.Fundația Justin Pârvu, 2012)

În societatea românească, observa la vremea timpului său genialul jurnalist Mihail Eminescu, asemănătoare ca două picături de rouă dimineața, căzute pe firul de iarbă, cu societatea atât de bulversată democrat de astăzi, se petrec lucruri deosebit de ciudate, parcă neelucidate... „Tinerii cei mai „blegi”, și „mai târzii la minte”, care de-abia s-au strecurat prin școlile secundare, pleacă la studii în străinătate, de unde se întorc „ca vițelul din fabulă, adică mai blegi,” dar cu titluri pompoase și aspirații pe măsură. Acești tineri, care nu-s buni de nimic, au aspirații pe măsura „studiilor” făcute: zestre de 10-20.000 galbeni, deputați, funcții înalte ale statului și, desigur, portofoliul ministerial. Cu asemenea oameni se umplu parlamentul, universitățile, justiția. Fără nici o cultură, dar cu studii la Paris, tinerii aspiră să ajungă „oricât de sus.”

Într-un stat organizat, niciunul dintre ei nu ajungea cineva. Așa că respectivii tineri au intrat în politică, se fac slugi la nu știu ce mărime politică, pentru ca nu peste multă vreme „gașca de partid” îi laudă și-i ridică în slăvi ca pe Mesia, așezându-i direct în fotoliul de ministru!” (Mihail Eminescu, Opere Politice, Ediție integrală, alcătuită și îngrijită de Cassian Maria Spiridon, Ed. Timpul, Iași, 2008, p. 144)

„În catacombele politicii internaționale, care este, în esența ei, una antihristică, se elaborează savant distrugerea Bisericii, a neamurilor, relativizarea adevărului, parazitismul guvernamental, izolarea individului și controlarea lui până la

desființare prin toate mijloacele de propagandă, spulberarea familiei; persoana trebuie să devină tot mai mult o proprietate a guvernului; instalarea unui totalitarism lent care, în cele din urmă, să ducă la subordonarea întregii lumi unui guvern internațional uns de cineva din adâncuri.” (Preot Gheorghe Calciu, *Fiți Jertfelnici*, Ed. Christiana, București-2012, p.169)

Dar lumea va dăinui fiindcă prin înomenirea Cuvântului-Fiu Dumnezeu, s-a împlinit cu firea Lui cea omenească toată dreptatea, mulțumind Dreptatea veșnică și desăvârșită a Tatălui Ceresc. Prin zidirea neamului omenesc după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, omenirea a primit cea mai înaltă chemare, cel mai mare Dar ceresc al ei care este SĂMÂNȚA Sfântă.

„Lumea dăinuie fiindcă există Sămânța Sfântă. Sămânța Sfântă e dăinuirea lumii. Lumea dăinuie fiindcă se află în lume aleși și sfinți, care se roagă pentru lume. Lumea dăinuie fiindcă în Cer nu s-a împlinit numărul celor aleși.” (Sfântul Ioan de Kronstadt, *Despre tulburările lumii de astăzi*, trad. din lb. Rusă de Adrian și Xenia Tănăsescu-Vlas, Ed. Sofia, București-2011, p. 28)

17 Mai 2025 - Sf. Cuv. Nectarie și Teofan. Tuturor Românilor din România Tainică de Măine

**Prof. Dr. GHEORGHE CONSTANTIN
NISTOROIU, Brusturi, Neamț**

Tăria noastră

Mircea Dorin Istrate

De n-am avea legende, despre a noști străbuni,
Povești ce-s scrise-n cronici de moșii mei cei buni,
Istorii de din vremea părinților plecați
La cerurile-nalte, acolo adunați,
A noastră viță veche cu vrejul spre lumină,
În huma asta vechie, n-avea-va rădăcină.

Că noi aicea suntem din timpuri învechite,
Nu am venit ca alții din locuri părăsite,
Să fure și să prade ce uni au zidit
Cu trudă și cu sânge, cu vieți ce le-au jertfit,
Ca sfânta libertate le fie căpătâi
Și-ntăia noastră lege, din cap pân' la călcâi.
Aici am fost când alți nici nu erau născuți,

Și-n lunga, larga zare nici nu ereu văzuți,
Pe-atuncea, El, Zalmoxe, era de mult știut
Ca-ntăiul nostru Moise, de toți recunoscut,
Ce lumi-a dat spre știință, rămână-n veac de veac,
A Sale Legi Frumoase, la toate fie leac.

Apoi, sub Burebista, mărețul cel bărbat
A neamului aceasta, pe toții i-a adunat,
Ca fiind de-același sânge ca picurul din val,
Și-am mărețit vecie sub unul, Decebal,
În marmura Columnei ca drepti și jertfitori
Și nimănui pe lume nu le-am rămas datori.
*

Așa își poartă neamul istoria cu sine,
Să simt-a ei putere, cum de acolo-i vine
Când vatra ei străbună e iar sub nenoroc,
Când sfânta-i libertate, cu toate la un loc,
E pusă-n cumpănire de vreo nenorocire,
Ce dacă leac nu are, ne duce la pieire.

De-aceia zic azi vouă: Trecutul de-l uitați,
Tot ce-o veni pe urmă din greu îl meritați,
De-aceia dați mărire la ceia din trecut
Ce neamul ăst' al nostru, cu ei a început,
Și dus apoi de alții spre slavă și mărire,
Ca să-i avem de-apururi în noi, ca amintire.

29.04.2025

Dacă fi-vom în unire

Ne sfârșim ca lumânarea tot topindu-ne în ură,
De cuvinte mincinoase ce le scoate a noastră gură,
De cel gând ce-n mare taină plănuește, pizmuiește
Și apoi până la urmă, el pe toți ne dezunește.

Nu am învățat nimica de din fila de istorii,
Ce ne spune-n orice clipă că unirea naște glorii,
Că doar ea e scutul care de necazuri ne ferește,
Și de răul ce-i în lume, cât se poate, ne păzește.

De când lumea este lume toate astea le-am văzut,
Dar degeaba, că și-acuma orbi suntem și n-am crezut,
Ne căim apoi ca proștii că nimic n-am învățat,
De cât toate-n astă lume le-am trăit și-am îndurat.
*

Neamul, țara mi-i frumoasă și puternică și tare
Doar când sfâna cea unire e dorința ei cea mare,
Când suntem în înfrățire toți ca unul, la un loc
Și când pentru ea sărmana, noi sări-vom și în foc.

4.05.2025

Leatul meu

Leatul meu, cât mai rămas-ați trăitori în astă lume,
Azi, când viețuim mai încă, zi de zi în vremi bune,
Lăsați griji, lăsați necazuri că n-avem nici o putere
Ca să mai salvăm cea lume, ce de-o vreme-ncet îmi
piere.

Orbi și surzi îmi sunt de-acuma și în fapte și în gând
Cei aflați la cârma țării, cum că omul cel de rând
Are-n clipa-i trăitoare și tristețe și durere

Și necazuri câte-n lume ce îl seacă de putere,
Și dorința ca să lupte pentru neam și pentru țară,
Când cea ziuă-i pentru dânsul, lungă, seacă și amară.

*

Noi suntem de-acum nimicuri, umbre vagi de bătrânei,

Amintiri din alte vremuri, când eram mai tinerei,
Plini de viață, de dorințe și de nesfârșite vise
Și de muguri de iubire, ce ființa ne-o stârnise.

**

Azi, răriți de-a sorții vrere, rugi 'nălțăm la ceruri sfinte

Să ne deie sănătate, zile lungi de-acum 'nainte,
Și s-avem în gândul nostru loc de-ntors în amintiri,
În clipita care fost-a, rai dumnezeiesc, iubiri,
Cu o tânără codană, toată vise și dorinți,
Toată flacăra arzândă, de chemări și rugăminți.

În scurgeri de timpuri

În scurgeri de timpuri, la mine-n Ardeal
Pe-o vale domoală, pe-un umăr de deal,
Mereu îmi găsi-vei un loc liniștit,
Cu-n sat care vine din timp nesfârșit,
Cu oameni și neamuri din vremi de demult,
Ce viața și-au dus-o pe-o vatră de lut,
Cu cerul de-asupra mereu înstelat,
Cu gândul și ruga la el închinat,
Cu huma în care ei azi mi-s ulcele,
Din vifor de vremuri urâte și grele,
Istorii trăite, ce-s file de carte
Din cronici bătrâne din vremi înstelate.

*

Așa mi-s mai toate la mine-n Ardeal,
Pe-o vale domoală, pe-un umăr de deal,
Cu vieți renoite ca turma de oi,
Din timpuri străbune, ajunse la noi,
Cu vechi obiceiuri, cu mari sărbători,
Cu vorbe-nțelepte și vechi zicători,
Cu limba lui dulce, un fagur de miere,
Cu sfânta credință ce-n veci nu va piere,
Cu-n popă și-un dascăl ce țin veșnicia
Aici de din vremuri, cu noi și cu glia.

**

Aici suntem astăzi și-aici vom rămâne
Să-ntoarcem cea brazdă ne fie de-o pâine,
Cu moșii în humă, cu gându-n ceresc,
Noi veșnic la mijloc în ăst pământesc,
Mereu fii jertfei pe-o gură de rai,
Cu Doina și Dorul pe-un umăr de plai,
Cu boaba de lacrimi pe geana-ntristată,
Cu sfânta speranță că fi-vom odată,
A lumii sămânță mereu renoită,
În huma Grădinii, a Maicii iubită.
Amintiri din alte timpuri

Buna, Dumnezo s-o ierte,
Ne făcea în primăvară ZAMĂ DE ȘĂLATE HIERTE
Cu TRII CRESTE dintr-o slană, în prăjală de OLOI,
Cu smântână-n SLOBOZALĂ, ouă și cățai de usturoi,

Cu un BOȚ de mămăligă, plin de brânză-n sărbătoare,

Și cu-n BLID de PĂPRICUȚE de-alea bine CHIȘCĂTOARE,

Să ne sature-ntr-o zăuă, fie lungă, lucrătoare.

Apoi sara, pân' la cină, ne SĂLEAM cu toți de grabă
Să gătăm POSTATEA care, ne-am luat-o pentru treabă,

Și sfârșeam ce-a lucrătură cu o sfântă mulțămire
Către cerurile 'nalte, către cea Dumnezeire,
Că ne dat-a sănătate și putere pentru muncă,
Pentru dragostea de brazdă, ce ne ține-n viață încă.

*

Uite-așa a fost atuncea când eram un copil andru
Și așa tot am ținut-o pân' ajuns-am flăcăi andru,
Am muncit, cu-ai mei alături, să ne ținem viețuirea
Ici pe huma strămoșească, unde munca-i veșnicirea,
Ce cu toate ale sale m-a făcut să fiu un om,
Cu smerit și cu credință și s-ajung și eu, un domn.

**

Munca-i leacul la mai toate să ajungi om cunoscut,
Ea te nalță din nimica, până unde tu ai vrut,
Ea îți face-n timp un nume și apoi un renume,
Dacă toate cât li-i face sunt din rândul celor bune,
Celor de folos în viață pentru tine, pentru toți,
Pentru ziua cea de mâine, pân' la ceia, strănepoți.

3.05.2025

Tăciune de iubire

Când încărcăți ca pomul de roada unei vieți,
Îngârboviți de timpuri, zbârciți dar înțelepți,
Ne trecem ziua-ntreagă în vis și amăgire,
Și ne gândim adesea la prima cea iubire.

A fost demult, odată, când ochii unei fete
Și-a ei chemare mută, dorea să te răsfețe,
Când, nu mai știm acuma de-a fost o întâmplare
Ori soarta rânduit-a să fim pe-a ei cărare,

Dar orișicum îmi fost-a în clipa cea de-atunci,
A fost minunea lumii ce-ai vrea și-acum s-o-apuci,
Să-i sorbi nectarul dulce cu gust de tinerețe
Și clipei de visare să-i dai cu drag binețe.

Cu toți, fără de-osebire, am vrea napoi să vie,
Clipita care fost-a iubire dragă, vie,
Adevărată toată în vrere și-n simțire,
Ce-i lacrimă curată de rai, dumnezeire.

Tu, lasă-ți-o de-acuma în poala ta prelinsă,
Că-i ultimul tăciune iubiri care-i stinsă,
Divinul care fost-a un rai în pământesc,
Din inimă-ți și suflet, urcându-se-n ceresc.

2.05.2025

Mircea Dorin Istrate

„RESBELULU ORIENTALE ILLUSTRATU”

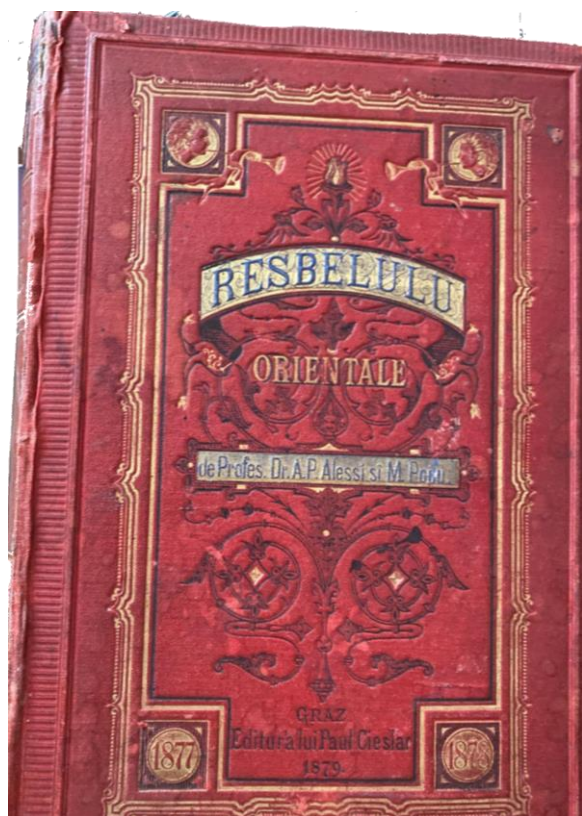
Lazăr Cârjan

”Vitejei armate române, braviloru sei conducători. Eroilor romîni de la Rahova, Nicopoli, Lom-Palanca, Grivița, Plevna și Vidinu. Domnilor descendenți alu mariloru eroi dela Călugăreni, Rahova și Resboiani. Umbreloru maretie sî de eternă memoria alu eroiloru cadiuți pentru românismu. acestu opu în semnu de înaltă recunoscentia și admirațiune.

Autorii: Artemiu Publiu Alexi (1847-1896); Maxim Pop (1838-1892)”

„În memoria străbunicului meu, Nicolae Nicolaescu II din Bărbătești, Vâlcea, decorat cu Ordinul Trezerii Dunării, 1878”

Cartea, scrisă de doi profesori năsăudeni și tipărită la Graz⁶⁷ în condiții grafice deosebite, este prima monografie dedicată

războiului pentru câștigarea independenței de stat a României.

Exemplarul conține hărți de epocă, ilustrații deosebite, o întreagă galerie de portrete și scene de luptă după gravuri și picturi. Cartea

face parte din patrimoniul Colecțiilor Speciale” (Prezentarea Bibliotecii Județene Petre Dulfu, Baia Mare).

În „Precuvântare”, cei doi autori trec în revistă greutățile care au îngreunat tipărirea acestui volum care însumează 724 pagini, dintre care amintim câteva câteva: Distanța mare între editura lui Paul Cieslar din Graz și Năsăudul în care locuiau autorii, care trebuia parcursă de fiecare coală de corectură; Confiscarea fascicolului al II-lea și intentarea unui process de presă pentru „crima de conturbare a liniștii publice și a delictului contra liniștii și a ordinii publice prin ațâțarea naționalităților” (care făceau parte din Imperiul Austro-Ungar, nota noastră); Urmărirea și cercetarea autorilor de către autorități și confiscarea celorlalte fascicule în număr de 2048 exemplare; Lipsa documentației privind faptele de eroism ale Armatei Române.

Autorii subliniază că au dorit să înalte un modest monument în onoarea miilor de eroi care s-au jertfit pentru ”independența absolută a României”. Aduc mulțumiri generalului Cristodolu M. Cerchez și colonelului Argitoianu pentru bunăvoința de a-i fi sprijinit cu date, notițe și recomandări. De asemenea, mulțumesc ”magistrului de desemn” Andrei Mazanec, autorul graficelor și hărților.

Cei doi autori prezintă, în continuare, 25 de lucrări românești și străine pe care le-au folosit în documentare, dintre care menționăm pe cele în limba română: ”Istoria românilor” de A.T. Lurian, București, 1864; ”Istoria românilor din Dacia Superioară” de A.Papiu Ilarian, Tom I, Viena, 1852; N. Bălcescu, ”Istoria românilor de sub Mihai Viteazul” de Odobescu, București, 1871; ”Misiunea Occidentului Latin în Orientele Europei” de V. Maniu, București, 1869; ”Unitatea latină sau Cauza română în procesul naționalităților din punct de vedere istoric, juridic și politic” de V. Maniu, București, 1867; ”Istoria critică a românilor” de B.P. Hașdeu, București, 1873; ”Istoria războiului din Orient” de D. Laurian, J. Mauliu și D. Miron, București,

⁶⁷ Profes. Dr. A. P. ALLESI și Profes. MASSIMU POPU”, Graz, 1879

1877, fasciculele I-IX; "Dicționarul topografic și statistic al României" de Demetrie Frundiescu, București, 1872; Congresul de la Berlin. Acte și discursuri ale plenipotențialilor Înălțimii Sale Carol I, Domnul României, București, 1878. La acestea se adaugă: "Monitorul Oficial" din București, "Unul pentru altul"(Roman) din București, "Observatorul" și "Telegraful român" din Sibiu, "Gazeta Transilvaniei" din Brașov, "Politik" din Praga, "Der Osten" din Viena, "apoi altele mai multe".

"Precuvântarea" se încheie astfel: „Nășăud, nordul Transilvaniei, în ziua recunoașterii Independenței României (8/20 Făurar, 1880). Rezultă că anul tipăririi cărții este 1880 și nu 1879, cum este trecut pe copertă, sau 1878 pe pagina de gardă.

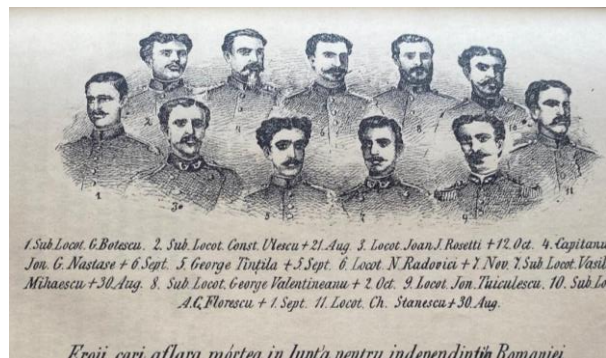
Autorii consacră spații întinse țărilor beligerante: Rusia (25 p.); România (60 p.), Turcia (3 p.), Serbia (4 p.), Muntenegru (2 p.), Herțegovina (2 p.), Bosnia (2p.); Bulgaria (57p.). Cum era firesc pentru patriotismul celor doi profesori nășăudeni, pentru România sunt prezentate date ample geografice, statistice, topografice și etnografice, pe care le redăm în sumar, cu ortografia actualizată: „De la colonizarea Daciei până la Mihai Viteazul; De la Mihai Viteazul până la războiul ruso-turc; De la primele războaie ruso-turce, România până la revoluția lui Horia și Tudor Vladimirescu; De la revoluția lui Horia și Tudor Vladimirescu până la războiul ruso-turc de la 1828 și 1829; De la războiul ruso-turc 1828 și 1829 până la războiul din Crimea (Crimu, nota n.); De la războiul din Crimu până la domnia lui Alexandru Ioan Cuza; De la Alexandru Ioan Cuza până în prezent”.

În continuare sunt abordate date semnificative despre războiul propriu-zis: Schimbările în Istanbul; Războiul Serbiei și Muntenegrului contra Turciei.

Războiul Rusiei și al României contra Turciei: De la trecerea rușilor peste Dunăre până la trecerea românilor peste Dunăre; De la trecerea românilor peste Dunăre până la căderea Plevnei; De la căderea Plevnei până

la pacea din St.Ștefano; Operațiunile în Asia; Tratatul de pace de la St. Ștefano.

În „Apendice” sunt omagiați 17 ofițeri

români care s-au distins în război, cu referiri ample la datele biografice, faptele de vitejie și decorațiile cu care au fost recompensați: loc.col. I. Murgescu, col. Pavel Cernavodeanu, col. Grigore Polisu, col. Iuliu Dunca, col. Grigore Boranescu, col. Foti (Fotea), loc.col. George Boteanu, maior Eftimie Uilescu, col. Grigore Cantilii, col. Otone Sachelariu, col. Ipătescu Grigore, maior Marin Gurănescu, col. Atanasiu Dimitrescu Tassianu, col. Arion George Ion, general Alexandru Radoviciu, col. Constantin Formacu, col. Logadi Ion.

Din datele sumare menționate rezultă că această carte are o însemnătate deosebită nu doar prin faptul că este prima lucrare despre Războiul de Independență al Românilor, ci și prin multitudinea informațiilor despre fapte și eroi care au fost minimalizate și trecute pe nedrept în lada de gunoi istoriei, ci și prin valoarea ei intrinsecă pentru patrimoniul nostru istoric și cultural. Slavă eroilor care s-au jertfit pentru independența României!

Ilustrații:

Prinderea unui transport cu provizii a armatei turcești, de cavaleria română.

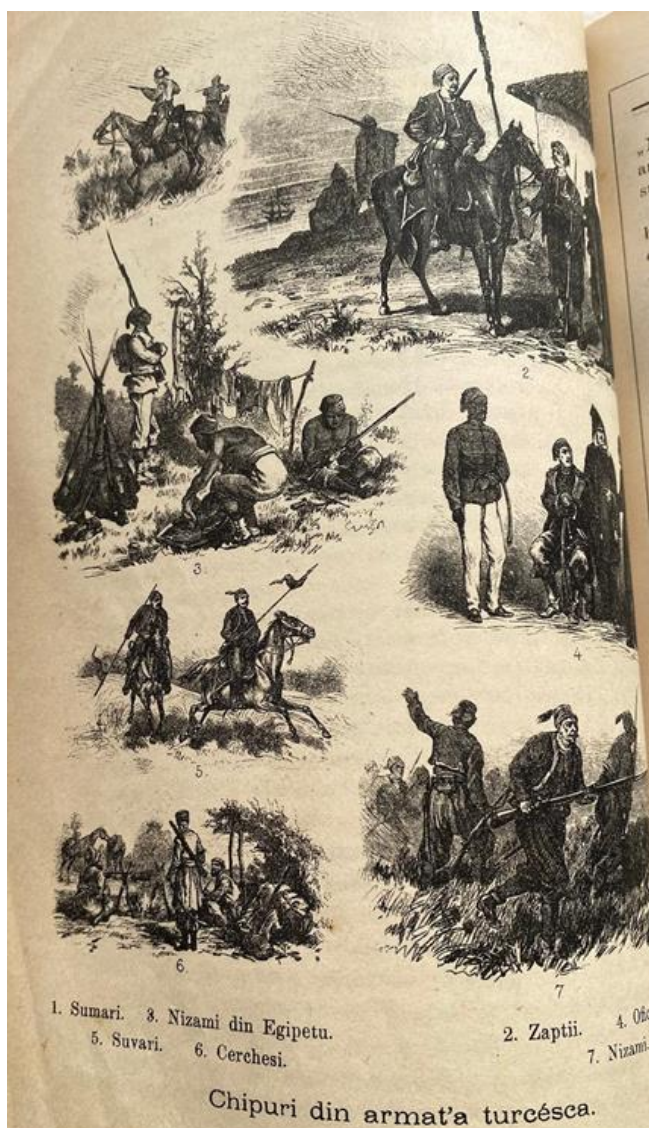

Luarea unui drapel turcescu de unii venatori romani.

D. Davila.

Colonel Grigore Cantila.

1. Sumari. 3. Nizami din Egiptu.
5. Suvari. 6. Cerchesi.

2. Zaptii. 4. Oficiari.
7. Nizami.

Chipuri din armata turcesca.

General prof. univ. dr. Lazăr Cârjan,
Oradea

Tipar finanțat parțial de col. r. Ioan Moisa - Voievozi